Jurisprudență

Grigore-Florin Popescu

Biletul la ordin, cecul și cambia

Jurisprudență comercială și penală

Editura Hamangiu
2011

II 74.035

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIBL. CENTR. UNIV
"M EMINESCU" IASI
II 74.035

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Biletul la ordin, cecul și cambia

Jurisprudență comercială și penală

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Copyright © 2011
Editura Hamangiu SRL

Editură acreditată **CNCSIS** - Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior

Toate drepturile rezervate **Editurii Hamangiu**
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată
fără acordul scris al **Editurii Hamangiu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
POPESCU, GRIGORE-FLORIN
Biletul la ordin, cecul și cambia : jurisprudență comercială și penală / Grigore-Florin Popescu. - București : Editura Hamangiu, 2011
Index
ISBN 978-606-522-393-6

347.74(498)

Editura Hamangiu:
București, Str. Col. Popeea
nr. 36, sector 5
O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax:
021.336.04.43
031.805.80.20
031.805.80.21

Vânzări:
021.336.01.25
031.425.42.24
031.579.00.65

E-mail:
redactie@hamangiu.ro
distributie@hamangiu.ro

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Grigore-Florin Popescu
Judecător la Curtea de Apel Timișoara

603445

Biletul la ordin, cecul și cambia

Jurisprudență comercială și penală

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ALE

Editura Hamangiu
2011

0 000004 941181
BCU Iasi

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Abrevieri

I. Abrevieri generale

alin.	–	alineatul
art.	–	articolul
AVAB	–	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare
AVAS	–	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului
B.C.A.	–	Buletinul curților de apel, Ed. C.H. Beck
BNR	–	Banca Națională a României
C. civ.	–	Codul civil
C. com.	–	Codul comercial
C. pen.	–	Codul penal
C. proc. civ.	–	Codul de procedură civilă
C. proc. pen.	–	Codul de procedură penală
C.A.	–	Curtea de Apel
C.S.J.	–	Curtea Supremă de Justiție
CIP	–	1. Centrala Incidentelor de Plăți; 2. prețul incluzând doar transportul și asigurarea (din engl. „*carriage and insurance paid to*")
DDP	–	livrat cu taxe vamale plătite (din engl. „*delivered duty paid*")
DM	–	mărci germane
Dreptul	–	revista Dreptul
FNBO	–	Fișierul național de bilete la ordin
FNIP	–	Fișierul național de incidente de plăți

UAIC IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

FNPR	–	Fişierul naţional al persoanelor cu risc
H.G.	–	Hotărârea Guvernului
I.C.C.J.	–	Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
Jud.	–	Judecătoria
lit.	–	litera
M. Of.	–	Monitorul Oficial
nr.	–	numărul
O.G.	–	Ordonanţa Guvernului
O.U.G.	–	Ordonanţa de urgenţă a Guvernului
p.	–	pagina
pct.	–	punctul
portal.just.ro	–	Portalul instanţelor judecătoreşti
R.D.P.	–	Revista de drept penal
R.R.D.A.	–	Revista română de drept al afacerilor, Ed. Wolters Kluwer
R.R.J.	–	Revista română de jurisprudenţă, Ed. Universul Juridic
SC	–	societatea comercială
SintAct	–	softul de informare legislativă SINTACT, Ed. Wolters Kluwer
spete.avocatura.com	–	www.avocatura.com
SRL	–	societate cu răspundere limitată
SA	–	societate pe acţiuni
Trib.	–	Tribunalul
TVA	–	taxa pe valoarea adăugată
www.jurisprudenţa.com	–	baza de date Jurindex
www.legalis.ro	–	Legalis.ro, Ed. C.H. Beck
www.scj.ro	–	site-ul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY
10. IUN. 2012

II. Culegeri de jurisprudență

A. Trancă, Acțiunea civilă în procesul penal – Anamaria Trancă, Acțiunea civilă în procesul penal, Ed. Hamangiu, București, 2008

B.J.C.P.J. 1999 – Curtea de Apel Brașov, Buletinul jurisprudenței. Culegere de practică judiciară 1999, Ed. Lumina Lex, București, 2000

B.J.C.P.J. 2000 – Curtea de Apel Craiova, Buletinul Jurisprudenței. Culegere de practică judiciară 2000, Ed. Lumina Lex, București, 2003

B.J.C.P.J.C.A. Cluj 2004 – Curtea de Apel Cluj, Buletinul jurisprudenței. Culegere de practică judiciară 2004, Ed. Lumina Lex, București, 2005

B.J.C.P.J.C.A. Constanța 2004 – Curtea de Apel Constanța, Buletinul jurisprudenței. Culegere de practică judiciară 2004, Ed. Lumina Lex, București, 2005

C. Cucu, C. Bădoiu, Somația de plată în materie comercială – Cristina Cucu, Cătălin Bădoiu, Somația de plată în materie comercială. Practică judiciară, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2008

C. Nica, Executarea silită – Cristina Nica, Executarea silită. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, București, 2008

C.P.J. 2003-2004 – Curtea de Apel Brașov, Culegere de practică judiciară în materie comercială, de contencios administrativ și fiscal 2003-2004, Ed. All Beck, București, 2005

C.P.J.com. 1999 – Curtea de Apel București, Culegere de practică judiciară în materie comercială 1999, Ed. Rosetti, București, 2001

C.P.J.com. 2000-2001 – Curtea de Apel București, Culegere de practică judiciară în materie comercială 2000-2001, Ed. Rosetti, București, 2002

C.P.J.pen. 2000 – Curtea de Apel București, Culegere de practică judiciară în materie penală 2000, Ed. Rosetti, București, 2002

C.P.J.pen. 2003-2004 – Curtea de Apel Brașov, Culegere de practică judiciară în materie penală 2003-2004, Ed. All Beck, București, 2005

G. Tudor, Înșelăciunea în convenții – Georgiana Tudor, Înșelăciunea în convenții. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, București, 2007

J.C.A. Ploiești 2005 – Jurisprudența Curții de Apel Ploiești 2005, Ed. C.H. Beck, București, 2006

Jurisprudenţă Naţională 2004-2005 – Consiliul Superior al Magistraturii, Jurisprudenţă Naţională 2004-2005, Ed. Brilliance, Colecţia Lex Expert, Piatra Neamţ, 2006

N. Crişu Magraon, C. Crişu, Jurisprudenţă în materie penală *1990-2005* – Nicorina Crişu Magraon, Constantin Crişu, Jurisprudenţă în materie penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Curţi de Apel şi Tribunale 1990 - 2005, Ed. Juris Argessis, 2006

P.J.C. 2002 – Curtea de Apel Bucureşti, Practică judiciară comercială 2002, Ed. Brilliance, Colecţia Lex Expert, Piatra Neamţ, 2004

P.J.P. 2001-2002 – Curtea de Apel Bucureşti. Practică Judiciară Penală 2001-2002, Ed. Brilliance, Colecţia Lex Expert, Piatra Neamţ, 2004

P.J.P. 2003-2004 – Curtea de Apel Bucureşti. Practică Judiciară Penală 2003-2004, Ed. Brilliance, Colecţia Lex Expert, Piatra Neamţ, 2006

T. Medeanu, B. Medeanu, Înşelăciunea cu cecuri şi bilete la ordin – Tiberiu Medeanu, Bianca Medeanu, Înşelăciunea cu cecuri şi bilete la ordin, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2004

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuprins

Capitolul I. Autonomia drepturilor conferite de titlurile comerciale de valoare 1

1. Bilet la ordin. Principiului anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului principal. Inaplicabilitatea în cadrul obligațiilor cambiale 1
2. Bilet la ordin. Condiții de formă. Înscrierea greșită a denumirii emitentului. Autonomia dreptului născut din titlul de credit 2
3. Bilet la ordin. Introducere la plată. Ordonanță președințială 6
4. Bilet la ordin. Neintroducerea la plată a titlului care garantează obligația de plată a prețului. Efecte asupra reactualizării prețului 9
5. Bilet la ordin. Emitere pentru sumele datorate în baza unui contract de credit. Imputația plății 11
6. Cec. Eliberarea de către bancă a unor file cec pentru o societate aflată în CIP. Răspundere civilă delictuală. Prejudiciu constând în neachitarea mărfii. Legătură de cauzalitate. Limitele întinderii puterii de lucru judecat a hotărârii penale în fața instanței civile 13

Capitolul al II-lea. Condițiile cerute pentru valabilitatea titlurilor comerciale de valoare 18

7. Bilet la ordin. Semnătura emitentului. Denumirea prescurtată. Valabilitate 18
8. Cambie. Redactare în limbă străină. Mențiuni obligatorii. Numele trasului 19
9. Bilet la ordin. Emitere. Necesitatea unei hotărâri A.G.A. pentru împuternicirea managerului. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 10 din Legea

BCU LIBRARY

nr. 58/1934 privind mandatul conceput în termeni generali ____ 21
10. Bilet la ordin. Mandatul dat de emitent semnatarului. Înţeles ____ 23
11. Bilet la ordin. Neîndeplinirea condiţiei care afectează obligaţia ce a ocazionat emiterea biletului la ordin. Neindicarea scadenţei biletului la ordin. Efecte ____ 25
12. Bilet la ordin. Scadenţe succesive. Nulitate ____ 27
13. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Cerinţa menţiunii privind numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută. Neindicarea formei de asociere. Consecinţe ____ 29
14. Bilet la ordin. Emitere în alb. Omisiuni neintenţionate. Nulitate ____ 30
15. Bilet la ordin. Emitere în alb. Învestire cu formulă executorie. Momentul completării menţiunilor lipsă. Neprezentarea titlului la plată. Consecinţe ____ 32
16. Cec. Cec în alb. Completarea ulterioară de către creditor. Acceptul titularului de cont. Încasarea de către beneficiar a altei datorii. Subrogaţia în drepturile creditorului ____ 33
17. Bilet la ordin. Contestaţie la executare. Emitent şi beneficiar necomercianţi. Nulitate ____ 36

Capitolul al III-lea. Avalul ____ 40
18. Bilet la ordin. Aval dat pentru emitent. Eroare materială privind denumirea avalizatului. Consecinţe ____ 40
19. Bilet la ordin. Neavalizarea de către garantul din raportul juridic fundamental. Executare silită pornită împotriva acestuia de beneficiarul titlului. Consecinţe ____ 41
20. Bilet la ordin. Aval. Cerere de încuviinţare a executării silite. Calitate procesuală pasivă ____ 43
21. Bilet la ordin. Emitent aflat în procedura falimentului. Aval dat de administratorul social. Valabilitatea obligaţiei avalistului ____ 45

22. Bilet la ordin. Aval. Opoziție la executare. Caracterul autonom al obligației avalistului. Excepții ce pot fi invocate ____ 48
23. Bilet la ordin. Avalist aflat în procedura insolvenței. Posibilitatea posesorului titlului de a-și înscrie creanța în tabelul preliminar ____ 51
24. Bilet la ordin. Aval. Procedura insolvenței. Înscrierea sub condiție a obligației garantate în tabelul de creanțe ____ 53
25. Bilet la ordin. Aval. Nulitate. Căi procedurale ____ 54

Capitolul al IV-lea. Transmiterea titlurilor comerciale de valoare ____ 57
26. Cec. Giratar. Posesor legitim. Înțeles ____ 57
27. Cambie. Gir. Girant unic și giratari succesivi. Posesor legitim ____ 58
28. Cec. Clauză „nu la ordin". Cesiune. Obligația emitentului față de cedent conținută în raportul juridic fundamental. Relația acestei obligații cu dreptul cesionarului de a valorifica titlul ____ 61
29. Bilet la ordin. Gir. Regres. Dovada plății ____ 63
30. Bilet la ordin. Gir însoțit de cesiune de creanță. Mijloacele juridice ale creditorului pentru valorificarea drepturilor rezultate din titlu ____ 64
31. Bilet la ordin. Girant. Declanșarea procedurii de executare silită. Calitate procesuală activă ____ 66
32. Bilet la ordin. Gir. Executare silită. Excepție personală ____ 68
33. Bilet la ordin. Gir. Stingerea raportului juridic fundamental. Autonomia drepturilor și obligațiilor născute din titlul de credit ____ 69

Capitolul al V-lea. Valorificarea unor active ale statului ____ 73
34. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Acțiune de drept comun. Competență materială ____ 73
35. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Opoziție la executare cambială. Instanța competentă material ____ 75
36. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Acțiune cambială. Termen de prescripție ____ 76

37. Bilet la ordin. Executare silită a creanţelor bancare neperformante preluate de AVAS. Acţiune directă. Termen de prescripţie. Concurs de legi speciale ____ 79
38. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Obligaţia transcrierii cesiunii de creanţă. Executare silită. Termenul de prescripţie aplicabil ____ 80
39. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Executare silită. Termenul de prescripţie aplicabil. Aplicarea retroactivă a legii ____ 83
40. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Executare silită. Momentul de la care curge termenul de prescripţie ____ 86

Capitolul al VI-lea. Incidentul de plată ____ 89
41. Bilet la ordin. Inexistenţa disponibilului în contul emitentului la momentul prezentării la plată. Înscrierea refuzului la plată în CIP ____ 89
42. Bilet la ordin. Incident de plată. Excepţia de neexecutare a contractului. Relevanţă ____ 91
43. Bilet la ordin. Incident de plată. Obligativitatea raportării acestuia la CIP. Relevanţa motivelor care l-au determinat ____ 93
44. Bilet la ordin. Incident de plată. Achitarea debitului anterior scadenţei ____ 95
45. Cec. Introducere la plată înainte de scadenţă. Interdicţie bancară ____ 97
46. Bilet la ordin. Incident de plată. Închiderea contului emitentului înainte de introducerea titlului în bancă spre decontare ____ 98
47. Bilet la ordin. Acţiune în anularea incidentului de plată. Banca Naţională a României. Calitate procesuală pasivă ____ 100
48. Bilet la ordin. Acţiune în anularea incidentului de plată. Persoană declarantă. Banca Naţională a României. Calitate procesuală pasivă ____ 103
49. Cec. Acţiune în anularea incidentului de plată. Beneficiar. Calitate procesuală pasivă. Veridicitatea şi integritatea informaţiei transmise la CIP. Înţeles ____ 105

BCU IASI

50. Bilet la ordin. Incident de plată. Imposibilitatea anulării pe calea ordonanței președințiale ____ 108

Capitolul al VII-lea. Aspecte procesuale ____ 110

Secțiunea 1. Competența ____ 110

51. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Competență teritorială alternativă ____ 110
52. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Competență teritorială ____ 111

Secțiunea a 2-a. Elementele acțiunii civile ____ 113

53. Cec. Poziția juridică a trasului. Beneficiar. Acțiune directă ____ 113
54. Cec. Constatarea nulității filelor cec. Apel. Persoană care nu a fost parte la judecarea fondului cauzei. Inadmisibilitate ____ 114
55. Bilet la ordin. Acțiune în pretenții. Prioritate. Interes ____ 116
56. Bilet la ordin. Somație de plată. Interes ____ 119
57. Cec. Somație de plată. Interes ____ 121
58. Bilet la ordin. Executare silită. Acțiune cambială ulterioară. Interes ____ 122
59. Cec. Predarea unor file cec. Obligația de a face ____ 124
60. Bilet la ordin. Invocarea nulității absolute. Acțiune de drept comun. Opoziție la executare. Temeiuri juridice diferite. Puterea lucrului judecat ____ 127
61. Bilet la ordin. Acțiune de drept comun în constatarea nulității absolute a acestuia. Inadmisibilitate ____ 129
62. Bilet la ordin. Constatarea nulității absolute a operațiunii de scontare. Imposibilitatea promovării unei acțiuni de drept comun ____ 130

Secțiunea a 3-a. Procedura insolvenței ____ 134

63. Bilet la ordin. Procedura insolvenței. Creanță certă, lichidă și exigibilă ____ 134
64. Bilet la ordin. Procedura insolvenței. Contestarea autenticității titlului. Consecințe ____ 136

BCU STUDY LIBRARY

Secţiunea a 4-a. Executarea cambială ____ *138*
§ 1. Învestirea cu formulă executorie ____ 138
65. Bilet la ordin. Titlu executoriu. Aplicarea formulei executorii pe o traducere legalizată a înscrisului cambial redactat într-o altă limbă. Nulitate absolută ____ 138
66. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Debitor faţă de care s-a deschis procedura de reorganizare judiciară. Relevanţă ____ 141
§ 2. Opoziţia la executare ____ 142
67. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Comunicarea somaţiei. Primirea acesteia. Cerere de repunere în termen ____ 142
68. Bilet la ordin. Contestaţie la executare. Opoziţie la executare. Calificare. Termen de introducere. Tardivitate ____ 143
69. Cambie. Executare silită. Opoziţie. Suspendarea provizorie a executării. Cazuri ____ 145
70. Cambie. Fidejusiune. Opoziţie cambială. Prescripţie extinctivă. Întrerupere ____ 146
71. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Scadenţă la o zi fixă. Prezentarea la plată. Cui se poate cere plata. Banca unde îşi are contul emitentul ____ 150
72. Cambie. Opoziţie Ia executare. Prezentarea spre plată a cambiei la vedere. Termen. Nerespectare. Consecinţe ____ 152
73. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Neprezentarea titlului la unitatea bancară pentru plată. Consecinţe ____ 156
74. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Probe ____ 158

Capitolul al VIII-lea. Infracţiuni cu cecuri şi bilete la ordin ____ **161**
Secţiunea 1. Trăsăturile infracţiunii ____ *161*
75. Bilet la ordin. Inexistenţa disponibilului la momentul emiterii. Înşelăciune în convenţii. Prevederea faptei în legea penală ____ 161
76. Cec. Infracţiuni prevăzute de legea cecului. Pericolul social al unei infracţiuni ____ 164

Secțiunea a 2-a. Obiectul material *166*
77. Bilet la ordin. Falsificare de monede sau alte valori. Obiect material 166
78. Cec. Înșelăciune. Cec fără acoperire. Validitatea cecului. Încadrare juridică 168
79. Cec. Emiterea unui cec căruia îi lipsește unul din elementele esențiale. Instrument de plată. Garanție 169
Secțiunea a 3-a. Subiectul activ *171*
80. Cec. Înșelăciune. Emiterea unui cec fără acoperire. Titular al contului. Angajat fără drept de semnătură în bancă. Încadrare juridică 171
81. Cec. Înșelăciune. Cec fără acoperire. Filă cec obținută fraudulos. Falsificare de cecuri. Încadrare juridică 172
82. Cec. Înșelăciune. Emiterea unui cec fără acoperire. Titular. Cec sustras. Încadrare juridică 174
Secțiunea a 4-a. Latura obiectivă *175*
83. Cec. Înșelăciune. Cec în alb. Transmiterea prin intermediar. Înțelesul sintagmei „emiterea cecului" 175
84. Cec. Înșelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Girare succesivă. Modalitate alternativă de plată. Localizarea prejudiciului în patrimoniul altei societăți comerciale decât furnizorul inițial. Relevanță 177
Secțiunea a 5-a. Latura subiectivă *179*
85. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Latură subiectivă. Intenția de a cauza o pagubă posesorului cecului 179
86. Cec. Emitere de cecuri fără acoperire. Latură subiectivă. Demersurile emitentului pentru achitarea obligațiilor de plată. Lipsa intenției de a cauza o pagubă posesorului cecului 180
87. Cec. Înșelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Infracțiune continuată. Latura subiectivă. Intenție. Dovadă 182
Secțiunea a 6-a. Încadrarea juridică *184*
88. Înșelăciune. Bilet la ordin fără acoperire în contul bancar. Încadrare juridică 184

89. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Mijloc fraudulos. Încadrare juridică ____ 186
90. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Prejudiciu. Actualizare în raport de rata inflației. Consecințe deosebit de grave ____ 187
91. Bilet la ordin. Înșelăciune. Prejudiciu. Compensări. Consecințe deosebit de grave ____ 190
Secțiunea a 7-a. Acțiunea civilă în procesul penal ____ 192
92. Cec. Emitere de cecuri fără a avea disponibil în cont. Momentul consumării. Întinderea prejudiciului ____ 192
93. Cec. Înșelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Acțiune civilă. Daune morale. Persoană juridică ____ 194
94. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Parte responsabilă civilmente aflată în lichidare. Obligarea la plata despăgubirilor ____ 195
95. Cec. Înșelăciune. Cecuri fără acoperire. Anulare ____ 199
96. Cec. Emitere de cecuri fără acoperire. Instrument de plată. Titlu valabil. Anulare ____ 200
Secțiunea a 8-a. Rezolvarea altor aspecte ale cauzei penale ____ 202
97. Cec. Înșelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Consecințe deosebit de grave. Lege penală mai favorabilă ____ 202
98. Cec. Înșelăciune în convenții. Emitere de cecuri fără acoperire. Acte de comerț. Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii. Condiții de aplicare ____ 203
99. Cec. Emitere de bilete la ordin și cecuri fără acoperire. Administrator de societate comercială. Înregistrarea în registrul comerțului a mențiunilor privind condamnarea. Obligația instanței. Temei juridic ____ 207

Capitolul al IX-lea. Decizii pronunțate în recurs în interesul legii ____ 210
100. Bilet la ordin. Cerințe referitoare la semnătură. Opozabilitatea față de societatea comercială a obligației asumate de salariatul care semnează un titlu comercial de valoare. Excepțiile opozabile posesorului după pornirea acțiunii cambiale ____ 210
101. Cec. Emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient sau dispunerea altfel de provizie după tragerea

cecului și mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare. Încadrare juridică ____ 216
102. Infracțiune continuată. Consecințe deosebit de grave. Determinare. Încadrare juridică ____ 220
103. Contestație la executare. Lege penală mai favorabilă. Consecințe deosebit de grave. Modificarea înțelesului noțiunii. Efecte. Încadrare juridică ____ 223
104. Incident de plată. Acțiune în anularea acestuia. Competență materială ____ 225
105. Cec. Infracțiuni la legea cecului. Acțiune civilă alăturată celei penale ____ 229
106. Bilet la ordin. Cambie. Cec. Punere în executare. Necesitatea învestirii cu formulă executorie ____ 231

Index ____ 237

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul I. Autonomia drepturilor conferite de titlurile comerciale de valoare

1. Bilet la ordin. Principiului anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului principal. Inaplicabilitatea în cadrul obligațiilor cambiale

Legea nr. 58/1934, art. 63

Obligațiile cambiale sunt abstracte şi autonome, dreptul şi obligația corelativă născute din titlu fiind independente față de raportul juridic fundamental. Posesorul legitim al biletului la ordin îşi exercită dreptul, iar emitentul titlului execută obligația în temeiul titlului de valoare, nu în baza raportului juridic care a ocazionat emiterea titlului. Ca atare, în cazul biletului la ordin nu este aplicabil principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului juridic principal.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 3410 din 14 noiembrie 2008, www.scj.ro

Prin acțiunea introductivă, reclamanta SC A.I. SRL a solicitat, în contradictoriu cu pârâta SC B. SRL, să se constate: nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare pentru inexistența consimțământului; plata lucrului nedatorat prin emiterea biletelor la ordin; nulitatea biletelor la ordin emise din eroare.

În motivare, reclamanta a susținut că a inițiat o serie de relații comerciale de vânzare-cumpărare cu pârâta, derulate sub forma livrării mărfii însoțite de factură, iar ca urmare a unor neconcordanțe privind sumele restante existente în evidențele contabile ale părților, s-a încercat clarificarea situației, ocazie cu care a constatat caracterul fals al contractului de vânzare-cumpărare, care nu poartă semnătura reprezentanților societății, aşa încât emiterea biletelor la ordin pentru suma în litigiu este rezultatul erorii de fapt asupra raporturilor cu pârâta.

Tribunalul Bucureşti a respins ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamantă.

Referitor la anularea biletelor de ordin, instanţa a apreciat că acestea, având un caracter autonom şi independent, nu pot fi anulate pentru vicii care vizează raportul juridic fundamental.

Apelul declarat de reclamantă împotriva acestei sentinţe a fost respins ca nefondat de Curtea de Apel Bucureşti.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamanta, solicitând modificarea în tot a hotărârii atacate şi admiterea acţiunii.

Reclamanta şi-a întemeiat recursul pe motivul prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ., susţinând că hotărârea pronunţată este lipsită de temei legal, fiind dată cu încălcarea şi aplicarea greşită a legii, întrucât biletele la ordin emise din eroare au la bază un act juridic lovit de nulitate absolută, iar instanţa a apreciat în mod eronat caracterul lor autonom, ele neputând fi rupte din contextul actului de conciliere, fiind menţionate expres în procesul-verbal de conciliere.

Recursul este nefondat.

Principiul anulării actului subsecvent ca o consecinţă a anulării actului juridic principal nu se aplică în cazul biletului la ordin, dat fiind caracterul general şi abstract al obligaţiilor cambiale, autonome şi independente faţă de raportul juridic fundamental care le-a dat naştere şi faţă de care se comportă ca nişte obligaţii de sine stătătoare. Altfel spus, posesorul legitim al titlului de valoare îşi exercită dreptul şi emitentul titlului îşi execută obligaţia în temeiul titlului, nu în baza raportului juridic care a ocazionat emiterea titlului.

Caracterul autonom al obligaţiilor cambiale face ca posibilităţile de apărare ale debitorului să fie mai restrânse decât în dreptul comun, în acest sens art. 63 din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, astfel cum a fost modificată, prevăzând expres excepţiile pe care debitorul le poate opune posesorului cambiei, pe calea acţiunii cambiale sau a opoziţiei.

2. Bilet la ordin. Condiţii de formă. Înscrierea greşită a denumirii emitentului. Autonomia dreptului născut din titlul de credit

Legea nr. 58/1934, art. 104, art. 105
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 496, pct. 509

1. Înscrierea greşită a denumirii emitentului nu are ca efect nulitatea biletului la ordin dacă este posibilă identificarea persoanei juridice care s-a obligat.

2. Dreptul şi obligaţia corelativă născute dintr-un bilet la ordin sunt independente faţă de actul juridic care a ocazionat emiterea titlul de credit, astfel încât executarea silită a biletului la ordin poate privi doar suma menţionată pe acesta, indiferent de suma cuprinsă în factura emisă în cadrul raportului juridic fundamental.

C.A. Bucureşti, Secţia a VI-a comercială, decizia nr. 212/R din 13 februarie 2007, portal.just.ro

Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti a respins ca neîntemeiată opoziţia la executare formulată de contestatoarea SC F.I.G. SRL în contradictoriu cu intimata SC C.M. SRL.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de fond a constatat că motivele invocate de contestatoare nu sunt întemeiate, valabilitatea titlului neputând fi afectată, reţinând, în esenţă, că biletul la ordin a fost emis la data de 6 aprilie 2005 de către debitoare, aceasta fiind cea care la rubrica „emitent" a scris denumirea inversată a firmei, SC F.G.I. SRL în loc de SC F.I.G. SRL.

Instanţa de fond a mai reţinut că invocarea acestui viciu, creat de cel care îl invocă, este o dovadă a relei-credinţe a debitoarei şi nu poate atrage nevalabilitatea titlului, în condiţiile în care identificarea persoanei juridice care s-a obligat a fost şi este posibilă, întrucât au fost menţionate sediul, codul fiscal şi contul bancar şi a fost aplicată ştampila societăţii.

În ceea ce priveşte neconcordanţa dintre „suma determinată" şi aceea din factură, menţionată la rubrica „valoarea reprezintă", instanţa de fond a reţinut că afirmaţia debitoarei nu este susţinută de niciun mijloc de probă, cu atât mai mult cu cât menţiunile (rubricile) biletului la ordin sunt: denumirea de bilet la ordin, promisiunea necondiţionată de a plăti suma de bani, arătarea scadenţei şi a locului unde trebuie făcută plata, numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută, arătarea datei şi locului emiterii şi semnătura emitentului.

A mai reţinut că biletul la ordin ce constituie titlul executoriu contestat conţine aceste menţiuni, iar nicidecum rubrica „valoarea reprezintă".

În ceea ce priveşte suma pentru care a fost înfiinţată poprirea, s-a reţinut că în mod corect este compusă atât din valoarea înscrisă în titlul executoriu, cât şi din cheltuielile de executare.

Tribunalul Bucureşti a respins ca nefondat apelul formulat de contestatoarea SC F.I.G. SRL.

Pentru a pronunța această soluție, tribunalul a reținut, în esență, următoarele:

Biletul la ordin este un titlu formal și acesta trebuie să îmbrace forma scrisă și să cuprindă toate mențiunile arătate la art. 104 din Legea nr. 58/1934 pentru a produce efecte juridice și pentru a se putea solicita plata creanței conținute de acesta.

Biletul la ordin este lovit de nulitate dacă nu conține unul din elementele prevăzute de art. 104 din Legea nr. 58/1934.

Pe acest aspect, nulitatea absolută a biletului la ordin intervine atunci când acesta nu cuprinde numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută, nu și în situația în care denumirea emitentului nu ar fi corectă sau completă.

În cauză, biletul la ordin cuprinde ștampila societății emitente și semnătura reprezentantului acesteia, precum și denumirea inversată a societății comerciale emitente, respectiv SC F.G.I. SRL în loc de SC F.I.G. SRL.

Biletul la ordin este un titlu comercial abstract, formal, complet, care incorporează o obligație abstractă, autonomă, necondiționată de plată a sumei de bani de către semnatarul său și independent de raportul juridic din care a luat naștere obligația comercială dintre cele două părți, emitent și beneficiar. Astfel, executarea silită se realizează doar pentru creanța menționată pe biletul la ordin, neavând nicio relevanță juridică suma menționată în factura comercială, ca și raportul comercial desfășurat între cei doi comercianți și care a generat emiterea biletului la ordin.

SC F.I.G. SRL a declarat recurs, solicitând casarea și anularea deciziei din apel, anularea tuturor actelor de executare care țin de biletul la ordin menționat și să se constate nulitatea acestuia.

În motivarea recursului, recurenta a arătat, printre altele, că la rubrica „emitent" a biletului la ordin a fost menționată SC F.G.I. SRL și că reclamanta nu și-a onorat obligațiile comerciale stipulate prin contractul încheiat.

De asemenea, recurenta a invocat și redat Normele-cadru ale BNR privind biletul la ordin (pct. 496 și pct. 509), arătând că biletul la ordin menționează că suma reprezintă contravaloarea facturii care își are izvorul în contractul de prestări servicii, instanța neluând în considerare nici notificarea adresată reclamantei prin executorul judecătoresc.

Recursul este nefondat.

Biletul la ordin este înscrisul prin care emitentul (debitorul) se obligă să plătească beneficiarului sau la ordinul beneficiarului o sumă determinată, la locul şi scadenţa arătate.

În cazul biletului la ordin intervin numai două persoane: emitentul, adică cel care emite biletul la ordin şi se obligă să facă plata, şi beneficiarul (creditorul), care are să primească plata sau la ordinul căruia se va face plata.

Condiţiile esenţiale pe care trebuie să le îndeplinească biletul la ordin sunt redate în art. 104 din Legea nr. 58/1934, printre acestea fiind numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută şi semnătura emitentului.

Art. 105 din aceeaşi lege prevede că, numai în situaţia în care biletului la ordin îi lipseşte vreuna din condiţiile prevăzute la art. 104, acesta este nul.

În cauză, biletul la ordin în temeiul căruia s-a pornit executarea silită împotriva recurentei cuprinde toate condiţiile prevăzute de art. 104 din Legea nr. 58/1934, inclusiv denumirea emitentului, semnătura reprezentantului acestuia şi ştampila societăţii.

Ortografierea greşită a denumirii emitentului prin inversarea cuvintelor ce compun denumirea acestuia nu atrage nulitatea biletului la ordin, în condiţiile în care reprezentantul emitentului a semnat şi aplicat ştampila societăţii, situaţie ce conduce la concluzia că şi-a exprimat consimţământul cu privire la emiterea biletului la ordin.

Recurenta nu a invocat că semnătura nu ar aparţine reprezentantului său legal şi nici nu s-a înscris în fals.

Nu poate fi primit nici motivul de recurs privind nerespectarea obligaţiilor contractuale de către intimata creditoare, deoarece, deşi raportul juridic fundamental, de drept comercial, determină semnarea biletului la ordin şi constituie cauza obligaţiei, aceasta nu ia naştere din raportul fundamental, ci din semnarea biletului la ordin în calitate de emitent.

Prin semnarea biletului la ordin, emitentul se obligă să plătească la scadenţă suma înscrisă în acesta.

Ca atare, executarea silită se realizează doar pentru suma menţionată pe biletul la ordin, neavând nicio relevanţă valoarea facturii din raportul juridic fundamental, care este exterior şi preexistent.

În considerarea celor arătate, recursul a fost respins.

Notă: Considerentele de principiu ale deciziei prezentate îşi păstrează valabilitatea şi după completarea art. 104 din Legea nr. 58/1934, prin Legea nr. 163/2009 (M. Of. nr. 322 din 14 mai 2009), cu punctele 8 şi 9, care prevăd următoarele:

„Biletul la ordin cuprinde: (...)

8. numele emitentului, respectiv numele şi prenumele, în clar, ale persoanei fizice sau denumirea persoanei juridice ori a entităţii care se obligă. În cazul în care numele emitentului depăşeşte spaţiul alocat pe titlu, se vor înscrie pe biletul la ordin primele caractere din numele şi prenumele, respectiv din denumirea emitentului, în limita spaţiului special alocat, fără ca prin aceasta să se atragă nulitatea biletului la ordin;

9. codul emitentului, respectiv un număr unic de identificare preluat din documentele de identificare sau de înregistrare ale emitentului".

3. Bilet la ordin. Introducere la plată. Ordonanţă preşedinţială

C. proc. civ., art. 581
Legea nr. 58/1934, art. 19, art. 63, art. 106

Dreptul şi obligaţia corelativă născute din biletul la ordin sunt independente faţă de raportul juridic care a ocazionat emiterea titlului comercial de valoare.

În consecinţă, emitentul unui bilet la ordin nu poate obţine pe calea ordonanţei preşedinţiale obligarea posesorului de a nu introduce spre decontare titlul comercial de valoare până la soluţionarea fondului unui litigiu privind raportul juridic fundamental, întrucât nu este îndeplinită condiţia aparenţei dreptului emitentului, în cadrul acestei proceduri speciale nefiind permisă analizarea raportului fundamental.

C.A. Alba Iulia, Secţia comercială, decizia nr. 584 din 2 septembrie 2009, www.jurisprudenta.org

Tribunalul Alba a respins cererea de ordonanţă preşedinţială formulată de reclamanta O.D. SRL în contradictoriu cu pârâţii P.I. SRL, C.G.J. SA, J.T.G. SA şi BRD H.T.G.

Pentru a se pronunţa această sentinţă, s-a reţinut că, pentru ca cererea de ordonanţă preşedinţială să fie admisibilă, trebuie îndeplinite cumulativ condiţiile urgenţei, caracterului vremelnic al măsurii ce se solicită a fi dispusă şi cea a aparenţei dreptului, această din urmă condiţie însemnând că soluţionarea cererii de ordonanţă preşedinţială exclude prejudecarea fondului cauzei.

Acțiunea de fond, până la a cărei soluționare s-a solicitat emiterea ordonanței președințiale în cauză, are ca obiect constatarea intervenirii rezilierii de drept a contractului de vânzare-cumpărare de mărfuri încheiat cu pârâta de ordin 1, pentru nerespectarea de către aceasta a obligațiilor de livrare a mărfii, consecințe ale rezilierii contractului dintre reclamantă și această pârâtă fiind constatarea inexistenței dreptului de creanță al acesteia din urmă și, implicit, a rezoluțiunii contractului de cesiune de creanță încheiat de pârâta de ordin 1 cu pârâtele de ordin 2 și 3.

În prezenta cauză, dedusă judecății în procedura prevăzută de art. 581 C. proc. civ., nu se poate reține aparența dreptului reclamantei.

Pe de o parte, aprecierea asupra acesteia implică cel puțin prejudecarea fondului raporturilor juridice obligaționale fundamentale, care au ocazionat emiterea biletelor la ordin, de vreme ce însăși reclamanta își fundamentează cerere de ordonanță președințială prin aceea că ar fi predat biletele la ordin pârâtei de ordin 1, în ideea garantării unor plăți viitoare, în timp ce, dimpotrivă, pârâta de ordin 1, de rea-credință fiind, nu și-ar fi îndeplinit obligațiile contractuale asumate, în sensul că nu a livrat marfa reclamantei și, cu toate acestea, a introdus spre decontare bilete la ordin în sumă de 719.756, 58 lei și, mai mult, a introdus spre decontare o parte din alte 21 de bilete la ordin remise ei în alb, tot de către reclamantă, cu titlu de garanție.

Pe de altă parte, remiterea de bunăvoie a biletelor la ordin de către reclamantă pârâtei de ordin 1 exclude aparența oricărui drept al acesteia de a obține, pe calea ordonanței președințiale, stoparea introducerii titlurilor comerciale de valoare respective spre decontare de către cei în a căror posesie legitimă se află.

Pentru a aprecia astfel, instanța a avut în vedere faptul că, de esența biletului la ordin, ca titlu comercial de valoare, este faptul că posesorul său legitim este îndrituit să exercite la o dată determinată dreptul arătat în scris.

În contextul celor mai sus expuse, instanța a mai reținut și că una dintre caracteristicile biletelor la ordin, ca titluri comerciale de valoare, este aceea că drepturile conferite de acestea sunt autonome, aceasta însemnând că dreptul și obligația corelativă născute din biletele la ordin sunt independente față de actul juridic din care decurg (raportul juridic fundamental), astfel că posesorul legitim al titlului (în speță, pârâtele de ordin 1, 2, 3, și 4) își exercită dreptul și emitentul titlului (în speță, reclamanta) execută obligația exclusiv în temeiul titlului (biletului la ordin), nu în baza raportului juridic care a ocazionat emiterea biletelor la ordin.

În al doilea rând, în cazul transmiterii titlurilor comerciale de valoare acauzale (abstracte), cum sunt şi biletele la ordin, dobânditorul acestora devine titularul unui drept propriu, care este un drept nou, originar, nu un drept derivat din cel al transmiţătorului, una dintre consecinţele acestui fapt fiind aceea că pârâtele de ordin 1-4, în calitate de dobânditoare ale titlurilor comerciale de valoare, sunt titularele unor drepturi autonome, independente de drepturile transmiţătorilor.

Nefiind îndeplinită condiţia aparenţei dreptului reclamantei şi, implicit, nici cea privind neprejudecarea fondului cauzei, instanţa a respins ca lipsită de temei cererea de ordonanţă preşedinţială dedusă judecăţii.

Împotriva acestei sentinţe a formulat recurs reclamanta, solicitând modificarea hotărârii atacate în sensul admiterii cererii.

În dezvoltarea motivelor de recurs, se arată, printre altele, că: instanţa are posibilitatea de a cerceta, în cadrul procedurii ordonanţei preşedinţiale, de partea cui este aparenţa dreptului; după o perioadă de timp în care relaţiile contractuale s-au desfăşurat în mod normal, situaţie în care, la solicitarea vânzătorului, a predat bilete la ordin pentru efectuarea plăţilor viitoare, pârâta, cu rea-credinţă, fără a-şi îndeplini obligaţiile contractuale privind livrarea mărfurilor, a completat şi introdus spre decontare bilete la ordin în sumă de 719.756, 58 lei, sumă care nu reprezenta debit restant înregistrat faţă de această societate, deoarece marfa nu a fost livrată şi nu au fost emise facturi aferente acestei valori; nu are nicio creanţă exigibilă faţă de pârâta de ordinul 1, astfel încât nu există obligaţia de plată către pârâtele de ordin 2 şi 3, cărora pârâta de ordin 1 le-a înmânat biletele la ordin; oricum obligaţia de plată nu este scadentă, aceasta fiind afectată de condiţia suspensivă de livrare a mărfurilor de către pârâta de ordin 1, fiind vorba despre o obligaţie viitoare.

Recursul este nefondat.

Având în vedere faptul că cererea de ordonanţă preşedinţială are ca obiect obligarea pârâtelor de a nu introduce spre decontare biletele la ordin emise de recurentă şi deţinute de intimatele-pârâte, aparenţa de drept trebuie să se raporteze la dreptul acestora de a introduce spre decontare biletele la ordin în cauză.

Concret, recurenta-reclamantă nu a făcut dovada aparenţei de drept a obiectului cererii şi instanţa de fond a reţinut în mod corect că este de esenţa biletului la ordin, ca titlu comercial de valoare, faptul că posesorul său legitim este îndreptăţit să exercite la o dată determinată dreptul garantat în scris.

Astfel, una dintre caracteristicile biletelor la ordin, ca titluri comerciale, este aceea că drepturile conferite de acestea sunt autonome. Din

această caracteristică rezultă că posesorul legitim al titlului (C.G.J.) își exercită dreptul exclusiv în temeiul titlului, nu în baza raportului juridic care a ocazionat emiterea biletelor la ordin (contractul comercial). Or, după cum se poate observa, recurenta și-a întemeiat cererea de recurs pe un presupus incident contractual, respectiv nerespectarea de către vânzătorul P.I. SRL a datelor de livrare a mărfurilor. Și în acest caz, aparența de drept nu este dovedită a fi în favoarea recurentei.

Cererea de ordonanță președințială formulată de reclamantă este întemeiată pe prevederile art. 581 C. proc. civ., iar regimul biletului la ordin este cel prevăzut de legea specială, Legea nr. 58/1934.

Astfel, art. 63 din acest act normativ prevede că debitorul unui bilet la ordin nu poate opune posesorului excepții întemeiate pe raporturile lor personale (contractuale). Rezultă din cele arătate că procedura specială (ordonanța președințială) nu este aplicabilă în situația decontărilor biletelor la ordin ca instrumente de plată.

4. Bilet la ordin. Neintroducerea la plată a titlului care garantează obligația de plată a prețului. Efecte asupra reactualizării prețului

C. com., art. 43
Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 41

În situația în care nu se contestă izvorul creanței și nici întinderea ei, ci nerealizarea creanței la scadență din cauza pasivității creditoarei în a executa biletul la ordin pentru suma constituită garanție în acest scop și care reprezintă o garanție preventivă, rațiunea constituirii ei fiind chiar executarea la termen a obligației garantate – plata prețului, rezultă că această posibilitate, nefiind valorificată de creditoare, îi este imputabilă pentru plata cu întârziere a prețului.

C.S.J., Secția comercială, decizia nr. 847 din 11 februarie 2002, www.scj.ro

Tribunalul Ialomița a admis în parte acțiunea reclamantei SC E. SA Urziceni și a obligat pârâta SC A. SA Bonțida la plata diferenței de curs valutar până la 4 octombrie 1999, reținând că pe parcursul procesului pârâta a plătit prețul cantității de șrot livrate reclamantei în baza contractului încheiat între părți în 1998. Cum prețul a fost plătit cu întârziere, s-a dat eficiență convenției părților, în care s-a stabilit rata de

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

schimb leu/dolar ca indice de referinţă, înlăturându-se apărarea pârâtei privind posibilitatea executării garanţiei constituite în acest scop.

Curtea de Apel Bucureşti a respins apelul pârâtei, prin care s-a invocat culpa reclamantei în neexecutarea biletului la ordin emis la 1 octombrie 1998 pentru îndestularea creanţei preţului, cu motivarea că biletul la ordin a fost emis anterior livrării mărfii, în scop de garanţie, nu de plată a mărfii, cele două obligaţii fiind diferite.

Pârâta a declarat recurs, susţinând că instanţele au ignorat regimul juridic al cambiei şi biletului la ordin reglementat prin Legea nr. 58/1934, modificată prin O.G. nr. 11/1993, în sensul că reclamanta, deşi avea posibilitatea, dar şi obligaţia de a-şi încasa creanţa prin depunerea biletului la ordin, care are calitatea de titlu executoriu, a întârziat în plata preţului prin nevalorificarea acestei posibilităţi, din culpa sa.

Reclamanta a solicitat respingerea recursului, susţinând că acţiunea nu a fost întemeiată pe dreptul cambial, ci pe dreptul comun, izvorul creanţei fiind contractul, iar garanţia nu a fost executată din cauza pârâtei, care a invocat dificultăţi financiare.

Recursul este fondat.

Prin acţiunea principală s-a cerut reactualizarea preţului cantităţii de şrot livrate în baza contractului din 1998 conform facturilor indicate, prin aplicarea ratei de schimb leu/dolar, ca urmare a neexecutării la termen a plăţii preţului convenit.

Neexecutarea la scadenţă a obligaţiei plăţii preţului este însă imputabilă reclamantei, care, la promisiunea pârâtei că va face plata cu ordin de plată, nu a introdus la plată biletul la ordin emis de pârâtă pentru garanţia contractuală, deşi putea să o facă.

Prin urmare, contrar interpretării date de instanţa de apel sumei constituite garanţie, ca obligaţie distinctă de obligaţia de plată a preţului, reclamanta a avut reprezentarea posibilităţii realizării creanţei prin executarea biletului la ordin emis de pârâtă la 1 octombrie 1998 şi scadent la 31 decembrie 1998, în care, deşi este un titlu abstract, s-a menţionat că suma indicată reprezintă contravaloarea mărfii livrate.

Este adevărat că acţiunea s-a întemeiat pe dreptul comun, nu pe dreptul cambial, numai că în situaţia dată nu se contestă izvorul creanţei şi nici întinderea acesteia, ci nerealizarea creanţei la scadenţă din cauza pasivităţii creditoarei în a executa biletul la ordin pentru suma constituită garanţie în acest scop.

Garanţia astfel constituită este una preventivă, raţiunea constituirii ei fiind executarea la termen a obligaţiei garantate – plata preţului, posibilitate nevalorificată, însă, de creditoare.

Aşa fiind, recursul a fost admis, a fost casată decizia şi schimbată sentinţa în sensul respingerii acţiunii, restrânsă la capătul de cerere având ca obiect reactualizarea preţului.

5. Bilet la ordin. Emitere pentru sumele datorate în baza unui contract de credit. Imputaţia plăţii

C. civ., art. 1110-1113

Dacă părţile unui contract de credit nu au convenit asupra modului de imputare a plăţii şi debitorul nu a făcut imputaţia plăţii, ordinea de prioritate în recuperarea sumelor este următoarea: întâi, dobânzile încasate pentru creditul acordat; urmează rata de împrumut; apoi, comisionul.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 3562 din 10 iunie 2005, www.scj.ro

Judecătoria Cluj-Napoca a admis în parte opoziţia la executare formulată de contestatoarea M.M. împotriva intimaţilor N.C.C. Cluj-Napoca şi Teatrul de Păpuşi „P." Cluj-Napoca, anulând titlul executoriu reprezentat de biletul la ordin emis de contestatoare la data de 8 martie 2000 şi executarea silită din dosarul execuţional al executorului judecătoresc S.M. faţă de contestatoare.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de fond a reţinut că raportul juridic fundamental s-a născut din contractul de credit încheiat între intimata N.C.C. Cluj şi contestatoare, aceasta din urmă în calitate de împrumutat. Conform acestui contract, intimata a acordat contestatoarei un împrumut în sumă de 5.000.000 lei vechi, pe care contestatoarea avea obligaţia să-l ramburseze în termen de 12 luni, având de achitat credit restant, dobândă fruct civil şi, în caz de neachitare la termen, o dobândă majorată. Contestatoarea a plătit numai o parte din rate, după care s-au făcut reţinerile din salariu. În contractul de credit părţile nu au convenit asupra modului de imputare a plăţii.

Instanţa de fond a reţinut că, în conformitate cu dispoziţiile art. 1113 C. civ., se consideră plătite în primul rând datoriile ajunse la scadenţă, iar dacă toate datoriile sunt scadente, imputaţia se face asupra celei mai oneroase. Dacă toate datoriile sunt scadente şi la fel de oneroase, se consideră plătită datoria cea mai veche. În speţă, toate datoriile contestatoarei erau scadente la datele plăţilor făcute. Doar dobânda fruct civil, creditul restant şi comisionul erau datoriile oneroase,

întrucât dobânda penalizatoare şi penalităţile de întârziere nu produc alte penalităţi.

Expertiza contabilă efectuată a imputat sumele plătite de contestatoare după aceste reguli, respectiv sumele plătite s-au imputat asupra dobânzii fruct civil şi apoi asupra ratelor restante şi asupra comisionului datorat până în luna martie 2001. De asemenea, prin plăţile făcute în luna iunie 2001, contestatoarea a rambursat integral creditul. Din calculele efectuate pe luni a rezultat că, la data de 10 octombrie 2002, contestatoarea datora intimatei, în baza raportului juridic fundamental, o dobândă majorată, penalităţi şi comision.

În cauza de faţă, biletul la ordin a fost emis numai pentru sumele datorate în baza contractului de credit din 8 martie 2000 cu titlu de rată, datorând comision, fără a include şi penalităţi. Rezultă că, din suma indicată în prezentul bilet la ordin, doar suma reprezentând dobânzi şi comision mai erau datorate de contestatoare la data de 10 octombrie 2002. Pentru restul sumei, biletul la ordin nu reprezenta titlu executoriu, întrucât creanţa intimatei faţă de contestatoare s-a stins prin plăţile anterioare.

Curtea de Apel Cluj a admis excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a Teatrului de Păpuşi „P." Cluj-Napoca şi a respins apelul declarat de intimata N.C.C. Cluj-Napoca împotriva sentinţei Judecătoriei Cluj-Napoca.

Pentru a decide astfel, instanţa de apel a stabilit că prezenta cauză nu are ca obiect validarea popririi, ci este o opoziţie la biletul de ordin, împrejurare în care terţul poprit Teatrul de Păpuşi „P." nu are calitate procesuală pasivă.

Procedând la interpretarea clauzelor contractului referitoare la dobândă, aceasta privea dobânda fruct civil, deoarece, la data încheierii contractului, părţile cunoşteau scadenţa numai pentru acest accesoriu, în timp ce dobânda penalizatoare avea caracterul unei creanţe eventuale. În această situaţie, prevederile contractuale reprezintă o clauză penală, permisă într-un astfel de contract, însă dispoziţiile art. 8 din O.G. nr. 9/2000 interzic aplicarea dobânzii la dobândă şi, drept urmare, clauza contractuală respectivă este nulă absolut. Din probele administrate la prima instanţă şi suplimentate în apel rezultă că o parte din credit s-a plătit sub forma ratelor lunare, achitate la termen, după care s-au făcut reţinerile din salariul contestatoarei, ca urmare a neachitării în termen a ratelor aferente perioadelor mai - iunie 2000 şi decembrie 2000 - februarie 2001, aşa după cum se constată şi în expertiză.

Creditorul nu a comunicat debitorului modul în care a realizat imputația plăților, iar apelanta a făcut imputația plății în modalitatea considerată de ea a fi corectă. Imputația făcută de creditor nu este valabilă și, ca atare, au fost aplicate regulile imputației legale, așa cum prevăd dispozițiile art. 1112 C. civ. Astfel, în mod corect s-a stabilit că datoriile contestatoarei la data plăților erau scadente și sumele achitate trebuiau imputate asupra dobânzii fruct civil, apoi asupra ratelor restante și, la urmă, asupra comisionului datorat. Au fost considerate ca fără fundament criticile referitoare la anularea formelor de executare silită, de vreme ce biletul la ordin a fost anulat nejustificându-se punerea în executare a titlului executoriu pentru toată suma cuprinsă în el.

Împotriva deciziei a declarat recurs creditoarea N.C.C. Cluj-Napoca, susținând că au fost încălcate prevederile legale privind imputația plăților.

Recursul este nefondat.

Din examinarea clauzelor contractuale reiese că părțile nu au convenit asupra modului de imputare a plății, iar debitorul nu a făcut imputația plății, sumele fiindu-i reținute direct din retribuție pe ordin de plată. A fost dată o eficiență juridică maximă dispozițiilor cuprinse în art. 1111 și art. 1112 C. civ., privind imputația plății, confirmate de experți și de practica bancară, în sensul că ordinea de prioritate în recuperarea sumelor este: dobânzile încasate pentru creditul acordat, rata de împrumut, comisionul. În acest context s-a impus și anularea formelor de executare silită, deoarece suma cuprinsă în titlul executoriu nu era cea reală, fiind respectat și principiul contradictorialității.

Așadar, recursul a fost respins.

6. Cec. Eliberarea de către bancă a unor file cec pentru o societate aflată în CIP. Răspundere civilă delictuală. Prejudiciu constând în neachitarea mărfii. Legătură de cauzalitate. Limitele întinderii puterii de lucru judecat a hotărârii penale în fața instanței civile

C. civ., art. 998, art. 999, art. 1000 alin. (3)
C. proc. pen., art. 22 alin. (2)
Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 43, art. 47, art. 57

Pentru angajarea răspunderii civile delictuale se cer a fi întrunite cumulativ următoarele condiții generale: existența unui prejudiciu, existența unei fapte ilicite, existența unui raport de cauza-

litate între fapta ilicită şi prejudiciu şi existenţa vinovăţiei celui care a cauzat prejudiciul.

Hotărârea definitivă a instanţei penale are autoritate de lucru judecat în faţa instanţei civile care judecă acţiunea civilă, cu privire la existenţa faptei, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăţiei acesteia.

Reţinerea într-o sentinţă penală a împrejurării că prejudiciul a fost cauzat societăţii vânzătoare prin emiterea filelor cec fără acoperire de către reprezentantul societăţii cumpărătoare nu face dovada, în faţa instanţei civile, a raportului de cauzalitate între fapta ilicită constând în eliberarea de către bancă a unor file cec pentru societatea cumpărătoare aflată în CIP şi prejudiciul suferit de societatea vânzătoare, constând în neachitarea mărfii din cauza faptului că cecurile emise de cumpărătoare nu aveau acoperire.

C.A. Bucureşti, Secţia a VI-a comercială,
decizia nr. 37 din 26 ianuarie 2007, portal.just.ro

Tribunalul Bucureşti, în urma declinării de competenţă a Judecătoriei Sectorului 3 Bucureşti, a respins ca nefondată acţiunea reclamantei SC A. SA, prin care aceasta a solicitat obligarea în solidar a pârâtelor SC B. SA (în prezent) şi B.E. la plata sumei de 1.048.209.120 lei vechi, reprezentând contravaloarea prejudiciului cauzat, sumă ce urma a fi actualizată cu indicele de inflaţie.

Pentru a pronunţa această sentinţă, prima instanţă a reţinut că, pentru atragerea răspunderii civile delictuale, trebuie îndeplinite următoarele condiţii: săvârşirea unei fapte ilicite, producerea unui prejudiciu, legătura de cauzalitate între faptă şi prejudiciu, săvârşirea faptei cu vinovăţie.

În speţă, reclamanta a făcut dovada existenţei caracterului ilicit al faptei, întrucât pârâta B.E. a eliberat reprezentantului SC C. SRL file cec cu încălcarea dispoziţiilor art. 57 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, care interzice eliberarea de către bănci a formularelor de cec titularilor de cont aflaţi în interdicţie bancară, iar SC C. SRL era în interdicţie bancară din 27 iulie 2002.

În ceea ce priveşte prejudiciul cauzat reclamantei, aceasta solicită contravaloarea mărfurilor livrate SC C. SRL. Însă, reclamanta nu a făcut dovada livrării şi preluării întregii cantităţi de marfă de către această societate, neputându-se reţine nici aspectul învederat de reclamantă, în sensul că dovada prejudiciului rezultă din sentinţa penală, faţă de dispoziţiile art. 22 C. proc. pen.

Cu privire la legătura de cauzalitate, nici aceasta nu este probată în cauză, atât timp cât o parte din mărfuri au fost livrate înainte de emiterea filelor cec, iar pentru restul cantității de marfă nu s-a făcut dovada livrării. În plus, și în ipoteza în care s-ar fi făcut dovada livrării tuturor mărfurilor către pârâtă, nu se poate reține existența legăturii de cauzalitate între fapta pârâtei persoană fizică și prejudiciul constând în contravaloarea mărfurilor, câtă vreme cecurile emise nu au avut niciun rol în formarea voinței juridice a reclamantei în sensul livrării mărfurilor.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta, arătând că: instanța de fond a reținut în mod greșit că reclamanta nu a făcut dovada livrării mărfurilor; existența prejudiciului rezultă indubitabil din neachitarea facturilor, nu din livrarea mărfurilor, cum greșit a arătat instanța de fond; legătura de cauzalitate reiese din conținutul sentinței penale, în care se reține existența prejudiciului și faptul cauzator de prejudiciu, respectiv emiterea filelor cec; așadar, apelanta a fost prejudiciată prin punerea la dispoziția SC C. SRL a cecurilor emise de pârâta-intimată SC B. SA pentru o societate aflată în interdicție bancară, fapt cunoscut de bancă la momentul emiterii cecurilor; fără aceste file cec, nu ar fi livrat marfa către cumpărătoare și ar fi trecut la încasarea facturilor și executarea debitoarei prin alte mijloace legale.

Apelul este nefondat.

La data de 29 iulie 2002, între reclamanta-apelantă și SC C. SRL a intervenit un contract de vânzare-cumpărare, prin care apelanta s-a obligat să livreze diferite cantități de mărfuri, iar cumpărătoarea să le achite prin diferite instrumente de plată, conform art. 6 din contract, între care și cecul.

La data de 12 august 2002, angajata intimatei SC B. SA, respectiv intimata B.E., a emis reprezentantului firmei cumpărătoare două file cec, pe care acesta le-a folosit ca instrument de plată a mărfurilor livrate de reclamanta-apelantă, fiindu-i însă refuzate la plată în data de 4 septembrie 2002, întrucât societatea cumpărătoare era în CIP încă din 27 iulie 2002, astfel cum rezultă din adresa intimatei SC B. SA., filele cec fiind anulate de bancă în chiar ziua emiterii lor.

În cauza de față, reclamanta-apelantă solicită obligarea intimatelor la plata în solidar a contravalorii mărfurilor livrate societății cumpărătoare, cu titlu de prejudiciu suferit de vânzătoare, întrucât, fără emiterea filelor cec de către bancă, societatea apelantă nu ar fi livrat mărfurile către societatea cumpărătoare.

Situaţia de fapt reţinută mai sus trebuie raportată la probele administrate şi la principiile ce guvernează răspunderea civilă delictuală, conform art. 998-999 C. civ. şi art. 1000 alin. (3) C. civ.

Atragerea răspunderii civile delictuale presupune, aşa cum în mod temeinic şi legal a reţinut instanţa de fond, ca premisă generală, îndeplinirea cumulativă a condiţiilor privind existenţa a patru elemente, şi anume: fapta ilicită, săvârşirea faptei ilicite cu vinovăţie, prejudiciul şi, nu în ultimul rând, legătura de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu.

În speţă, este fără îndoială dovedită fapta ilicită a intimatei B.E., care, prin emiterea filelor cec pentru o societate aflată pe lista CIP, a încălcat dispoziţiile imperative ale Regulamentului nr. 1/2001 al BNR, respectiv art. 57, fapta sa atrăgând consecinţele săvârşirii unei fapte ilicite, cu condiţia dovedirii şi a celorlalte elemente ale răspunderii civile delictuale.

Şi existenţa prejudiciului este probată în speţă, constând în neîncasarea de la societatea cumpărătoare a contravalorii mărfurilor livrate de către apelantă. De altfel, văzând dispoziţiile art. 22 C. proc. pen., care prevăd că hotărârea instanţei penale are autoritate de lucru judecat în faţa instanţei civile, cu privire la existenţa faptei, a vinovăţiei şi a prejudiciului, faţă de conţinutul sentinţei penale pronunţate de Judecătoria Drăgăşani, instanţa de fond nu mai avea de cercetat acest aspect, livrarea mărfurilor de către apelantă şi neîncasarea contravalorii acestora fiind probate şi recunoscute de către reprezentantul societăţii cumpărătoare în faţa instanţei penale.

Însă, nu a fost dovedită legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită a intimatei persoană fizică şi prejudiciul suportat de apelantă, constând în neîncasarea contravalorii mărfurilor livrate.

Prejudiciul reclamantei-apelante constă în neplata mărfurilor de către societatea cumpărătoare, însă nu se poate susţine că neplata mărfurilor la scadenţă se datorează faptei intimatei B.E. de emitere a celor două file cec, atât timp cât societatea cumpărătoare SC C. SRL era pe lista CIP din 27 iulie 2002, iar contractul dintre apelantă şi cumpărătoare a intervenit la data de 29 iulie 2002, deci la o dată ulterioară, când societatea cumpărătoare era deja insolvabilă. Deşi relaţiile de afaceri se întemeiază pe buna-credinţă şi pe încrederea cocontractantului, nimic nu împiedică o societate să verifice bonitatea cocontractantului prin chiar banca acestuia, conform art. 43 raportat la art. 47 din Regulamentul BNR nr. 1/2001. Acest argument nu este o culpabilizare a societăţii apelante de către instanţă, ci este un argu-

ment juridic în plus pe aspectul nedovedirii legăturii de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciul încercat de apelantă.

Susținerea apelantei în sensul că nu ar fi livrat mărfurile în lipsa acestor cecuri, ci ar fi procedat la executarea pe altă cale a contractantului său, nu a fost probată, atâta vreme cât livrarea mărfurilor s-a făcut și înainte, și după data eliberării filelor cec, aspect învederat chiar de către apelantă, de unde rezultă că eliberarea filelor cec nu poate fi apreciată ca o condiție de livrare a mărfurilor.

Mai mult, o asemenea susținere adaugă la contract, care, potrivit art. 969 C. civ., este legea părților.

Nu se poate admite argumentul că emiterea filelor cec de către bancă i-a cauzat reclamantei un prejudiciu constând în contravaloarea mărfurilor livrate, întrucât nu este probată legătura de cauzalitate dintre aceste două elemente, în lipsa căreia nu se poate admite cererea întemeiată pe art. 998-999 C. civ. raportate la art. 1000 alin. (3) C. civ.

Și susținerea apelantei în sensul că în sentința penală s-a reținut că prejudiciul a fost cauzat reclamantei de emiterea filelor cec, dovedindu-se astfel și legătura de cauzalitate, este neîntemeiată, deoarece dispozițiile art. 22 C. proc. pen. sunt imperative, legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu urmând a fi apreciată doar de către instanța civilă, cele reținute de instanța penală pe acest aspect neavând autoritate de lucru judecat în fața instanței civile.

BCU IAȘI / CENTRU DE CARTE

Capitolul al II-lea. Condițiile cerute pentru valabilitatea titlurilor comerciale de valoare

7. Bilet la ordin. Semnătura emitentului. Denumirea prescurtată. Valabilitate

Legea nr. 58/1934, art. 104 pct. 7, art. 105

Nu este socotit bilet la ordin titlul căruia îi lipseşte semnătura emitentului.

Biletul la ordin nu poate fi nul numai pentru faptul că în el se cuprinde denumirea prescurtată a societății emitente, atât timp cât titlul poartă semnătura şi ştampila ei, pe ştampilă apărând denumirea exactă şi desfăşurată a acesteia.

C.A. Bucureşti, Secția comercială, sentința nr. 71 din 28 februarie 2000[1)]*, în C.P.J.com. 2000-2001, p. 49*

Opozanta SC G.C.P. SA a formulat, în contradictoriu cu AVAB, opoziție împotriva formelor de executare inițiate de B. SA prin somația de executare, cu motivarea că biletul la ordin invocat ca titlu este nul deoarece nu cuprinde denumirea exactă a societății.

Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti a admis excepția necompetenței materiale şi a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Curții de Apel Bucureşti.

Curtea a reținut că opoziția este neîntemeiată, deoarece biletul la ordin poartă semnătura şi ştampila opozantei, pe ştampilă apărând denumirea exactă şi desfăşurată a acesteia.

S-a mai reținut că biletul la ordin nu poate fi nul numai pentru faptul că în el se cuprinde denumirea prescurtată a opozantei, atât timp cât au fost respectate cerințele art. 104 pct. 7 din Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin. Chiar dacă titlul cuprinde denumirea

---

[1)] Irevocabilă prin respingerea recursului declarat de opozantă (C.S.J., Secția comercială, decizia nr. 5407 din 7 noiembrie 2000).

prescurtată, prin aplicarea ştampilei cu denumirea desfăşurată, acesta este perfect valabil.

Pe cale de consecință, opoziția a fost respinsă.

Notă: Considerentele de principiu ale sentinței prezentate îşi păstrează valabilitatea şi după modificarea pct. 7 al art. 104 din Legea nr. 58/1934 şi completarea aceluiaşi articol cu punctele 8 şi 9, prin Legea nr. 163/2009 (M. Of. nr. 322 din 14 mai 2009), care au următorul conținut:

„Biletul la ordin cuprinde: (...)

7. semnătura emitentului, respectiv semnătura olografă a persoanei fizice având calitatea de emitent sau, după caz, a reprezentantului legal ori a împuternicitului emitentului, persoană fizică, persoană juridică sau entitate care utilizează astfel de instrumente;

8. numele emitentului, respectiv numele şi prenumele, în clar, ale persoanei fizice sau denumirea persoanei juridice ori a entității care se obligă. În cazul în care numele emitentului depăşeşte spațiul alocat pe titlu, se vor înscrie pe biletul la ordin primele caractere din numele şi prenumele, respectiv din denumirea emitentului, în limita spațiului special alocat, fără ca prin aceasta să se atragă nulitatea biletului la ordin;

9. codul emitentului, respectiv un număr unic de identificare preluat din documentele de identificare sau de înregistrare ale emitentului".

8. Cambie. Redactare în limbă străină. Mențiuni obligatorii. Numele trasului

Legea nr. 58/1934, art. 1 pct. 3
C. proc. civ., art. 141 alin. (2)
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 6

Una dintre mențiunile obligatorii ale cambiei este numele trasului.

Condiția este îndeplinită şi atunci când cambia a fost redactată în limba engleză, iar forma de societate constituită a fost înscrisă ca fiind „LTD", care are drept corespondent în limba română „SRL", în condițiile în care din conținutul titlului de credit rezultă şi alte elemente de identificare ale trasului, neexistând vreo îndoială asupra individualizării celui care trebuie să plătească.

C.A. Bucureşti, Secția comercială, decizia nr. 688/2000, în C.P.J.com. 2000-2001, p. 52-55

Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti a admis opoziţia la executare a SC M.E. SRL şi a constatat nulitatea învestirii cu formulă executorie a şase cambii emise de creditorul S.G.T.C. LTD.

Tribunalul Bucureşti a respins apelul opozantei SC M.E. SRL şi a admis apelul intimatei S.G.T.C. LTD, a schimbat în tot sentinţa atacată şi, pe fond, a respins ca nefondată opoziţia la executare.

Pentru pronunţarea acestei decizii, s-au reţinut, între alte considerente, următoarele:

În ceea ce priveşte apelul declarat de SC M.E. SRL, verificându-se cambiile învestite cu formulă executorie, s-a constatat că acestea au fost redactate în limba engleză, astfel încât denumirea trasului SC M.E. SRL nu reprezintă altceva decât traducerea în engleză a denumirii prescurtate a formei de societate comercială a trasului, şi anume LTD în loc de SRL. Din conţinutul cambiilor rezultă şi celelalte elemente de identificare ale trasului, nefiind astfel niciun motiv de nulitate, cerinţa prevăzută de art. 1 pct. 3 din Legea nr. 58/1934 fiind îndeplinită.

S-a mai reţinut că menţiunea din cambie „drawn under contract nr." se traduce „emisă în conformitate cu contractul nr.", traducere ce nu a fost contestată de opozanta-apelantă.

Apelul declarat de SC S.G.T.C. LTD a fost admis întrucât instanţa de fond s-a pronunţat plus petita, în sensul că, deşi opoziţia la executare a fost formulată numai cu privire la trei cambii din totalul celor şase puse în executare, instanţa de fond a constatat nulitatea învestirii cu formulă executorie a tuturor şi a anulat formele de executare efectuate care priveau toate cele şase cambii.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs SC M.E. SRL, solicitând casarea deciziei, admiterea apelului şi, pe fond, constatarea nulităţii cambiilor.

Unul dintre motivele de recurs a constat în susţinerea că, potrivit punctului 6 din Normele-cadru date în baza Legii nr. 58/1934, „Banca Naţională a României şi societăţile bancare vor accepta în operaţiunile lor numai cambii redactate în limba română", iar prin traducerea efectuată de instanţă se dă gir societăţilor bancare de a accepta această cambie, care, conform legii, este nulă de drept, întrucât şi art. 23 din Normele-cadru impune înscrierea persoanei juridice aşa cum se află înscrisă în registrul comerţului.

Recursul este nefondat.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 58/1934, cambia trebuie să cuprindă, alături de alte elemente, numele aceluia care trebuie să plătească

(tras), fără alte mențiuni, și doar lipsa acestuia poate atrage nulitatea cambiei, conform alin. (3) al aceluiași articol.

Faptul că această cambie a fost redactată în limba engleză, inclusiv denumirea trasului, respectiv a formei de societate constituită LTD, care în limba română este prescurtarea „societății cu răspundere limitată", adică SRL, nu este de natură să atragă nulitatea cambiei.

Aceasta cu atât mai mult cu cât, din conținutul titlului de credit rezultă și alte elemente de identificare ale trasului, neexistând nicio îndoială asupra individualizării celui care trebuie să plătească, denumirea sa fiind cea înscrisă In registrul comerțului.

Invocarea normelor-cadru BNR a fost înlăturată, câtă vreme legea-cadru nu precizează că titlul de credit trebuie redactat în limba română, normele neputând completa dispozițiile legii, conform și principiului ierarhiei actelor normative.

Se mai reține, în susținerea acestei idei, că traducerea nu a fost contestată de opozantă conform art. 141 alin. (2) C. proc. civ. și, oricum, interesul este de a se identifica trasul, ceea ce s-a îndeplinit în speță.

În consecință, recursul a fost respins.

Notă: Rezolvarea dată problemei de drept de mai sus este valabilă și după modificarea pct. 3 al art. 1 din Legea nr. 58/1934, prin Legea nr. 163/2009 (M. Of. nr. 322 din 14 mai 2009), acesta având în prezent următorul conținut:

„Cambia cuprinde: (...)

3. numele aceluia care trebuie să plătească (tras), respectiv numele și prenumele, în clar, ale persoanei fizice, respectiv denumirea persoanei juridice ori a entității care se obligă. În cazul în care numele trasului depășește spațiul alocat pe titlu, se vor înscrie pe cambie primele caractere din numele și prenumele, respectiv din denumirea trasului, în limita spațiului special alocat, fără ca prin aceasta să se atragă nulitatea cambiei; (...)".

9. Bilet la ordin. Emitere. Necesitatea unei hotărâri A.G.A. pentru împuternicirea managerului. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 58/1934 privind mandatul conceput în termeni generali

Legea nr. 58/1934, art. 10

Dispozițiile art. 10 din Legea nr. 58/1934, privind mandatul tacit în cazul prepusului care are un mandat general, nu sunt aplicabile

dacă, potrivit clauzelor statutare, managerul societăţii nu avea dreptul să emită bilete la ordin fără mandat din partea adunării generale a acţionarilor.

C.S.J., Secţia comercială, decizia nr. 3042 din 24 aprilie 2002, în SintAct

Reclamanta SC P.L. SA Ploieşti a solicitat, printre altele, ca, în contradictoriu cu pârâta SC P. SA Bucureşti, să se anuleze biletul la ordin emis la data de 28 mai 1998 de SC P. SA (în prezent SC P.L. SA), în principal pentru lipsa mandatului managerului societăţii de a semna garanţia.

Tribunalul Bucureşti a admis acţiunea şi a dispus anularea biletului la ordin emis de către reclamantă în favoarea pârâtei.

Curtea de Apel Bucureşti a respins apelul declarat de pârâta SC P. SA Bucureşti împotriva sentinţei.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de apel a reţinut că, la data de 28 mai 1998, când s-a emis biletul la ordin, managerul societăţii reclamante nu avea mandat din partea adunării generale a acţionarilor să semneze titlul de valoare, situaţie care se sancţionează cu nulitatea obligaţiei cambiale.

Împotriva deciziei curţii de apel a declarat recurs şi pârâta SC P. SA Bucureşti, arătând, printre altele, următoarele: instanţa nu a avut în vedere prevederile art. 10 din Legea nr. 58/1934, potrivit cărora un mandatar special poate subscrie o cambie şi în cazul unui mandat tacit; or, cu actele depuse, a făcut dovada unui mandat tacit; mandatul tacit al managerului societăţii a fost ratificat ulterior de adunarea generală a acţionarilor prin aprobarea situaţiilor economico-financiare semestriale şi a raportului de bilanţ al activităţii economico-financiare pe anul 1998, precum şi a bilanţului.

Recursul este nefondat.

Potrivit art. 13 lit. h) din Statutul SC P. SA Ploieşti, coroborat cu art. I, lit. B, pct. 1, lit. f) din contractul de management, managerul nu avea dreptul să emită, respectiv să semneze biletul la ordin fără mandat din partea A.G.A.

În raport cu cele două texte, care prevedeau în mod expres necesitatea unei aprobări prealabile (mandat), în speţă nu se aplică art. 10 din Legea nr. 58/1934, care reglementează mandatul tacit în cazul prepusului ce are un mandat general.

Hotărârea A.G.A. din 28 februarie 1998 nu a conferit managerului dreptul de a semna biletul la ordin emis la data de 28 mai 1998, întru-

cât a prevăzut numai asigurarea conducerii operative, care urma să se desfăşoare în condițiile stabilite prin statutul societății şi contractul de management. Hotărârea sus-menționată ar fi conferit managerului drepturi suplimentare față de cele prevăzute în contractul de management şi statutul societății doar în cazul în care s-ar fi prevăzut aceasta în mod expres.

Că este aşa rezultă şi din hotărârea A.G.A. din 18 martie 1998, care a împuternicit echipa managerială să semneze biletele la ordin în favoarea B. şi a stabilit condițiile în care vor fi emise (concomitent cu returnarea biletelor la ordin anulate).

În acest context, susținerea recurentei-pârâte că A.G.A. ar fi ratificat ulterior mandatul tacit nu poate fi reținută, întrucât managerul nu a avut un asemenea mandat, iar, pe de altă parte, pârâta nu a făcut dovada unei asemenea ratificări.

Față de cele arătate, recursul pârâtei SC P. SA a fost respins.

10. Bilet la ordin. Mandatul dat de emitent semnatarului. Înțeles

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 10
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, art. 63-66

Pentru aprecierea asupra lipsei mandatului dat de emitent semnatarului nu este suficientă comunicarea unității bancare prin care aceasta face cunoscut că refuzul biletului la ordin a fost motivat de lipsa de mandat a semnatarului, fiindcă, în înțelesul bancar, acest motiv este aplicabil când semnătura de pe biletul la ordin nu corespunde cu specimenul de semnătură al persoanei autorizate în relația cu banca.

Relevanță juridică sub acest aspect reprezintă împrejurarea că, la data emiterii biletului la ordin, semnatarul avea mandat în acest sens de la emitent.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 4398 din 30 septembrie 2005, www.scj.ro

Judecătoria Botoşani a admis cererea formulată de SC V. SRL Galați, dispunând învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin în valoare de 400.000.000 lei vechi emis la data de 11 septembrie 2002 de către SC F.I.L.A.D. SRL Botoşani.

Ulterior, Judecătoria Botoşani a admis cererea introdusă de biroul executorului judecătoresc (executor bancar) S.C. privind încuviințarea

executării silite a biletului la ordin emis la data de 11 septembrie 2002 de SC F.I.L.A.D. SRL Botoşani, învestit cu formulă executorie, la solicitarea creditorului SC V. SRL Galaţi.

Curtea de Apel Suceava a admis apelul şi a schimbat în totalitate cele două încheieri, în sensul că a respins ca nefondate atât cererea de învestire cu formulă executorie a biletului la ordin, cât şi cererea de încuviinţare a executării silite a aceluiaşi titlu.

Pentru a decide astfel, instanţa de apel a stabilit că biletul la ordin emis la data de 11 septembrie 2002 pentru suma de 400.000.000 lei vechi a fost însoţit de refuzul de plată formulat de B.R.D. – D.G.S. Botoşani la 13 iunie 2003, justificat de lipsa de mandat al semnatarului acestui titlu. Potrivit Legii nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, acesta din urmă este titlu de credit, sub semnătura persoanei care, pentru a fi valabil, trebuie să îndeplinească atât dispoziţiile stabilite prin lege, cât şi cele enunţate în Normele-cadru emise de BNR în 8 martie 1994. Având în vedere refuzul de plată practicat de unitatea bancară, înregistrat ca incident de plată, această situaţie era o dovadă suficientă pentru instanţă că titlul prezentat nu întrunea condiţiile prevăzute de lege pentru a fi considerat bilet la ordin, deci titlu executoriu care să poată fi învestit cu formulă executorie.

Împotriva deciziei Curţii de Apel Suceava a promovat recurs reclamanta SC V. SRL Galaţi, criticând-o pe fond prin aceea că se impunea învestirea biletului la ordin cu formulă executorie, deoarece Legea nr. 58/1934 prevede că biletele la ordin sunt titluri executorii, fără a face vreo distincţie în acest sens în funcţie de motivele refuzului de plată, acest bilet la ordin fiind semnat de către emitent.

Recursul este fondat.

În motivarea cererii de învestire cu formulă executorie a biletului la ordin, reclamanta SC V. SRL a precizat că, la data emiterii biletului la ordin, semnatarul A.F. era administratorul SC F.I.L.A.D. SRL şi asociat unic, având semnătură autorizată în bancă.

Comunicarea B.R.D. – G.S.G., Sucursala Botoşani, prin care a făcut cunoscut că refuzul biletului la ordin s-a dat cu motivul de „lipsă de mandat a semnatarului", în înţelesul bancar acest motiv fiind aplicabil când semnătura de pe biletul la ordin nu corespunde cu specimenul de semnătură al persoanei autorizate în relaţia cu banca, aşa cum a constatat aceste deficienţe lucrătorul bancar, nu este suficientă pentru stabilirea completă a situaţiei de fapt şi de drept.

Relevanţă juridică deosebită reprezintă concluziile raportului de expertiză criminalistică din 14 decembrie 2004, întocmit de L.I.J.E.C.

Iaşi, din cadrul M.J., care, au stabilit fără echivoc că semnăturile de la pozițiile „semnătura emitentului", respectiv „semnătura avalistului" de pe biletul la ordin din 11 septembrie 2002, emis de SC F.I.L.A.D. SRL Botoşani, au fost executate de numitul A.F.

Pentru aceste raţiuni juridice, a fost admis recursul reclamantei şi modificată decizia în sensul respingerii apelului pârâtei ca nefondat.

11. Bilet la ordin. Neîndeplinirea condiției care afectează obligația ce a ocazionat emiterea biletului la ordin. Neindicarea scadenței biletului la ordin. Efecte

Legea nr. 58/1934, art. 104, art. 105
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 224

1. Titlurile comerciale de valoare au caracter literal, întinderea şi natura dreptului fiind determinate exclusiv de mențiunile cuprinse în înscris, şi autonom, dreptul şi obligația corelativă născute din titlu fiind independente față de raportul juridic fundamental. Rezultă că afectarea de o condiție a obligației din raportul juridic fundamental nu are efect asupra valabilității biletului la ordin emis în vederea executării obligației respective.

2. Neindicarea scadenței biletului la ordin nu echivalează cu o scadență ce nu se poate verifica, în acest caz biletul la ordin fiind socotit plătibil la vedere.

C.S.J., Secția comercială, decizia nr. 2152 din 8 aprilie 2003, www.scj.ro

Prin acțiunea înregistrată pe rolul Judecătoriei Braşov, la data de 5 iunie 2001, reclamanta SC I.C.L. SA a chemat în judecată BCR, Sucursala Braşov, solicitând constatarea nulității a douăsprezece bilete la ordin, emise de către aceasta în favoarea pârâtei.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că, atâta vreme cât obligația pentru care au fost emise nu a devenit exigibilă, biletele la ordin precizate în acțiune sunt nule, potrivit prevederilor pct. 224 din Normele-cadru ale BNR, privind cambia şi biletul la ordin, întrucât conțin o scadență ce nu se poate verifica.

În fapt, reclamanta a precizat că, la data de 6 iunie 1994, a încheiat cu BCR, Sucursala Braşov, un contract de creditare pentru achiziționarea şi montarea unei linii tehnologice de prelucrare a cărnii. În privința rambursării creditului obținut, în contract s-a prevăzut expres

că acesta va fi restituit în zece rate semestriale egale, prima rată având scadenţa la 6 luni de la data punerii în funcţiune a instalaţiei.

Întrucât instalaţia nu a fost pusă în funcţiune, reclamanta a susţinut că obligaţia de restituire a creditului nu a devenit exigibilă, motiv pentru care şi biletele la ordin emise de către aceasta sunt nule, neputându-se stabili, în mod cert, scadenţa.

În acest sens, reclamanta a invocat prevederile pct. 224 din Normele-cadru nr. 6/1994, privind cambia şi biletul la ordin, potrivit cărora titlurile care poartă o scadenţă ce nu se poate verifica sunt nule.

Judecătoria Braşov a admis cererea reclamantei şi, în consecinţă, a constatat nulitatea absolută a biletelor la ordin.

În considerentele acestei hotărâri s-a reţinut că promisiunea de a plăti, încorporată în aceste titluri de credit, este afectată de o condiţie suspensivă, inserată în contractul de credit încheiat între părţi, condiţie ce se raportează la momentul devenirii scadente a primei rate de rambursare, respectiv la 6 luni de la punerea în funcţiune a instalaţiei.

Recursul declarat de pârâta BCR Braşov împotriva sentinţei menţionate a fost respins de Tribunalul Braşov.

S-a reţinut de către instanţa de recurs că, potrivit art. 104 şi art. 105 din Legea nr. 58/1934, biletele la ordin având scadenţa incertă sunt lovite de nulitate.

Împotriva hotărârilor pronunţate la fond şi în recurs, procurorul general a declarat recurs în anulare, susţinând că sunt esenţial nelegale şi vădit netemeinice, întrucât, printre altele, nu există motive de nulitate a biletelor la ordin, scadenţa plăţii fiind menţionată în zece dintre acestea, iar valabilitatea celorlalte două, în care nu este înscrisă scadenţa, nu este afectată, în acest caz biletul la ordin fiind socotit plătibil la vedere.

S-a mai susţinut că biletul la ordin reprezintă o obligaţie distinctă şi autonomă, astfel că greşit instanţele au analizat-o prin corelare cu raporturile fundamentale – contractul de împrumut bancar – încheiate de părţi.

Recursul în anulare este întemeiat.

Nulitatea unui bilet la ordin intervine în cazul în care ar lipsi vreun element de validitate, prevăzut de art. 104 din Legea cambiei şi biletului la ordin nr. 58/1934.

Nu s-a făcut dovada lipsei unui element de validitate.

Două din cele douăsprezece bilete la ordin nu au înscrisă în titlu data scadenţei.

În această situație se aplică art. 105 alin. (2) din legea menționată, care prevede că „biletul la ordin a cărui scadență nu este arătată este socotit plătibil la vedere".

Determinarea valabilității biletelor la ordin în funcție de condițiile din raportul fundamental, și anume contractul de credit dintre reclamantă și banca pârâtă, în care este înscrisă clauza rambursării creditului sub condiția punerii în funcțiune a instalației achiziționate din import, este greșită, fiind încălcate dispozițiile legale privind titlurile de valoare.

Biletul la ordin este un titlu de credit ce conține un drept literal, în sensul că dreptul cuprins este determinat numai de conținutul scris al titlului și nu pot fi invocate condiții din raportul fundamental, în temeiul căruia s-a emis.

Desigur că o condiție ce ar fi menționată în biletul la ordin ar vicia valabilitatea acestuia și ar trebui considerat nul.

Dar, se constată, în speță, că biletele la ordin nu aveau trecute în cuprins vreo condiție, pentru ca să se pună problema nulității acestora.

Faptul că o atare condiție exista în raportul fundamental, în contractul de credit, așa cum s-a arătat, nu are niciun efect asupra biletelor la ordin, acestea având o existență autonomă.

Notă: Prin art. 1 pct. 17 din O.U.G. nr. 58/2003 (M. Of. nr. 460 din 28 iunie 2003), aprobată prin Legea nr. 195/2004 (M. Of. nr. 470 din 26 mai 2004), au fost abrogate dispozițiile art. 330 - 330[4] C. proc. civ. privind recursul în anulare.

12. Bilet la ordin. Scadențe succesive. Nulitate

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 36

Scadența biletului la ordin se poate stipula în patru alternative: la vedere; la un anume timp de la vedere; la un anumit timp de la data emisiunii; la o zi fixă. Sunt nule titlurile cu alte scadențe decât cele patru alternative permise sau cu scadențe succesive.

Biletul la ordin care are înscrisă o scadență la vedere în rubrica „stipulat" și una la o zi fixă în rubrica „scadența" constituie un bilet la ordin cu scadențe succesive, ceea ce atrage nulitatea lui ca titlu de credit.

C.A. Cluj, Secția comercială și de contencios administrativ, decizia nr. 1897 din 28 octombrie 2003, în B.J.C.P.J. 2003, p. 283

Judecătoria Baia Mare a admis cererea reclamanților C.V.C. şi C.V. împotriva pârâților BC W.B. SA, Sucursala Baia Mare şi SC R.C. SRL Baia Mare, constatându-se nulitatea biletului la ordin emis la 21 mai 2001 de SC R.C. SRL Baia Mare pentru suma de 309.108.000 lei vechi, cu dobânda de 65 procente pe an şi avalizat de C.V.C. şi C.V., beneficiarul fiind BC W.B. SA, şi anulându-se formele de executare silită în temeiul biletului la ordin, respectiv somația din 26 martie 2002.

S-a reținut, în esență, că pârâta BC W.B. SA a acordat debitorului SC R.C. SRL o linie de credit cu un plafon de 3.000.000.000 miliarde lei vechi, creditul fiind garantat, printre altele, şi cu un bilet la ordin în sumă de 309.108.000 lei vechi, plus dobânda indexabilă de 65 procente pe an. Biletul la ordin a fost emis de SC R.C. SRL în favoarea băncii creditoare la data de 22 februarie 2000 şi a fost avalizat de C.V.C. şi C.V. Ulterior, la 21 mai 2001, ca urmare a prelungirii liniei de credit, s-a emis un alt bilet la ordin pentru aceeaşi sumă şi dobândă, avalizat de aceleaşi persoane. Cele două bilete la ordin emise la 22 februarie 2000 şi la 21 mai 2001 sunt distincte, iar dreptul creditorului de a uza de biletul la ordin emis la 21 mai 2001 nu este prescris. În baza acestuia s-a pornit de către creditoare (bancă) procedura executării silite şi s-a emis somație la 26 martie 2002.

Examinându-se biletul la ordin din 21 mai 2001, s-a observat că are stipulate două scadențe, o scadență la vedere şi o scadență la 6 septembrie 2001. Dispozițiile art. 36 din Legea nr. 58/1934 permit alternativ patru modalități de determinare a scadenței: la vedere, la un timp de la vedere, la un timp de la emitere şi la o zi fixă. Conform art. 106 din aceeaşi lege, biletele la ordin cu alte scadențe sau cu scadențe succesive sunt nule. De aceea, instanța de fond a constatat nulitatea absolută a biletului la ordin şi a anulat formele de executare silită efectuate în baza lui.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel creditorul BC W.B. SA.

Tribunalul Maramureş a admis apelul şi a schimbat sentința în sensul respingerii cererii de chemare în judecată.

Instanța de apel a reținut, în esență, că, potrivit art. 37 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin la vedere este plătibil la prezentare, motiv pentru care obligațiile asumate prin emiterea unui bilet la ordin stipulat la vedere devin scadente la data la care biletul la ordin este prezentat la plată.

În speță, biletul emis la 21 mai 2001 are atât scadență fixă la 6 septembrie 2001, cât şi scadență la vedere, care este data prezentării la plată, adică aceeaşi dată. Rezultă că scadența este unică, dispoziția art. 36 din Legea nr. 58/1934 nefiind aplicabilă.

Împotriva acestei decizii au declarat recurs C.V.C. şi CV., susținând că biletul la ordin este nul pentru că menționează două scadențe alternative, iar nu una singură. Biletul cu scadența la vedere trebuia să fie prezentat spre vedere emitentului după completarea scadenței, ceea ce nu s-a efectuat, iar după trecerea unui termen de un an nu se mai putea efectua.

Recursul este fondat.

În cauză, este pusă în discuție validitatea titlului de creanță cambial, biletul la ordin emis de SC R.C. SRL pentru creditorul BC W.B. SA la data de 21 mai 2001.

Biletul la ordin prevede asumarea obligației de plată a sumei de 194.820.000 lei vechi şi este stipulat la vedere, fără protest, cu dobândă indexabilă de 65 procente pe an. Totodată, acelaşi bilet la ordin are menționată scadența la 6 septembrie 2001.

Conform art. 36 alin. (1) din Legea nr. 58/1934, aplicabil şi biletului la ordin conform art. 106, scadența poate fi stipulată în patru alternative: la vedere, la un anume timp de la vedere; la un anumit timp de la data emisiunii; la o zi fixă. Alin. (2) al art. 36 stabileşte că sunt nule cambiile cu alte scadențe decât cele patru alternative permise în alin. (1) sau cu scadențe succesive.

În speță, biletul la ordin are, în mod evident şi fără posibilitate de interpretare, două scadențe dintre cele patru permise alternativ: o scadență la vedere în rubrica „stipulat" şi o scadență la o zi fixă în rubrica „scadența".

În consecință, biletul la ordin este în întregime nul ca titlu de credit cambial, iar banca reclamantă rămâne să valorifice titlul executoriu constând în contractul de credit.

Aşa fiind, recursul a fost admis şi decizia tribunalului modificată în sensul respingerii apelului şi menținerii sentinței judecătoriei.

13. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Cerința menționării privind numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută. Neindicarea formei de asociere. Consecințe

Legea nr. 58/1934, art. 61, art. 104 pct. 5, art. 105, art. 106
Legea nr. 26/1990, art. 36

În cazul în care beneficiarul biletului la ordin este o societate comercială cu răspundere limitată, cerința menționării privind nu-

mele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută este îndeplinită numai dacă se indică, pe lângă denumirea specifică, şi forma de asociere.

Jud. Sectorului 2 Bucureşti, încheierea din 23 februarie 2007[1)], *în SintAct*

Petenta SC R.P. SRL a solicitat învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin în valoare de 552.279 lei, emis de SC O.A. SRL la 18 octombrie 2006, având scadenţa la 26 noiembrie 2006.

Cererea este neîntemeiată.

Potrivit art. 104 pct. 5 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin trebuie să prevadă numele aceluia căruia sau la ordinul căruia trebuie făcută plata.

În cazul în care beneficiară este o societate comercială cu răspundere limitată, această cerinţă trebuie satisfăcută cu respectarea dispoziţiilor art. 36 din Legea nr. 26/1990, în sensul că firma sau denumirea include o denumire specifică şi menţiunea privind forma de asociere.

Înscrisul intitulat „bilet la ordin", a cărui învestire cu formulă executorie s-a solicitat prin cererea de faţă, menţionează la rubrica privind numele sau denumirea creditorului „SC R.P.", ceea ce nu reprezintă denumirea corectă şi completă a petentei, fiind încălcate astfel dispoziţiile art. 104 pct. 5 din Legea nr. 58/1934.

Faţă de caracterul formal al titlurilor de valoare, această neregularitate nu poate fi complinită prin elemente exterioare.

În consecinţă, potrivit dispoziţiilor art. 105 din Legea nr. 58/1934, înscrisul depus la dosar nu poate fi considerat bilet la ordin şi nu-i pot fi aplicate nici dispoziţiile art. 106 raportat la art. 61 din acelaşi act normativ, motiv pentru care instanţa a respins cererea ca neîntemeiată.

14. Bilet la ordin. Emitere în alb. Omisiuni neintenţionate. Nulitate

Legea nr. 58/1934, art. 12, art. 104, art. 105, art. 106

Lipsa menţiunilor privind suma de plată şi data emiterii atrage nulitatea biletului la ordin dacă omisiunea este involuntară.

C.A. Cluj, Secţia comercială şi de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 4239 din 6 iulie 2004, în B.J.C.P.J.C.A. Cluj 2004, p. 518

[1)] Definitivă prin nerecurare.

Tribunalul Cluj a admis cererea reclamantei SC A.G. SRL Cluj-Napoca împotriva pârâtei S.C.D.A. Turda şi s-a constatat nulitatea biletelor la ordin fără număr şi fără dată emise de reclamantă.

Instanța a reținut, în esență, că cele două bilete la ordin care fac obiectul cererii sunt incomplete, singurele mențiuni prezente fiind denumirea şi ştampila societății emitente, precum şi semnătura reprezentantului, lipsind mențiunile privind suma, locul şi data emiterii, în consecință, biletele la ordin fiind nule, conform art. 104 şi art. 105 din Legea nr. 58/1934.

Împotriva sentinței a declarat recurs pârâta, susținând că sentința este netemeinică pentru că au fost anulate bilete valabile emise la vedere, aflate în posesia recurentei şi emise în alb de reclamantă.

Recursul este nefondat.

Dispozițiile art. 104 al Legii nr. 58/1934 prevăd cuprinsul obligatoriu al biletului la ordin şi în art. 105 şi art. 106 sunt prevăzute condițiile limitativ enunțate în care se poate suplini absența unei mențiuni. Art. 106 precizează că sunt aplicabile şi biletului la ordin dispozițiile art. 12 privind cambia în alb.

În speță, biletelor la ordin emise de reclamantă le lipsesc mai multe mențiuni obligatorii, dintre care numai unele sunt acoperite prin prezumțiile instituite de art. 105.

Absența mențiunii sumei atrage nulitatea biletelor la ordin, excepție făcând numai situația biletului la ordin în alb, căruia i se aplică dispozițiile art. 12 privind cambia în alb.

Din interpretarea dispozițiilor art. 12 rezultă că o cambie în alb este totuşi valabilă dacă poartă semnătura trăgătorului şi dacă lipsa mențiunilor de la celelalte rubrici este intenționată, nu involuntară.

Singura care garantează că omisiunea este voluntară este mențiunea făcută la rubrica „stipulat". În cazul omisiunii intenționate, la această rubrică se adaugă „în alb la ..." cu precizarea mențiunilor emise intenționat.

În cauză, o astfel de mențiune nu a fost făcută şi, prin urmare, biletele la ordin sunt nule.

Pentru motivele expuse, recursul a fost respins.

15. Bilet la ordin. Emitere în alb. Învestire cu formulă executorie. Momentul completării menţiunilor lipsă. Neprezentarea titlului la plată. Consecinţe

Legea nr. 58/1934, art. 12, art. 61, art. 104 pct. 5, art. 106 alin. (2)

În cazul unui bilet la ordin emis în alb, menţiunea privind numele aceluia căruia sau la ordinul căruia trebuie efectuată plata se poate completa oricând, însă înainte de prezentarea la plată.

Dacă titlul nu a fost prezentat la plată, acesta nu poate fi învestit cu formulă executorie, chiar dacă până la momentul soluţionării în recurs a cererii au fost completate menţiunile lipsă.

Trib. Bucureşti, Secţia a IV-a civilă, decizia nr. 84 din 20 ianuarie 2005, în SintAct

Prin încheierea pronunţată la data de 25 iunie 2004, Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti a respins ca neîntemeiată cererea formulată de petenta C.C.M.V. privind învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin în valoare de 7.000.000 lei vechi, emis de SC S. 2000 SRL la 5 februarie 2004, având scadenţa la 15 martie 2004.

Pentru a hotărî astfel, prima instanţă a reţinut că, potrivit art. 104 pct. 5 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin trebuie să prevadă numele aceluia căruia sau la ordinul căruia trebuie făcută plata.

Înscrisul intitulat „bilet la ordin", a cărui învestire cu formulă executorie s-a solicitat, are lăsată în alb menţiunea respectivă. În raport cu dispoziţiile art. 106 alin. (2) raportat la art. 12 din Legea nr. 58/1934, este legală o astfel de modalitate de emitere a biletului la ordin, însă, în vederea plăţii acestuia şi, implicit, a executării silite, menţiunea omisă în mod deliberat la momentul emiterii trebuie completată. Până la completarea biletului la ordin, acestuia nu-i pot fi aplicate dispoziţiile art. 106 raportat la art. 61 din acelaşi act normativ.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs petenta C.C.M.V., solicitând modificarea în tot a încheierii atacate şi admiterea cererii de învestire cu formulă executorie.

În motivarea recursului se arată că prin Legea nr. 58/1934 se prevede posibilitatea emiterii biletului la ordin în alb, creditorul urmând ca, la data scadenţei, să completeze menţiunile rămase libere şi să treacă la executarea silită a sumelor în caz de neplată. Se mai precizează că lipsurile existente au fost acoperite de către cooperativa creditoare, care, la rubrica numelui persoanei căreia urmează să i se facă plata, a trecut denumirea creditoarei, fiind îndeplinite toate cerin-

țele art. 104 din Legea nr. 58/1934 raportat la art. 106 și la art. 61 din aceeași lege.

La termenul de judecată din 16 decembrie 2004, tribunalul a pus în vedere recurentei creditoare să facă dovada faptului că biletul la ordin a fost prezentat la plată și a fost refuzată plata.

Recurenta creditoare, prin avocat, a precizat la termenul de judecată din 20 ianuarie 2005 că nu a prezentat biletul la ordin spre a se efectua plata.

Recursul este nefondat.

Prin biletul la ordin emis la 6 februarie 2004, SC S. 2000 SRL s-a obligat să plătească petentei-recurente C.C.M.V. suma de 7.000.000 lei vechi, biletul având scadența la 15 martie 2004.

Deși creditoarea a acoperit în faza recursului lipsurile constatate în fața instanței de fond, respectiv a completat numele persoanei căreia urmează să i se facă plata, în conformitate cu art. 106 alin. (2) raportat la art. 12 din Legea nr. 58/1934, aceasta nu a făcut dovada prezentării la plată a biletului la ordin.

Potrivit art. 61 din Legea nr. 58/1934, pentru valorificarea drepturilor rezultate din biletul la ordin, posesorul acestuia poate folosi, pe lângă acțiunile cambiale, și calea executării nemijlocite, putând trece la executare direct în temeiul biletului la ordin, care are valoarea unui titlu executoriu pentru capital și accesorii.

Similar cu acțiunile cambiale directe sau de regres, executarea directă poate fi folosită numai dacă biletul la ordin a fost prezentat, la scadență, pentru plată și a fost constatat refuzul de plată.

În speță, nefiind întrunite aceste cerințe legale, cererea de învestire a biletului la ordin cu formulă executorie nu poate fi admisă.

Ca urmare, recursul a fost respins.

16. Cec. Cec în alb. Completarea ulterioară de către creditor. Acceptul titularului de cont. Încasarea de către beneficiar a altei datorii. Subrogația în drepturile creditorului

Legea nr. 59/1934, art. 1
C. civ., art. 1107 pct. 1

Predarea de către debitor creditorului a unei file cec în alb are semnificația acceptului ca acesta din urmă să completeze instrumentul de plată și să încaseze suma înscrisă în titlu.

Dacă în această manieră creditorul încasează suma datorată de un alt debitor, sunt îndeplinite cerinţele subrogaţiei în drepturile creditorului.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 5086 din 28 octombrie 2005, www.scj.ro

SC C. SRL Bârlad a chemat în judecată pe SC G.C. SRL Bârlad pentru a fi obligată să-i plătească suma de 363.600.367 lei vechi, reprezentând diferenţă adăugată la contravaloarea facturilor din 16 decembrie 2002 şi trecută în plus de către reprezentanţii societăţii pârâte în fila cec din 16 decembrie 2002.

În motivarea acţiunii a susţinut că a lăsat pârâtei o filă cec în alb în vederea completării, pentru că a cumpărat de la aceasta marfă, iar pârâta a completat cu rea-credinţă titlul de valoare cu 379.750.276 lei vechi şi a încasat în mod abuziv suma respectivă, care de fapt îi era datorată de o altă societate.

Tribunalul Vaslui a admis acţiunea.

Pronunţând această soluţie, instanţa de fond a reţinut că în cauză nu poate fi vorba de o plată prin subrogare convenţională, aşa cum susţine pârâta, pentru că nu s-a făcut dovada că reclamanta a consimţit să facă plata către creditoarea SC G.C. SRL, subrogându-se astfel în toate drepturile şi acţiunile pe care aceasta le avea împotriva debitorului SC C.I.B. SA, atât timp cât administratorul societăţii reclamante a formulat plângere la P.M.B. cu privire la încasarea fără justificare a sumei de 363.600.367 lei vechi.

Împotriva sentinţei a declarat apel pârâta.

Curtea de Apel Iaşi a admis apelul, a schimbat în tot sentinţa şi a respins acţiunea.

S-a reţinut că în cauză sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 1107 pct. 1 C. civ., întrucât eliberarea unui cec în alb cu numele reclamantei pus la dispoziţia pârâtei pentru a fi încasat la nevoie, când cecul primeşte dată certă, demonstrează cu prisos existenţa subrogaţiei convenţionale.

Reclamanta a declarat recurs, susţinând, printre altele, următoarele:

– instanţa de fond şi instanţa de apel au reţinut că în cauză nu există împrumut, ci ajutor financiar, care nu a fost dovedit;

– nu există plată prin subrogare pentru că nu există garanţia sub semnătura reclamantei şi nici înţelegerea materializată într-un înscris şi, ca atare, Normele metodologice nu pot fi invocate ca temei legal;

– instanța de apel nu s-a pronunțat cu privire la ordinea emiterii filelor cec în raport cu concluziile expertului și a apreciat în mod greșit că pârâta a acordat ajutor financiar, pentru că din actele de evidență contabilă primară rezultă că sumele avansate reprezintă contravaloare marfă.

Recursul nu este fondat.

Prin probele administrate, respectiv documente bancare și expertiză contabilă, s-a făcut pe deplin dovada că pârâta a acordat SC C.I.B. SA un împrumut financiar în sumă de 3.980.000.000 lei vechi, din care această ultimă societate mai avea de restituit, la data de 15 decembrie 2002, suma de 382.883.637 lei vechi.

Astfel, SC C.I.B. SA a recunoscut existența acestui împrumut, aplicând ștampila și semnând extrasul de cont ce i-a fost trimis de SC G.C. SRL la data de 22 august 2002.

Cele două anexe aflate la dosarul instanței de fond sunt semnate și ștampilate de reprezentanții celor două societăți sus amintite, nu și de reprezentantul reclamantei, pentru că semnătura sa nu era necesară, în condițiile în care situația reținută privea numai pe cele două societăți semnatare.

Nici critica privind inexistența în cazul de față a plății prin subrogare nu este întemeiată, deoarece pârâta a încasat la data de 16 decembrie 2002 suma datorată de SC C.I.B. SA pe un carnet cec în alb lăsat la dispoziția sa de reclamantă, plata producându-se în momentul încasării filei cec, iar astfel sunt îndeplinite cerințele art. 1107 pct. 1 C. civ.

Atât timp cât reclamanta a predat pârâtei fila cec în alb, înseamnă că și-a dat acceptul ca pârâta să completeze instrumentul de plată respectiv și, ca atare, încasarea sumei s-a făcut respectându-se normele-cadru privind comerțul făcut de societățile bancare.

Instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor probelor administrate, reținând în mod corect, pe lângă expertizele contabile efectuate în cauză, că din actele de evidență contabilă primară aflate la SC C.I.B. SA rezultă că această societate a beneficiat din partea pârâtei de împrumut financiar, iar sumele primite cu acest titlu nu reprezentau un avans acordat de pârâtă pentru livrare mărfuri.

Față de aceste considerente, recursul a fost respins.

17. Bilet la ordin. Contestaţie la executare. Emitent şi beneficiar necomercianţi. Nulitate

C. com., art. 3 pct. 14

Dacă emitentul şi beneficiarul sunt necomercianţi, biletul la ordin emis în asemenea condiţii este nul ca titlu comercial de valoare, neputând produce efectele prevăzute de legea specială, Legea nr. 58/1934.

Jud. Sectorului 2 Bucureşti, sentinţa civilă nr. 2337 din 2 aprilie 2003[1], în SintAct

Prin contestaţia la executare, precizată înaintea primei zile de înfăţişare, B.N. – G. a solicitat, în contradictoriu cu F.P., printre altele, constatarea nulităţii absolute a biletelor la ordin pe care contestatoarea le-a emis în perioada ianuarie 2002 - mai 2002 în favoarea lui F.P., puse în executare de intimat, pentru lipsa calităţii de comercianţi a semnatarilor acestora.

În motivarea acestui capăt de cerere, contestatoarea a arătat că raportul dintre părţi este de natură exclusiv civilă, iar emiterea cambiilor şi biletelor la ordin reprezintă o faptă de comerţ accesorie şi poate fi efectuată numai de un comerciant în vederea exercitării faptelor de comerţ prevăzute de statutul său. Codul comercial român reglementează, prin art. 3 pct. 14, cambiile (cărora le sunt asimilate şi biletele la ordin) ca fapte de comerţ accesorii, ceea ce denotă intenţia legiuitorului de a recunoaşte posibilitatea emiterii biletelor la ordin doar comercianţilor pentru efectuarea faptelor de comerţ. Chiar dacă prin aplicarea principiului conversiunii actelor juridice nu s-ar constata nulitatea biletelor la ordin, ele fiind valabile ca alt act juridic, nu li s-ar mai putea recunoaşte totuşi efectele juridice prevăzute de Legea nr. 58/1994.

Prin întâmpinare, intimatul a solicitat respingerea contestaţiei, arătând că se impune respingerea constatării nulităţii absolute a biletelor la ordin pentru lipsa calităţii de comerciant a semnatarilor, deoarece nu există temei legal care să susţină acest capăt de cerere. Potrivit art. 8 din Legea nr. 58/1934, orice semnătură cambială trebuie să cuprindă numele şi prenumele sau firma celui care se obligă. Deci, atât cambia, cât şi biletul la ordin reprezintă instrumente de plată ce

[1] Irevocabilă prin respingerea recursului (Trib. Bucureşti, decizia civilă nr. 24/R din 21 ianuarie 2004).

pot fi folosite atât de persoane juridice, cât și de persoane fizice. În același sens sunt și prevederile art. 10 din aceeași lege: „orice persoană se poate obliga cambialmente (...)".

Este întemeiată susținerea că emitentul/acceptantul biletelor la ordin nu erau comercianți, iar raportul juridic fundamental era de natură exclusiv civilă.

Astfel, din analiza formală a biletelor la ordin se observă că, în dreptul rubricilor referitoare la emitent și la beneficiar, figurează B.N.G, respectiv F.P.

Neexistând mențiuni prin care să se indice calitatea de comerciant a emitentului/beneficiarului (de exemplu: nr. autorizației emise pentru exercitarea comerțului etc.), care sunt persoane fizice, rezultă că, la data emiterii biletelor la ordin, niciuna din părți nu avea calitatea de comerciant.

De asemenea, raportul juridic fundamental are natură juridică exclusiv civilă, în cuprinsul biletelor la ordin menționându-se care este acest raport juridic fundamental – un contract de împrumut.

În ceea ce privește sancțiunea care intervine în cazul în care emitentul și beneficiarul biletului la ordin sunt necomercianți, iar raportul juridic fundamental este de natură exclusiv civilă, aceasta este nulitatea, neputându-se produce efectele juridice specifice prevăzute de Legea nr. 58/1934.

Astfel, biletul la ordin este un înscris prin care o persoană, numită emitent, se obligă să plătească la scadență o sumă de bani unei alte persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia.

Biletul la ordin face parte din categoria titlurilor comerciale de valoare și este reglementat de Legea nr. 58/1934 privind cambia și biletul la ordin, care nu îi stabilește natura juridică.

Pe baza interpretării teleologice a dispozițiilor art. 3 pct. 14 C. com. și a Legii nr. 58/1934, având în vedere modul cum a luat naștere acest titlu, pornind din necesitatea simplificării raporturilor sociale, și funcțiile acestuia în decursul evoluției istorice a omenirii, instanța a concluzionat că biletul la ordin reprezintă un titlu comercial de valoare.

Inițial, cambia (cu care se asimilează în cea mai mare parte și biletul la ordin) a apărut ca o necesitate impusă de nevoile existenței unui instrument juridic prin care să se realizeze schimbul valutar.

Ca urmare a dezvoltării relațiilor comerciale, cambia a constituit un instrument de credit eficient, folosit de către comerciant, precum și un instrument de plată a obligațiilor comerciale.

Având în vedere rolul important pe care cambia l-a avut şi îl are în desfăşurarea relaţiilor comerciale, statul a intervenit şi a reglementat prin lege acest titlu comercial de valoare.

Ea a fost calificată de doctrină şi practica judiciară ca fiind faptă de comerţ conexă (accesorie), ceea ce este perfect justificat şi în opinia instanţei, având în vedere modalitatea în care a luat naştere acest instrument juridic şi funcţia pe care o îndeplinit-o.

Nu întâmplător, chiar Codul comercial a menţionat, în acelaşi punct din art. 3, cambia alături de ordinele în producte sau mărfuri, ordine folosite exclusiv de comercianţi sau pentru reglementarea raporturilor juridice derivând din săvârşirea de fapte de comerţ.

În Legea nr. 58/1934 nu se prevede expres, pentru valabilitatea cambiei sau a biletului la ordin, condiţia ca acestea să fie folosite numai de comercianţi sau între cei care săvârşesc fapte obiective de comerţ.

Legiuitorul a considerat să nu menţioneze această condiţie suplimentară tocmai datorită caracterului notoriu al utilizării acestor instrumente comerciale.

O altă interpretare, în sensul că titlurile de valoare constând în cambii sau bilete la ordin s-ar putea folosi şi în raporturile exclusiv civile încheiate între necomercianţi, ar duce la modificarea implicită a dispoziţiilor Codului civil care reglementează condiţiile de validitate ale actului juridic sub aspectul cauzei.

Pentru naşterea valabilă a unui act juridic civil este esenţială existenţa unei cauze, ca fundament al obligaţiilor asumate de părţi, astfel cum prevede art. 969 C. civ.

Spre deosebire de materia dreptului civil, în materia dreptului comercial, în cadrul reglementării titlurilor de valoare (în care se include şi biletul la ordin), nu se pune problema existenţei cauzei, biletul la ordin fiind un titlu abstract.

În speţă, între contestatoare şi intimat s-au încheiat raporturi juridice exclusiv civile, fără nicio legătură cu fapte de comerţ, părţile neavând calitatea de comercianţi.

În consecinţă, biletele la ordin emise de contestatoare şi în baza cărora s-a început executarea silită sunt nule şi nu pot produce efecte juridice specifice, prevăzute de Legea nr. 58/1934.

Ele sunt valabile însă ca înscrisuri sub semnătură privată, intimatul putând solicita instanţei, pe calea unei acţiuni civile, recunoaşterea drepturilor născute din raporturile juridice încheiate cu contestatoarea, în cadrul acelui proces putând produce aceste înscrisuri pentru dove-

direa pretențiilor, iar instanța civilă urmând să stabilească voința reală a părților.

Argumente în plus pentru această soluție pot fi aduse prin aceea că, recunoscându-se necomercianților dreptul de a folosi mijloace specifice dreptului comercial pentru încheierea actelor juridice exclusiv civile, s-ar putea da naștere la numeroase abuzuri, s-ar eluda dispozițiile de favoare instituite de Codul civil pentru debitor (de exemplu: materia probațiunii, punerea în întârziere, principiul divizibilității obligațiilor etc.) și s-ar putea specula lipsa de pregătire specifică a unora dintre părți cu privire la aceste mijloace specifice operațiunilor comerciale.

Pentru aceste considerente, a fost admisă contestația la executare, au fost anulate toate biletele la ordin în baza cărora s-a început executarea silită și, în consecință, au fost anulate toate actele de executare efectuate până în momentul pronunțării sentinței.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul al III-lea. Avalul

18. Bilet la ordin. Aval dat pentru emitent. Eroare materială privind denumirea avalizatului. Consecințe

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 34 alin. (4)

În situația în care beneficiarul avalului este emitentul biletului la ordin, eroarea materială strecurată cu privire la indicarea denumirii avalizatului nu afectează valabilitatea avalului, deoarece, chiar în lipsa unei asemenea indicații, avalul nu este nul, socotindu-se dat pentru trăgător, care este emitentul titlului.

C.A. Craiova, Secția comercială, decizia nr. 1529 din 20 noiembrie 2000, în B.J.C.P.J. 2000, p. 297

Prin acțiune, reclamanta SC R. SA a chemat în judecată pârâtele SC C.I. SRL și B.C.D. R., solicitând anularea avalului pus de ea pe biletul la ordin emis la data de 15 decembrie 1997 de către SC C.I. SRL în favoarea beneficiarului B.C.D. R.

Ca motiv de nulitate s-a invocat și împrejurarea că a fost avalizată o societate inexistentă, SC CREMENE IMPEX SRL, în timp ce emitentul titlului este SC CREMONA IMPEX SRL.

Tribunalul Dolj a admis acțiunea și a anulat avalul pus pe biletul la ordin emis de SC C.I. SRL la data de 15 decembrie 1997, considerând că avalul s-a dat cu nerespectarea dispozițiilor art. 34, art. 35 și art. 106 din Legea asupra cambiei și biletului la ordin.

În apelul exercitat împotriva sentinței, pârâta B.C.D. R. a arătat că avalistul poate invoca numai anumite excepții, printre care nu se regăsesc și cele susținute de reclamantă, iar obligația de garanție a fost dată pentru emitent.

Apelul este fondat.

Excepția invocată de reclamantă privitoare la valabilitatea titlului este admisibilă, întrucât ea vizează un viciu de formă la indicarea celui garantat, însă această excepție este nefondată în cauza de față.

Potrivit art. 34 alin. (4) din Legea nr. 58/1934, avalul trebuie să arate pentru cine este dat, în lipsa unei asemenea indicații socotindu-se dat pentru trăgător.

Avalul nu comportă o formulă sacramentală. Pe biletul la ordin emis la 15 decembrie 1997 nu mai figurează nicio altă persoană în afara trăgătorului și a beneficiarului, astfel că eroarea de indicare a persoanei avalizate nu creează dubii.

Avalul a fost dat pentru trăgător, iar mențiunea că s-a avalizat pentru „SC CREMENE IMPEX SRL", în loc de „SC CREMONA IMPEX SRL" (trăgătorul), constituie doar o eroare materială ce nu atrage nulitatea avalului. În cauză nu este vorba de un viciu de formă care să atragă nulitatea garanției, ci doar de o eroare materială referitoare la două litere din denumirea trăgătorului.

Ca atare, nu au fost încălcate prevederile art. 34, art. 35 și art. 106 din Legea nr. 58/1934, avalul dat fiind valabil.

Față de aceste considerente, soluția primei instanțe este netemeinică și nelegală și a fost schimbată în sensul respingerii acțiunii ca nefondată.

19. Bilet la ordin. Neavalizarea de către garantul din raportul juridic fundamental. Executare silită pornită împotriva acestuia de beneficiarul titlului. Consecințe

Legea nr. 58/1934, art. 1, art. 8, art. 33 - 35

În cazul în care debitorul emite un bilet la ordin în favoarea băncii pentru suma reprezentând contravaloarea ratelor și a dobânzilor aferente unui credit, unitatea bancară nu poate porni executarea silită a biletului la ordin împotriva garantului din contractul de credit bancar care nu a avalizat biletul la ordin.

C.A. București, Secția a VI-a comercială, decizia nr. 49/R din 21 februarie 2001, în T. Medeanu, B. Medeanu, Înșelăciunea cu cecuri și bilete la ordin, vol. I, p. 262-268

Judecătoria Sectorului 6 București a respins ca neîntemeiată opoziția la executare formulată de SC R. SA în contradictoriu cu pârâtele B. SA, Filiala Panduri și SC C.G.P.C. SRL.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că executarea silită a fost promovată de creditoarea B. SA în baza biletului la ordin emis și că, potrivit contractului de credit și a actelor adiționale la acesta,

opozanta s-a obligat să garanteze creditul bancar acordat debitoarei SC C.G.P.C. SRL, solidar cu această societate, în baza ipotecii instituite asupra unor imobile, conform contractelor încheiate în acest sens şi, în calitate de garant, aceasta nu poate opune beneficiul discuţiunii sau al diviziunii.

Tribunalul Bucureşti a respins, ca tardiv motivat, apelul promovat de SC R. SA.

Curtea de Apel Bucureşti a admis recursul opozantei SC R. SA, a casat decizia şi a trimis cauza aceleiaşi instanţe pentru rejudecarea apelului.

Rejudecând cauza, după casare, Tribunalul Bucureşti a respins ca nefondat apelul declarat de SC R. SA.

Instanţa de control judiciar a constatat că apelanta a garantat creditul acordat cu un imobil, conform convenţiei de ipotecă. Biletul la ordin a fost emis pentru debitul înregistrat, respectiv pentru acoperirea împrumutului nerambursat şi a dobânzilor aferente, conform contractului de credit comercial, prin convenţie stipulându-se dreptul creditoarei de a trece la executarea silită asupra oricăruia dintre debitori şi garanţi, fără ca aceştia să poată opune beneficiul discuţiunii ori al diviziunii, iar învestirea biletului la ordin a avut loc cu respectarea prevederilor art. 61 din Legea nr. 58/1934.

SC R. SA a promovat recurs, solicitând casarea hotărârilor pronunţate anterior şi, pe fond, admiterea opoziţiei la executarea biletului la ordin.

În motivarea recursului, opozanta a învederat, în esenţă, că biletul la ordin emis de debitoarea SC C.G.P.C. SRL nu a fost garantat de recurentă, nefiind avalizat de aceasta, neexistând deci temei de drept pentru începerea executării silite asupra imobilului ce a constituit obiectul contractului de ipotecă, prin care SC R. SA a înţeles să garanteze numai restituirea împrumutului bancar acordat prin contractul de credit. S-a relevat că actul adiţional la contractul de ipotecă nu este opozabil recurentei, fiind încheiat între beneficiara creditului şi societatea bancară, cu încălcarea dispoziţiilor legale în materie.

S-a arătat, totodată, că nu există identitate între emitentul biletului la ordin şi debitorul împotriva căruia s-a formulat cererea de executare, precum şi că, în condiţiile neavalizării biletului la ordin de către recurentă, s-a pornit de creditoare o nouă executare împotriva recurentei, întemeiată însă pe contractul de credit.

Recursul este fondat.

Temeiul cererii de executare silită imobiliară, formulată de creditoarea B. SA, l-a constituit biletul la ordin, care emană de la debitoarea SC C.G.P.C. SRL pentru suma reprezentând contravaloare rate împrumut şi dobânzi, fără ca acesta să fie semnat şi avalizat de SC R. SA.

Din conţinutul contractului de credit şi al actelor adiţionale la convenţie nu rezultă că SC R. SA a înţeles să garanteze restituirea împrumutului bancar şi a dobânzii aferente şi prin emiterea unui bilet la ordin ori să garanteze un asemenea titlu emanând de la debitoare cu imobilul ce a constituit obiectul contractului de ipotecă.

În condiţiile în care temeiul executării silite l-a constituit numai biletul la ordin, era obligatoriu ca acest titlu să fie avalizat de către SC R. SA, prin aplicarea semnăturii reprezentantului societăţii, în vederea îndeplinirii condiţiilor imperative, stipulate prin art. 33 - 35, cu referire la art. 8 şi art. 1 din Legea nr. 58/1934, a căror nerespectare atrage nulitatea avalului.

Această situaţie este recunoscută şi de creditoare. De altfel, creditoarea intimată are posibilitatea recuperării debitului pe calea executării silite întemeiate pe convenţiile de împrumut bancar şi de ipotecă, acţiune de care a înţeles să uzeze.

Pentru considerentele invocate, a fost admis recursul şi, în consecinţă, au fost casate hotărârile judecătoreşti pronunţate anterior în cauză, pe fond fiind admisă opoziţia la executarea biletului la ordin.

20. Bilet la ordin. Aval. Cerere de încuviinţare a executării silite. Calitate procesuală pasivă

Legea nr. 58/1934, art. 35, art. 52, art. 106

Faţă de posesorul biletului la ordin, avalistul răspunde solidar cu acela pentru care a garantat, astfel încât are calitate procesuală în cererea de încuviinţare a executării silite.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 2860 din 22 septembrie 2004, www.scj.ro

Judecătoria Constanţa a încuviinţat cererea de începere a procedurii de executare silită formulată de creditoarea SC R.V.E. SA împotriva debitorilor SC C.P.R. SRL şi P.G., în baza titlului executoriu – biletul la ordin emis pentru suma de 6.854 dolari S.U.A., la data de 7 octombrie 2002, scadent la 1 august 2003.

Apelul declarat de pârâtul P.G. împotriva acestei hotărâri a fost admis de Curtea de Apel Constanţa, care a schimbat în parte hotărârea apelată, în sensul că a respins ca nefondată cererea faţă de P.G.

În motivarea deciziei s-a reţinut că, întrucât persoana debitorului, urmărit în baza biletului la ordin, este SC C.P.R. SRL Cogealac, titlul executoriu priveşte pe cele două părţi, creditorul urmăritor şi debitorul urmărit – persoana juridică, apelantul neavând calitate procesuală în cererea de încuviinţare a executării silite.

Creditoarea SC L.I.M. SA (fostă SC R.V.E. SA) a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei atacate şi trimiterea cauzei spre rejudecare la instanţa de apel, susţinând, în esenţă, că hotărârea atacată este lipsită de temei legal, fiind dată cu încălcarea legii, respectiv a dispoziţiilor art. 35 alin. (1), art. 52 alin. (1) şi (2), precum şi ale art. 106 alin. (3) din Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin, din care rezultă că avalistul este ţinut solidar şi în acelaşi mod ca trăgătorul, acceptantul şi girantul faţă de posesor.

Recursul este întemeiat.

Instanţa de apel în mod greşit a apreciat actul juridic dedus judecăţii şi probatoriile administrate în cauză, reţinând că titlul executoriu priveşte doar pe cele două părţi, beneficiarul şi emitentul, respectiv creditorul urmăritor şi debitorul urmărit – persoana juridică, iar avalul indică pe contul cui a fost dat, respectiv SC C.P.R. SRL, care este debitor urmărit.

Potrivit dispoziţiilor art. 106 din Legea nr. 58/1934, sunt aplicabile biletului la ordin, în măsura în care nu sunt incompatibile cu natura acestui titlu, dispoziţiile relative la cambie privind regresul în caz de neplată (art. 48 - 55) şi avalul (art. 33 - 35).

Potrivit art. 35 din Legea nr. 58/1934, avalistul este ţinut în acelaşi mod ca acela pentru care a garantat, iar când avalistul plăteşte cambia, el dobândeşte drepturile izvorând din ea împotriva celui garantat.

Conform art. 52 din Legea nr. 58/1934, trăgătorul, acceptantul, girantul şi avalistul cambiei sunt ţinuţi solidari faţă de posesor, posesorul având dreptul de urmărire împotriva tuturor acestor persoane, individual sau colectiv, fără a fi ţinut să observe ordinea în care s-au obligat, iar acţiunea pornită împotriva unuia din obligaţi neîmpiedicând urmărirea celorlalţi, chiar dacă sunt posteriori aceluia împotriva căruia s-a procedat mai întâi.

Văzând biletul la ordin în speţă, se poate constata că acesta a fost avalizat de P.G. pentru SC C.P.R. SRL Cogealac şi semnat de persoana în cauză.

Așa fiind, în raport cu dispozițiile legale citate mai sus, rezultă fără echivoc răspunderea solidară a avalistului P.G. cu acela pentru care a garantat față de posesor.

Pentru cele ce preced, recursul creditoarei a fost admis și decizia atacată modificată în sensul respingerii apelului declarat de P.G.

21. Bilet la ordin. Emitent aflat în procedura falimentului. Aval dat de administratorul social. Valabilitatea obligației avalistului

Legea nr. 85/2006, art. 46 alin. (1), art. 49 alin. (1) și (2)
Legea nr. 58/1934, art. 33, art. 35 alin. (1) și (2), art. 104 pct. 7, art. 106 alin. ultim

Avalul dă naștere unei obligații cambiale autonome și abstracte, iar posesorul cambiei dobândește un nou debitor, pe lângă debitorul avalizat.

În cazul în care biletul la ordin a fost emis de către un debitor aflat în insolvență și avalizat de către administratorul social, titlul este afectat de nulitate, dar obligația avalistului este valabilă.

C.A. Pitești, Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 817 din 2 septembrie 2009, portal.just.ro

Prin cererea înregistrată pe rolul judecătorului-sindic din cadrul Tribunalului Comercial Argeș, reclamantul M.P., în calitate de administrator judiciar al debitorului SC C. SRL, a chemat în judecată pe pârâții SC C. SRL, SC D. SRL și M.M., administrator social al debitoarei în insolvență, solicitând instanței să dispună anularea biletului la ordin din 2 decembrie 2008 emis de SC C. SRL, prin administrator, și avalizat de către acesta din urmă.

În motivarea cererii s-a arătat că, după data deschiderii procedurii insolvenței împotriva debitoarei SC C. SRL, aceasta a emis un bilet la ordin în favoarea unui creditor înscris în tabelul de creanță, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 46 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, iar respectivul bilet la ordin nu poartă semnătura administratorului judiciar, fiind încălcate și dispozițiile art. 104 și art. 105 din Legea nr. 58/1934, completată prin Legea nr. 83/1994.

Judecătorul-sindic din cadrul Tribunalului Comercial Argeș a admis cererea administratorului judiciar și a constatat nulitatea absolută a biletului la ordin.

În motivarea hotărârii, instanța a reținut că, întrucât biletul la ordin a fost emis după ce față de debitoare s-a deschis procedura insolvenței și fără autorizarea judecătorului-sindic, sunt aplicabile dispozițiile art. 46 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, în temeiul cărora sunt nule toate actele, operațiunile și plățile efectuate de debitor ulterior deschiderii procedurii, „inclusiv înscrierile și intabulările prevăzute de art. 49 din lege".

Împotriva sentinței a formulat recurs pârâta SC D. SRL, arătând că prima instanță nu s-a pronunțat asupra faptului că biletul la ordin conține două obligații distincte, autonome – una a emitentului, care se afla în procedura de insolvență, și alta a avalistului, care este o persoană fizică, neafectată de aplicarea Legii nr. 85/2006. Sancțiunea prevăzută de art. 46 din Legea nr. 85/2006 nu poate viza obligația avalistului. Intimata-pârâtă M.M. a semnat biletul la ordin atât în calitate de administrator social al SC C. SRL, cât și în calitate de avalist, obligându-se personal, alături de emitent, să plătească suma înscrisă în bilet. Legalitatea biletului la ordin nu poate fi verificată doar din prisma Legii nr. 85/2006, ci prioritar prin prisma Legii nr. 58/1934, care este lege specială în raport cu prima în ce privește nulitatea biletului la ordin. Din acest punct de vedere, biletul la ordin nu a avut deficiențe de ordin formal. În plus, Legea nr. 85/2006 se referă la un acord al administratorului judiciar, iar nu la obligativitatea semnării unor acte de către administratorul judiciar.

Recursul este fondat.

Cererea de chemare în judecată formulată de către administratorul judiciar este întemeiată în drept pe dispozițiile art. 20 și art. 46 alin. (1), raportate la art. 49 din Legea nr. 85/2006, precum și pe dispozițiile Legii nr. 58/1934.

Potrivit art. 46 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, în afară de cazurile prevăzute la art. 49 sau de cele autorizate de judecătorul-sindic, toate actele, operațiunile și plățile efectuate de debitor ulterior deschiderii procedurii sunt nule. Potrivit art. 49 alin. (1) și (2) teza I din aceeași lege: (1) Pe perioada de observație, debitorul va putea să continue desfășurarea activităților curente și poate efectua plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, după cum urmează: a) sub supravegherea administratorului judiciar, dacă debitorul a făcut o cerere de reorganizare, în sensul art. 28 alin. (1) lit. h), și nu i-a fost ridicat dreptul de administrare; b) sub conducerea administratorului judiciar, dacă debitorului i s-a ridicat dreptul de administrare. (2) Actele, operațiunile și plățile

care depăşesc condiţiile menţionate la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuţiilor de supraveghere de administratorul judiciar.

În speţă, biletul la ordin a cărui desfiinţare s-a solicitat a fost emis de către debitorul în insolvenţă, prin administrator social, la data de 2 decembrie 2008, în beneficiul SC D. SRL, pentru suma de 289.909,96 lei, şi a fost avalizat de M.M.

Potrivit art. 106 alin. ultim raportat la art. 33 şi la art. 35 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul al ordin, plata unui bilet la ordin poate fi garantată printr-un aval pentru întreaga sumă sau numai pentru o parte din ea; această garanţie poate fi dată de un terţ sau chiar de un semnatar al cambiei; avalistul este ţinut în acelaşi mod ca acela pentru care a garantat; obligaţiunea sa este valabilă, chiar dacă obligaţiunea pe care a garantat-o ar fi nulă din orice altă cauză decât un viciu de formă.

Avalul este actul juridic prin care o persoană, numită avalist, garantează obligaţia asumată de către debitor, numit avalizat. Ca act juridic de sine stătător (chiar dacă obligaţia de garanţie este subsidiară celei principale), avalul nu este afectat de lipsa de valabilitate a obligaţiei avalizatului, cu excepţia cazului în care biletul la ordin are un viciu de formă esenţial.

Prin urmare, faptul că, în cauză, în privinţa debitorului în insolvenţă se poate reţine aplicarea dispoziţiilor art. 46 alin. (1) din Legea nr. 85/2006 nu îndreptăţeşte aceeaşi concluzie şi în cazul avalistului M.M. Astfel, împrejurarea că obligaţia debitorului nu este valabilă, întrucât actul juridic a fost încheiat după deschiderea procedurii insolvenţei şi fără autorizarea judecătorului-sindic, nu atrage nevalabilitatea obligaţiei avalistului (la care nu se referă procedura de insolvenţă), obligaţie distinctă de cea a emitentului biletului la ordin.

Nu se poate reţine că biletul la ordin, în pofida dispoziţiilor art. 104 pct. 7 din Legea nr. 58/1934, este nul pentru lipsa semnăturii emitentului, în sensul că acesta din urmă nu a fost reprezentat de administratorul judiciar, ci de către cel social. Astfel, se constată, pe de o parte, că biletul la ordin are completată rubrica „semnătura emitentului" prin aplicarea ştampilei societăţii şi a semnăturii reprezentantului acesteia, iar, pe de altă parte, că emitentul SC C. SRL a fost legal reprezentat de administratorul social, câtă vreme nu s-a dovedit că societăţii i-a fost ridicat dreptul de administrare.

Pentru cele expuse, biletul la ordin este valabil în privinţa avalistului.

Nu se poate reţine însă valabilitatea biletului la ordin şi faţă de debitorul aflat în insolvenţă.

Actul juridic şi plata urmărită prin emiterea biletului la ordin nu se încadrează în dispoziţiile art. 49 alin. (1) şi (2) din Legea privind procedura insolvenţei, adică nu se înscriu în condiţiile obişnuite de exercitare a activităţii curente a debitorului, nu au fost efectuate sub supravegherea administratorului judiciar şi nici nu au fost autorizate de către acesta. Neîndeplinind condiţiile amintite şi nefiind autorizate nici de judecătorul-sindic, ele sunt lovite de nulitate în temeiul art. 46 alin. (1) din aceeaşi lege.

Valabilitatea obligaţiei ce decurge din biletul la ordin în sine nu are relevanţă şi nu se cercetează în condiţiile în care sunt incidente dispoziţiile art. 46 alin. (1) din Legea insolvenţei, întrucât această lege instituie o sancţiune totală a actului şi a obligaţiei pentru situaţia de insolvenţă în care se află în mod declarat emitentul biletului la ordin.

Prin urmare, recursul a fost admis şi sentinţa modificată în parte, în sensul că s-a admis în parte cererea de chemare în judecată şi s-a constatat nulitatea biletului la ordin numai în privinţa emitentului, nu şi în privinţa avalistului.

22. Bilet la ordin. Aval. Opoziţie la executare. Caracterul autonom al obligaţiei avalistului. Excepţii ce pot fi invocate

Legea nr. 58/1934, art. 12, art. 35 alin. (1) şi (2), art. 106
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 207

Obligaţia avalistului este o obligaţie cambială autonomă, astfel încât avalistul se poate servi în contra posesorului doar de excepţiile derivând din raporturile sale personale cu acesta, dacă ele există, nu şi de excepţiile personale ale persoanei pentru care a dat avalul faţă de posesorul cambiei.

În consecinţă, cu excepţia cazului în care se dovedeşte de către avalist că posesorul ar fi dobândit biletul la ordin cu reacredinţă sau ar fi săvârşit o greşeală gravă în dobândirea ei, avalistul nu poate invoca viciile de formă constând în completarea biletului la ordin de către beneficiar la mai multe rubrici decât acesta din urmă a convenit cu emitentul.

C.A. Timişoara, Secţia comercială, decizia nr. 150/R din 29 ianuarie 2010, nepublicată

Judecătoria Arad a respins opoziția la executare formulată de contestatorul R.I., în contradictoriu cu intimata B.R. SA, reținând că: împotriva contestatorului s-a pornit execuția silită în temeiul biletului la ordin emis la data de 13 august 2007 pentru creanța de 40.655,44 euro, la care se adaugă cheltuielile de executare; biletul este semnat de contestator, care e și avalist; avalul este valabil; avalistul este ținut în același mod ca și acela pentru care a garantat; obligația avalistului este autonomă.

Împotriva acestei hotărâri, în termen legal, contestatorul R.I. a formulat apel, prin care a solicitat desființarea sentinței și admiterea opoziției, cu motivarea că instanța de fond nu a aplicat prevederile Normei-cadru nr. 6/1994, emisă de BNR în baza Legii nr. 58/1934, în aplicarea art. 12 și nu a aplicat principiul autonomiei cambiale, care se exprimă prin aceea că mențiunile din biletul la ordin nu pot fi completate cu alte înscrisuri; titlul este nul pentru vicii de formă, lipsindu-i elementele obligatorii prevăzute de lege valabil completate.

Tribunalul Arad a respins apelul ca neîntemeiat.

Instanța de apel a reținut că apelantul R.I. și-a asumat obligația de a plăti suma din biletul la ordin, respectiv a devenit avalist conform actului adițional la contractul de credit bancar, iar conform art. 7.6 al actului adițional, în situația în care se emite în favoarea băncii un bilet la ordin necompletat la rubricile „sumă" și „data scadenței", emitentul mandatează banca să-l completeze la scadență sau, în situația prevăzută de art. 6.2 lit. c), cu suma reprezentând credit scadent, la care se adaugă dobânda aferentă, cheltuielile de recuperare, de asigurare și conservare a garanțiilor și toate celelalte costuri și sume datorate băncii în baza contractului; față de această prevedere contractuală privind înțelegerea de completare, sunt neîntemeiate susținerile apelantului privind neaplicarea prevederilor Normelor-cadru nr. 6/1994 ale BNR.

Împotriva deciziei a formulat recurs reclamantul R.I., solicitând modificarea deciziei atacate în sensul admiterii opoziției la executarea cambială.

Ca și în fața instanței de fond și a celei de apel, recurentul a susținut că, prin actul adițional al contractului de credit, părțile au convenit ca, în situația în care împrumutatul ori garantul emite în favoarea băncii un bilet la ordin necompletat la rubricile „sumă" și „data scadenței", banca este mandatată să completeze doar rubricile referitoare la suma reprezentând creditul scadent, dobânda aferentă, cheltuielile de recuperare și celelalte costuri și sume datorate. Or, banca a completat documentul la mai multe rubrici decât era mandatată, respectiv suma,

data scadenței, data emiterii, locul plății, numele beneficiarului, ceea ce a dus la lipsirea de valoare juridică a acestora, din moment ce ele au fost completate fără consimțământul valabil exprimat al recurentului. De asemenea, prin aceasta s-au încălcat dispozițiile legale referitoare la completarea unei cambii în alb, ceea ce atrage nulitatea titlului executoriu, respectiv biletul la ordin.

Recursul este nefondat.

La data de 14 februarie 2007 s-a încheiat între B.R. SA şi SC T. SRL, în calitate de împrumutat, un contract de credit bancar pentru suma de 41.000 euro.

La momentul încheierii contractului, SC T. SRL a fost reprezentată de recurent în calitate de administrator şi asociat unic. Contractul poartă semnătura recurentului şi ştampila SC T. SRL.

Ulterior, s-a încheiat între aceleaşi părți şi un act adițional la contractul de credit bancar în care, la pct. 7.6, s-a prevăzut că, în situația în care împrumutatul şi/sau garantul emite în favoarea băncii un bilet la ordin necompletat la rubricile „suma" şi „data scadenței", emitentul mandatează banca să îl completeze la scadență cu suma reprezentând creditul scadent, împreună cu dobânda aferentă, cheltuielile de recuperare, cheltuielile de asigurare şi conservare a garanțiilor şi toate celelalte costuri şi sume datorate băncii în baza contractului de credit.

Pentru garantarea restituirii creditului bancar, recurentul R.I. a emis un bilet la ordin, iar în momentul în care banca, din cauza nerestituirii creditului de către SC T. SRL, a început executarea silită în baza acestui bilet la ordin, recurentul a formulat opoziție la executare, susținând că s-au încălcat dispozițiile legale în materie în privința completării de către bancă a rubricilor biletului la ordin.

Viciile de formă pe care le invocă recurentul în ce priveşte completarea biletului la ordin puteau fi invocate numai de SC T. SRL, nu şi de recurent în calitate de avalist, deoarece, potrivit pct. 207 al Normelor-cadru ale BNR nr. 6/1994, obligația avalistului este o obligație autonomă, în sensul că acesta se poate servi în contra posesorului de excepțiile derivând din raporturile sale personale, dacă ele există, însă, în niciun caz, nu se poate servi de excepțiile personale ale persoanei fizice sau juridice pentru care a dat avalul față de posesorul biletului la ordin.

Totodată, se reține că, având un caracter autonom, obligația recurentului produce efecte juridice, chiar dacă obligația pe care a garantat-o ar fi nulă, aşa cum se prevede în art. 35 alin. (1) din Legea nr. 58/1934.

De asemenea, obiecțiile referitoare la completarea de către B.R. SA şi a altor rubrici ale biletului la ordin decât cele convenite puteau fi invocate, potrivit art. 12 din Legea nr. 58/1934, numai dacă se dovedea de către recurent că aceasta ar fi dobândit biletul la ordin cu rea-credință, situație neregăsită în speță.

Totodată, dispozițiile legale menționate mai sus prevăd, ca mențiune obligatorie pe biletul la ordin, doar semnătura olografă a avalistului, care există şi nu a fost contestată în niciun moment de recurent, fără să existe dispoziții exprese cu privire la completarea rubricilor biletului la ordin de către o persoană sau alta.

Astfel fiind, recursul a fost respins.

23. Bilet la ordin. Avalist aflat în procedura insolvenței. Posibilitatea posesorului titlului de a-şi înscrie creanța în tabelul preliminar

Legea nr. 85/2006, art. 72 alin. (1)
Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 35 alin. (1)

Avalistul este ținut în acelaşi mod ca acela pentru care a garantat.

Prin urmare, nu are relevanță, sub aspectul înscrierii în tabelul preliminar de creanțe, împrejurarea că biletul la ordin care constată creanța certă, lichidă şi exigibilă a creditorului a fost emis de altă persoană decât avalistul supus procedurii insolvenței.

C.A. Ploieşti, Secția comercială şi de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 221 din 14 februarie 2008, www.jurisprudenta.org

Tribunalul Buzău a admis contestația formulată de debitoarea SC D.E.E. SRL şi a dispus modificarea tabelului preliminar al creanțelor întocmit de către administratorul judiciar, în sensul înlăturării creanței SC E.J. SA în sumă de 184.473,80 lei.

S-a reținut de către judecătorul-sindic că SC D.J. SRL a solicitat învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin emis la data de 4 septembrie 2006 de SC T. SRL, cerere admisă, ulterior fiind încuviințată începerea executării silite a acestui titlu.

Executarea silită a fost pornită împotriva debitoarei din prezenta cauză, respectiv SC D.E.E. SRL, care a avalizat biletul la ordin, ulterior executarea fiind suspendată ca urmare a începerii procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006 privind pe debitoare.

Cu privire la contestaţia formulată de debitoare referitoare la înscrierea în tabelul de creanţe a SC E.J. SA, s-a reţinut, printre altele, că această creanţă invocată ca având temei biletul la ordin nu este certă, lichidă şi exigibilă, deoarece acesta este emis de către SC T. SRL privind pe această debitoare, nu pe SC D.E.E. SRL, chiar dacă a fost avalizat de către aceasta din urmă.

Împotriva sentinţei a declarat recurs SC E.J. SA (succesoarea în drepturi şi obligaţii a SC D.J. SRL), arătând, alături de alte motive, că în biletul la ordin învestit cu formulă executorie, emis anterior deschiderii procedurii, cu care şi-a dovedit creanţa, figurează ca emitenţi atât SC T. SRL, cât şi SC D.E.E. SRL, în calitate de avalist, instanţa în mod greşit făcând o deosebire între cele două societăţi cu privire la executarea titlului.

Recursul este fondat.

Tribunalul Buzău a dispus deschiderea procedurii de insolvenţă la cererea debitoarei SC D.E.E. SRL, constatând că aceasta se află în încetare de plăţi.

Administratorul judiciar numit în cauză a întocmit tabelul preliminar al creanţelor asupra debitoarei, menţionând în acesta şi recurenta cu o creanţă chirografară de 184.473,80 lei.

Împotriva tabelului preliminar al creanţelor debitoarea a formulat contestaţie, care a fost admisă de către judecătorul-sindic prin sentinţa recurată de către creditoare.

Din biletul la ordin depus la dosarul de fond rezultă că emitentul acestui bilet este SC T. SRL şi avalist SC D.E.E. SRL.

Deoarece biletul la ordin a fost avalizat de către debitoare, aceasta a devenit un debitor solidar faţă de creditoare, ceea ce face ca obligaţia de a-l plăti să îi incumbe.

Astfel, înscrierea creditoarei în tabelul preliminar al creanţelor de către administratorul judiciar este o operaţiune legală.

Biletul la ordin constituie un titlu de credit prin care emitentul şi, când este cazul, avalistul sunt obligaţi să plătească beneficiarului suma de bani înscrisă în acest document.

Prin urmare, creditoarea a făcut dovada unei creanţe certe, lichide şi exigibile faţă de debitoare.

Faţă de considerente de mai sus, a fost admis recursul, modificată în tot sentinţa recurată şi respinsă contestaţia debitoarei SC D.E.E. SRL în ceea ce priveşte tabelul preliminar al creanţelor întocmit de administratorul judiciar.

24. Bilet la ordin. Aval. Procedura insolvenței. Înscrierea sub condiție a obligației garantate în tabelul de creanțe

Legea nr. 85/2006, art. 64 alin. (4)
Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 35

Creanțele nescadente sau sub condiție la data deschiderii procedurii vor fi admise provizoriu la masa credală şi vor fi îndreptățite să participe la distribuirea sumelor în măsura îngăduită de lege.

Prin urmare, va fi admisă la masa credală creanța garantată prin avalizarea unui bilet la ordin încă neplătit, avalistul urmând a participa la distribuiri de sume numai dacă ulterior va dovedi că a achitat suma cuprinsă în biletul la ordin.

Trib. Harghita, Secția civilă, sentința nr. 1265 din 7 decembrie 2004[1)], în Jurisprudență Națională 2004-2005, p. 446

SIF M. a solicitat înscrierea în tabelul creditorilor SC A. SA Tuşnad Sat a creanței în sumă de 470.000 dolari S.U.A., creanța rezultând din biletul la ordin emis de debitoarea SC A. SA la data de 2 aprilie 1996 şi avalizat de SIF M.

Creanța nu a fost acceptată de lichidatorul judiciar, iar SIF M. a formulat contestație.

Judecătorul-sindic a reținut următoarele:

SIF M. SA a depus la data de 14 aprilie 2003, în dosarul privind pe debitoarea SC A. SA Tuşnad Sat, o cerere de declarare a creanței, prin care a solicitat înscrierea în tabelul creditorilor cu suma de 470.000 dolari S.U.A., creanță care rezultă din biletul la ordin emis de debitoare şi avalizat de SIF M. în temeiul unui contract de cauțiune din 1 aprilie 1996.

Biletul la ordin a fost emis de debitoarea SC A. SA Tuşnad Sat în favoarea beneficiarului SC B. SA, cu scadența la 2 aprilie 1997.

Acest bilet la ordin a fost avalizat de creditoarea contestatoare SIF M., fosta FPP M., dar plata contravalorii cuprinse în bilet încă nu a fost efectuată.

Ca garant al plății, creditoarea având calitatea de debitor solidar alături de debitoarea SC A. SA Tuşnad Sat, împotriva sa, posesorul

---

[1)] Irevocabilă prin nerecurare.

biletului la ordin ar putea să-şi exercite pretenţiile reieşite din acest titlu printr-o acţiune în regres în vederea efectuării plăţii.

În cazul în care va efectua plata, garantul SIF M. este îndreptăţit să recupereze ceea ce a plătit de la obligatul principal, SC A. SA.

În cauză, plata nefiind efectuată, creanţa pretinsă de creditoare poate fi înscrisă în tabelul creditorilor numai sub condiţie, conform art. 78 alin. (5) din Legea nr. 64/1995, republicată[1)], distribuirile către acest creditor urmând a fi efectuate numai după ce face dovada efectuării plăţii reieşite din biletul la ordin.

25. Bilet la ordin. Aval. Nulitate. Căi procedurale

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 63
C. proc. civ., art. 111

Potrivit mijloacelor procesuale specifice, puse la dispoziţie de Legea nr. 58/1934, debitorul poate opune nulitatea titlului direct, prin opoziţie la somaţia de executare, sau pe cale de excepţie, în cadrul acţiunilor cambiale iniţiate de creditor.

C.A. Bucureşti, Secţia comercială, decizia nr. 1741/A din 29 iulie 1999, în C.P.J.com. 1999, p. 48

Reclamanta SC G.C.P.-G.C.&P. SA a solicitat, în contradictoriu cu pârâta SC B. SA, în principal, constatarea nulităţii absolute a 98 de bilete la ordin, iar în subsidiar, constatarea nulităţii parţiale a acestora şi constatarea nulităţii absolute a avalului dat de pârâtă în calitate de trăgător.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat, în esenţă, că biletele la ordin în litigiu nu cuprind menţiunile obligatorii prevăzute de art. 1 pct. 3, art. 106 din Legea nr. 58/1934 şi art. 23 din Normele BNR nr. 6/1994, nu indică pe pârâtă ca beneficiar, aceasta ar avea în acelaşi timp calitatea de trăgător şi avalist, iar semnătura celui din urmă nu este conformă cu dispoziţiile art. 8 din Legea nr. 58/1934 şi pct. 197 din Normele BNR nr. 6/1994.

Pârâta a formulat întâmpinare, solicitând, printre altele, respingerea ca inadmisibilă a cererii reclamantei, întrucât biletele la ordin

---

[1)] În prezent, dispoziţiile art. 78 alin. (5) din Legea nr. 64/1995, republicată, se regăsesc în art. 64 alin. (4) din Legea nr. 85/2006.

sunt titluri de credit guvernate de o lege specială, Legea nr. 58/1934, care prevede căi procesuale specifice.

Tribunalul Bucureşti a respins excepţia inadmisibilităţii invocată de pârâtă, iar pe fond a admis acţiunea reclamantei, constatând nulitatea absolută a 98 de bilete la ordin emise de reclamantă în perioada 15 aprilie 1996 - 10 septembrie 1996 şi la data de 20 ianuarie 1997, cu consecinţa repunerii părţilor în situaţia anterioară emiterii lor şi a desfiinţării efectelor acestora, precum şi nulitatea absolută a avalului dat de pârâtă, cu consecinţa desfiinţării efectelor garanţiei.

Spre a hotărî astfel, instanţa de fond a reţinut, cu privire la excepţiile invocate, că, în conformitate cu prevederile art. 63 din Legea nr. 58/1934, pe calea acţiunii cambiale directe este permisă invocarea nulităţii titlului, relativ la semnătura cambială a tuturor participanţilor, cât şi excepţia prevăzută de art. 19 din menţionatul act normativ, când posesorul, dobândind cambia, a lucrat cu ştiinţă în paguba debitorului.

Împotriva acestei sentinţe a formulat apel pârâta SC B.R.C.E., arătând în motivare, în principal, că acţiunea reclamantei este inadmisibilă, întrucât procedura de invalidare a cambiilor şi a biletelor la ordin este cea prevăzută de Legea nr. 58/1934, nu acţiunea cambială directă, cum greşit susţine prima instanţă, ignorând că această acţiune poate fi pornită doar de creditorul obligaţiei cambiale, nu de debitor, cum s-a întâmplat în speţă.

Intimata a formulat şi depus la dosar întâmpinare, solicitând respingerea apelului, deoarece acţiunea cambială directă este rezervată şi debitorului, iar acţiunea directă în constatarea nulităţii pentru lipsa unor condiţii de formă, întemeiată pe art. 111 C. proc. civ., cu trimitere la condiţiile de validitate din legea specială, este perfect admisibilă.

Apelul este fondat.

Astfel, având în vedere că Legea nr. 58/1934 pune la dispoziţia debitorului mijloace procesuale specifice, prin care acesta poate opune nulitatea titlului (pe cale de excepţie, în cadrul acţiunilor cambiale iniţiate de creditor, sau direct, pe calea opoziţiei la somaţia de executare), şi că reclamanta debitoare, ignorând contenciosul special reglementat de menţionatul act normativ, a solicitat, în temeiul art. 111 C. proc. civ., constatarea nulităţii absolute a 98 de bilete la ordin şi a avalului dat de pârâta creditoare, se apreciază că o astfel de acţiune este contrară principiului conform căruia legea specială derogă de la legea generală, în speţă neputând fi exercitată, datorită caracterului său subsidiar, câtă vreme debitoarea are la îndemână o cale de realizare a dreptului,

respectiv opoziţia la executare, prin care poate obţine anularea titlului, conform art. 111 teza a II-a C. proc. civ.

Este de observat că în mod greşit prima instanţă a calificat acţiunea reclamantei ca fiind o acţiune cambială directă şi a considerat că pe această cale debitorul poate contesta titlul, ştiut fiind că o astfel de acţiune aparţine creditorului şi nu poate avea ca obiect decât plata sumei datorate şi că singura modalitate a debitorului de a ataca titlul pe calea unei acţiuni directe este opoziţia, nu acţiunea în constatare de drept comun.

Aşa fiind, a fost admis apelul formulat de SC B.R.C.E. SA şi continuat de AVAB, cu consecinţa schimbării în tot a hotărârii atacate, în sensul că a fost respinsă ca inadmisibilă acţiunea reclamantei SC G.C.P.-G.C.&P. SA.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul al IV-lea. Transmiterea titlurilor comerciale de valoare

26. Cec. Girator. Posesor legitim. Înțeles

Legea nr. 59/1934, art. 20, art. 43, art. 47

Posesor al cecului, în înțelesul art. 20 din Legea nr. 59/1934, nu este simplul deținător al acestuia, ci numai acela care poate justifica dreptul său printr-o serie neîntreruptă de giruri.

Trib. București, Secția a V-a civilă, decizia nr. 1041 din 23 mai 2006, în C. Nica, Executarea silită, p. 66-68

Judecătoria Sectorului 3 București a respins ca neîntemeiată cererea petentei SC D. 92 P.C.I. SRL privind învestirea cu formulă executorie a filei cec emise de SC M.C.C.B. SRL la 20 august 2005.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut că cecul emis de SC M.C.C.B. SRL la 20 august 2005 în favoarea petentei SC D. 92 P.C.I. SRL a fost girat de aceasta din urmă în favoarea SC C.G. SRL și că, prezentat la plată, cecul a fost refuzat pentru lipsă de disponibil.

A mai reținut instanța de fond că, potrivit art. 41 și urm. din Legea nr. 58/1934, dreptul la plată îl are doar posesorul legitim, acesta putând fi beneficiarul indicat de trăgător sau giratarul, astfel încât numai giratarul poate cere începerea executării silite și, în consecință, învestirea cecului cu formulă executorie.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs SC D. 92 P.C.I. SRL.

Recursul este nefondat.

Este adevărat că, potrivit dispozițiilor art. 53 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, modificată prin Legea nr. 83/1994, cecul are valoare de titlu executoriu.

Tot atât de adevărat este că, potrivit dispozițiilor aceleiași legi, posesorul cecului neplătit la prezentare are la îndemână acțiunea în regres (art. 43), precum și posibilitatea executării lui după învestirea cu formulă executorie, conform legii.

Şi, în fine, este adevărat că, potrivit art. 47, posesorul are dreptul de urmărire împotriva tuturor (celor care s-au obligat prin cec), individual sau colectiv, fără a fi ţinut să observe ordinea în care s-au obligat.

Dar, pentru a stabili ce se înţelege prin posesor, trebuie văzute dispoziţiile art. 20 din Legea nr. 59/1934, potrivit cărora deţinătorul unui cec transmisibil prin gir este socotit posesor legitim dacă justifică dreptul său printr-o serie neîntreruptă de giruri, chiar dacă ultimul gir este în alb; girurile şterse se socotesc în această privinţă nescrise.

Rezultă, aşadar, că posesor al cecului, în înţelesul art. 20, nu este simplul deţinător al acestuia, ci numai acela ce poate justifica dreptul său.

Or, potrivit menţiunilor înscrise pe cec, acesta a fost girat de petenta recurentă altei societăţi comerciale, fără a rezulta că girul înscris a fost şters, conform art. 20.

În plus, aşa cum rezultă din menţiunile trasului, cecul a fost anulat.

27. Cambie. Gir. Girant unic şi giratari succesivi. Posesor legitim

Legea nr. 58/1934, art. 18

Deţinătorul unei cambii este socotit posesor legitim dacă justifică dreptul său printr-o serie neîntreruptă de giruri.

Prin urmare, nu este posesor legitim al cambiei persoana căreia i s-a transmis titlul prin gir de către un girant care, anterior, a transmis cambia altui giratar. Aceasta pentru că girantul respectiv nu mai putea transmite drepturile izvorâte din cambie, nemaiavând calitatea de posesor legitim, în urma primului gir pe care l-a făcut în favoarea unei alte persoane.

Trib. Bucureşti, Secţia a V-a civilă, decizia nr. 35 din 9 ianuarie 2006, în C. Nica, Executarea silită, p. 68-70

Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti a respins ca neîntemeiată cererea petentei T.E. – E.C.B.T. privind învestirea cu formulă executorie a cambiei trase asupra SC A.R. SA la 23 septembrie 2003, în valoare de 10.000 euro, cu scadenţă la 29 februarie 2004.

Pentru a pronunţa această încheiere, instanţa de fond a reţinut că, în cauză, cambia a fost trasă de P. în favoarea H.S.B.C.B., care, la rândul său, a girat-o în favoarea C.B.G.R. SA şi că, după acest prim gir, H.S.B.C.B. a girat cambia şi în favoarea petentei T.E. – E.C.B.T.

S-a mai reținut că petenta nu justifică un șir neîntrerupt de giruri, în condițiile în care ultimul gir este făcut de către un girant, nu de către ultimul giratar, și că H.S.B.C.B. nu mai putea gira cambia către petentă, întrucât nu mai avea calitatea de posesor legitim, în urma primului gir pe care l-a făcut în favoarea C.B.G.R. SA.

În aceste condiții, petenta nu era îndreptățită să solicite învestirea cu formulă executorie și executarea silită a acestei cambii, întrucât nu avea calitate de beneficiar legitim.

Împotriva acestei încheieri a formulat recurs petenta T.E. – E.C.B.T., arătând în motivare că instanța de fond a reținut în mod eronat o altă situație de fapt decât cea existentă în realitate, întrucât a dobândit creanța prin cesiune de la P. la data de 1 iulie 2004, iar nu prin gir, după cum a reținut în mod eronat prima instanță de judecată.

Se arată că lipsa oricărei date pe verso-ul cambiei nu poate îndreptăți opinia instanței de judecată în sensul că primul „gir" a fost efectuat în favoarea C.B.G.R. SA, iar, printr-un al doilea gir, cambia a ajuns în posesia recurentei, aceasta cu atât mai mult cu cât girul, prin definiție, reprezintă un act juridic prin care posesorul cambiei (girantul) transmite altei persoane (giratar), printr-o declarație scrisă și semnată pe titlu și prin predarea titlului, toate drepturile izvorând din titlul respectiv, iar mențiunile inserate pe verso-ul cambiei reprezintă doar băncile unde a fost prezentată cambia la plată, nu denumirile unor eventuali giratari.

Recursul este nefondat.

Prima instanță a reținut în mod corect părțile raportului juridic cambial născut ca urmare a emiterii, la data de 23 septembrie 2003, a cambiei a cărei învestire cu formulă executorie se solicită.

Prin definiție, cambia este un înscris prin care o persoană, denumită trăgător sau emitent, dă dispoziție unei alte persoane, numită tras, să plătească la scadență o sumă de bani unei a treia persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia.

Potrivit înscrisului intitulat „cambie", calitatea de emitent (trăgător) o are P.P.F.S. ve T. A.S., împrejurare pe care recurenta nu a contestat-o, calitatea de tras (prim debitor cambial) o deține SC A.R. SA, iar calitatea de beneficiar o are H.S.B.C.B., în acest sens mențiunile cambiei fiind neechivoce și nelăsând loc altor interpretări.

Așadar, susținerile recurentei în sensul că H.S.B.C.B. ar reprezenta, în fapt, locul unde se va efectua plata sunt infirmate prin chiar mențiunile cambiei, din acest punct de vedere cambia fiind un titlu de valoare complet, în lipsa unor mențiuni esențiale din înscris fiind

exclusă folosirea unor elemente exterioare. Această interdicţie decurge tocmai din caracterul literal al cambiei, întemeiat pe formalismul titlurilor comerciale de valoare.

Pe de altă parte, prin definiţie, cambia implică participarea a trei persoane diferite, trăgătorul (emitentul), trasul şi beneficiarul, neconfundându-se cu biletul la ordin, care, deşi constituie un titlu de valoare asemănător din punct de vedere al naturii juridice şi caracterelor, presupune raporturi juridice numai între două persoane, emitentul şi beneficiarul.

Prin urmare, deşi cambia poate fi achitată şi la ordinul trăgătorului însuşi, aşa cum susţine recurenta, această împrejurare nu modifică sub niciun aspect raportul cambial tripartit determinat în mod judicios de prima instanţă. S-a constatat că petenta-recurentă T.E. – E.C.B.T. nu justifică un şir neîntrerupt de giruri, dat fiind faptul că beneficiarul H.S.B.C.B. a transmis prin gir cambia atât petentei, cât şi unei alte părţi, în calitate de giratar, şi anume C.B.G.R. SA.

Şi aceste împrejurări rezultă, deopotrivă, din menţiunile cambiei, fiind în mod corect reţinute de prima instanţă, având în vedere efectul de legitimare al girului ca modalitate specifică de transmitere a drepturilor izvorând din titlu. Astfel, potrivit art. 18 din Legea nr. 58/1934, deţinătorul unei cambii este socotit posesor legitim al acesteia dacă justifică dreptul său printr-o serie neîntreruptă de giruri, chiar dacă ultimul gir este în alb.

În condiţiile în care petenta-recurentă nu a dobândit cambia de la cel de-al doilea giratar, şi anume C.B.G.R. SA, ci de la beneficiarul acesteia, care girase, la rândul său, sus-menţionatei bănci, se consideră că nu-şi justifică şirul neîntrerupt de giruri pentru a solicita executarea cambială, chiar dacă se află în posesia titlului.

Împrejurarea invocată în cuprinsul motivelor de recurs, în sensul că ar fi dobândit dreptul de creanţă prin cesiune, nu prin gir, nu este de natură a acoperi neregularitatea, cercetarea acestor aspecte depăşind limitele impuse de raportul cambial, ce are un caracter abstract şi creează obligaţii autonome.

28. Cec. Clauză „nu la ordin". Cesiune. Obligația emitentului față de cedent conținută în raportul juridic fundamental. Relația acestei obligații cu dreptul cesionarului de a valorifica titlul

Legea nr. 59/1934, art. 15 alin. (2)

Chiar dacă fila cec cu clauza „nu la ordin" a fost emisă de trăgător pentru a garanta executarea unei obligații, cecul este un instrument de plată care încorporează o obligație abstractă de a plăti necondiționat „la vedere" suma de bani menționată în titlu, astfel încât, dacă a fost transmis prin cesiune de creanță, cesionarul este îndreptățit să-l valorifice, independent de executarea, neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către emitent a obligației sale față de cedent, garantată cu fila respectivă.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2170 din 29 martie 2005, în SintAct

Tribunalul Hunedoara a respins ca nefondată acțiunea formulată de reclamanta SC K. SRL Deva împotriva pârâtei E.B. SA, Sucursala Deva, prin care se solicita radierea incidentului major de plată din Fișierul național de cecuri și anularea interdicției bancare de a emite cecuri.

Soluția a fost menținută de Curtea de Apel Alba Iulia, care a respins ca nefondat apelul reclamantei.

Pronunțând aceste hotărâri, instanța de apel și instanța de fond au reținut că, prin emiterea de către reclamantă a unei file cec atunci când nu există disponibil în cont, se încalcă prevederile Legii nr. 59/1934 și Normele BNR nr. 1/2001, indiferent cu ce titlu a fost emisă fila respectivă.

Cum, în cauză, cecul a fost introdus în circuitul civil, acesta trebuia decontat, iar faptul că reclamanta nu avea la data emiterii cecului întreaga sumă în cont, rezultă că, după decontarea parțială de către pârâtă, SC K. SRL Deva a depus în numerar suma de 200.000.000 lei vechi.

Împotriva acestei din urmă hotărâri reclamanta a declarat recurs, arătând că este nelegală întrucât:

- cecul emis conținea clauza „nu la ordin", astfel că pârâta nu putea achita suma înscrisă în acest instrument de plată decât beneficiarului SC V.C. SRL Pitești, iar prin efectuarea plății către altă persoană au fost încălcate dispozițiile Legii nr. 59/1934;

- cecul a fost emis pentru garantarea plăţii, conform convenţiei încheiate la data de 12 iunie 2003, iar, în cazul în care debitorul nu îşi îndeplinea obligaţia, creditorul trebuia să se îndrepte în primul rând împotriva acestuia, numai în situaţia în care executarea nu putea fi efectuată având la îndemână executarea garanţiilor.

Recursul nu este fondat.

La data de 23 iunie 2003, reclamanta, în calitate de trăgător, a emis cecul pentru suma de 597.764.700 lei vechi, beneficiar fiind SC V.C. SRL Piteşti, iar tras pârâta E.B. SA, Sucursala Deva.

Cu ocazia prezentării cecului la plată, s-a constatat că reclamanta nu deţinea suficient disponibil în contul său şi de aceea s-a decontat numai suma de 479.541.314 lei vechi, pentru diferenţa de 118.223.386 lei vechi refuzându-se parţial la plată.

În aceste condiţii, reclamanta a fost declarată în interdicţie bancară de a emite cecuri şi, totodată, la 30 iunie 2003, a fost instituit incidentul major de plată la Fişierul naţional de cecuri.

Într-adevăr, aşa cum susţine reclamanta, cecul conţine clauza „nu la ordin", dar, spre deosebire de celelalte titluri de credit, cecul este un instrument de plată, nu unul de garantare.

Instrumentul de plată în discuţie poartă menţiunea „girat către R. SA Constanţa", menţiune efectuată la data de 18 iunie 2003.

În cazul de faţă, R. SA Constanţa, primind fila cec, a introdus-o la plată, dar în numele şi pe seama beneficiarului SC V.C. SRL, între acestea operând o cesiune fără consimţământul debitorului, care, de altfel, nu este necesar.

Rezultă, aşadar, că au fost respectate dispoziţiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 59/1934, care prevăd că cecul stipulat plătibil unei persoane, cu clauza „nu la ordin" sau o expresie echivalentă, este transmisibil numai printr-o cesiune.

Nici critica privind executarea de către SC V.C. SRL în primul rând a reclamantei, iar nu a SC F. SA, nu este întemeiată, deoarece creditorul are, conform art. 1073 C. civ., dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligaţiei, iar modul în care înţelege să-şi exercite acest drept este la latitudinea sa, atât timp cât nu sunt încălcate dispoziţii legale.

Din cele ce preced, rezultă că reclamanta a încălcat prevederile Legii cecului nr. 59/1934 şi Normele nr. 1/2004 ale BNR.

Aşa fiind, recursul a fost respins.

29. Bilet la ordin. Gir. Regres. Dovada plății

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 18, art. 43, art. 54

Restituirea de giratar către girant a biletului la ordin fără vreo mențiune înscrisă pe titlu nu îl legitimează pe acesta din urmă să solicite plata din partea trasului, deoarece trebuie să dovedească faptul că a plătit prin regres biletul la ordin, iar dovada plății, inclusiv pentru debitorii de regres, se face prin predarea titlului de valoare cu mențiunea de achitare a sumei scrise de posesor pe titlu.

Trib. București, Secția a III-a civilă, decizia nr. 102 din 29 ianuarie 2007[1)]

Judecătoria Sectorului 3 București a respins ca neîntemeiată cererea petentei SC C.A. SRL privind învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin emis de SC P.I. SRL la data de 29 august 2006.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că girantul este îndreptățit să solicite plata și executarea cambială numai în situația în care face dovada că a făcut plata giratarului sau altui posesor legitim, reținând incidența dispozițiilor art. 41 și art. 18 din Legea nr. 58/1934.

Petenta SC C.A. SRL a formulat recurs împotriva acestei încheieri.

În motivare, recurenta a arătat că a girat către SC T.U. biletul la ordin, însă, ulterior, în cadrul relațiilor comerciale dintre cele două societăți, suma datorată a fost acoperită în totalitate, motiv pentru care SC T.U. a înapoiat petentei biletul la ordin pentru ca aceasta să-și poată recupera creanța de la SC P.I. SRL.

Recurenta susține că nu numai că este deținătoarea instrumentului de plată, dar este și în posesia unui înscris emanând de la giratar, prin care se menționează că a fost încasată creanța de la petentă.

În dovedire, s-a depus o adresă din 12 decembrie 2006 emisă de B.T.

Recursul este nefondat.

Având în vedere caracterul formal și literal al biletului la ordin, caracter care implică imposibilitatea completării acestui titlu de valoare cu elemente extrinseci, tribunalul a apreciat că nu poate primi susținerea recurentei privind achitarea sumei către Banca T., pe baza

---

[1)] Publicată în rezumat în *C. Nica*, Executarea silită. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 64-65.

menţiunilor adresei emise de către aceasta şi depuse la dosar în faza recursului, cu atât mai mult cu cât adresa respectivă nu individualizează suficient operaţiunea executată, neputându-se da acestui înscris valoarea unui act recognitiv.

Restituirea biletului la ordin girantului, de către giratar, nu legitimează pe petentă să solicite, ulterior efectului translativ al girului, plata din partea trasului, deoarece dovada plăţii, inclusiv pentru debitorii de regres, se face în condiţiile art. 43 din Legea nr. 58/1934, respectiv prin predarea titlului de valoare, cu menţiunea de achitare a sumei scrise de posesor pe titlu.

30. Bilet la ordin. Gir însoţit de cesiune de creanţă. Mijloacele juridice ale creditorului pentru valorificarea drepturilor rezultate din titlu

Legea nr. 58/1934, art. 13 - 23, art. 106
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 81, pct. 83

Dacă un bilet la ordin a fost transmis atât prin gir, cât şi prin cesiune de creanţă ordinară aceleiaşi persoane, creditorul are dreptul să treacă la executarea cambială, nefiind obligat să procedeze la o executare de drept comun.

C.A. Braşov, Secţia comercială, decizia nr. 132/Ap din 26 iulie 2005[1)], *www.jurisprudenta.com*

Judecătoria Braşov, printre altele, a admis în parte acţiunea având ca obiect opoziţia la executare, astfel cum a fost formulată şi precizată de contestatoarea SC C.I. SRL, în contradictoriu cu intimata BCR SA, şi, în consecinţă, a anulat somaţia de executare emisă de executorul bancar, a respins restul cererilor formulate pe calea opoziţiei la executare şi a respins ca inadmisibilă cererea având ca obiect contestaţie la executare, formulată de aceeaşi contestatoare, în contradictoriu cu aceeaşi intimată şi vizând acelaşi dosar execuţional.

Împotriva sentinţei a declarat apel şi contestatoarea, care a invocat inadmisibilitatea execuţiei cambiale, cu motivarea că intimata a intrat

---

1) Irevocabilă prin respingerea ca nefondat a recursului creditoarei (I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 5945 din 13 decembrie 2005, www.scj.ro).

în posesia biletelor la ordin pe calea cesiunii de creanță, ca urmare ea putând doar să procedeze la o executare de drept comun.

Intimata susține însă că, la data încheierii contractului de cesiune, instrumentele de plată erau deja girate în favoarea BCR SA, astfel că acest contract nu are nicio legătură cu legalitatea titlului deținut de bancă, reprezentând bilete la ordin.

Apelul contestatoarei este nefondat.

În conformitate cu art. 106 din Legea nr. 58/1934, privind cambia și biletul la ordin, sunt aplicabile biletului la ordin, în măsura în care nu sunt incompatibile cu natura acestui titlu, o serie de dispoziții referitoare la cambie, printre care și cele privind girul (art. 13 - 23).

Pct. 81 din Norma-cadru nr. 6/8 martie 1994 emisă de BNR în vederea aplicării Legii nr. 58/1934, modificată prin O.G. nr. 11/1993, aprobată și modificată prin Legea nr. 83/1994, definește girul ca fiind un act prin care posesorul titlului, numit girant, transferă altei persoane, numită giratar, printr-o declarație scrisă și subscrisă pe titlu, odată cu predarea acestuia, toate drepturile decurgând din titlul astfel redactat și completat.

În continuare, textul precizează că, dacă trăgătorul a înscris în cambie cuvintele: „nu la ordin", titlul este transmisibil numai în forma și cu efectele unei cesiuni de creanță ordinare.

Potrivit pct. 83, spre deosebire de gir, cesiunea de creanță ordinară devine opozabilă numai începând din momentul notificării ei debitorului sau începând din momentul în care debitorul o acceptă prin act autentic.

În conformitate cu art. 14 din Legea nr. 58/1934, girul trebuie să fie necondiționat și să privească întreaga creanță din titlu.

Referitor la forma girului, art. 15 din aceeași lege prevede că girul trebuie să fie scris pe cambie și să fie semnat de girant.

Din copiile biletelor la ordin depuse la dosar rezultă că aceste instrumente emise de SC P.H. SRL în favoarea SC C.I. SRL au fost girate de aceasta din urmă către SC V.I.E. SRL, care, la rândul ei, le-a girat în favoarea băncii.

Girul îndeplinește condițiile de fond și de formă prevăzute de textele de lege sus-menționate.

Între bancă, în calitate de cesionară, și SC V.I.E. SRL, în calitate de cedentă, s-a încheiat, pentru aceleași instrumente de plată, și un contract de cesiune.

Rezultă că a existat o dublă transmisiune a biletelor la ordin de la SC V.I.E. SRL la intimată.

Cum girul prin care biletele la ordin au fost transmise intimatei îndeplineşte toate condiţiile de fond şi de formă prevăzute de art. 14 şi art. 15 din Legea nr. 58/1934, acesta nu poate fi anulat de încheierea suplimentară a unui contract de cesiune cu privire la aceleaşi instrumente de plată.

Creditorul are dreptul să treacă la executarea cambială, titlul său fiind incontestabil.

Prin urmare, apelul contestatoarei a fost respins.

Notă: Articolul 15 din Legea nr. 58/1934 a fost modificat prin O.U.G. nr. 39/2008 (M. Of. nr. 284 din 11 aprilie 2008) şi are în prezent următorul conţinut (care nu afectează soluţia prezentată):

„Girul trebuie scris pe cambie; el trebuie să fie semnat de girant.

Girul este valabil chiar dacă beneficiarul nu este menţionat sau girantul a pus numai semnătura (gir în alb). În acest din urmă caz, girul pentru a fi valabil, trebuie să fie scris pe cambie".

31. Bilet la ordin. Girant. Declanşarea procedurii de executare silită. Calitate procesuală activă

Legea nr. 58/1934, art. 18, art. 41 - 45, art. 63

Chiar dacă girantul este responsabil de acceptarea biletului la ordin şi de plata acestuia, el nu poate să ceară şi declanşarea procedurii de executare silită, fiindcă dreptul la plată îl are doar posesorul legitim al titlului, care poate fi beneficiarul indicat de trăgător sau giratarul.

Girantul poate cere învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin numai dacă a plătit giratarului suma înscrisă în titlu.

Trib. Bucureşti, Secţia a V-a civilă, decizia nr. 1826 din 2 noiembrie 2006, în C. Nica, Executarea silită, p. 62-64

Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti a respins ca neîntemeiată cererea petentei SC L. SA privind învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin emis de SC B.&M.I.P. SRL la data de 6 iulie 2006, pentru suma de 700 lei, cu scadenţă la 2 august 2006.

Pentru a pronunţa această sentinţă, prima instanţă a reţinut că biletul la ordin a fost emis de SC B.&M.I.P. SRL în favoarea petentei, care l-a girat către o altă persoană juridică, aşa cum rezultă din

menţiunea de pe verso. Biletul la ordin a fost prezentat la plată la data de 7 august 2006, fiind refuzat din lipsă parţială de disponibil.

Potrivit art. 41 şi urm. din Legea nr. 58/1934, dreptul la plată îl are posesorul legitim al biletului la ordin. Acesta poate fi beneficiarul indicat de trăgător sau giratarul, conform art. 18 din lege.

În aceste condiţii, petenta, în calitate de girant, nu mai este îndreptăţită să solicite învestirea cu formulă executorie şi executarea silită a acestui bilet la ordin, întrucât nu mai are calitatea de beneficiar. Singura persoană îndreptăţită să pornească executarea cambială şi să solicite învestirea cu formulă executorie este giratarul, întrucât acesta este posesorul legitim al biletului la ordin. Petenta ar fi fost îndreptăţită să solicite învestirea cu formulă executorie numai în situaţia în care ar fi plătit giratarului suma înscrisă în titlu. În lipsa unei dovezi în acest sens, petenta nu este posesor legitim al biletului la ordin.

Împotriva acestei sentinţe a declarat recurs petenta SC L. SA.

Recursul este nefondat.

Petenta a girat biletul la ordin către altă societate comercială, după care a solicitat învestirea cu formulă executorie.

Procedura de executare silită poate fi demarată numai de ultimul giratar, care este posesorul legitim al biletului la ordin. Petenta, în calitate de girant, ar putea cere învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin numai dacă ar fi plătit giratarului suma necesară înscrisă în titlu.

Având în vedere că nu s-a făcut nicio dovadă în acest sens, cererea petentei de învestire cu formulă executorie este nefondată.

Nefondate sunt şi argumentele invocate în cererea de recurs, în sensul că girantul este responsabil de acceptarea biletului la ordin şi de plata acestuia şi poate să ceară şi declanşarea procedurii de executare silită, fiind înlăturate ca atare.

Nu se poate reţine nici opinia recurentei în sensul că legiuitorul nu l-ar fi exceptat expres pe girant de la începerea executării silite, astfel că cel ce interpretează şi aplică prevederile legale nu poate face alte distincţii neprevăzute de legiuitor. Dispoziţiile art. 41 şi urm. din Legea nr. 58/1934 statuează cu claritate că dreptul la plată îl are doar posesorul legitim al biletului la ordin, care poate fi beneficiarul indicat de trăgător sau giratarul, potrivit art. 18 din acelaşi act normativ.

32. Bilet la ordin. Gir. Executare silită. Excepţie personală

Legea nr. 58/1934, art. 19
C. civ., art. 1143 - 1145

Persoanele împotriva cărora s-a pornit acţiune cambială nu pot opune posesorului excepţii întemeiate pe raporturile lor personale cu trăgătorul sau cu posesorii anteriori.

Ca atare, în cazul transmiterii prin gir a biletului la ordin, debitorul nu poate opune executării silite prin poprire împrejurarea efectuării plăţii printr-o compensare a datoriei sale cu o creanţă a primului beneficiar al titlului, această excepţie fiind lipsită de efect faţă de posesorul actual al biletului la ordin.

Trib. Bucureşti, Secţia a V-a civilă, decizia nr. 785 din 13 aprilie 2006, în C. Nica, Executarea silită, p. 50-52

Contestatoarea SC R.T. SRL a formulat, în contradictoriu cu intimata SC I.S. SRL, contestaţie la executarea silită, solicitând anularea tuturor formelor de executare îndreptate împotriva sa.

Contestatoarea a precizat acţiunea, arătând că promovarea contestaţiei nu vizează un act de executare silită, ci, în temeiul art. 400 alin. (2) C. proc. civ., chiar lămurirea înţelesului sau întinderii aplicării titlului executoriu, cerere care poate fi promovată oricând înăuntrul termenului de prescripţie a dreptului de a cere executarea silită.

Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti a admis contestaţia la executare şi a anulat toate formele de executare silită.

Pentru a hotărî astfel, prima instanţă a reţinut că, în baza ordinului de compensare din 31 martie 2005, a fost stins prin plată debitul contestatoarei datorat în urma unor bilete la ordin respinse la plată şi care au stat la baza titlurilor executorii. S-a considerat că suma datorată de contestatoare a fost compensată conform art. 1143 - 1145 C. civ., iar actele de executare întocmite sunt nelegale.

Împotriva acestei hotărâri a declarat recurs intimata.

Recursul este fondat.

SC R.T. SRL a emis în favoarea SC M.A.C. SRL, la 15 septembrie 2004, două bilete la ordin pentru sume în lei noi, reprezentând contravaloare rate leasing, urmând a fi plătite la scadenţă, în 5 octombrie 2004 şi, respectiv, 5 decembrie 2004. Beneficiarul a înţeles să gireze la aceeaşi dată, 15 septembrie 2004, cele două titluri comerciale de valoare către SC T. SRL, care, la rândul său, la 15 septembrie 2004

le-a girat în favoarea SC I.S. SRL. Fiind prezentate la plată la 6 octombrie 2004 şi, respectiv, 8 decembrie 2004, la banca emitentului, a fost refuzată plata.

Cele două bilete la ordin au fost învestite cu formulă executorie, iar ultimul girant, SC I.S. SRL, a început executarea silită cambială. Executarea silită prin poprire a creanţei înscrise în biletele la ordin a fost încuviinţată de Judecătoria Sectorului 3 Bucureşti prin două încheieri, din 16 martie 2005 şi, respectiv, 1 iunie 2005.

În temeiul art. 62 din Legea nr. 58/1934, coroborat cu art. 47 - 55 şi art. 57 - 65 din aceeaşi lege, executorul judecătoresc a somat debitoarea să plătească suma înscrisă în cele două bilete la ordin şi i-a adus la cunoştinţă, la 17 iunie 2005, măsura de înfiinţare a popririi, în temeiul art. 454 alin. (1) C. proc. civ. Această adresă a fost comunicată debitoarei prin afişare la 22 iunie 2005.

Aspectul litigios în cauză este dat de împrejurarea că debitoarea opune executării silite prin poprire împrejurarea efectuării plăţii printr-o compensare a datoriei sale cu o creanţă a primului beneficiar al biletelor, SC M.A.C. SRL, la data de 31 martie 2005.

Această compensare, ca mod de stingere a creanţelor constatate prin biletele la ordin, nu are efect şi nu poate fi opusă girantului care a început executarea silită cambială.

Ca o excepţie de la dreptul comun, persoana împotriva căreia s-a început executarea silită cambială nu poate opune posesorului biletului vreo excepţie întemeiată pe raportul său personal cu beneficiarul sau cu posesorii anteriori ai biletului, după cum prevede art. 19 din lege. De altfel, compensarea a intervenit în martie 2005, iar refuzul la plată a avut loc la scadenţa înscrisă pe titlu. Aşadar, excepţia opusă executării silite este lipsită de efect împotriva posesorului actual al biletelor, iar executarea silită prin poprire pornită împotriva emitentelor biletelor este legală.

33. Bilet la ordin. Gir. Stingerea raportului juridic fundamental. Autonomia drepturilor şi obligaţiilor născute din titlul de credit

Legea nr. 58/1934, art. 104, art. 105, art. 106 raportat la art. 19, art. 21, art. 41 - 46, art. 62 - 63
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 509

Un raport juridic anterior poate sta la baza emiterii biletului la ordin, însă acest titlu de valoare dă naştere la drepturi şi obligaţii

care au o existenţă juridică de sine stătătoare, fiind independente de cele conţinute în raportul fundamental.

În consecinţă, stingerea raporturilor fundamentale nu influenţează drepturile şi obligaţiile izvorâte din biletul la ordin.

C.A. Craiova, Secţia comercială,
decizia nr. 230/A din 3 noiembrie 2009, portal.just.ro

•

Tribunalul Dolj a respins acţiunea formulată de reclamanta SC R.I. SRL Craiova.

Pentru a se pronunţa astfel, instanţa de fond a reţinut următoarele:

La data de 16 februarie 2009, părţile au încheiat un contract având ca obiect vânzarea-cumpărarea de porumb boabe, pârâta obligându-se să livreze reclamantei marfa, iar reclamanta să facă plata prin filă cec sau bilet la ordin cu scadenţa la maxim 120 de zile din momentul emiterii facturii.

La data încheierii contractului, pârâta a emis o factură, iar reclamanta două bilete la ordin.

Conform actului adiţional din 7 aprilie 2009, părţile au hotărât rezilierea contractului din 16 februarie 2009, pe motiv că marfa ce a făcut obiectul contractului şi facturii nu a fost livrată, nefiind corespunzătoare calitativ, iar factura s-a stornat.

Biletele la ordin emise de reclamantă pentru plata preţului mărfii au fost girate de pârâtă în favoarea băncii U.T.

Ca urmare a neîndeplinirii de către pârâtă a obligaţiei de a preda marfa şi a stornării facturii emise, reclamanta nu mai are nicio obligaţie de plată faţă de pârâtă, însă biletele la ordin emise de reclamantă au fost scontate către U.T.

Biletul la ordin, ca titlu comercial de valoare, creează obligaţii autonome şi abstracte, independente de cele rezultate din raportul juridic fundamental. El cuprinde obligaţia necondiţionată de a plăti la scadenţă posesorului suma de bani înscrisă în titlu (art. 104 din Legea nr. 58/1934), putând fi transmis prin gir.

Conform art. 21 din Legea nr. 58/1934, cei obligaţi nu pot opune posesorului excepţiile întemeiate pe raporturile lor personale cu girantul, afară numai dacă posesorul a lucrat cu bună ştiinţă în paguba sa.

Nu are relevanţă stingerea obligaţiei reclamantei către pârâtă, obligaţie ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare (raport juridic fundamental), obligaţia rezultată din biletele la ordin fiind una independentă, iar posesorul acestor bilete (în speţă, U.T.) având dreptul la plată (art. 41 - 46 din Legea nr. 58/1934).

La momentul încheierii actului adițional reclamanta ar fi trebuit să solicite restituirea în original a instrumentelor de plată, fiind evident că, neaflându-se în posesia pârâtei, biletele la ordin erau în circuitul civil, fiind girate unor terțe persoane.

Conform dispozițiilor art. 105 din Legea nr. 58/1934 și Normei-cadru nr. 6/1994 privind comerțul făcut de instituțiile de credit cu cambii și bilete la ordin, biletul la ordin este nul dacă îi lipsește vreuna din condițiile obligatorii menționate în art. 104 din lege.

În cauză, reclamanta a invocat excepții subiective care privesc titlul, fără să facă dovada îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea opoziției la executarea cambială.

Împotriva sentinței a declarat apel reclamanta SC R.I. SRL Craiova, care a susținut că:

– în situația rezilierii de comun acord a contractului de vânzare-cumpărare și a stornării facturii, pârâta nu putea gira instrumentul de plată în favoarea băncii, dată fiind lipsa obligației de plată;

– terțul dobânditor, respectiv banca, a lucrat cu știință în paguba apelantei reclamante, ceea ce determină nulitatea instrumentului de plată. Astfel, în repetate rânduri, apelanta a înștiințat banca U.T. despre faptul că pârâta nu este proprietara biletelor la ordin și că nu are niciun fel de obligație de plată către aceasta, depunând și documente însoțitoare. Mai mult, în cursul lunii mai, între emitentul biletelor la ordin (apelanta-reclamantă) și posesorul acestora (banca) au avut loc întâlniri informale, care însă nu s-au finalizat în sensul eliberării biletelor la ordin, dimpotrivă, banca introducându-le în circuitul bancar.

Apelul este nefondat.

Biletul la ordin este un titlu de credit formal, care încorporează o obligație abstractă, autonomă, iar cauza obligației este un element extern, care nu are nicio influență asupra titlului comercial.

Raporturile juridice care preexistă biletului la ordin justifică emiterea acestuia, însă, odată emis, biletul la ordin constituie un titlu de sine stătător. Toate operațiunile privind biletele la ordin fac abstracție de raporturile fundamentale și sunt supuse unor reguli speciale (Legea nr. 58/1934), diferite de regulile care reglementează raporturile fundamentale.

Prin urmare, stingerea raporturilor fundamentale dintre părți, prin rezilierea contractului de vânzare-cumpărare și stornarea facturii, nu influențează drepturile și obligațiile izvorâte din biletul la ordin, care au caracter autonom, independent față de cele izvorâte din contractul de vânzare-cumpărare.

Totodată, s-a constatat că reclamanta, pe calea unei acţiuni directe, principale, a solicitat anularea biletelor la ordin în contradictoriu cu primul beneficiar, nu cu posesorul actual al titlurilor comerciale. În cazul biletului la ordin, emitentul este debitorul obligaţiei de plată a sumei de bani arătate în titlu.

Nulitatea titlului comercial poate fi invocată pentru nerespectarea condiţiilor de formă, dat fiind caracterul formal al biletului la ordin.

Debitorul are la îndemână, potrivit dispoziţiilor speciale ale Legii nr. 58/1934, mijloace procedurale limitate faţă de dreptul comun, respectiv exercitarea opoziţiei la executarea biletului la ordin [art. 106 alin. (1) raportat la art. 62 şi art. 63 din Legea nr. 58/1934], ceea ce nu este cazul în speţă.

Dispoziţiile art. 19 din Legea nr. 58/1934 sunt aplicabile şi biletului la ordin, iar potrivit acestor prevederi, debitorul, cel împotriva căruia s-a pornit acţiunea cambială, poate invoca excepţiile întemeiate pe raporturi personale cu posesorii anteriori numai dacă posesorul actual a lucrat cu ştiinţă în paguba sa.

Nici aceste prevederi nu au aplicabilitate în speţă, întrucât posesorul biletelor la ordin nu a pornit o acţiune împotriva debitorului; mai mult, nici nu este parte în cauză, astfel că invocarea criticii referitoare la atitudinea posesorului excede cadrului procesual prezent, stabilit de reclamantă prin acţiune.

Ca atare, apelul a fost respins.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul al V-lea. Valorificarea unor active ale statului

34. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Acțiune de drept comun. Competență materială

C. civ., art. 998, art. 999
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 45
C. proc. civ., art. 2

În cazul unei acțiuni de drept comun privind răspunderea civilă delictuală, prin care se solicită obligarea AVAS la plata daunelor-interese reprezentând suma executată nelegal de aceasta în temeiul unui bilet la ordin prescris, competența materială se stabilește potrivit dreptului comun, nefiind incidente dispozițiile speciale ale art. 45 din O.U.G. nr. 51/1998.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2240 din 1 octombrie 2009, www.scj.ro

Reclamanta SIF M. SA Bacău a chemat în judecată pe pârâta AVAS București, solicitând obligarea acesteia, în temeiul art. 998-999 C. civ. privind răspunderea civilă delictuală, la plata daunelor-interese în sumă de 3.968.470,42 lei, calculate până la data de 28 februarie 2009, la care urmează să se adauge daunele calculate până la restituirea integrală, în valoare nominală, a sumei executate nelegal de AVAS București asupra patrimoniului societății reclamante, în data de 7 iunie 2006, pentru suma de 8.285.046,23 lei, în temeiul unui bilet la ordin prescris, emis de SC D. SA.

Curtea de Apel București a admis excepția de necompetență materială și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București.

În motivarea sentinței, s-a reținut că pretențiile reclamantei nu vizează recuperarea creanțelor neperformante preluate de AVAS, în speță fiind aplicabile dispozițiile dreptului comun, nu dispozițiile O.U.G. nr. 51/1998.

Împotriva menţionatei sentinţe, pârâta AVAS Bucureşti a declarat recurs, susţinând, în esenţă, că hotărârea s-a dat cu încălcarea dispoziţiilor speciale ale art. 45 din O.U.G. nr. 51/1998, întrucât cererile de orice natură privind drepturile şi obligaţiile în legătură cu activele preluate de AVAS, inclusiv cele pentru angajarea răspunderii civile a persoanelor fizice şi juridice, sunt de competenţa curţii de apel în a cărei rază teritorială se află sediul sau domiciliul pârâtului.

Recurenta-pârâtă susţine că pretenţiile din prezentul dosar sunt legate de creanţele neperformante preluate la datoria publică, drepturile şi obligaţiile fiind în legătură cu activele preluate de AVAS, inclusiv cele formulate pentru angajarea răspunderii civile a persoanelor fizice şi juridice, altele decât debitorii prevăzuţi de art. 38, astfel că prezentul litigiu intră sub incidenţa O.U.G. nr. 51/1998, competenţa aparţinând curţii de apel în a cărei rază teritorială se află sediul sau, după caz, domiciliul pârâtului şi se judecă de urgenţă şi cu precădere.

Recursul este nefondat.

Prin cererea formulată de reclamanta SIF M. SA Bacău, întemeiată pe dispoziţiile dreptului comun, respectiv art. 998 - 999 C. civ., s-a solicitat repararea prejudiciului reprezentând daune-interese în valoare de 3.968.470,42 lei, produs printr-un delict civil săvârşit de către AVAS.

Potrivit art. 45 din O.U.G. nr. 51/1998, republicată, cererile de orice natură privind drepturile şi obligaţiile în legătură cu activele bancare preluate de AVAS, inclusiv cele formulate pentru angajarea răspunderii civile a persoanelor fizice şi juridice, altele decât debitorii definiţi la art. 38, sunt de competenţa curţii de apel în a cărei rază teritorială se află sediul sau, după caz, domiciliul pârâtului şi se judecă de urgenţă şi cu precădere.

Prevederile speciale ale art. 44 - 49 din O.U.G. nr. 51/1998 sunt prevederi derogatorii de la dreptul comun, care stabilesc procedura prin care AVAS recuperează datoriile de la debitori, dispoziţii derogatorii şi de strictă interpretare şi aplicare.

Întrucât pretenţiile reclamantei nu vizează recuperarea creanţelor neperformante preluate de AVAS, ci o răspundere civilă delictuală, în speţă sunt aplicabile dispoziţiile dreptului comun, nu dispoziţiile O.U.G. nr. 51/1998.

Pentru motivele expuse, recursul a fost respins.

35. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Opoziție la executare cambială. Instanța competentă material

Legea nr. 58/1934, art. 62, art. 106
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 45

Opoziția la executarea unui bilet la ordin transmis prin gir către AVAS este de competența judecătoriei care a învestit biletul la ordin cu formulă executorie.

Simpla transmitere convențională a creanței către AVAS nu este de natură a atrage calificarea acțiunii ca fiind o contestație la executare, căreia să-i fie aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 51/1998.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2992 din 21 octombrie 2008, în SintAct

Contestatoarea SIF M. SA a formulat în contradictoriu cu AVAS București opoziție la somația de executare comunicată în baza biletului la ordin emis de SC I.H. SRL în favoarea SC A.I. SRL, girat în continuare de BCR către AVAS, solicitând anularea formelor de executare și exonerarea de plată.

Judecătoria Bacău a admis excepția necompetenței materiale și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Curții de Apel București.

În esență, s-a reținut că titlul ce stă la baza executării a cărei anulare se solicită este unul cambial, iar dreptul comun în această materie îl constituie Legea nr. 58/1934, însă, atâta timp cât opoziția la executare se referă la o executare silită pornită de AVAS în baza O.U.G. nr. 51/1998, și normele de competență materială de soluționare a opoziției trebuie să fie cele reglementate de acest act normativ.

Curtea de Apel Bacău a admis excepția de necompetență materială invocată de reclamantă și a declinat în favoarea Judecătoriei Bacău competența de soluționare a cauzei, constatând ivit conflictul negativ de competență.

În considerentele sentinței, s-a reținut că reclamanta a înțeles să învestească instanța cu o opoziție la executare cambială, întemeiată pe dispozițiile art. 62 din Legea nr. 58/1934, care este de competența judecătoriei.

Cauza a fost înaintată Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării regulatorului de competență.

Asupra conflictului negativ de competență ivit între Judecătoria Bacău și Curtea de Apel Bacău, Înalta Curte a constatat următoarele:

În drept, s-au indicat dispoziţiile Legii nr. 58/1934, Normele-cadru nr. 6/1994 emise de BNR, precum şi prevederile Codului de procedură civilă şi ale Codului civil.

Din examinarea acţiunii introductive, în raport de motivele invocate, dar şi de temeiurile de drept indicate, Înalta Curte a considerat că reclamanta a înţeles să sesizeze instanţa cu o opoziţie la executare cambială reglementată de art. 60 - 62 din Legea nr. 58/1994, ca fiind un mijloc procedural prin care se atacă însuşi fondul dreptului de creanţă ce decurge din titlul în litigiu, nu cu o contestaţie la executare.

Simpla transmitere convenţională a creanţei către AVAS Bucureşti nu este de natură a atrage calificarea acţiunii reclamantei ca fiind o contestaţie la executare căreia să-i fie aplicabile dispoziţiile O.U.G. nr. 51/1998, tocmai având în vedere legătura indisolubilă dintre titlul de valoare în litigiu şi circuitul procedural al realizării sale reglementat de Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin.

În atare situaţie, în considerarea prevederilor art. 62 din actul normativ menţionat, potrivit cu care opoziţia la executare este de competenţa judecătoriei care a învestit cambia cu formulă executorie, Înalta Curte a stabilit în favoarea Judecătoriei Bacău competenţa de soluţionare a cauzei.

36. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Acţiune cambială. Termen de prescripţie

Decretul nr. 167/1958, art. 1, art. 3 alin. (1)
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 13 alin. (5)

Termenul de prescripţie de 7 ani stabilit de art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/2008 priveşte dreptul de a cere executarea silită a creanţelor preluate de AVAS, constatate prin acte care constituie titlu executoriu sau care, după caz, au fost învestite cu formulă executorie, nu dreptul material la acţiune cambială.

În consecinţă, în cadrul unui proces cambial, acţiunea fiind exercitată în vederea obţinerii titlului executoriu, nu se poate invoca termenul de prescripţie a dreptului de a cere executarea silită.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 144 din 24 ianuarie 2008, www.scj.ro

Curtea de Apel Bacău a admis excepția prescripției dreptului la acțiune invocată de pârâtă și, în consecință, a respins ca prescrisă acțiunea formulată de reclamanta AVAS București.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut, în principal, că reclamanta AVAS a cerut obligarea pârâtei SIF M. SA la plata sumei de 1.500.000 dolari S.U.A., reprezentând valoarea obligației de plată rezultată din avalizarea de către SIF M. SA a biletelor la ordin emise de SC L.I. SRL, societate preluată de către AVAS prin contractul de cesiune de creanță din 21 iulie 1999 încheiat cu B. SA.

Prin întâmpinare, pârâta a invocat, printre altele, excepția prescripției creanței, în raport de termenul de 3 ani pentru creanțele care izvorăsc din titlurile cambiale.

Excepția prescripției extinctive a fost apreciată ca fondată, stabilindu-se că termenul de prescripție este de 3 ani, cel prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958, calculat din anul 1999, data încheierii contractului de cesiune.

Împotriva sentinței a promovat recurs reclamanta AVAS, care a solicitat modificarea hotărârii atacate în sensul respingerii excepției prescripției dreptului la acțiune, casarea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe.

În dezvoltarea motivelor de recurs, reclamanta a evocat că biletele la ordin au fost învestite cu formulă executorie de către B. SA, fiind scadente la 23 aprilie 1997 și 25 aprilie 1997, astfel că dreptul B. SA de a cere executarea silită nu era prescris la data încheierii contractului de cesiune de creanță din 21 iulie 1999. Pentru că dreptul de a cere executarea silită nu se împlinise, devin aplicabile dispozițiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, referitoare la termenul special de prescripție de 7 ani.

Recursul este nefondat.

Prin contractul de cesiune de creanță din 21 iulie 1999, încheiat între B. SA, în calitate de creditor cedent și AVAB[1)], în calitate de cesionar, a fost cesionată de către cedentul B. SA și preluată de către

---

[1)] Potrivit art. 1 alin. (1) din O.U.G. nr. 23/2004, aprobată prin Legea nr. 360/2004, la data de 1 mai 2004 Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare își schimbă denumirea în Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului și se reorganizează prin comasarea prin absorbție cu Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului, instituție care se desființează.

cesionarul AVAB creanța față de debitorul cedat SC T. SRL Iași (SC L.I. SRL), rezultată din titlurile de creanță menționate și identificate în anexa la contract.

Reclamanta și-a fundamentat cererea de chemare în judecată pe dispozițiile art. 1652, art. 1653 C. civ. și art. 42, art. 46 - 55 C. com., împrejurare care circumscrie acțiunea ca izvorând dintr-un titlu cambial.

AVAS a susținut constant că, la data încheierii contractului de cesiune de creanță din 21 iulie 1999, dreptul de a cere executarea silită nu se împlinise, devenind astfel aplicabile dispozițiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, republicată, referitoare la termenul special de prescripție de 7 ani, iar calculul termenului se face de la data preluării creanței AVAS asupra debitorului cedat SC L.I. SRL.

Textul legal invocat anterior de reclamantă face referire la prescripția dreptului de a cere executarea silită, ceea ce este o noțiune total diferită de prescripția dreptului la acțiune. Devin astfel aplicabile dispozițiile cuprinse în Decretul nr. 167/1958.

Este unanim admis că termenul de prescripție extinctivă desemnează intervalul de timp stabilit de lege înlăuntrul căruia trebuie exercitat dreptul la acțiune în sens material, sub sancțiunea pierderii acestui drept. Conform art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958, dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege. Termenul de prescripție extinctivă, având caracter general, aplicabil raporturilor juridice obligaționale (cele care au în conținutul lor drepturi de creanță și îndatoririle corelative), este de 3 ani, fiind instituit de art. 3 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958.

Dreptul la acțiune al reclamantei s-a născut la data de 21 iulie 1999, când a fost încheiat contractul de cesiune de creanță, și s-a împlinit la 21 iulie 2002, interval de timp în care AVAS avea posibilitatea fie de a valorifica biletele la ordin, fie să pornească o acțiune cambială pentru obținerea unui titlu executoriu.

Cererea de chemare în judecată formulată de reclamantă poartă data poștei de 14 iunie 2006, din această perspectivă impunându-se respingerea ei ca prescrisă.

Pentru aceste rațiuni, recursul reclamantei a fost respins.

37. Bilet la ordin. Executare silită a creanțelor bancare neperformante preluate de AVAS. Acțiune directă. Termen de prescripție. Concurs de legi speciale

Legea nr. 58/1934, art. 94, art. 106
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 13 alin. (5)

O lege specială nu poate deroga de la o altă lege specială decât în baza unei dispoziții exprese în acest sens.

Prin urmare, în materia executării silite a creanțelor bancare neperformante preluate de AVAS și constatate prin bilete la ordin, termenul de prescripție este cel de 3 ani reglementat de art. 94 din Legea nr. 58/1934, nu cel de 7 ani prevăzut în art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2576 din 25 septembrie 2008, www.scj.ro[1)]

La data de 21 iunie 2006, SIF M. SA Bacău a formulat, în contradictoriu cu pârâta AVAS București, o contestație la executare împotriva executării silite inițiate de AVAS pe baza biletului la ordin în valoare de 470.000 dolari S.U.A., emis la data de 2 aprilie 1996 de SC A.R. SA Tușnad în favoarea SC B. SA și scadent la 2 aprilie 1997.

Curtea de Apel București a admis contestația la executare, a constatat prescris dreptul AVAS de a cere executarea silită în baza biletului la ordin și a anulat formele de executare începute, reținând ca aplicabile dispozițiile art. 94 din Legea nr. 58/1934.

Împotriva acestei hotărâri judecătorești, pârâta AVAS București a formulat recurs, solicitând, în esență, respingerea contestației la executare, întrucât trebuiau reținute ca aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 51/1998 care prevăd o prescripție specială de 7 ani, în cauză operând și întreruperea prescripției prin actele de executare ale antecesoarei sale, B., de la care s-a preluat prin cesiune creanța în litigiu.

Recursul este nefondat.

Potrivit dispozițiilor Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, care nu a suferit niciun fel de modificări exprese prin O.U.G. nr. 51/1998, trebuie reținut că acțiunea posesorului contra avalistului sau acceptantului este acțiunea directă (art. 47 coroborat cu art. 106), biletul la ordin are valoare de titlu executoriu pentru capital și acce-

---

[1)] În același sens, a se vedea I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2576 din 25 septembrie 2008, www.scj.ro.

sorii, învestirea sa cu formulă executorie este de competenţa judecătoriei (art. 61 coroborat cu art. 106), iar orice acţiune rezultând din biletul la ordin împotriva acceptantului (şi avalistului) se prescrie în 3 ani socotiţi de la data scadenţei (art. 94).

Având în vedere dispoziţiile legale menţionate mai sus, nu se poate reţine că în cauză sunt incidente dispoziţiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998 privind termenul special al prescripţiei de 7 ani, cum greşit se susţine în recurs.

Aceasta întrucât prevederile O.U.G. nr. 51/1998, ca lege specială, nu puteau deroga de la legea specială a executării cambiale – Legea nr. 58/1934, decât pe baza unei dispoziţii exprese.

Mai trebuie menţionat şi faptul că enumerarea generală cuprinsă în art. 39 alin. (1), care conferă calitatea de titlu executoriu şi actelor prin care s-au constituit garanţii personale pentru restituirea creanţelor bancare preluate de AVAS, nu este de natură a înlătura prevederea art. 61 din Legea nr. 58/1934 referitoare la obligativitatea învestirii biletului la ordin cu formulă executorie.

În consecinţă, trebuia reţinută prioritatea incidenţei dreptului cambial – Legea nr. 58/1934 – ca un sistem de executare unitar şi cu formalităţi specifice, aşa cum corect s-a procedat şi prin hotărârea atacată, în care s-a făcut aplicaţiunea prescripţiei de 3 ani a dreptului de a cere executarea silită a biletului la ordin în raport de data scadenţei sale, constatându-se împlinirea acestui termenul în anul 2000.

Pe de altă parte, nu poate fi primită nici susţinerea recurentei privind întreruperea cursului prescripţiei, întrucât recunoaşterea sub condiţie a dreptului pretins s-a făcut după împlinirea termenului de prescripţie, fiind astfel nerelevantă, aşa cum corect a reţinut instanţa de fond.

În consecinţă, recursul pârâtei a fost respins.

38. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Obligaţia transcrierii cesiunii de creanţă. Executare silită. Termenul de prescripţie aplicabil

C. civ., art. 1393
Decretul nr. 167/1958, art. 3 alin. (1)
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 13 alin. (5)

Cesiunea creanţelor bancare neperformante este supusă dispoziţiilor art. 1391 şi urm. C. civ. referitoare la cesiunea de creanţă

şi are ca efect principal subrogarea AVAS în toate drepturile principale şi accesorii ale băncilor cedente.

În situaţia în care AVAS a preluat prin cesiune o creanţă constatată într-un bilet la ordin, dar nu a îndeplinit formalităţile cerute de lege pentru opozabilitatea cesiunii, în cadrul procedurii executării silite nu poate opune cedentului termenul de 7 ani prevăzut de legea specială, ci numai termenul general de 3 ani prevăzut de Decretul nr. 167/1958.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 1202 din 25 martie 2008, www.scj.ro

Curtea de Apel Bucureşti a admis contestaţia la executare formulată de contestatoarea A.F.M. în contradictoriu cu AVAS şi, în consecinţă, a anulat executarea silită declanşată de pârâtă prin adresa din 21 decembrie 2006.

În motivarea sentinţei s-a reţinut că A.F.M. a emis în favoarea creditoarei sale, SC K. SA, două bilete la ordin cu scadenţele la 30 iulie 1996 şi, respectiv, 31 octombrie 1996 şi că de la aceste date au început să curgă termenele de prescripţie de 3 ani, prevăzute de art. 3 din Decretul nr. 167/1958, acestea împlinindu-se la 30 iulie 1999 şi, respectiv, 31 octombrie 1999.

În perioada scursă de la data scadenţelor biletelor la ordin şi până la declanşarea executării silite, 22 decembrie 2006, nici intimata şi nici antecesoarea sa, B. SA, nu au întreprins vreun act de executare, iar dispoziţiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, care prevăd termenul de prescripţie de 7 ani, nu se poate aplica retroactiv.

Actele de executare făcute împotriva debitoarei SC K.I. SA nu sunt opozabile contestatoarei, aceasta neavând calitate de codebitor solidar în raporturile cu fosta B. şi nici calitatea de garant al obligaţiei.

Girul efectuat de posesoarea biletelor la ordin nu putea duce decât la transmiterea drepturilor de creanţă pe care aceste titluri le cuprinde.

În contra sentinţei menţionate, a declarat recurs intimata AVAS, solicitând modificarea acesteia în tot şi respingerea acţiunii, arătând că:

- în mod greşit prima instanţă a considerat aplicabil termenul de prescripţie de 3 ani, conform art. 3 din Decretul nr. 167/1958, nu cel de 7 ani prevăzut de O.U.G. nr. 51/1998, întrucât, la data intrării lui în vigoare, 20 mai 1999, termenul general de prescripţie nu era împlinit;

- greşit s-a considerat că, prin aplicarea termenului de 7 ani în raport cu data emiterii biletelor la ordin şi, mai ales, data scadenţei, s-ar încălca principiul retroactivităţii;

- în speţă, prescripţia s-a întrerupt prin actele de executare efectuate de antecesoarea sa, fostă B. SA;

- recurenta îşi întemeiază calitatea de creditor cambial pe un şir neîntrerupt de giruri, atestate de cele două bilete la ordin, care încorporează în ele însele datoria contestatoarei de a plăti posesorului legitim al acestora.

Recursul este nefondat.

Criticile formulate de recurentă şi care vizează incidenţa în cauză a prevederilor art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, respectiv ale art. 9 din O.U.G. nr. 51/1998, modificată prin O.U.G. nr. 64/1999, în vigoare la data cesiunii, nu sunt întemeiate.

În mod corect prima instanţă a făcut aplicarea termenului general de prescripţie de 3 ani reglementat de Decretul nr. 167/1958, în cauza de faţă nefiind incident termenul special de 7 ani prevăzut de O.U.G. nr. 51/1998, modificată.

Aceasta întrucât cesiunea creanţei ce formează obiectul contractului încheiat la 24 iunie 1999 între B. SA şi recurenta AVAS a fost notificată contestatoarei la data de 21 decembrie 2006, iar în cauză nu s-a făcut dovada transcrierii cesiunii conform art. 1394 C. civ., pentru a fi opozabilă acesteia din urmă, având în vedere calitatea de terţ pe care o are în raport cu cesiunea.

Obligaţia transcrierii prevăzută de art. 1394 C. civ. a fost înlăturată prin art. I pct. 12 din O.G. nr. 54/1999, care a modificat alin. (6) al art. 9 din O.U.G. nr. 51/1998, modificare intervenită, însă, la data la care ordonanţa a intrat în vigoare, 24 august 1999, ulterior datei încheierii contractului de cesiune, 24 iunie 1999.

În atare situaţie, recurenta nu poate opune contestatoarei termenul de 7 ani prevăzut de legea specială, ci numai termenul general de 3 ani prevăzut de Decretul nr. 167/1958, acesta fiind însă împlinit, după cum corect a constatat instanţa de fond.

Recurenta nu poate opune contestatoarei nici actele de executare efectuate de cedent împotriva debitorului cedat, întrucât, aşa cum a reţinut şi prima instanţă, contestatoarea nu are calitatea de codebitor solidar şi nici de garant al obligaţiei de plată, nefiindu-i deci aplicabile prevederile art. 1396 C. civ.

Faţă de cele ce preced, recursul a fost respins.

39. Bilet la ordin. Creanțe preluate de AVAS. Executare silită. Termenul de prescripție aplicabil. Aplicarea retroactivă a legii

Legea nr. 58/1934, art. 36 - 40
Decretul nr. 167/1958, art. 3
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 13 alin. (5)

În privința creanțelor preluate de AVAS, constatate prin bilet la ordin, pentru care dreptul de a cere executarea silită nu a fost prescris, aplicarea termenului special de 7 ani stabilit de art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/2008 pentru prescripția dreptului de a cere executarea silită nu are semnificația aplicării retroactive a legii dacă preluarea creanței a avut loc ulterior intrării în vigoare a actului normativ indicat, deși biletul la ordin a fost emis înainte de acest moment. Aceasta deoarece legea se aplică situațiilor juridice născute sub imperiul ei, iar situația juridică este reprezentată nu de emiterea biletului la ordin, ci de preluarea creanței de către AVAS, operațiune care și atrage incidența legii speciale (O.U.G. nr. 51/2008).

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 120 din 23 ianuarie 2008, www.scj.ro

Prin contestația la executare formulată la data de 15 ianuarie 2007 și înregistrată pe rolul Curții de Apel București, SC A.B. SA a solicitat instanței ca, în contradictoriu cu intimata AVAS, să dispună anularea executării silite pornite de intimată prin adresa din 21 decembrie 2006, cu privire la executarea biletelor la ordin din 2 mai 1996 și 20 mai 1996; contestatoarea a solicitat, de asemenea, suspendarea executării silite.

În motivarea contestației se arată că, la data de 9 ianuarie 2007, intimata AVAS a comunicat contestatoarei biletele la ordin emise de aceasta în favoarea SC K.I. SRL, respectiv biletul la ordin din 2 mai 1996, în valoare de 51.700 lei, scadent la 31 octombrie 1996, și biletul la ordin din 20 mai 1996, în valoare de 14.100 lei, scadent la 31 octombrie 1996, precum și o copie a convenției de credit din 10 aprilie 1996, încheiată între SC K.I. SRL și B. SA. Executarea silită este, însă, nelegală, printre altele, deoarece dreptul de executare silită este prescris, de la data scadenței, 31 octombrie 1996, biletele la ordin putând fi executate numai până la 31 octombrie 1999.

Curtea de Apel Bucureşti a admis contestaţia la executare şi a anulat executarea silită declanşată de A.V.A.S prin adresa din 21 decembrie 2006.

Pentru a pronunţa această soluţie, instanţa a avut în vedere, printre alte considerente, următoarele:

Contestatoarea SC A.B. SA a emis în favoarea creditoarei sale SC K.I. SA două bilete la ordin cu scadenţa la data de 31 octombrie 1996.

Biletul la ordin reprezintă acel înscris prin care o persoană, numită emitent ori subscriitor, se obligă să plătească o sumă de bani la scadenţă unei alte persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia.

Din conţinutul formal al celor două bilete la ordin rezultă că scadenţa obligaţiilor de plată încorporate în cele două titluri de valoare, stabilită conform art. 36 - 40 din Legea nr. 58/1934, a fost fixată pentru data de 31 octombrie 1996.

Prin urmare, de la această dată începe să curgă termenul de prescripţie extinctivă de 3 ani, prevăzut de dispoziţiile art. 3 din Decretul nr. 167/1958, astfel încât, pentru fiecare dintre cele două bilete la ordin, prescripţia s-a împlinit la data de 31 octombrie 1999.

În perioada scursă de la data scadenţei biletelor la ordin, menţionată mai sus, şi până la declanşarea executării silite împotriva contestatoarei SC A.B. SA (27 decembrie 2006), nici intimata şi nici antecesoarea sa (B. SA) nu au întreprins niciun act de executare împotriva acestei debitoare, fiind astfel depăşit cu mult termenul de prescripţie de 3 ani de la data scadenţei.

În ce priveşte aplicabilitatea termenului de prescripţie de 7 ani, prevăzut de dispoziţiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, s-a apreciat că, în raport de data emiterii biletelor la ordin şi, mai ales, de data scadenţei acestora (în cursul anului 1996), reglementarea cuprinsă într-o lege ulterioară naşterii raportului juridic obligaţional nu este aplicabilă. Aceasta deoarece, potrivit art. 1 C. civ. şi art. 15 din Constituţia României, legea civilă dispune numai pentru viitor şi ea nu are putere retroactivă, principiul neretroactivităţii legii civile fiind unul dintre principiile de bază ce guvernează aplicarea în timp a legii. De aceea, asupra creanţei cuprinse în cele două bilete la ordin nu poate fi avut în vedere termenul de prescripţie reglementat în art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998.

Cum, la data declanşării executării silite împotriva debitoarei contestatoare, atât dreptul de creanţă izvorât din fiecare dintre cele două bilete la ordin, cât şi dreptul la executarea silită a acestora era

prescris, rezultă că executarea silită s-a făcut în mod nelegal, cu depăşirea acestor termene.

Împotriva acestei sentinţe a declarat recurs în termen AVAS, solicitând modificarea sentinţei în sensul respingerii contestaţiei.

În motivarea acestui recurs se invocă, în esenţă, alături de alte motive, următoarele:

- în mod greşit instanţa a considerat aplicabil termenul de prescripţie extinctivă de 3 ani, prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958 şi, drept urmare, a apreciat că, pentru cele două titluri de valoare, prescripţia s-a împlinit la 31 octombrie 1999. Aceasta întrucât, la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 64/1999, nu era împlinit termenul general de prescripţie pentru cele două bilete la ordin şi, deci, se aplică termenul de prescripţie de 7 ani;

- în mod greşit instanţa de fond a considerat că, în raport de data emiterii biletelor la ordin şi, mai ales, de data scadenţei acestora, reglementarea cuprinsă într-o lege ulterioară naşterii raportului juridic obligaţional nu este aplicabilă. Aceasta deoarece, în situaţia de faţă, este vorba nu despre o schimbare a raporturilor juridice obligaţionale, ci despre prelungirea termenului de urmărire a recuperării creanţei deţinute faţă de debitor.

Recursul este fondat.

Instanţa de fond a considerat în mod greşit că este prescris dreptul AVAS de a cere executarea silită ca urmare a aplicării termenului general de prescripţie de 3 ani, prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958, deoarece, la data preluării creanţei de către AVAS, 24 iunie 1999, creanţa nu era prescrisă şi, drept urmare, termenul de prescripţie aplicabil, care a început să curgă la acea dată, este cel de 7 ani, prevăzut de art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998 (astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 64/1999, intrată în vigoare la 25 mai 1999). Numai în cazul creanţelor pentru care dreptul de a cere executarea silită s-a prescris deja la data preluării lor de către AVAS nu se aplică acest termen de prescripţie de 7 ani, situaţie negăsită în speţă, întrucât, aşa cum deja s-a arătat, la această dată de referinţă, creanţa AVAS, concretizată în cele două bilete la ordin, nu era prescrisă. Ca atare, nu se pune nici problema încălcării principiului neretroactivităţii legii civile, cum eronat a reţinut instanţa de fond.

Faţă de cele arătate, cum prima instanţă a soluţionat cauza pe excepţia prescripţiei fără a evoca fondul cauzei, recursul a fost admis, sentinţa atacată a fost casată şi cauza trimisă spre rejudecare aceleiaşi instanţe spre rejudecare.

40. Bilet la ordin. Creanţe preluate de AVAS. Executare silită. Momentul de la care curge termenul de prescripţie

Legea nr. 58/1934, art. 94
O.U.G. nr. 51/1998, republicată, art. 13 alin. (5)

Termenul de 7 ani de prescripţie a dreptului de a cere executarea silită, în baza unui bilet la ordin, a creanţelor preluate de AVAS, stabilit de art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/2008, curge de la data scadenţei titlului comercial de valoare, nu de la data preluării acestuia prin cesiune de creanţă.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 1116 din 2 aprilie 2009, www.scj.ro

Prin contestaţia la executare înregistrată pe rolul Judecătoriei Bacău, contestatoarea SIF M. SA Bacău a solicitat, în contradictoriu cu intimata AVAS Bucureşti, anularea formelor de executare iniţiate de intimată în baza somaţiei comunicate prin biletul la ordin emis de SC S.G.I. Bucureşti în favoarea B. SA pentru suma de 655.000 dolari S.U.A. şi exonerarea de la plata acestei sume.

Judecătoria Bacău a admis excepţia de necompetenţă materială şi a declinat competenţa de soluţionare a cauzei în favoarea Curţii de Apel Bucureşti, reţinând incidenţa în speţă a dispoziţiilor art. 45 din O.U.G. nr. 51/1998.

Sentinţa de declinare a rămas irevocabilă prin renunţarea la recursul declarat.

Curtea de Apel Bucureşti, învestită cu soluţionarea cauzei, după declinare, a respins ca nefondată contestaţia la executare.

Instanţa de fond a reţinut că, la data de 18 iunie 1996, SC S.G.I. SRL Bucureşti a emis în favoarea SC B. SA un bilet la ordin în valoare de 655.000 dolari S.U.A., avalizat de FPP II Moldova, având scadenţa la data de 18 iunie 1997.

Creanţa debitorului cedat SC S.G.I. SRL Bucureşti a fost preluată de intimata AVAS Bucureşti de la creditorul cedent SC B. SA prin contractul de cesiune de creanţă din 24 iunie 1999, cesiune prin care a fost preluat şi biletul la ordin în discuţie.

Astfel, AVAS a devenit, prin gir, titularul dreptului de creanţă încorporat în biletul la ordin, împrejurare ce justifică iniţierea de către intimată a procedurii de executare silită împotriva avalistului SIF M. şi adusă la cunoştinţă prin comunicarea titlurilor executorii, conform adresei din 2 iunie 2006.

Relativ la excepția prescripției dreptului de a cere executarea silită, instanța de fond a reținut că, potrivit legii speciale, termenul de prescripție este de 7 ani și, în raport cu data preluării creanței de către intimata AVAS, 24 iunie 1999, data contractului de cesiune, dreptul de a cere executarea silită nu este prescris.

Împotriva sentinței, contestatoarea S.I.F. Moldova a declarat recurs, solicitând modificarea hotărârii atacate în sensul admiterii contestației la executare și anulării formelor de executare întocmite în baza biletului la ordin emis de SC S.G.I. SRL.

În dezvoltarea unuia dintre motivele de recurs, întemeiat pe dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ., recurenta a susținut că hotărârea instanței de fond a fost dată cu încălcarea și aplicarea greșită a legii, în sensul că în speță nu erau aplicabile dispozițiile O.U.G. nr. 51/1998, ci ale Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, iar aplicarea greșită a dispozițiilor O.U.G. nr. 51/1998 a condus la respingerea excepțiilor și apărărilor formulate prin contestația la executare, inclusiv cea constând în susținerea că dreptul de a cere executarea silită al intimatei era prescris în raport cu natura titlului executoriu.

Astfel, potrivit art. 94 din Legea nr. 58/1934, termenul de prescripție curgea de la data scadenței biletului la ordin în discuție, iar dreptul de a cere executarea silită a unui atare titlu s-ar fi prescris în 3 ani, potrivit legii cambiale.

În speță, instanța a stabilit că termenul de prescripție este de 7 ani, potrivit legii speciale, termen care, în opinia recurentei, nu era aplicabil în speță.

Mai mult, s-a susținut că termenul de 7 ani avut în vedere de instanță nu putea fi aplicat și în raport cu data introducerii acestuia în legea specială, Legea nr. 409 din 19 iulie 2001, care a aprobat O.U.G. nr. 51/1998, dată la care titlul executoriu era prescris.

Recursul este fondat.

Astfel, la data de 18 iunie 1996, SC S.G.I. SRL București a emis un bilet la ordin în favoarea SC B. SA, în valoare de 655.000 dolari S.U.A., avalizat de FPP II Moldova.

Din conținutul formal al biletului la ordin rezultă că scadența obligației de plată încorporate a fost stabilită la data de 18 iunie 1997.

Prin urmare, de la această dată începe să curgă termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de lege pentru executarea creanței încorporate, termen care s-ar fi împlinit la data de 18 iunie 2000.

În raport cu această ultimă dată, creanța preluată de intimata AVAS de la SC B. SA prin contractul de cesiune din 24 iunie 1999 nu

era prescrisă, motiv pentru care se aplică termenul de prescripție de 7 ani, astfel cum a fost reglementat prin dispozițiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998.

Susținerea recurentei, potrivit căreia termenul de 7 ani nu era aplicabil, față de împrejurarea că O.U.G. nr. 51/1998 a fost aprobată abia prin Legea nr. 409 din 19 iulie 2001, nu poate fi primită, întrucât, la data preluării creanței, dispoziția relativă la termenul de 7 ani era în vigoare.

Însă, esențial în speță este modul de calcul al termenului de prescripție de 7 ani, mai precis momentul în care începe să curgă.

În cauză, titlul executoriu îl constituie biletul la ordin, titlu de valoare în care creanța de executat este încorporată, nu contractul de cesiune prin care intimata AVAS a preluat creanța, cum în mod greșit s-a reținut de către instanța de fond.

În aceste condiții, având în vedere și practica judiciară a acestei instanțe, Înalta Curte a apreciat că termenul de 7 ani, reglementat de dispozițiile art. 13 alin. (5) din O.U.G. nr. 51/1998, începe să curgă de la data când titlul executoriu a devenit scadent, respectiv data de 18 iunie 1997.

În raport cu această dată, rezultă că intimata AVAS avea posibilitatea să execute creanța până la data de 18 iunie 2004. Or, executarea inițiată de intimată la data de 20 iunie 2006 apare cu mult peste termenul de 7 ani prevăzut de legea specială.

În consecință, instanța de fond a soluționat excepția prescripției dreptului de a cere executarea silită reținând în mod eronat că momentul de la care curge termenul de 7 ani se situează la data preluării creanței.

Se impune a fi subliniat că, dacă s-ar accepta interpretarea potrivit căreia termenul de 7 ani ar curge de la data preluării creanței, ar rezulta un termen de 7 ani la care s-ar adăuga și perioada în care titlul supus executării, în speță biletul la ordin, scadent la data de 18 iunie 1997, ar fi putut fi executat. Astfel, ar rezulta un termen de aproximativ 9 ani, ceea ce nu este în sprijinul reglementării aduse acestui termen de către legea specială.

Din această perspectivă, dreptul la executare al intimatei este prescris.

Pentru aceste considerente, Înalta Curte a admis recursul și a modificat sentința în sensul că a admis contestația la executare și a anulat formele de executare.

Capitolul al VI-lea. Incidentul de plată

41. Bilet la ordin. Inexistența disponibilului în contul emitentului la momentul prezentării la plată. Înscrierea refuzului la plată în CIP

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 28

Prin semnarea biletului la ordin, emitentul se obligă să plătească la scadență suma de bani înscrisă în titlu.

În situația în care, la momentul prezentării la plată a biletului la ordin, se constată inexistența disponibilului bănesc în contul emitentului, înscrierea refuzului la plată în CIP este valabilă, neavând relevanță împrejurarea că, ulterior scadenței și anterior înregistrării incidentului în CIP, debitorul și-a executat obligația de plată.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 494 din 1 februarie 2007, www.scj.ro

Tribunalul București a respins cererea reclamantei SC A.C. SRL București, prin care se solicitase anularea înscrierii societății reclamante la CIP, înscriere operată la cererea declarantului P.B.R. SRL București.

S-a reținut că biletul la ordin este un instrument de plată pentru garantarea executării raporturilor comerciale dintre părți și că trăgătorul are obligația să dețină în cont disponibil bănesc la data emiterii biletului la ordin, cerință pe care reclamanta nu a respectat-o la momentul emiterii instrumentului de plată, aceasta nedispunând în cont de suma necesară pentru achitarea întregii sume înscrise în biletul la ordin emis.

În consecință, în temeiul Regulamentului nr. 1/2001 al BNR, modificat prin Circulara nr. 15/2004, instanța de fond a reținut că în mod just banca pârâtă a sesizat acest incident de plată ce a fost corect înscris în evidența CIP.

Apelul declarat de reclamantă împotriva acestei sentințe a fost respins ca nefondat de Curtea de Apel București.

Instanța de apel a reținut că biletul la ordin era scadent la 10 iulie 2005 şi a fost introdus la plată de către S.C.A.B., în favoarea căreia fusese emis, la 11 iulie 2005, dată la care a fost refuzat la plată, deoarece reclamanta nu avea disponibil în cont.

În consecință, pârâta a declarat incidentul de plată cu respectarea obligațiilor impuse de Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, incident înscris în CIP la 18 iulie 2005, alături de celelalte incidente de plată intervenite între aceleaşi părți şi de aceeaşi natură.

Faptul că, la data de 13 iulie 2005, reclamanta ar fi achitat rata datorată potrivit contractului de leasing, printr-o altă modalitate de plată, priveşte executarea obligațiilor înscrise în contract, dar, fiind făcută cu depăşirea termenului de scadență, nu este de natură a înlătura obligația înscrierii sale în evidența CIP.

Reclamanta a declarat recurs, solicitând modificarea ei şi, în consecință, admiterea cererii sale şi radierea din evidența CIP.

În dezvoltarea criticilor, recurenta arată că ea nu mai avea calitatea de debitor la data înscrierii în această evidență, efectuând plata la 13 iulie 2005, iar astfel nu mai erau incidente dispozițiile art. 28 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, deoarece scopul acestor dispoziții este acela de a-i sancționa pe debitori pentru neplata obligațiilor asumate, cerință neîndeplinită în speță, la momentul înscrierii în CIP nemaiexistând din partea sa obligația de plată.

Recursul este nefondat.

Între reclamantă şi S.C.A.B. s-a încheiat un contract de leasing, iar în vederea garantării plății ratelor de leasing, reclamanta a emis bilete la ordin, printre care şi cel din 1 iulie 2005 cu scadența la 10 iulie 2005.

În momentul în care acest bilet la ordin a fost introdus la plată de către trăgător la 11 iulie 2005, s-a constatat lipsa de disponibil în cont, aşa încât banca a sesizat respectivul incident de plată, cu respectarea dispozițiilor art. 28 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR.

Chiar dacă această înscriere a fost operată de către CIP la 18 iulie 2005, iar la 13 iulie 2005 reclamanta achitase respectiva rată într-o altă modalitate de plată, sesizarea băncii plătitoare a incidentului de plată şi înscrierea sa în evidență s-a făcut în mod legal, deoarece incidentul de plată trebuie apreciat în raport de data la care trebuia făcută plata, respectiv 10 iulie 2005.

Întrucât la data scadenței recurenta nu avea disponibil în cont şi nici nu executase plata, rezultă că sesizarea CIP a fost efectuată cu respectarea normelor BNR.

Prin urmare, recursul reclamantei a fost respins.

42. Bilet la ordin. Incident de plată. Excepția de neexecutare a contractului. Relevanță

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 41 - 46
Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2 lit. c[2]), art. 36

Neîndeplinirea întocmai şi la timp a obligației emitentului unui bilet la ordin de a avea disponibil în bancă la scadență constituie incident de plată, neavând relevanță împrejurarea că pentru obligația de plată a prețului, din cadrul raportului fundamental, care a justificat emiterea titlului, s-ar putea invoca excepția neexecutării contractului, față de lipsurile calitative ale bunului cumpărat.

C.A. Timişoara, Secția comercială,
decizia nr. 94/A din 11 mai 2010, nepublicată[1)]

Reclamanta SC C.V. SA Arad a chemat în judecată pârâtele B.I.R. SPA Arad şi S.C.–D.V.V. Blaj, solicitând obligarea pârâtei B.I.R. SPA Arad la anularea incidentului de plată produs în privința biletului la ordin emis la 13 mai 2009 de către reclamantă în favoarea pârâtei S.C.–D.V.V. Blaj, precum şi la radierea reclamantei din înscrierea operată în FNBO.

Prin întâmpinare, pârâta S.C.–D.V.V. Blaj a arătat pe fond că reclamanta avea la îndemână o acțiune civilă pentru nerespectarea clauzelor contractuale.

Prin precizarea prezentată în şedința din data de 3 noiembrie 2009, reclamanta SC C.V. SA Arad a arătat că solicită anularea incidentului la plată şi a biletului la ordin.

Tribunalul Arad a respins acțiunea, reținând următoarele:

La data de 8 mai 2009, între părți s-au încheiat două contracte de vânzare-cumpărare, în temeiul cărora S.C.–D.V.V. Blaj, în calitate de furnizor, s-a obligat să furnizeze reclamantei SC C.V. SA Arad, în calitate de beneficiar, diferite vițe de vie altoite din categoria biologică standard.

Potrivit art. 8 din contracte, plata produselor s-a făcut prin emiterea unor bilete la ordin.

La data scadenței, plățile nu au fost făcute din lipsă de disponibil în cont, astfel că incidentele bancare au fost înscrise în CIP la 11 septembrie 2009, respectiv 13 octombrie 2009.

[1)] Irevocabilă prin respingerea recursului reclamantei.

Susţinerea reclamantei SC C.V. SA Arad privind înscrierea nejustificată a incidentelor de plată faţă de împrejurarea că marfa livrată a fost necorespunzătoare calitativ, astfel cum rezultă şi din conţinutul adresei din 25 iunie 2009, este irelevantă în condiţiile în care biletele la ordin sunt titluri de credit şi nu au fost desfiinţate anterior scadenţei.

Prin urmare, excepţia de neexecutare invocată nu operează în situaţia aplicării Regulamentului nr. 1/2001 al BNR şi înscrierile în CIP sunt justificate.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamanta SC C.V. SA Arad, care a solicitat modificarea în tot a sentinţei, în sensul admiterii acţiunii, arătând că biletele la ordin au fost emise pentru garantarea plăţii şi nu pentru plata efectivă, că, la data scadenţei biletelor la ordin emise cu titlu de garanţie de către apelantă în beneficiul pârâtei intimate de ordin 2, apelanta emitentă îşi achitase o mare parte din obligaţii faţă de societatea beneficiară, diferenţa de plată refuzând să fie achitată deoarece produsele livrate nu corespundeau calitativ, şi că, la conciliere, apelanta a solicitat să nu se depună în bancă spre plată biletele la ordin emise, având în vedere că neplata diferenţei de preţ se datorează divergentelor existente întrucât intimata de ordin 2 nu şi-a îndeplinit obligaţiile contractuale, împrejurare care face ca apelanta să nu aibă datoria de avea în contul său deschis la intimata de ordin 1 disponibilităţi băneşti necesare acoperirii sumei pentru care au fost emise bilete la ordin.

Apelul este nefondat.

Excepţia de neexecutare invocată de reclamantă nu operează în situaţia aplicării Regulamentului nr. 1/2001 al BNR.

Potrivit art. 8 din cele două contracte comerciale, plata produselor s-a făcut prin emiterea unor bilete la ordin.

Conform înscrisurilor de la dosar, biletele la ordin scadente au fost refuzate la plată din lipsa totală de disponibil, astfel că incidentele bancare au fost înscrise în CIP în 11 septembrie 2009 şi 13 octombrie 2009.

Având în vedere că biletele sunt titluri de credit şi nu au fost desfiinţate anterior scadenţei, sunt fără temei susţinerile reclamantei apelante în sensul că neplata diferenţei de preţ se datorează divergenţelor existente între părţi şi că marfa a fost refuzată întrucât produsele nu au corespuns calităţii.

Potrivit dispoziţiilor art. 2 lit. c^2), în cazul cambiei şi biletului la ordin, incidentul de plată intervine în cazul în care biletul la ordin/cam-

bia cu scadență la vedere a fost refuzat(ă) din lipsa totală sau parțială de disponibil, în cazul prezentării la plată în termen.

Față de cele reținute, apelul a fost respins.

43. Bilet la ordin. Incident de plată. Obligativitatea raportării acestuia la CIP. Relevanța motivelor care l-au determinat

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 3, art. 13 alin. (1)

Dacă, după emiterea unui bilet la ordin pentru executarea obligației din cadrul raportului juridic fundamental, părțile amână scadența obligației respective și în acest scop se emite un alt bilet la ordin, lipsa parțială de disponibil în cont la momentul introducerii din eroare la plată a primului titlu constituie incident de plată, chiar dacă la momentul respectiv emitentul avea sume îndestulătoare în conturi la alte bănci.

C.A. Pitești, Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 126/A-C din 7 noiembrie 2007[1)]*, portal.just.ro*

Reclamanta SC E.B.C. SRL a solicitat ca, în contradictoriu cu banca R.B., Sucursala Pitești, să se constate inexistența incidentului bancar produs la data de 26 martie 2007 prin introducerea greșită la plată de către SC E. SA București a biletului la ordin emis la 22 ianuarie 2007 și scadent la 24 martie 2007 și să se dispună radierea incidentului de plată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat că, la data de 22 ianuarie 2007, a emis în favoarea SC E. București un bilet la ordin pentru suma de 13.232,36 lei, scadent la 24 martie 2007. Pentru că ziua respectivă de scadență era o zi de sâmbătă (considerată zi nelucrătoare), părțile s-au înțeles să fie emis un alt bilet la ordin. Ca atare, la data de 24 ianuarie 2007, reclamanta a emis un alt bilet la ordin, pentru aceeași societate și aceeași sumă, cu scadența la 27 martie 2007.

Dintr-o eroare, însă, primul bilet la ordin a fost introdus la plată la R.B., care a refuzat-o pentru lipsă parțială de disponibil în cont, mai exact pentru suma de 5.361,70 lei.

[1)] Irevocabilă prin anularea recursului ca netimbrat (I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 1861/R din 29 mai 2008).

Reclamanta a mai arătat că, la momentul respectiv, avea în conturi la alte bănci disponibilităţi băneşti suficiente pentru a acoperi şi diferenţa respectivă, iar incidentul s-a datorat unei erori şi nu îi poate fi imputat.

Tribunalul Comercial Argeş, în urma hotărârii de declinare de competenţă a Judecătoriei Piteşti, a respins acţiunea ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanţa a reţinut că, la data de 26 martie 2007, SC R.B., Sucursala Piteşti, a refuzat la plată, din lipsă de disponibil în contul reclamantei, biletul la ordin scadent la 24 martie 2007.

Conform normelor BNR, pârâta a raportat incidentul la CIP din cadrul BNR.

Deşi reclamanta a invocat faptul că nu ar avea nicio culpă în apariţia incidentului de plată, iar ulterior a întocmit un alt bilet la ordin cu scadenţa la 27 martie 2007, potrivit Regulamentului nr. 1/2001 al BNR, actualizat, pârâta era obligată să raporteze la CIP situaţia creată, fără a examina motivele ce au condus la aceasta.

De altfel, nici reclamanta nu a contestat lipsa de disponibil din contul său de la R.B. la data de 26 martie 2007, când biletul la ordin a fost refuzat la plată. Existenţa în alte conturi, de la alte bănci, a unor disponibilităţi băneşti care acopereau suma respectivă este fără relevanţă juridică în cauza dedusă judecăţii şi al cărei obiect este incidentul la plată creat exclusiv din culpa reclamantei la 26 martie 2007.

Împotriva sentinţei a formulat apel reclamanta, arătând următoarele: prima instanţă nu a ţinut cont de înţelegerea intervenită între reclamantă şi SC E. SA Bucureşti, prin care părţile au căzut de acord să amâne scadenţa datoriei la o altă zi, înţelegere care poate fi opozabilă băncii şi care poate duce la radierea incidentului de plată; creditoarea a precizat clar că introducerea biletului la ordin a fost o eroare şi incidentul respectiv nu poate fi considerat ca o intenţie a reclamantei de a frauda legea; la momentul respectiv, ea avea sume îndestulătoare în conturile altor bănci, demonstrând că nu a avut intenţia săvârşirii unei fapte care să încalce legea.

Apelul este nefondat.

Astfel, sub aspectul provocării incidentului de plată, constatării existenţei acestuia de către pârâtă şi declarării lui la CIP nu are relevanţă faptul că reclamanta a emis un nou bilet la ordin prin care s-a obligat, ca şi în primul bilet la ordin, să plătească suma de 13.232,36 lei în favoarea SC E. SA Bucureşti.

Câtă vreme primul bilet la ordin a fost prezentat băncii pentru a se încasa suma de plătit către SC E. SA şi câtă vreme banca a constatat

că în contul reclamantei nu sunt suficiente disponibilități bănești pentru a acoperi întreaga suma înscrisă în titlul prezentat și a refuzat la plată titlul respectiv, aceasta era obligată să acționeze conform art. 3 și art. 13 alin. (1) din Regulamentul nr. 1/2001 emis de BNR, adică să înscrie refuzul la CIP, sub sancțiunile prevăzute în Capitolul III, Secțiunea a 3-a a regulamentului amintit.

Nu are relevanță că între societățile comerciale a intervenit altă convenție relativă la scadența debitului reclamantei SC E.B.C. SRL, o astfel de convenție nefiind opozabilă băncii, căreia i s-a prezentat, la data de 26 martie 2007, un bilet la ordin valabil emis de către societatea menționată spre a plăti suma destinată satisfacerii creanței SC E. SA.

Eroarea invocată de reclamantă nu anulează incidentul de plată și nu poate fi invocată în fața băncii pârâte, care a acționat legal în raport cu situația de fapt de la momentul în care i s-a cerut suma înscrisă în primul bilet la ordin.

De asemenea, în privința nașterii incidentului de plată și transmiterii acestuia către CIP, nu are relevanță împrejurarea că reclamanta avea în conturile altor bănci disponibilități bănești suficiente pentru acoperirea sumei pe care s-a obligat s-o plătească beneficiarei, din aceleași considerente sus expuse.

Indiferent de starea subiectivă a reclamantei, respectiv intenția de fraudă ori eroarea de fapt, banca era obligată ca, în momentul în care a primit un bilet la ordin pe care l-a refuzat pentru lipsă parțială de disponibil, să transmită incidentul la CIP și să ceară înregistrarea lui, lucru pe care pârâta din speță l-a și făcut.

44. Bilet la ordin. Incident de plată. Achitarea debitului anterior scadenței

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2, art. 13, art. 28

Dacă emitentul nu avea, la data scadenței, disponibil în cont cel puțin egal cu suma înscrisă în biletul la ordin, valabilitatea înscrierii incidentului de plată în Centrala Incidentelor de Plăți nu este afectată de împrejurarea că, anterior scadenței titlului, emitentul a achitat suma datorată beneficiarului prin alt mijloc de plată, fără a anunța aceasta.

Trib. București, Secția a VI-a comercială, sentința nr. 7899 din 3 octombrie 2006, în SintAct

Reclamanta SC G.A. SRL a chemat în judecată pe pârâta SC R.B. SA, solicitând instanței ca prin hotărârea ce o va pronunța să dispună anularea incidentului de plată înregistrat la CIP la data de 28 iunie 2006 pe numele reclamantei, precum şi anularea informațiilor privind incidentele de plăți înregistrate la Fişierul Național de Bilete la Ordin (FNBO) şi Fişierul Național al Persoanelor cu Risc (FNPR) privind respectivul incident de plată.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că, având în vedere factura fiscală din 26 mai 2006 emanând de la SC I.P. SRL, în valoare de 8.356,02 lei, a emis în favoarea acesteia biletul la ordin din 26 mai 2006, având scadența la data de 26 iunie 2006. La data de 22 iunie 2006, cu 3 zile înainte de scadența biletului la ordin, a achitat din contul existent la U., Agenția Moşilor, întreaga datorie. La data de 26 iulie 2006, cu ocazia prezentării la plată a biletului la ordin, acesta a fost refuzat de pârâtă la plată, din lipsa parțială de disponibil, suma refuzată la plată fiind de 5.256 lei, la data de 28 iunie 2006 fiind transferată în conturile beneficiarului suma de 3.100 lei, sumă care ulterior a fost restituită reclamantei ca fiind o plată nedatorată, deoarece întregul debit fusese deja achitat. În consecință, reclamanta apreciază că, la data de 28 iunie 2006, incidentul de plată a fost înscris în mod greşit, deoarece la data scadenței biletului la ordin (26 iunie 2006), dată care coincide cu ziua refuzului la plată, reclamanta nu avea niciun fel de datorie față de beneficiarul biletului la ordin, SC I.P. SRL.

Acțiunea este nefondată.

Reclamanta datora către SC I.P. SRL suma de 8.356,02 lei, astfel cum rezultă din factura fiscală din 26 mai 2006, astfel că, pentru plata acestei sume, a emis biletul la ordin din 26 mai 2006, având scadență la data de 26 iunie 2006. Fiind prezentat la plată, constatându-se lipsa parțială a disponibilului, suma de 5.256 lei a fost refuzată la plată.

În aceste condiții, în mod corect, la data de 28 iunie 2006, trasul R.B. SA, reținând existența unui incident de plată în sensul art. 2 din Regulamentul BNR nr. 1/2001, a instituit interdicția bancară şi a comunicat aceasta CIP, procedând în conformitate cu dispozițiile art. 13 şi art. 28 din același act normativ, respectiv notificarea incidentului de plată la CIP printr-o cerere de înscriere a refuzului bancar în FNBO.

În consecință, trasul a procedat în mod corect.

Împrejurarea că, anterior scadenței biletului la ordin, reclamanta a achitat prin alt mijloc de plată suma datorată către SC I.P. SRL nu duce la nelegalitatea înscrierii de către tras a incidentului de plată în CIP.

Astfel, biletul la ordin reprezintă un instrument de plată, iar dispozițiile legale îl obligă pe emitent ca la data emiterii acestuia să aibă disponibil bănesc în contul deschis la tras, disponibil care trebuie să fie cel puțin egal cu valoarea biletului la ordin și să existe și la data scadenței, tocmai pentru garantarea siguranței raporturilor comerciale derulate între părți. Persoana care înțelege să utilizeze biletul la ordin ca și mijloc de plată este obligată să respecte dispozițiile legale referitoare la acesta, fiind de așteptat ca la scadență biletul la ordin emis să fie prezentat la plată. Împrejurarea că reclamanta a ales ca, anterior scadenței, să achite prin alt mijloc de plată suma pentru care se emisese biletul la ordin, fără a anunța aceasta, reprezintă propria sa culpă și, ca atare, în virtutea principiului *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, nu poate înlătura consecințele legale incidente.

Prin urmare, în condițiile în care s-a constatat că emitenta reclamantă nu avea disponibil suficient în cont, pârâta a aplicat în mod corespunzător dispozițiile din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR privind organizarea și funcționarea CIP și a sesizat acest incident de plată cauzat de lipsa parțială de disponibil. Biletul la ordin fiind refuzat la plată pentru lipsa parțială a disponibilului, a apărut un incident de plată major în sensul art. 2 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, situație în care banca era obligată să instituie interdicția bancară, comunicată la CIP.

Pentru considerentele anterior expuse, acțiunea a fost respinsă.

45. Cec. Introducere la plată înainte de scadență. Interdicție bancară

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2, art. 36

Inexistența disponibilului în cont la momentul introducerii cecului la plată înainte de scadență nu constituie un incident de plată, astfel încât interdicția bancară nu are suport legal, instanța fiind îndreptățită să dispună ca persoana declarantă să solicite anularea acesteia.

C.A. Craiova, Secția comercială, decizia nr. 79 din 20 martie 2008, portal.just.ro

Tribunalul Olt a admis cererea formulată de reclamanta SC C.I. SRL în contradictoriu cu R.B. și SC D.S. SRL., dispunându-se ca banca R.B. să solicite CIP din cadrul BNR anularea interdicției bancare asupra filei cec din 7 ianuarie 2008.

Împotriva sentinţei a declarat apel pârâta R.B.

Apelul este nefondat.

Intimata-reclamantă SC C.l. SRL a emis fila cec cu scadenţa la 7 ianuarie 2008, care a fost introdusă la plată de beneficiarul SC D.S. SRL înainte de termen, respectiv la data de 4 ianuarie 2008, la data respectivă neexistând disponibil în cont. În plus, potrivit adresei din 23 ianuarie 2008, beneficiarul SC D.S. SRL a recunoscut că a depus la bancă fila cec înainte de termenul scadent, iar la data de 8 ianuarie 2008 a încasat valoarea cecului printr-un ordin de plată emis de reclamantă.

În aceste condiţii, ne aflăm în prezenţa unei erori, iar potrivit dispoziţiilor art. 2 şi art. 36 - 39 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, înlăturarea acestei erori se poate realiza prin dispoziţia dată de instanţă persoanei declarante, în cauză banca R.B., să solicite anularea interdicţiei bancare asupra filei cec la CIP din cadrul BNR.

Faptul că fila cec în litigiu a fost introdusă la plată înainte de termenul scadent conduce la culpa atât a apelantei-pârâte R.B., cât şi a beneficiarului SC D.S. SRL. Culpa intimatei-pârâte SC D.S. SRL constă în faptul că a introdus la plată fila cec înainte de termenul scadent, iar a apelantei-pârâte R.B. în faptul că a procedat înainte de termen la emiterea somaţiei şi înscrierea incidentului la CIP.

Având în vedere cele de mai sus, Curtea a respins apelul pârâtei.

46. Bilet la ordin. Incident de plată. Închiderea contului emitentului înainte de introducerea titlului în bancă spre decontare

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 13

Incident de plată există şi în situaţia în care un bilet la ordin este refuzat la plată din cauza închiderii contului emitentului înainte de introducerea titlului în bancă spre decontare.

Trib. Arad, Secţia comercială, sentinţa nr. 2128 din 22 octombrie 2008, nepublicată[1)]

Reclamanta SC B.A.T. SA Arad a chemat în judecată pârâta BCR SA Bucureşti, Sucursala Arad, pentru anularea incidentului de plată din data de 5 septembrie 2008, privitor la refuzul total de plată a bile-

[1)] Definitivă prin respingerea apelului reclamantei (C.A. Timişoara, Secţia comercială, decizia nr. 13/A din 26 ianuarie 2009), irevocabilă prin nerecurare.

tului la ordin emis de către reclamantă la data de 23 ianuarie 2007 pentru suma de 12.747,59 lei către beneficiarul SC U.T.A. SA.

În susținerea acțiunii, reclamanta a arătat că: la data de 23 ianuarie 2007, a emis către SC U.T.A. SA un bilet la ordin în sumă de 12.747,59 lei; după mai bine de un an, respectiv la data de 5 septembrie 2008, beneficiarul SC U.T.A. SA a înțeles să introducă acest bilet în bancă, deși art. 59 din Legea nr. 58/1934 prevede că prezentarea spre acceptare trebuie făcută în termen de 1 an de la data emiterii titlului; biletul la ordin a fost refuzat din lipsa totală sau parțială de disponibil; un motiv pentru anularea incidentului de plată este acela că, la data introducerii biletului la ordin în BCR de către SC U.T.A. SA, reclamanta nu mai avea cont deschis la această bancă, fiind închis din data de 8 august 2008.

Prin întâmpinare, pârâta BCR SA a solicitat respingerea acțiunii, arătând că a acționat în conformitate cu prevederile art. 13 din Regulamentul nr. 1/23 februarie 2001 al BNR și cu prevederile Fișei de Produs D.M. – F.P. nr. 51/2005 a BCR, care reglementează instrumentele de plată de debit în lei.

Tribunalul Arad a respins acțiunea, reținând următoarele:

La data de 23 ianuarie 2007, reclamanta SC B.A.T. SA Arad a emis un bilet la ordin fără scadență pentru SC U.T.A. SA, iar la data de 4 septembrie 2008, beneficiarul SC U.T.A. SA a prezentat biletul la ordin la pârâta BCR SA, Sucursala Arad, pentru încasare, dar instrumentul de plată a fost refuzat la plată și incidentul a fost înregistrat în FNBO.

Conform art. 13 din Regulamentul nr. 1/23 februarie 2001 al BNR privind organizarea și funcționarea CIP, în cazul în care o persoană declarantă – bancă, în calitate de bancă trasă, a trasului sau a subscriitorului, a decis refuzul la plată al cecului, cambiei sau biletului la ordin, aceasta are obligația ca cel târziu în ziua refuzului să transmită la CIP o cerere de înscriere a refuzului bancar.

Având în vedere această prevedere legală și față de actele interne ale BCR invocate de către pârâtă, privind înregistrarea refuzurilor instrumentelor de plată, în mod legal a fost înregistrat incidentul de plată.

Susținerea reclamantei SC B.A.T. SA Arad privind prezentarea la plată a biletului la ordin după închiderea contului, care a avut loc la data de 8 august 2008, nu este relevantă pentru anularea incidentului de plată, întrucât titlul a fost emis la data de 23 ianuarie 2007, deci

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

anterior închiderii contului, și refuzul la plată trebuia transmis la CIP, potrivit actelor interne ale BCR.

47. Bilet la ordin. Acțiune în anularea incidentului de plată. Banca Națională a României. Calitate procesuală pasivă

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2 lit. b), art. 36, art. 38, art. 40

BNR – CIP nu are abilitarea legală de a interveni în relațiile dintre băncile comerciale și clienții acestora, art. 36 alin. (2) din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR prevăzând că anularea informațiilor privind incidentele de plăți înregistrate se poate face numai de persoanele declarante, din proprie inițiativă sau la solicitarea instanțelor judecătorești, în baza unei cereri de anulare.

Ca atare, BNR – CIP nu are calitate procesuală pasivă într-o cerere de chemare în judecată prin care se solicită obligarea acesteia la radierea unui incident de plată.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 974 din 7 martie 2008, www.scj.ro

Reclamanta SC T.T. SRL a chemat în judecată, printre altele, pe pârâta BNR – CIP, solicitând obligarea acesteia să o radieze pe reclamantă din evidența incidentelor de plată cu bilete la ordin, ca persoană juridică rău-platnică.

În argumentarea acțiunii, reclamanta a susținut că, pentru plata ratei a 17-a din contractul de leasing, cu scadență la data de 29 aprilie 2003, deși suma era achitată, finanțatorul a introdus nejustificat la plată un bilet la ordin care era emis pentru garantarea obligației de plată, în condițiile în care plata era deja făcută, și, tot nejustificat, a declarat incidentul de plată către CIP – BNR.

Tribunalul București a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a BNR și, în consecință, a respins cererea împotriva acestei pârâte.

Pentru respingerea acțiunii față de pârâta BNR, prima instanță a avut în vedere dispozițiile Legii nr. 312/2004, prin care sunt stabilite atribuțiile BNR, precum și lipsa raporturilor juridice directe cu reclamanta.

Sentința fondului a fost apelată și de reclamantă, care a susținut, printre altele, că incidentul de plată fiind nereal, instanța de fond nu

trebuia să respingă acțiunea față de pârâta BNR – CIP, căreia, în baza atribuțiilor de serviciu, îi revenea obligația de radiere.

Curtea de Apel București a respins ca nefondat apelul reclamantei.

Instanța de apel a stabilit că BNR – CIP nu are abilitarea legală de a interveni în relațiile dintre băncile comerciale și clienții acestora, făcându-se trimitere la prevederile Legii nr. 312/2004, precum și la Regulamentul nr. 1/2001 al BNR.

Împotriva deciziei a declarat recurs și reclamanta, arătând că, față de prevederile art. 58, art. 56 - 60 și art. 62 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, prin sancțiunile instituite de Regulament și prin atribuțiile de control care au fost stabilite în sarcina băncii în scopul respectării disciplinei bancare, și datorită faptului că CIP este organizată și controlată de BNR, aceasta din urmă are legitimare procesuală pasivă. Potrivit recurentei, în virtutea acestor atribuții de supraveghere a disciplinei bancare în domeniul sesizării incidentelor de plată, BNR – CIP are în aceeași măsură și obligația de anulare a incidentelor care s-au dovedit a fi nereale, această obligație revenindu-i cu atât mai mult cu cât BNR percepe importante comisioane din activitatea CIP și aplică importante amenzi, iar toate acestea îi creează beneficii care trebuie să-i atragă și responsabilitatea pentru abuzurile și actele de indisciplină bancară.

Recursul reclamantei este nefondat.

Dispozițiile legale din Regulamentul BNR nr. 1/2001, puse în discuție de recurentă, vizează modalitatea de constatare și sancționare a încălcării disciplinei bancare, iar nu raporturile care se nasc, din punct de vedere juridic, între banca declarantă și clientul său în legătură cu derularea raporturilor contractuale.

Chestiunile legate de posibilitatea declarării sau anulării incidentelor de plată care se realizează prin CIP din cadrul BNR și procedura de urmat își găsesc reglementarea în art. 4 alin. (1) și art. 36 alin. (1) din Regulamentul nr. 1/2001, care a fost adoptat în temeiul Legii nr. 312/2004 privind Statutul BNR.

Atât art. 2 lit. b) din Regulament, cât și art. 4, art. 36 alin. (1) și art. 38 reglementează procedura incidentului de plată, stabilind în sarcina persoanei declarante obligația de a declara incidentele majore de plată „înainte sau în timpul procesului de decontare", pentru apărarea interesului public. De asemenea, se stabilește că „CIP nu poate anula sau modifica din proprie inițiativă informațiile (...), odată primite de la persoanele declarante - bănci".

Alin. (2) al art. 36 reglementează procedura de urmat pentru anularea incidentelor de plăți, aceasta fiind realizată prin intermediul persoanelor declarante, în baza unei cereri de anulare.

Nu este mai puțin adevărat că anularea incidentului de plată se poate cere declarantului şi prin intermediul instanței. Prin urmare, recurenta era în drept să apeleze la oricare dintre ipotezele anulării incidentului de plată, implicând direct banca declarantă.

Reclamanta nu s-a legitimat procesual față de pârâta BNR, întrucât „nu a justificat" legal obligația ce-i revine acesteia în conformitate cu raporturi juridice anterior stabilite. Raportul de drept procesual nu se poate stabili decât între persoane care îşi dispută drepturi şi obligații. În acest context, aşa cum s-a arătat mai sus, dispozițiile legale referitoare la atribuțiile de control şi de aplicare a sancțiunilor de către BNR pentru nerespectarea disciplinei bancare nu sprijină criticile recurentei în legătură cu soluționarea greşită a excepției lipsei calității procesuale a BNR.

Din acest punct de vedere, reclamanta-recurentă, în virtutea principiului disponibilității, a stabilit cadrul procesual prin indicarea pretențiilor sale şi a împrejurărilor de fapt şi de drept pe care se bazează această pretenție. Cu alte cuvinte, în procedura declanşată în fața instanței, recurentei îi revenea obligația să demonstreze, pe de o parte, că este îndreptățită să introducă cererea împotriva unui anumit pârât, în speță BNR, iar, pe de altă parte, să justifice calitatea procesuală pasivă a acestui pârât, indicând dreptul şi obligația care constituie fundamentul sesizării instanței.

Din argumentele expuse rezultă cu puterea evidenței că învestirea instanței cu o cerere de radiere împotriva BNR nu se încadrează în procedura reglementată de art. 36 alin. (2) şi art. 38 din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, aşa încât soluția din apel este la adăpost de critica formulată de recurentă pe aspectul greşitei soluționări a excepției lipsei calității procesuale pasive.

Aşa fiind, recursul reclamantei a fost respins.

48. Bilet la ordin. Acțiune în anularea incidentului de plată. Persoană declarantă. Banca Națională a României. Calitate procesuală pasivă

Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2 lit. b), art. 36, art. 38

Potrivit art. 36 din Regulamentul BNR nr. 1/2001, CIP nu poate anula sau modifica din proprie inițiativă informațiile privind incidentele de plăți, odată primite de la persoanele declarante-bănci, iar anularea informațiilor privind incidentele de plăți înregistrate în FNIP și în FNPR se poate face numai de către persoanele declarante, din proprie inițiativă sau la solicitarea instanțelor judecătorești, în baza unei cereri de anulare.

Prin urmare, în vederea aducerii la îndeplinire a dispozitivului hotărârii judecătorești prin care persoana declarantă este obligată la radierea incidentului de plată, sentința se pronunță, pentru opozabilitate, în contradictoriu și cu BNR – CIP.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 2777 din 8 octombrie 2008, în SintAct

Tribunalul Galați a respins excepția lipsei calității procesuale pasive a BNR – CIP și a respins acțiunea promovată de SC P. SA.

Curtea de Apel Galați a admis apelul formulat de SC P. SA împotriva sentinței Tribunalului Galați și, pe cale de consecință, a dispus anularea din CIP a incidentului de plată privind biletul la ordin înscris pe numele SC P. SA de către declaranta R.B.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs pârâta BNR – CIP, prin care a invocat în continuare excepția lipsei calității sale procesuale pasive, arătând că între reclamanta SC P. SA și BNR nu există niciun raport juridic, că nu este abilitată să intervină în relațiile dintre băncile comerciale și clienții acestora, că nu poate anula din proprie inițiativă informațiile privind incidentele de plăți și că nu răspunde pentru veridicitatea și integralitatea informațiilor primite de la persoanele declarante.

Recursul este nefondat.

Prin cererea introductivă s-a solicitat instanței de judecată, în conformitate cu dispozițiile art. 36 alin. (2) și ale art. 38 din Regulamentului BNR nr. 1/2001, să oblige persoana declarantă R.B. la anularea din CIP a incidentului de plată privind biletul la ordin înscris pe numele SC P. SA.

Cererea a fost formulată în contradictoriu cu R.B. (persoana declarantă), iar nu în contradictoriu cu CIP, care este doar un centru de intermediere, ce gestionează informaţia specifică incidentelor de plăţi atât din punct de vedere bancar (tragerea în descoperit de cont), cât şi din punct de vedere social (pierdere/furt/distrugere).

Centrala Incidentelor de Plăţi colectează informaţiile privind incidentele de plăţi majore (instrumente de plată trase în descoperit de cont, cecuri emise fără autorizarea trasului, cecuri emise cu dată falsă sau cărora le lipseşte o menţiune obligatorie, cecuri circulare sau de călătorie emise „la purtător", cecuri emise de către un trăgător aflat în interdicţie bancară, cambii scontate fără a exista creanţa cedată în momentul cesiunii acesteia), înregistrate pe numele unei persoane fizice/juridice, informaţii ce nu pot fi şterse din această bază de date decât în cazul în care se anulează de către aceeaşi persoană declarantă care le-a transmis anterior la CIP, din proprie iniţiativă sau ca urmare a hotărârii unei instanţe judecătoreşti.

În art. 2 al Regulamentului nr. 1 din 23 februarie 2001, privind organizarea şi funcţionarea la BNR a CIP, sunt definite: „f) nod de acces – persoana declarantă care, ca urmare a asigurării condiţiilor tehnice corespunzătoare, are posibilitatea accesării în mod direct a sistemului informatic al CIP; (...) h) persoane declarante – băncile, persoane juridice române, inclusiv unităţile teritoriale ale băncilor, sucursalele din România ale băncilor, persoane juridice străine, denumite în continuare bănci, şi CIP".

În speţa dedusă judecăţii, persoana declarantă care poate fi obligată prin hotărârea instanţei la anularea incidentului de plată este R.B., Sucursala Galaţi, dar, pentru opozabilitate, hotărârea trebuie să se pronunţe şi în contradictoriu cu recurenta.

Astfel, potrivit art. 36 din Regulamentul BNR nr. 1/2001, CIP nu poate anula sau modifica din proprie iniţiativă informaţiile privind incidentele de plăţi, odată primite de la persoanele declarante – bănci, iar anularea informaţiilor privind incidentele de plăţi înregistrate în FNIP şi în FNPR se poate face numai de către persoanele declarante, din proprie iniţiativă sau la solicitarea instanţelor judecătoreşti, în baza unei cereri de anulare.

Aşadar, instanţele de judecată pot dispune prin hotărâre anularea informaţiilor din CIP. Şi, cum CIP este organizată şi funcţionează în cadrul BNR, pentru a se putea aduce la îndeplinire dispozitivul hotărârii judecătoreşti care are putere numai între părţile litigante, sentinţa se pronunţă în contradictoriu şi cu BNR – CIP.

Prin Decizia nr. LXXXV (85) din 10 decembrie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite[1)], pronunțată în recurs în interesul legii, s-a stabilit că acțiunile în anularea incidentelor de plăți înscrise în FNIP sunt de competența tribunalului, ca primă instanță, reținându-se în considerente că activitatea de gestionare a informației specifice incidentelor de plăți este o activitate bancară, o operațiune de bancă accesorie efectuată de BNR, prin CIP, având deci o natură comercială.

Pentru aceste considerente, rezultă că instanțele, respingând excepția lipsei calității procesuale pasive a BNR – CIP, au procedat corect atât din rațiuni procedurale (opozabilitatea hotărârii), dar și pentru argumente de drept substanțial (se deduce judecății o operațiune de bancă și schimb).

49. Cec. Acțiune în anularea incidentului de plată. Beneficiar. Calitate procesuală pasivă. Veridicitatea și integritatea informației transmise la CIP. Înțeles

Legea nr. 59/1934, art. 3, art. 13
Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 2 lit. c) și h), art. 3, art. 4, art. 36

1. Calitatea procesuală pasivă trebuie atribuită titularului obligației din raportul juridic, fiind astfel necesar ca pârâtul să fie cel ce datorează executarea dreptului pretins de reclamant.

Beneficiarul cecului nu poate fi titular al obligației de a modifica sau anula informațiile privind incidentul de plată înscris la CIP.

2. Veridicitatea și integritatea informației transmise la CIP nu se referă la raportul fundamental dintre trăgător și beneficiar, ci la aspecte ce țin numai de condițiile de formă ale operațiunii de plată.

C.A. Pitești, Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 8/A/C din 30 ianuarie 2008[2)], portal.just.ro

---

[1)] Publicată în M. Of. nr. 685 din 7 octombrie 2008.

[2)] Irevocabilă prin constatarea ca perimat a recursului (I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 324/R din 2 februarie 2010).

Prin cererea înregistrată la 18 iunie 2007, reclamanta SC A.D.F. 2001 SRL Piteşti a solicitat, în contradictoriu cu BNR, Sucursala Piteşti, Bank L. România, Sucursala Piteşti şi SC M. SA Bucureşti, să se dispună anularea informaţiilor privind incidentele de plăţi menţionate în CIP pe seama ei cu privire la fila cec în valoare de 105.831,91 lei.

În motivare, s-a arătat că reclamanta este emitenta cecului în discuţie, în care din eroare a trecut ca termen de plată data de 31 mai 2007, de aceea titlul fiind refuzat pentru lipsa parţială a disponibilului. Cunoscând că plata trebuie făcută în 120 de zile, nu a alimentat contul bancar, iar în acesta se afla numai suma de 10.181,69 lei. Întrucât obligaţiile comerciale nu erau scadente la data plăţii, trecându-se din eroare o dată anterioară celei la care factura era exigibilă, se impune anularea informaţiilor privind incidentele de plăţi.

La 23 august 2007, reclamanta şi-a modificat acţiunea formulată împotriva aceloraşi pârâte, în sensul că a solicitat obligarea pârâtei Bank L. România, Sucursala Piteşti, să solicite anularea informaţiilor privind incidentele de plăţi privind atât fila cec emisă pentru suma de 105.831,91 lei, cât şi fila cec emisă pentru suma de 155.011,80 lei în favoarea SC M. SA, susţinând că şi cea de-a doua filă cec a fost introdusă la plată în mod abuziv, pentru că la 5 iunie 2007 a fost reziliat contractul de vânzare-cumpărare.

Tribunalul Comercial Argeş a admis excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâtei SC M. SA, faţă de care a respins astfel acţiunea, acţiune ce a fost respinsă în fond faţă de celelalte pârâte.

Pentru a hotărî astfel, prima instanţă a reţinut că anularea informaţiilor privind incidentele de plăţi se poate face numai de către persoanele declarante, fie din proprie iniţiativă, fie la solicitarea instanţelor de judecată. Persoane declarante pot fi numai băncile, în aceste condiţii SC M. SA neavând calitate procesuală pasivă.

În ceea ce priveşte fondul, s-a arătat că trăgătorul poate emite un cec numai dacă are la tras un disponibil bănesc, prealabil şi cel puţin de valoarea cecului, iar faptul că reclamanta a trecut din eroare un alt termen decât cel ce ar reprezenta scadenţa obligaţiei nu poate duce la admiterea acţiunii, de vreme ce nu s-a respectat regula prevăzută de art. 3 din Legea nr. 59/1934.

Referitor la absenţa obligaţiei de plată ca urmare a rezilierii contractului de vânzare-cumpărare, acest aspect nu interesează persoana declarantă şi nu justifică obligarea acesteia de a solicita anularea unui incident de plată.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel și reclamanta, criticând-o pentru următoarele motive:

- în mod greșit a fost respinsă excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei SC M. SA București, de vreme ce aceasta a introdus fila cec după expirarea termenului de prezentare, iar prin cererea de modificare s-a cerut obligarea pârâtei Bank L România, Sucursala Pitești să solicite anularea informațiilor privind incidentele de plată cu privire la ambele file cec;

- este greșită concluzia instanței și sub aspectul fondului, în condițiile în care SC M. SA a fost atenționată telefonic de eroarea înscrisă în fila cec privind termenul mult mai scurt decât cel ce rezulta din contract, ajungându-se astfel să se înscrie un incident de plată ce nu este real și această pârâtă să se îmbogățească fără just temei;

- situația este cu atât mai evidentă cu privire la cecul pentru suma de 155.011,80 lei, în condițiile în care a fost reziliat contractul, nu s-a livrat autoturismul și deci nu se datora nicio sumă, incidentul de plată nefiind real;

- banca declarantă este datoare să furnizeze informații pentru care însă să răspundă sub aspectul veridicității și integrității lor, iar în cauză aceste obligații nu au fost îndeplinite de SC Bank L. România, deoarece obligațiile comerciale nu erau stabilite la data plății și una dintre acestea nici nu era datorată.

Apelul este nefondat.

Cecul, așa cum este el reglementat de Legea nr. 59/1934, este un înscris prin care o persoană, numită trăgător, dă ordin unei bănci la care are un disponibil bănesc, numită tras, să plătească, la prezentarea titlului, o sumă de bani unei alte persoane, numită beneficiar.

În aceste condiții, cecul este un titlu la ordin complet și formal, care presupune că, prealabil emiterii sale, trăgătorul are un provizion cel puțin de valoarea cecului.

Persoanele declarante, definite de art. 2 lit. h) din Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, au obligația să furnizeze CIP informațiile aferente și răspund, așa cum se arată în art. 4, de veridicitatea și integritatea acestora.

Informațiile înscrise în CIP pot fi modificate sau anulate numai atunci când se cere aceasta de către persoanele declarante (art. 36 din Regulament).

Sub aspectul calității procesuale pasive, s-a reținut că aceasta trebuie atribuită titularului obligației din raportul juridic.

Instanța este datoare să verifice raportul de drept procesual, care nu se poate lega valabil decât între titularii dreptului ce rezultă din ra-

portul material dedus în faţa instanţei, stabilind dacă pârâtul chemat în proces este cel ce datorează executarea dreptului pretins de reclamant.

În cauză, SC M. SA nu poate fi titular al obligaţiei de a modifica sau anula informaţiile privind incidenţa de plăţi înscrise la CIP.

Din modul de reglementare a acestui titlu la ordin, se impune aprecierea că el are un caracter formal, iar trasul nu are obligaţii de verificare a aspectelor ce ţin de fondul raportului juridic. Fiind plătibil la vedere, cecul nu este supus unei acceptări din partea trasului, care nu îndeplineşte decât funcţia de plătitor pentru trăgător, fără a fi interesat în vreun fel de raportul fundamental care a justificat emiterea titlului.

În aceste condiţii, trasul, respectiv SC Bank L. România, Sucursala Piteşti, nu avea nicio sarcină în a verifica dacă reclamanta datorează pârâtei SC M. SA o sumă de bani sau când este scadenţa acestei obligaţii de plată. Băncii îi revenea numai obligaţia să facă plata către beneficiar şi nu răspunde pentru plata cecului, o astfel de răspundere revenind numai trăgătorului (art. 13 din lege).

În măsura în care trasul nu poate să facă plata din cauza lipsei de disponibil, el are obligaţiile ce i-au fost stabilite de către Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, respectiv, reţinând incidentul de plată major [art. 2 lit. c)], să furnizeze informaţiile la CIP (art. 3).

Atunci când se referă la veridicitatea şi integritatea informaţiei, Regulamentul nu are în vedere raportul fundamental dintre trăgător şi beneficiar, ci aspecte ce ţin numai de condiţiile de formă ale operaţiunii de plată.

Pentru aceste considerente, apelul reclamantei a fost respins.

50. Bilet la ordin. Incident de plată. Imposibilitatea anulării pe calea ordonanţei preşedinţiale

C. proc. civ., art. 581
Regulamentul nr. 1/2001 al BNR, art. 28, art. 38

Anularea incidentului de plată privind biletul la ordin se poate obţine în urma unei hotărâri judecătoreşti definitive, nu pe calea ordonanţei preşedinţiale, întrucât această procedură nu permite analizarea fondului pricinii, respectiv a valabilităţii sau nevalabilităţii titlului.

C.A. Ploieşti, Secţia comercială şi de contencios administrativ, decizia nr. 556 din 17 aprilie 2008, www.jurisprudenta.org

Tribunalul Prahova a respins cererea reclamantei F.A.E. SRL formulată în contradictoriu cu BCR, Sucursala P., privind scoaterea reclamantei din evidența CIP, unde fusese înscrisă la 18 decembrie 2007.

Instanța de fond a reținut că înscrierea reclamantei în evidența CIP la 18 decembrie 2007, în ceea ce privește biletul la ordin emis la 28 noiembrie 2007 de reclamantă în favoarea societății D.I.H. SA, nu poate fi considerată un comportament abuziv al pârâtei, întrucât pârâta nu a făcut altceva decât să refuze plata din lipsă parțială de disponibil, constatată la prezentarea biletului la ordin.

De asemenea, s-a reținut că pe calea ordonanței președințiale nu poate fi cercetat fondul, adică nu poate fi analizată valabilitatea biletului la ordin, care se face după o altă procedură.

Împotriva acestei soluții a declarat recurs reclamanta, care a criticat încă o dată așa-zisul comportament abuziv al băncii care a dispus înscrierea ei în CIP, interpretând data scadenței biletului la ordin în mod eronat, deoarece scadența înscrisă pe respectivul bilet este 15 decembrie 2008, nu 15 decembrie 2007, cum a considerat intimata-pârâtă, interpretare care a dus la înscrierea în CIP.

Recursul este nefondat.

Potrivit Regulamentului BNR nr. 1/2001, incidentele de plată produse cu biletele la ordin se înscriu la cererea băncii respective, la CIP, cel târziu în ziua refuzului, iar radierea incidentelor înscrise se poate face numai pe baza unei hotărâri definitive.

Ca atare, rezultă că cererea pârâtei privitoare la radierea din CIP nu se poate face pe calea ordonanței președințiale, procedură care nu permite analizarea cu adevărat a fondului pricinii, adică, în cazul de față, a valabilității sau nevalabilității biletului la ordin emis de reclamantă și care a fost refuzat la plată de bancă.

Așadar, în mod legal și întemeiat instanța de fond a respins cererea reclamantei, neavând elementele suficiente pentru a se pronunța asupra biletului la ordin, mai ales că, așa cum au arătat și părțile în fața instanței de recurs, pe rolul Tribunalului Prahova există un proces în care se analizează chiar biletul la ordin în discuție ce a dus la înscrierea reclamantei la CIP.

Față de cele arătate, recursul a fost respins.

Capitolul al VII-lea. Aspecte procesuale

Secțiunea 1. Competența

51. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Competență teritorială alternativă

C. proc. civ., art. 10 pct. 3, art. 12
Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 61

În cererile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec sau bilet la ordin, pe lângă instanța domiciliului pârâtului, este competentă și cea a locului plății.

Dacă în titlul executoriu s-a prevăzut că locul plății este municipiul București, oricare dintre judecătoriile de sector are competența teritorială de a soluționa cererea de învestire cu formulă executorie a unui bilet la ordin, conform alegerii reclamantului.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 3265 din 8 decembrie 2009, www.scj.ro

Prin cererea înregistrată la Judecătoria Sectorului 3 București, formulată în temeiul art. 53, art. 54, art. 57 și art. 61 din Legea nr. 58/1934, SC P. SRL Galați, în calitate de creditoare, a solicitat, în contradictoriu cu debitoarea SC S.Y.I.V.T.A.I. Galați, învestirea cu formulă executorie a unui bilet la ordin.

Prin sentință a fost declinată competența materială în favoarea Judecătoriei Galați, reținându-se în motivare dispozițiile art. 10 pct. 3 C. proc. civ., precum și faptul că intimata are sediul în Galați.

În motivarea hotărârii s-a arătat că pe titlu este menționat municipiul București ca fiind locul plății, fără indicarea sectorului, această împrejurare făcând să devină incidente prevederile art. 10 teza I C. proc. civ., potrivit cărora competența aparține instanței sediului pârâtului.

La rândul său, Judecătoria Galați s-a dezînvestit prin declinarea competenței în favoarea Judecătoriei Sectorului 3 București și, consta-

tând ivirea conflictului negativ de competență, a înaintat dosarul instanței supreme pentru regulator de competență, conform art. 22 alin. (3) C. proc. civ.

În considerentele acestei sentințe s-a arătat că art. 10 pct. 3 C. proc. civ. prevede o competență alternativă, alegerea aparține reclamantului, locul plății este municipiul București, iar Sectorul 3 se află în acest oraș.

Asupra conflictului negativ de competență, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut următoarele:

Cererea are ca obiect învestirea cu formulă executorie a unui bilet la ordin emis în condițiile Legii nr. 58/1934, pentru soluționarea căreia art. 10 pct. 3 C. proc. civ. prevede o competență alternativă, pe lângă instanța domiciliului pârâtului fiind competentă și cea a locului plății.

Potrivit art. 12 C. proc. civ., alegerea între instanțele deopotrivă competente aparține reclamantului și, fiind o competență alternativă, raportat la art. 19 și art. 159 C. proc. civ., reprezintă un caz de competență relativă.

Astfel, creditorul a introdus cerere de învestire cu formulă executorie la Judecătoria Sectorului 3 București, care corespunde instanței locului plății. Optând în acest mod, reclamantul și-a exercitat dreptul de alegere conferit de lege, locul plății fiind orașul București, aspect față de care introducerea cererii la Judecătoria Sectorului 3 București a consfințit competența teritorială a acestei instanțe.

Locul plății a fost stabilit, potrivit titlului executoriu, ca fiind orașul București, situație în care oricare dintre instanțele competente material, situate la locul plății, are competența de a soluționa cererea de învestire cu formulă executorie, deci inclusiv Judecătoria Sectorului 3 București, conform alegerii reclamantei. Având în vedere și dispozițiile art. 22 alin. (5) C. proc. civ., s-a stabilit competența soluționării cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 3 București.

52. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Competență teritorială

C. proc. civ., art. 10 alin. (3)
Legea nr. 58/1934, art. 105 alin. (3)

În lipsa unei mențiuni speciale, locul emisiunii titlului este socotit loc de plată și, în același timp, loc al domiciliului emitentului.

Dacă în biletul la ordin nu se prevede expres locul plăţii, competenţa teritorială pentru învestirea cu formulă executorie a titlului comercial de valoare revine judecătoriei de la locul emiterii titlului.

I.C.C.J., Secţia comercială,
decizia nr. 2945 din 17 noiembrie 2009, în SintAct

Judecătoria Alba Iulia a admis excepţia de necompetenţă teritorială şi a declinat competenţa în favoarea Judecătoriei Cluj-Napoca pentru soluţionarea cererii având ca obiect învestirea cu formulă executorie a unui bilet la ordin.

Pentru a hotărî astfel, această instanţă a reţinut că biletul la ordin nu are indicat locul emiterii şi că a fost refuzat la plată, putându-se concluziona că locul plăţii nu este în raza de competenţă a Judecătoriei Alba Iulia.

Judecătoria Cluj-Napoca, la rândul său, a declinat în favoarea Judecătoriei Alba Iulia competenţa de soluţionare a cererii şi, constatând ivit conflictul negativ de competenţă, a înaintat dosarul la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie pentru soluţionarea lui.

În considerentele acestei din urmă hotărâri s-a reţinut că biletul la ordin a fost emis în localitatea Alba Iulia, iar sediul debitoarei este indicat pe site-ul oficial al Oficiului Registrului Comerţului, accesibil şi instanţei de judecată.

Făcând aplicarea art. 105 alin. (3) din Legea nr. 58/1934, conform căruia, în lipsa unor arătări speciale, locul emiterii titlului este socotit loc de plată şi loc al domiciliului emitentului (debitorului), în raport şi de prevederile art. 10 alin. (3) C. proc. civ. coroborat cu dispoziţiile art. 61 alin. (3) şi ale art. 106 din Legea nr. 58/1934, s-a apreciat că Judecătoria Alba Iulia este competentă să soluţioneze cererea.

Examinând hotărârile pronunţate în cauză, Înalta Curte a constatat că Judecătoria Cluj-Napoca a dat o interpretare corectă textelor de lege aflate în concurs, motivarea Judecătoriei Alba Iulia fiind deficitară, în primul rând prin caracterul ei dubitativ, acesta nefiind unul cert.

Potrivit art. 61 alin. (3) din Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin, competentă pentru a învesti cambia cu formulă executorie este judecătoria, iar potrivit art. 10 alin. (3) C. proc. civ., în cererile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec sau bilet la ordin, instanţa locului de plată.

Cum biletul la ordin în speță nu conține locul plății, ci numai locul emiterii, iar acesta este municipiul Alba Iulia, făcând aplicarea art. 105 alin. (3) din legea menționată, conform căruia, în lipsa unei arătări speciale, locul emisiunii titlului este socotit loc de plată și în același timp loc al domiciliului emitentului, Înalta Curte a stabilit competența în favoarea Judecătoriei Alba Iulia.

Secțiunea a 2-a. Elementele acțiunii civile

53. Cec. Poziția juridică a trasului. Beneficiar. Acțiune directă

Legea nr. 59/1934, art. 43, art. 47

Trasul nu este debitor de drept cambial față de posesorul cecului, ci îndeplinește numai funcția de plătitor (*solvens*) pentru trăgător, nerăspunzând pentru plata cecului.

În consecință, beneficiarul cecului are o acțiune directă doar împotriva trăgătorului.

C.A. Brașov, Secția comercială, decizia nr. 478 din 26 octombrie 1999, în B.J.C.P.J. 1999, p. 116-117

Prin acțiune, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata sumelor de 7.532.884 lei vechi, contravaloare marfă și 3.265.505 lei vechi, penalități de întârziere în decontare.

Tribunalul, rejudecând cauza după casarea cu trimitere, a respins acțiunea, reținând că pârâta a achitat prețul prin emiterea unui cec în favoarea reclamantei ce trebuia achitat de banca C.B.

Împotriva sentinței a declarat apel reclamanta.

În dezvoltarea motivelor de apel se arată că punctul de vedere îmbrățișat de instanță este lipsit de consistență, atât timp cât reclamanta a primit o plată sub condiție rezolutorie, stingerea obligației de plată a debitorului trăgător al cecului producându-se numai în momentul realizării condiției, adică după încasarea efectivă a sumei de creditor.

Pentru a fi incidente dispozițiile art. 47 din Legea nr. 59/1934, ele ar trebui coroborate și cu alte articole ale acestei legi, de pildă art. 43.

Pârâta cunoștea de la bun început că banca plătitoare nu este în măsură să facă plata, atât timp cât banii s-au depus în contul „operațiuni în curs de decontare", urmând ca decontarea efectivă să opereze

în momentul în care va fi acceptată în compensare la B.N., adică niciodată, fiind de notorietate faptul că banca C.B. a fost declarată falimentară.

Apelul este fondat.

Emiterea de către pârâtă a unui cec în favoarea reclamantei nu o eliberează de obligaţie, atât timp cât trasul (banca) nu face plata, întrucât banca nu este un debitor de drept cambial, ci îndeplineşte numai o funcţie de plătitor (*solvens*) pentru trăgător şi, ca urmare, beneficiarul cecului nu are o acţiune directă împotriva trasului.

Dispoziţiile art. 43 din Legea nr. 59/1934 au fost interpretate greşit de instanţa de fond. Trasul nu face parte dintre cei obligaţi prin cec şi, de aceea, posesorul nu are o acţiune în regres împotriva sa. În cazul din speţă, posesorul, respectiv reclamanta, are o acţiune în regres numai împotriva trăgătorului, care este pârâta.

Reclamanta are, la rândul ei, posibilitatea să-şi înregistreze creanţa în dosarul de faliment al băncii C.B.

54. Cec. Constatarea nulităţii filelor cec. Apel. Persoană care nu a fost parte la judecarea fondului cauzei. Inadmisibilitate

C. proc. civ., art. 294 alin. (1)

În principiu, apelul vizează persoanele care au avut calitatea de parte la judecata în primă instanţă, fiind inadmisibil apelul declarat de o persoană care nu a fost parte la judecata în primă instanţă şi care, chiar dacă dovedeşte interesul său în cauză, nu se încadrează în excepţiile de la această regulă (cum ar fi: procurorul; cel care a formulat o cerere de intervenţie voluntară, însă instanţa nu a încuviinţat-o în principiu; dobânditorul cu titlu particular al unui drept ce formează obiectul litigiului, dacă transmisiunea a avut loc după pronunţarea hotărârii de fond; moştenitorii universali sau cu titlu universal, dacă autorul lor, parte la judecata în primă instanţă, a decedat după pronunţarea hotărârii; alte cazuri de transmisiune a calităţii procesuale).

În consecinţă, chiar dacă este ultimul posesor, nu poate declara apel giratarul unor cecuri a căror nulitate a fost constatată şi a căror restituire s-a dispus de prima instanţă la cererea emitentului în contradictoriu cu girantul beneficiar iniţial.

C.A. Galaţi, Secţia comercială, maritimă şi fluvială, decizia nr. 17 din 19 februarie 2007, portal.just.ro

Tribunalul Brăila a admis în parte acțiunea formulată de SC A.D.T. SRL în contradictoriu cu pârâta SC P.G. SRL, constatând nulitatea a două file cec emise de reclamantă și obligând pârâta la restituirea acestora către reclamantă.

S-a reținut că, față de recunoașterea pârâtei și în baza art. 969-970 C. civ., filele cec sunt nule, întrucât tranzacția ce a stat la baza emiterii lor nu s-a mai executat.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel SC A. SRL, prin administrator judiciar, criticând-o sub aspectul nelegalității, pentru următoarele motive:

Filele cec au fost emise de SC A.D.T. SRL în favoarea SC P.G. SRL și, ulterior, girate către societatea apelantă SC A. SRL, fără a se dispune de numerar în cont la scadență.

Deoarece nici trăgătorul și nici girantul nu au achitat debitul la scadență, apelanta a învestit filele cec cu formulă executorie și a formulat cereri de deschidere a procedurii insolvenței atât împotriva reclamantei, cât și împotriva pârâtei.

Consideră apelanta că cele două societăți, aparținând aceluiași grup de interese, în mod dolosiv nu au citat-o la instanța de fond, prezentând la dosar copii de pe cele două instrumente de plată, neconforme realității, întrucât lipsea mențiunea transmiterii prin gir către societatea apelantă.

Scopul acestora a fost acela de a lăsa fără obiect cele două cereri de deschidere a procedurii insolvenței și de a zădărnici recuperarea creanței apelantei.

Apelanta a solicitat repunerea în termenul de apel, pentru că hotărârea apelată nu i-a fost comunicată.

Prin întâmpinare, reclamanta-intimată SC A.D.T. SRL Brăila a invocat excepția inadmisibilității apelului, arătând că apelanta nu a fost parte în dosarul de fond.

Apelul este inadmisibil.

Hotărârea civilă are, în principiu, efecte numai cu privire la părțile care s-au judecat în fața primei instanțe, iar acestea sunt, de regulă, singurele care pot exercita apelul. În mod excepțional, legea recunoaște legitimare procesuală activă și unor persoane care nu au luat parte la judecata de fond (în materie necontencioasă dobânditorului cu titlu particular al unui drept sau bun, dacă transmisiunea a avut loc după pronunțarea hotărârii de fond, procurorului etc.).

Cum societatea apelantă nu se încadrează în niciuna dintre aceste situații de excepție, nefiind parte în proces la judecata fondului, nu are dreptul de a face apel, chiar dacă ar fi interesată în această cauză.

Prin urmare, chiar dacă are calitatea de giratar (ultimul posesor) al titlurilor de credit ce au făcut obiectul acţiunii în constatare nulitate, societatea apelantă îşi poate apăra drepturile invocând inopozabilitatea prezentei hotărâri, dar nu pe calea prezentei căi de atac, în reformare.

55. Bilet la ordin. Acţiune în pretenţii. Prioritate. Interes

Legea nr. 58/1934, art. 63

În cazul existenţei unor bilete la ordin, reglementarea specifică titlurilor de valoare implică lipsa de interes a unui demers judiciar pe calea dreptului comun în vederea obţinerii unui titlu executoriu pentru aceeaşi sumă şi în considerarea aceluiaşi raport juridic fundamental existent între părţi.

C.A. Cluj, Secţia comercială şi de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 178 din 18 septembrie 2007, în B.C.A. nr. 4/2007, p. 25

Tribunalul Comercial Cluj a admis în parte acţiunea formulată şi precizată de reclamantul S.G., iar pârâta SC O.V. SRL Floreşti a fost obligată să plătească reclamantului suma de 72.000 euro sau echivalentul în lei la cursul BNR din data plăţii, cu titlu de diferenţă de preţ, dobânda legală în sumă de 2.000 euro sau echivalentul în lei la cursul oficial BNR din data plăţii, calculată asupra ratelor restante, precum şi dobânda legală calculată asupra sumei de 72.000 euro sau echivalentul în lei la cursul oficial al BNR din ziua plăţii, începând cu data pronunţării hotărârii şi până la plata debitului principal.

Pentru a pronunţa această hotărâre, instanţa de fond a constatat că între părţi s-a încheiat contractul de cesiune de părţi sociale din 30 septembrie 2004, în urma convenţiei încheiate în data de 27 septembrie 2004, prin care reclamantul a cesionat în favoarea pârâtei totalitatea părţilor sociale pe care le deţinea la SC I. SRL, pentru preţul de 102.020 euro, cu eşalonarea plăţii în 14 rate lunare.

Până la data introducerii cererii de chemare în judecată, pârâta a achitat doar suma de 8.000 euro, existând restanţa pentru perioada martie - noiembrie 2005, în sumă totală de 72.000 euro, solicitată acum de către reclamantă.

Dobânda a fost acordată şi în considerarea dispoziţiilor art. 43 C. com., pe intervalul cuprins între data scadenţei fiecărei rate şi până la data completării cererii de chemare în judecată.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel pârâta, arătând că instanța de fond a omis să se pronunțe asupra excepției lipsei de interes a reclamantului în promovarea cererii de chemare în judecată, deoarece, la data promovării cererii de chemare în judecată, acesta se afla în posesia unor titluri executorii pentru sumele solicitate, și anume biletele la ordin emise de către pârâtă în favoarea reclamantului în vederea garantării ratelor de preț.

Reclamantul a solicitat respingerea apelului, arătând că, anterior formulării cererii de chemare în judecată, a prezentat spre încasare la Sucursala Cluj a Băncii U. cinci bilete la ordin în sumă totală de 72.000 euro, însă biletele la ordin i-au fost returnate fără a se înregistra pe verso refuzul de plată; pârâta a solicitat băncii în data de 24 august 2005 să nu plătească biletele la ordin remise de către reclamant spre încasare, până la soluționarea unui alt dosar aflat pe rolul Tribunalului Cluj; plata biletelor de ordin prin decontare bancară nu este posibilă, deoarece, potrivit regulamentului privind regimul valutar, plățile, încasările, transferurile și orice alte asemenea operațiuni între rezidenți, care fac obiectul comerțului cu bunuri și servicii, se realizează numai în monedă națională, cu excepțiile prevăzute în Anexa nr. 2, iar situația concretă din prezentul dosar, respectiv cesiunea de părți sociale, nu apare ca fiind exceptată de la obligația menționată anterior.

Apelul este fondat.

În baza contractului, respectiv convenția din 27 septembrie 2004, pentru a garanta plata părților sociale cesionate, pârâta a emis în favoarea reclamantului mai multe bilete la ordin, o parte din ele acoperind și suma menționată în cererea de chemare în judecată.

S-a dovedit de către reclamant că a efectuat demersurile legale pentru încasarea prin decontare bancară a biletelor la ordin pentru ratele ajunse la termen și neachitate de către pârâtă.

Din adresa emisă la 5 februarie 2005 rezultă cu certitudine refuzul unității bancare, la care pârâta avea deschis cont, de a efectua plata, pentru un singur motiv, respectiv existența pe rolul instanțelor judecătorești a unui litigiu aflat în strânsă legătură cu obligația de plată ce s-a solicitat a fi executată.

Din adresa emisă la 5 septembrie 2005 nu rezultă că banca ar fi invocat o neregularitate a titlului sub aspectul menționării în cuprinsul acestuia a unei monede de plată străine și care ar fi justificat imposibilitatea efectuării plății pe teritoriul României.

Din penultimul paragraf al aceluiaşi act rezultă că, în considerarea Regulilor Uniforme pentru INCASSO – Publicaţia nr. 522 a Camerei de Comerţ Internaţionale de la Paris, banca a apreciat că nu are obligaţia de a menţiona efectiv pe conţinutul biletelor la ordin refuzul de plată.

Chiar şi în lipsa acestei menţiuni, din cuprinsul adresei rezultă cu certitudine că banca a înţeles să refuze onorarea biletelor la ordin doar cu caracter temporar, respectiv până la data soluţionării irevocabile a procedurii judecătoreşti desfăşurate în celălalt dosar aflat pe rolul Tribunalului Cluj.

Imposibilitatea, chiar şi temporară, de încasare a biletelor la ordin nu justifică pasivitatea reclamantului în privinţa conduitei ulterioare ce îi stătea la îndemână.

Prin natura lor, de titluri de valoare comerciale, biletele la ordin conferă creditorului posibilitatea executării la scadenţă a obligaţiei de plată asumate de către debitor prin intermediul biletului la ordin. Debitorul, în speţă pârâta, pune la dispoziţia creditorului său un mijloc rapid de executare a creanţei în situaţia în care nu se efectuează plata la scadenţă în mod voluntar de către debitor.

Reclamantul nu a dovedit că a început procedura executării silite, ci doar a încercat să justifice inutilitatea acelui demers, motivată de lipsa interesului, condiţie procedurală ce nu ar putea fi dovedită în faţa instanţei competente să soluţioneze cererea având ca obiect învestirea cu formulă executorie a biletelor la ordin, în lipsa menţiunii „refuz de plată" de pe biletele la ordin.

Fiind beneficiarul unor bilete la ordin, în lipsa executării voluntare, reclamantul avea la dispoziţie calea executării silite, prin intermediul instanţei judecătoreşti.

Procedura specifică biletelor la ordin, ca şi a altor titluri de valoare, exclude orice demers judiciar care s-ar putea finaliza cu un nou titlu executoriu pentru aceeaşi sumă şi în considerarea aceluiaşi raport juridic fundamental existent între părţi.

Viciile de fond şi de formă ale biletelor la ordin invocate de către reclamant pot fi verificate doar pe calea opoziţiei la executare în cadrul procesului cambial (art. 62 din Legea nr. 58/1934), în care fiecare dintre părţi îşi poate expune punctul de vedere cu privire la valabilitatea titlului.

Părţile au înţeles de la momentul constituirii raportului obligaţional de bază să utilizeze aceste instrumente de plată pentru a garanta

executarea la scadență a obligațiilor, astfel încât conduita lor ulterioară trebuie să respecte manifestarea inițială de voință.

Nu s-a dovedit vicierea fundamentală a biletelor la ordin care ar justifica demersul alternativ început de către reclamant pentru obținerea unei hotărâri judecătorești care să constate nulitatea biletelor la ordin, astfel încât, până la acel moment, se poate constata doar că reclamantul intenționează să obțină încă un titlu pentru satisfacerea pretențiilor sale, ceea ce nu este admisibil.

Menționarea sumei de plată în monedă străină, iar nu în moneda națională, cu consecințe asupra valabilității titlului (art. 104 - 105 din Legea nr. 58/1934) nu poate face obiectul cercetării judecătorești în prezenta cauză, ci poate fi invocată ca o excepție obiectivă absolută de către debitor (pârâta) în cadrul opoziției la executare.

Din cuprinsul cererii de chemare în judecată rezultă că reclamantul a solicitat și dobânzi pentru care nu există bilete la ordin. Cum obligația de plată a dobânzilor are un caracter accesoriu în raport de creanța principală, până când nu începe executarea silită a creanței principale nu se poate stabili caracterul cert, lichid și exigibil al creanței accesorii ce se referă la dobânzi.

Față de cele menționate anterior, apelul a fost admis și s-a modificat hotărârea atacată în sensul respingerii cererii de chemare în judecată.

56. Bilet la ordin. Somație de plată. Interes

O.G. nr. 5/2001[1)], art. 1, art. 6
Legea nr. 58/1934, art. 61

Chiar dacă a fost refuzat la plată pentru lipsa disponibilului, biletul la ordin reprezintă titlu executoriu pentru capital și accesorii, astfel încât creditorul nu are interes în promovarea unei cereri pe calea somației de plată, care este o procedură specială necontencioasă de obținere a unui titlu executoriu.

Trib. București, Secția a VI-a comercială, sentința nr. 2415 din 23 mai 2005, în C. Cucu, C. Bădoiu, Somația de plată în materie comercială, p. 206-208

[1)] Aprobată prin Legea nr. 295/2002 și modificată prin Legea nr. 195/2004 și O.U.G. nr. 142/2002, aprobată prin Legea nr. 5/2003.

Creditoarea SC V. SA a solicitat, în contradictoriu cu debitoarea SC C. SRL, emiterea ordonanței conținând somația de plată pentru suma de 1.657.467.303 lei vechi.

În motivarea cererii, creditoarea a arătat că a furnizat debitoarei mărfuri în valoare de 1.657.467.303 lei vechi, cu precizarea că debitoarea a încheiat la data de 10 martie 2004 o „convenție angajament de plată" prin care a recunoscut debitul şi s-a angajat la achitarea acestuia, emițând în acest sens un număr de 11 bilete la ordin, pentru o parte din această creanță datorată. Se menționează faptul că debitoarea a emis pe numele societății creditoare bilete la ordin şi anterior acestei date.

Dintre biletele la ordin, un număr de şapte au fost refuzate de către bancă, datorită lipsei de disponibil bănesc în cont pentru acoperirea acestora la data introducerii, contravaloarea acestora fiind de 700.000.000 lei vechi. Un număr de două bilete la ordin nu au mai fost introduse în bancă de către societatea creditoare tot din cauza lipsei de disponibil bănesc pentru acoperirea acestora, suma de bani cuprinsă în aceste bilete fiind de 200.000.000 lei vechi. Restul creanței de 757.467.303 lei vechi nu este garantată cu niciun fel de instrument de plată, fie chiar fără acoperire. Se arată că, față de prevederile O.G. nr. 5/2001, creanța este certă, lichidă şi exigibilă.

Au fost anexate cererii, în copie certificată, următoarele înscrisuri: convenție angajament plată, bilete la ordin, balanță de verificare analitică, facturi fiscale.

Debitoarea nu s-a prezentat şi nu a depus întâmpinare.

Verificând materialul probator administrat în cauză, instanța reține următoarele:

Privitor la suma de 900.000.000 lei vechi, invocată a fi datorată de debitoare, creditoarea a prezentat biletele la ordin emise. În conformitate cu legislația în vigoare, biletul la ordin este titlu executoriu, astfel încât creditoarea nu are interes în promovarea prezentei cereri, atât timp cât, aşa cum rezultă din art. 1 din O.G. nr. 5/2001, procedura somației de plată este o procedură specială, necontencioasă, de obținere a unui titlu executoriu.

Or, în speță, creditoarea este în posesia unui titlu executoriu pentru suma de 900.000.000 lei vechi, respectiv nouă bilete la ordin. Chiar dacă acestea au fost refuzate la plată, nu îşi pierd valoarea de titlu executoriu, creditoarea putând declanşa executarea silită conform Codului de procedură civilă. Posesorul legitim al biletului la ordin, grație caracterului de titlu executoriu al acestuia, poate declanşa calea executării nemijlocite, conform art. 61 din Legea nr. 58/1934.

Din înscrisurile aflate la dosar, rezultă că debitoarea a emis nouă bilete la ordin pentru suma totală de 900.000.000 lei vechi, cu următoarele scadențe: 10 ianuarie 2005; 10 februarie 2005; 10 septembrie 2005; 10 iunie 2004; 24 decembrie 2003; 27 noiembrie 2003; 4 decembrie 2003; 7 decembrie 2003 și un bilet la ordin pentru suma de 957.467.303 lei vechi, cu scadența la 10 martie 2005. Așadar, contrar celor susținute, creditoarea se află în posesia unui titlu executoriu pentru întreaga sumă, nu numai pentru suma de 900.000.000 lei vechi.

Admițând că pentru suma de 757.467.303 lei vechi creditoarea nu este în posesia unui titlu executoriu, aceasta nu reprezintă o creanță certă, lichidă și exigibilă, pentru considerentele ce vor fi expuse.

Pe de o parte, nu s-a probat că șase facturi fiscale au fost acceptate la plată, conform art. 46 C. com. Numai o factură acceptată poate face dovadă împotriva destinatarului, în caz contrar numai împotriva emitentului. Pe de altă parte, deși patru facturi fiscale au fost acceptate la plată, au o valoare mai mică decât suma de 757.467.303 lei vechi, iar din materialul probator administrat nu se poate stabili pentru contravaloarea căror facturi au fost emise ordinele de plată.

Așadar, creanța în sumă de 757.467.303 lei vechi nu este certă, deoarece nu se poate reține că rezultă din facturile acceptate. Nu s-a realizat de către creditoare o defalcare a obligației de plată în funcție de facturile și ordinele de plată emise, pentru a se putea stabili, în concret, izvorul obligației de plată a sumei de 757.467.303 lei vechi, respectiv dacă este vorba de facturile acceptate sau nu. De altfel, în angajamentul de plată încheiat la 10 martie 2004 nu se menționează suma reprezentând debitul confirmat și nici izvorul obligației asumate. Prin urmare, nu poate fi valorificat în stabilirea caracterului cert al creanței.

57. Cec. Somație de plată. Interes

O.G. nr. 5/2001[1)], art. 1, art. 6
Legea nr. 59/1934, art. 53

Dacă debitoarea a emis în favoarea creditoarei un cec, act juridic cu valoarea unui titlu executoriu, care poate fi învestit cu formulă executorie și poate fi pus în executare silită, nu se

[1)] Aprobată prin Legea nr. 295/2002 și modificată prin Legea nr. 195/2004 și O.U.G. nr. 142/2002, aprobată prin Legea nr. 5/2003.

justifică un interes legitim, născut şi actual al creditoarei pentru obţinerea unui nou titlu executoriu pe calea somaţiei de plată.

Trib. Bucureşti, Secţia a VI-a comercială, sentinţa nr. 16334 din 12 decembrie 2003, în C. Cucu, C. Bădoiu, Somaţia de plată în materie comercială, p. 202-203

Creditoarea SC A.T.C. SRL a solicitat somarea debitoarei SC A. SA la plata sumei de 351.549.450 lei vechi, reprezentând debit şi penalităţi de întârziere.

În motivarea cererii, creditoarea a arătat că, în baza raporturilor contractuale dintre cele două părţi, debitoarea avea obligaţia de a plăti marfa furnizată de către creditoare şi penalităţile de întârziere, conform capitolului VI din contractul de vânzare-cumpărare.

Deşi a fost legal citată, debitoarea nu a formulat întâmpinare şi nu s-a prezentat la termenul stabilit.

În condiţiile în care la 12 iunie 2003 debitoarea a emis în favoarea creditoarei un cec, act juridic cu valoarea unui titlu executoriu, conform art. 61 raportat la art. 106 din Legea nr. 58/1934[1)], care poate fi învestit cu formulă executorie şi poate fi pus în executare silită, tribunalul a admis excepţia lipsei de interes, constatând că în speţă creditoarea nu justifică un interes legitim, născut şi actual pentru obţinerea unui nou titlu executoriu.

Tribunalul a respins ca lipsită de interes cererea de emitere a somaţiei de plată, apreciind că există deja un titlu executoriu în favoarea creditoarei, titlu executoriu care împiedică folosirea procedurii speciale a somaţiei de plată în cauză, din moment ce finalitatea folosirii acestui act normativ este tocmai aceea de a obţine un titlu executoriu printr-o procedură simplificată.

58. Bilet la ordin. Executare silită. Acţiune cambială ulterioară. Interes

Legea nr. 58/1934, art. 63

Neplata la scadenţă a sumei prevăzute în titlu deschide posesorului acestuia dreptul la acţiunile directe sau la executarea nemijlocită a titlului.

[1)] Prevederile legale citate se referă la biletul la ordin; în speţă sunt aplicabile dispoziţiile art. 53 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului.

Acest drept de opțiune instituit în favoarea creditorului se manifestă în mod irevocabil, astfel încât posesorul care a pus în executare biletul la ordin învestit cu formulă executorie nu are posibilitatea de a părăsi acest demers și de a formula acțiune cambială.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 4086 din 12 decembrie 2006, www.scj.ro

Prin acțiunea formulată la 9 octombrie 2000, reclamanta SC B. SA, prin lichidatorii SC P.M.C. SRL și SC R.V.A. SA, a formulat acțiune cambială împotriva pârâtei S.I.F. Moldova, solicitând obligarea acesteia, în calitate de avalist al emitentului SC A.T.C. SRL Tg. Neamț, la plata sumei de 680.000 dolari S.U.A. sau a echivalentului acestei sume în lei, la cursul oficial al BNR din data plății.

Tribunalul Iași a respins excepția prescripției dreptului la acțiune invocată de pârâtă, precum și acțiunea reclamantei.

Pentru a se pronunța astfel, instanța a reținut că, în raport de dispozițiile art. 94 din Legea nr. 58/1934 privind cambia și biletul la ordin și de scadența biletului la ordin, 15 octombrie 1997, acțiunea înregistrată la 10 octombrie 2000 a fost formulată în termenul de prescripție de 3 ani, cursul prescripției nefiind întrerupt pe durata executării pornite de reclamantă.

Pe fondul cauzei, s-a constatat că reclamanta se află în posesia unui titlu pe care l-a pus în executare, iar faptul că executarea nu s-a finalizat până la data promovării acțiunii nu o îndreptățește să abandoneze alegerea inițială pentru a obține un al doilea titlu executoriu, titlu care nu i-ar putea procura un alt avantaj, în plus față de ceea ce are deja.

S-a mai reținut că, potrivit art. 63 din Legea nr. 58/1934, neplata la scadență a sumei prevăzute în titlu deschide posesorului titlului dreptul la acțiunile directe, ca și la executarea nemijlocită a acestuia. Cum reclamanta a optat pentru valorificarea dreptului său în favoarea executării nemijlocite a titlului, ea nu poate reveni asupra opțiunii inițiale prin formularea acțiunii prezente.

Apelul reclamantei declarat împotriva sentinței a fost respins de Curtea de Apel Iași.

Instanța de apel a reținut că reclamanta este în posesia unui bilet la ordin învestit cu formulă executorie de natură să determine deplina garanție a executării debitoarei și că, față de această situație, acțiunea cambială este lipsită de interes.

Împotriva deciziei a formulat recurs reclamanta, care a invocat că decizia este rezultatul unei eronate interpretări şi aplicări a Legii nr. 58/1934, argumentând astfel:

- legea recunoaşte valabilitatea atât a demersului constând în executarea directă, cât şi a celui constând în acţiunea cambială directă, care au finalităţi distincte şi ca singură condiţie aceea de a fi introduse în termenul general de prescripţie;

- deşi biletul la ordin învestit cu formulă executorie a fost pus în executare, creanţa nu a fost realizată, deoarece s-au anulat formele de executare, astfel că dovedeşte un interes legitim în promovarea acţiunii cambiale directe;

- doctrina în materie recunoaşte dreptul creditorului cambial de a-şi fructifica toate posibilităţile legale, în scopul conservării şi satisfacerii creanţei sale.

Recursul este nefondat.

Potrivit dispoziţiilor art. 63 din Legea nr. 58/1934, dispoziţii aplicabile şi biletului la ordin, neplata la scadenţă a sumei prevăzute în titlu deschide posesorului acestuia dreptul la acţiunile directe sau la executarea nemijlocită a titlului.

Aceste dispoziţii instituie un drept de opţiune în favoarea creditorului, drept pe care reclamanta şi l-a manifestat în sensul că a învestit titlul executoriu (biletul la ordin) şi l-a pus în executare, neavând posibilitatea de a reveni asupra opţiunii iniţiale.

În atare situaţie, instanţele au constatat în mod corect că nu se mai justifică un interes legitim în promovarea acţiunii de faţă.

Nu are relevanţă faptul că pe parcursul executării s-au anulat formele de executare, această situaţie nefiind de natură a o îndreptăţi pe reclamantă să revină asupra opţiunii pe care deja şi-a manifestat-o.

În baza considerentelor expuse, recursul a fost respins.

59. Cec. Predarea unor file cec. Obligaţia de a face

Legea nr. 59/1934, art. 1, art. 2
C. proc. civ., art. 111

Cecul, ca orice titlu comercial de valoare, are caracter constitutiv, dreptul arătat fiind incorporat în titlu şi putând fi exercitat numai în temeiul înscrisului.

Prin urmare, pentru restituirea unor file cec nu se poate promova o cerere de chemare în judecată având ca obiect obligaţia de a face, întrucât cadrul unei astfel de acţiuni este limitat doar la

predarea înscrisului, nepermițând a se analiza și raportul fundamental.

C.A. Bacău, Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 30 din 4 aprilie 2008, www.jurisprudenta.org

Tribunalul Neamț a admis acțiunea reclamantei SC E.D.J. SRL în contradictoriu cu pârâtele SC H&E.A. SRL, SC C. SRL și E.B.R. SA și s-a dispus obligarea pârâtelor să restituie reclamantei fila cec în valoare de 9.000 lei, lăsată, la 15 martie 2007, cu titlu de garanție pârâtei SC H.B.E.B. SRL.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță a reținut următoarele:

La data de 15 martie 2007, reclamanta SC E.D.J. SRL a încheiat cu pârâta SC H&E.A. SRL un contract de comandă fermă, în baza căruia pârâta se obligase să achiziționeze pentru reclamant un autoturism pe care urma să-l aducă în țară, prețul CIP[1)] al autoturismului fiind de 25.906 euro.

Potrivit clauzelor contractului, a lăsat drept garanție o filă cec pentru suma de 9.000 lei.

Renunțarea reclamantei la achiziționarea autoturismului s-a făcut anterior notificării acesteia pentru perfectarea contractului de vânzare-cumpărare sau emiterii facturii fiscale.

Fila cec a fost introdusă la plată de către SC H&E.A. SRL, fără a fi însoțită de factură sau alt document din care să rezulte ce reprezintă plata ordonată prin cec.

În conformitate cu prevederile art. 51 din contractul de comandă fermă, promitentul-vânzător are obligația să notifice promitentului-cumpărător momentul când se va perfecta contractul de vânzare-cumpărare, precum și momentul în care va avea loc predarea autoturismului.

În condițiile în care pârâta SC H&E.A. SRL nu a făcut dovada că ar fi emis comanda pentru autoturismul ce face obiectul contractului sau că reclamanta nu s-a prezentat să perfecteze contractul de vânzare-cumpărare, refuză încheierea acestui contract ori primirea autoturismului, în mod greșit s-a activat art. 3.4 din comanda fermă, nefiind justificată introducerea la plată a filei cec.

[1)] În conformitate cu Incoterms 2000, valoare/preț CIP (din engl. „*carriage and insurance paid to*") înseamnă prețul incluzând doar transportul și asigurarea, plătite până la locul de destinație; taxele vamale nu sunt plătite. Conținutul clauzei CIP rămâne neschimbat sub incidența regulilor Incoterms 2010, aplicabile de la 1 ianuarie 2011.

Hotărârea a fost apelată de către pârâta SC H&E.A. SRL.

În dezvoltarea motivelor de apel, a arătat că, în baza contractului de comandă fermă din 15 martie 2007, la 16 martie 2007, a rezervat autoturismul solicitat de reclamantă, iar la data de 19 martie 2007, reprezentantul reclamantei a anunțat că nu mai poate onora contractul de comandă fermă, deși apelanta demarase deja procedura în vederea achiziționării autoturismului.

A mai arătat că, potrivit art. 3 din contract, în caz de neperfectare a vânzării, reclamanta este obligată să achite pârâtei-apelante 10% din DDP[1)] al mașinii. În acest sens, pârâta a introdus spre decontare instrumentul de plată reprezentând avansul pentru achiziționarea autoturismului, întrucât în baza comenzii făcute a fost nevoită să achite costul autoturismului, comisioane, dobânzi și diferența de curs valutar.

Apelul este fondat.

Prin cererea de chemare în judecată, reclamanta a solicitat obligarea pârâților la restituirea unei file cec lăsate cu titlu de garanție pârâtei SC H&E.A. SRL.

Natura juridică a acestei prestații are caracterul obligației de a face, obligație neevaluabilă în bani.

Cecurile, ca titluri de credit, reprezintă o categorie de valori constând în înscrisuri sau documente ce încorporează dreptul patrimonial prevăzut în ele, astfel încât persoana care le deține este și titulara dreptului.

În dreptul comun, înscrisurile sunt necesare fie pentru dovedirea, probațiunea unor operații economico-juridice, fie pentru validitatea lor, deci pentru existența valabilă.

În cazul titlurilor de credit, însă, între dreptul patrimonial și înscris există o relație indisolubilă nu numai în momentul nașterii dreptului, dar și pentru existența lui ulterioară, înscrisul încorporând dreptul, fiind indispensabil pentru valorificarea lui.

Prin emiterea cecului se constituie anumite obligații abstracte, desprinse din cauzele care le-au dat naștere.

[1)] Conform acestei condiții de livrare Incoterms (din engl. *„delivered duty paid"*), vânzătorul trebuie să pună marfa la dispoziția cumpărătorului în locul de destinație convenit; contractul de transport este în sarcina vânzătorului. Toate formalitățile vamale de export/import, precum și taxele vamale sau alte speze aferente importului la destinație sunt în sarcina vânzătorului. Conținutul clauzei DDP rămâne neschimbat sub incidența regulilor Incoterms 2010, aplicabile de la 1 ianuarie 2011.

Prestația de a face constă în îndatorirea subiectului pasiv de a efectua o lucrare, un serviciu de predare a unui bun în favoarea subiectului activ, cu excepția transmiterii sau constituirii unui drept real.

Aşadar, pe calea unei astfel de acțiuni în obligația de a face nu se poate dispune obligarea pârâtelor la predarea, restituirea filei cec în materialitatea sa, întrucât nu e vorba doar de înscrisul ca *instrumentum*, ci şi de dreptul pe care acesta îl încorporează.

Or, cadrul unei astfel de acțiuni este limitat doar la predarea, restituirea înscrisului, nepermițând a se analiza şi raportul fundamental.

Față de cele expuse mai sus, apelul a fost admis şi s-a schimbat în tot sentința, în sensul respingerii acțiunii ca nefondată.

60. Bilet la ordin. Invocarea nulității absolute. Acțiune de drept comun. Opoziție la executare. Temeiuri juridice diferite. Puterea lucrului judecat

C. civ., art. 948 pct. 1 şi 2, art. 1201
C. proc. civ., art. 166
Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 63

Nu există autoritate de lucru judecat în cazul în care reclamanta a invocat nulitatea absolută a biletului la ordin pe calea opoziției la executare întemeiate pe dispozițiile art. 62 din Legea nr. 58/1934, iar apoi pe calea dreptului comun, în condițiile art. 948 pct. 1 şi 2 C. civ., temeiurile juridice invocate nefiind identice.

C.A. Bucureşti, Secția a VI-a comercială, decizia nr. 718 din 14 mai 2002, în P.J.C. 2002, p. 40

Tribunalul Bucureşti a admis acțiunea formulată de SC M. SRL în contradictoriu cu pârâta SC S. SA şi a constatat nulitatea absolută a biletului la ordin emis la 21 mai 2001 de SC M. SRL.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a reținut că persoana care a semnat biletul la ordin a beneficiat numai de o împuternicire de a dispune operațiuni în şi din unul dintre conturile societății, conferindu-i-se drept de semnătură numai pentru aceste operațiuni, fără puterea de a angaja cambial societatea, actul neputând fi asimilat unui mandat general de a emite sau semna bilete la ordin.

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs pârâta.

În motivarea recursului s-a invocat, printre alte motive, autoritatea de lucru judecat, arătându-se că Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti a respins ambele capete de cerere ale acțiunii ca fiind nefondate, acțiune

formulată de intimată şi constând în opoziţie la executare întemeiată pe dispoziţiile Legii nr. 58/1934, unul din cele două capete de cerere vizând, ca şi în acţiunea dedusă judecăţii de faţă, constatarea nulităţii biletului la ordin, cu întemeierea în fapt şi în drept identică. Faţă de această situaţie, cum la data pronunţării sentinţei apelate în prezenta cauză se pronunţase o altă hotărâre definitivă, există tripla identitate, de părţi, cauză şi obiect.

Recursul este nefondat.

În privinţa excepţiei autorităţii de lucru judecat, probele nu relevă că în speţă există triplă identitate, de părţi, obiect şi cauză.

Intimata, în temeiul dispoziţiilor art. 62 din Legea nr. 58/1934, a formulat opoziţie la executarea biletului la ordin emis la data de 21 mai 2001, învestit cu formulă executorie prin încheiere dată de Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti.

Opoziţia la executare, cale de atac specifică, odată declanşată, face ca executarea să se transforme într-o acţiune ce deschide contenciosul cambial, dând posibilitate debitorului ca, în apărarea sa, să invoce excepţiile cambiale, ca şi contestarea validităţii titlului cambial şi a obligaţiei cambiale.

Prin această opoziţie s-a solicitat stabilirea nulităţii biletului la ordin amintit şi a obligaţiei de plată, ca şi suspendarea executării titlului.

Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti a respins opoziţia la executare. Această hotărâre a fost atacată cu apel, probele nerelevând situaţia privind soluţionarea căii de atac. Dar, concluzia este că temeiul juridic al acestei cereri a fost Legea nr. 58/1934, lege specială în materia cambiei şi a biletului la ordin.

Deosebit de aceasta, intimata a formulat în condiţiile dreptului comun, respectiv art. 948 pct. 1 şi 2 C. civ., acţiune împotriva recurentei, prin care a solicitat să se constate nulitatea biletului la ordin emis la data de 21 mai 2001 şi a obligaţiei de plată pentru suma de 465.670 dolari SUA.

În speţă nu există autoritate de lucru judecat, de vreme ce obiectul, în raport de temeiul juridic al celor două acţiuni, nu este identic.

61. Bilet la ordin. Acțiune de drept comun în constatarea nulității absolute a acestuia. Inadmisibilitate

Legea nr. 58/1934, art. 63 alin. (1)

În cadrul unei acțiuni de drept comun nu se poate invoca nulitatea biletului la ordin pentru nerespectarea condițiilor de formă, reclamantul având la dispoziție doar mijloacele juridice puse la dispoziție de legea specială, Legea nr. 58/1934, respectiv acțiunea cambială sau opoziția la somația de executare.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 3455 din 7 iunie 2005, www.scj.ro

Prin acțiunea principală și cea conexă, reclamanții B.C., SC S.P.O. SRL și M.D. au solicitat, în contradictoriu cu pârâta C.C.V., constatarea nulității absolute a contractului de credit și a biletului la ordin emis în garantarea contractului de credit, invocând lipsa capacității de exercițiu a pârâtei, lipsa consimțământului valabil și nerespectarea condițiilor de formă a biletului la ordin.

Tribunalul Constanța a respins excepția lipsei de interes invocată de pârâtă și, pe fond, a respins acțiunile conexate formulate de reclamanți, reținând în considerentele hotărârii, referitor la biletul la ordin, că acesta, ca act juridic abstract, nu este condiționat de raportul fundamental existent între părți și care a justificat emiterea biletului.

Împotriva acestei sentințe reclamanții au declarat apel, reiterând susținerile și apărările formulate în fața primei instanțe.

Curtea de Apel Constanța a respins ca nefondate apelurile.

Reclamanții au declarat recurs, solicitând modificarea în tot a deciziei atacate, admiterea apelurilor și schimbarea sentinței fondului în sensul admiterii acțiunii.

În dezvoltarea motivelor de critică, recurenții au susținut, printre altele, că în mod neîntemeiat instanța de apel a stabilit că biletele la ordin îndeplinesc cerințele art. 104 pct. 1 - 7 din Legea nr. 58/1934 și pot fi învestite cu formulă executorie.

Recursul este nefondat.

Referitor la nulitatea biletelor la ordin pentru nerespectarea condițiilor de formă, invocarea acesteia nu se poate face decât în condițiile prescrise de legea specială, Legea nr. 58/1934.

Or, prin acţiunea introductivă, recurenţii nu au ales această cale, respectiv acţiunea cambială sau opoziţia la somaţia de executare, în cadrul cărora puteau opune excepţiile de nulitate a titlului.

Pentru aceste considerente, recursul a fost respins.

62. Bilet la ordin. Constatarea nulităţii absolute a operaţiunii de scontare. Imposibilitatea promovării unei acţiuni de drept comun

C. civ., art. 948
Legea nr. 58/1934
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR

În vederea constatării nulităţii absolute pentru cauză ilicită a operaţiunilor de girare şi scontare privind bilete la ordin nu poate fi promovată o acţiune de drept comun, deoarece aceste operaţiuni sunt supuse normelor speciale care reglementează titlurile de credit, nulitatea absolută a acestora trebuind examinată numai sub incidenţa Legii nr. 83/1994 şi a Normelor-cadru ale BNR nr. 6/1994.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 4823 din 18 octombrie 2005, www.scj.ro

Tribunalul Gorj a respins, printre altele, excepţia inadmisibilităţii acţiunii şi a admis acţiunea cu completarea ulterioară formulată de reclamanta SC A. SA Târgu Jiu împotriva pârâtei BCR, Sucursala Gorj, SC T. SA Berbeşti, SC S.D. SRL Novaci şi SC R. SRL Berbeşti, constatând nulitatea absolută a operaţiunilor de scontare a celor două bilete la ordin de către BCR Gorj în favoarea SC S.D. SRL prin contractul de scont din 29 noiembrie 2002 şi dispunând restituirea celor două bilete la ordin către emitent, respectiv către SC A. SA Târgu Jiu.

În considerentele acestei sentinţe s-a reţinut, în esenţă, că este adevărat că obiectul discuţiei îl reprezintă problema de drept cambial, dar şi în această materie se poate pune în discuţie, în anumite cazuri, existenţa nulităţii absolute ca sancţiune a unui act juridic, atunci când la emiterea acestuia sau la efectuarea anumitor operaţiuni se încalcă ordinea publică sau se fraudează legea. S-a reţinut că, potrivit art. 948 C. civ., pentru valabilitatea unei convenţii se cer întrunite următoarele condiţii: capacitatea de a contracta, consimţământul valabil al părţii care se obligă, un obiect determinat şi o cauză licită.

În speță, argumentează tribunalul, pârâta SC T. SA Berbești nu și-a respectat obligațiile ce îi reveneau prin contractul de cesiune de creanță, fraudând legea, contractul fiind lovit de nulitate absolută, această societate neavând de încasat față de C.N.L. Oltenia creanțe de 30 miliarde lei vechi.

Anexa la contractul de cesiune de creanță este parte integrantă a contractului, din acest document rezultând că SC R. SRL a garantat preluarea creanțelor. Reclamanta a emis bilete la ordin, dar s-a văzut pusă în situația de a trebui să plătească pentru creanțe pe care nu le-a putut prelua, pentru simplul motiv că acestea nu existau.

S-a mai arătat că, deși cunoștea că nu are creanțe de încasat de la C.N.L. Oltenia, SC T. SA a folosit cele două bilete la ordin pe care le-a virat către SC S.D. SRL Târgu Jiu.

Tribunalul a mai argumentat că și încheierea contractului de scont din 29 noiembrie 2002 s-a făcut cu fraudarea legii, fără a fi făcute verificările obligatorii ce cădeau în sarcina băncii, astfel că și acest contract este lovit de nulitate absolută.

Instanța de fond a mai reținut că litigiul nu se desfășoară în sfera exclusivă a dreptului cambial, fiind vorba de un litigiu de drept comun, prin care se urmărește constatarea existenței nulității absolute a unor acte de natură comercială, coexistând, în fapt, atât raportul cambial, cât și raportul juridic fundamental, iar plata cambiei la scadență stinge și creanța de drept comun.

Constatând că în speță este vorba de o acțiune exercitată pe calea dreptului comun, dar care presupune raportarea la sfera dreptului cambial, chestiunea privind un act de natură comercială, care este un titlu de credit, instanța de judecată a admis acțiunea reclamantei, astfel cum a fost completată.

Curtea de Apel Craiova a respins apelul declarat de pârâta BCR, Sucursala Gorj.

În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că, deși legea specială nu prevede expres, doctrina și practica au stabilit că operațiunile cu titluri de credit, care sunt convenții producătoare de efecte juridice, trebuie să îndeplinească, pe lângă condițiile formale de emitere și transfer, și condițiile generale de valabilitate a oricăror convenții prevăzute de art. 948 C. civ.

Acestea trebuie analizate privitor la operațiunile efective de girare, scontare sau avalizare, nu prin raportare la raportul juridic originar, care a stat la baza emiterii titlului, față de care titlul este independent.

În esenţă, s-a reţinut că operaţiunile de girare şi scontare au urmărit un scop ilicit, şi anume de a se obţine pentru o anume firmă unele credite cu fraudarea drepturilor şi intereselor emitentului titlurilor.

Pârâta BCR, Sucursala Gorj, a declarat recurs împotriva deciziei instanţei de apel.

Criticile formulate de recurenta-pârâtă inserează unele excepţii procesuale şi apărări de fond.

Excepţia inadmisibilităţii acţiunii reclamantei SC A. SA este susţinută de recurentă în sensul că în mod greşit s-au reţinut aplicabile în speţă normele de drept comun, iar nu cele din sfera specială a dreptului cambial. A fost confundat regimul juridic al efectelor de comerţ cu regimul contractelor şi, implicit, a fost transferat obiectul litigiului din sfera dreptului cambial în sfera dreptului comun.

Pe fond, recurenta arată că plata sumelor înscrise în biletele la ordin nu poate fi condiţionată de îndeplinirea obligaţiilor asumate de părţi printr-un contract de cesiune de creanţă.

Recurenta subliniază că nulitatea absolută a contractului de cesiune de creanţă din anul 2000 nu poate determina nulitatea operaţiunilor de girare şi scontare a biletelor la ordin, acestea intrând sub incidenţa normelor de drept cambial, altfel aducându-se o gravă atingere înseşi titlurilor de credit negociabile şi instrumentelor de plată, respectiv biletelor la ordin.

Recursul este fondat.

Prin cererea introductivă, reclamanta SC A. SA Târgu Jiu a solicitat să se constate nulitatea absolută a operaţiunii de girare a două bilete la ordin emise de reclamantă de la SC T. SA Berbeşti la SC S.D. SRL Târgu Jiu, precum şi a scontării acestor bilete de către BCR Novaci.

Reclamanta a încheiat contractul de cesiune de creanţă, cedent fiind SC T. SA şi cesionar SC A. SA, iar creanţa fiind în sumă de 30 miliarde lei vechi asupra debitorului cedat C.N.L. Oltenia. Executarea contractului s-a stabilit prin anexa la contract şi viza şase etape. În schimbul cedării creanţelor, SC T. SA a primit de la reclamanta SC A. SA şase bilete la ordin. Ultimele două bilete la ordin, ce fac obiectul acestui litigiu, nu mai aveau acoperire în creanţa cedată asupra C.N.L. Oltenia, astfel că reclamanta a notificat cedentul SC T. SA să nu le mai folosească. La data acestei notificări (20 mai 2003), biletele în cauză erau deja girate în favoarea altei societăţi (SC S.D. SRL Târgu Jiu) şi scontate la BCR Novaci (la 29 noiembrie 2002).

Rezultă că reclamanta, debitor cambial principal (trăgător), a învestit instanța de drept comun, tribunalul, cu o acțiune în constatarea nulității absolute a unor operațiuni cambiale, potrivit procedurii și cauzelor de nulitate de drept comun.

În ce privește excepția regimului juridic aplicabil raportului dedus judecății, este de observat că aceasta nu vizează admisibilitatea acțiunii, cum greșit susține recurenta, ci temeinicia ei.

Reclamanta nu a învestit instanța cu constatarea nulității contractului de cesiune de creanțe, ci a solicitat a fi constatate nule operațiunile de girare și scontare a biletelor la ordin, deci a unor titluri de credit, supuse unor reglementări speciale, iar nu de drept comun.

Cambia și biletul la ordin sunt titluri de credit negociabile și instrumente de plată care constată obligația asumată de debitor de a plăti la vedere sau la scadența fixată beneficiarului sau la ordinul acestuia o sumă de bani determinată, ele putând fi transmise prin gir, reglementarea acestor operațiuni fiind stabilită prin Legea nr. 58/1934 și Normele-cadru din 8 martie 1994, emise de către BNR în aplicarea legii.

Orice excepție la îndemâna debitorului cambial poate fi invocată de către acesta numai potrivit reglementărilor speciale mai sus evocate.

În speța de față, girul și scontarea nu pot fi examinate sub aspectul îndeplinirii condițiilor de valabilitate decât în limita expres prevăzută de dreptul cambial, aceste operațiuni ținând intrinsec de titlul cambial și neputând fi departajate material de acesta.

Or, în reglementarea specială, transmiterea cambiei prin gir nu implică și transmiterea raporturilor materiale care au dat naștere raporturilor cambiale, încheierea raporturilor dintre trăgător și tras ce decurg din raportul cambial fundamental și a raporturilor dintre giranți și ceilalți semnatari ai cambiei, deoarece documentul care constată obligațiile cambiale nu cuprinde și aceste raporturi.

Așa fiind, greșit instanțele de judecată au reținut că operațiunile de girare și scontare au urmărit un scop ilicit, respectiv obținerea unor credite cu fraudarea drepturilor și intereselor emitentului titlurilor, adică a reclamantei SC A. SA.

De altfel, această societate nu-și poate invoca propria culpă în încheierea contractului de cesiune de creanță, care constituie izvorul juridic originar în cauză, în sensul că era datoare să verifice creanța, ca mai apoi să emită biletele la ordin în acoperire.

Concluzionând, nu pot fi supuse reglementărilor de drept comun operaţiunile de girare şi scontare a biletelor la ordin, ca operaţiuni efectuate pentru o cauză ilicită, întrucât aceste operaţiuni rămân supuse normelor speciale privind titlurile de credit, nulitatea absolută a acestora trebuind examinată numai sub incidenţa Legii nr. 83/1994 şi a Normelor-cadru.

Pentru aceste considerente, recursul pârâtei a fost admis şi decizia atacată modificată în sensul admiterii apelului pârâtei şi schimbării în tot a sentinţei în sensul respingerii acţiunii reclamantei.

Secţiunea a 3-a. Procedura insolvenţei

63. Bilet la ordin. Procedura insolvenţei. Creanţă certă, lichidă şi exigibilă

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 61 alin. (1)
Legea nr. 85/2006, art. 3 pct. 6

Creditor îndreptăţit să solicite deschiderea procedurii insolvenţei este creditorul a cărui creanţă împotriva patrimoniului debitorului este certă, lichidă şi exigibilă de mai mult de 30 de zile.

Dacă un bilet la ordin nu este învestit cu formulă executorie, suma de bani, capitalul şi accesoriile acestuia nu au caracterul unei creanţe certe, lichide şi exigibile, astfel încât posesorul titlului nu poate cere deschiderea procedurii insolvenţei faţă de debitor.

C.A. Alba Iulia, Secţia comercială, decizia nr. 542 din 29 octombrie 2008, www.jurisprudenta.org

Judecătorul-sindic din cadrul Tribunalului Alba a respins cererea formulată de creditoarea SC E. SA împotriva debitoarei SC E.G. SRL pentru deschiderea procedurii insolvenţei.

Pentru a pronunţa această sentinţă, a reţinut că actul doveditor al creanţei invocate de creditoare este biletul la ordin emis de debitoare la data de 26 noiembrie 2007 pentru suma de 164.317,68 lei, care a fost depus în original, dar care nu este un titlu de credit valid, pentru a putea fi luat în considerare ca act doveditor al creanţei invocate.

A mai reţinut că motivele pentru care biletul la ordin a fost refuzat la plată sunt în număr de trei, respectiv lipsa disponibilului în cont, de

mandat a semnatarului şi un litigiu cu privire la dreptul de proprietate. Lipsa de mandat a semnatarului echivalează cu lipsa semnăturii, care nu poate fi nicicum acoperită, neexistând nicio modalitate de salvgardare a biletului la ordin pentru ipoteza în care nu a fost semnat.

A reţinut şi că transmiterea prin gir a biletului la ordin s-a făcut la o dată anterioară emiterii acestuia, iar rubrica unde figurează girul a fost barată, ceea ce echivalează cu anularea acestei operaţiuni.

Împotriva acestei sentinţe a formulat recurs creditoarea SC E. SA.

În esenţă, se arată în motivele de recurs că în mod eronat s-a reţinut că de pe biletul la ordin lipseşte semnătura emitentului, câtă vreme biletul la ordin este semnat, şi că în refuzul băncii nu există motivul lipsei de mandat a semnatarului, ci numai motivul lipsei de disponibil în cont şi acela al litigiului cu privire la dreptul de proprietate.

Referitor la anularea transmiterii prin gir a biletului la ordin, recurenta arată că este justificată, deoarece biletul la ordin poate fi transmis prin gir numai de către posesorii ulteriori ai acestuia, de beneficiar, iar nu de către emitent.

Recursul este nefondat.

Biletul la ordin este un titlu de credit în temeiul căruia o persoană, numită emitent, îşi asumă obligaţia de a plăti altei persoane, numită beneficiar (sau la ordinul acesteia) o sumă de bani la împlinirea scadenţei.

Regulile care guvernează plata biletului la ordin sunt cele stabilite de art. 41 - 46 din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, modificată prin O.G. nr. 11/1993, aprobată prin Legea nr. 83/1994, ca şi de Normele-cadru privind comerţul făcut de societăţile bancare cu cambii şi bilete la ordin, pe baza Legii nr. 58/1934.

Neplata la scadenţă a sumei de bani prevăzute în biletul la ordin deschide posesorului titlului dreptul la acţiunile directe sau de regres, ca şi la executarea nemijlocită a biletului la ordin, conform art. 47 - 55 şi art. 57 - 65 din Legea nr. 58/1934.

Pentru ca un bilet la ordin să poată constitui temei al deschiderii procedurii insolvenţei, el trebuie să aibă valoarea unui titlu executoriu, valoare dată de învestirea cu formulă executorie, care consfinţeşte că biletul la ordin îndeplineşte toate condiţiile formale cerute de lege pentru validitatea acestuia.

În speţă, biletul la ordin prezentat de reclamantă nu este învestit cu formulă executorie, ceea ce înseamnă că suma de bani, capitalul şi accesoriile acestuia nu au caracterul unei creanţe certe, lichide şi exigibile, condiţie cerută de art. 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 pentru

ca posesorul titlului să fie îndreptăţit să solicite deschiderea procedurii.

În speţă, judecătorul-sindic s-a substituit instanţei competente cu învestirea cu formulă executorie a biletului la ordin, făcând o analiză a cerinţelor ce trebuie îndeplinite de acesta pentru a se proceda la executarea nemijlocită a biletului la ordin în cadrul procedurii concursuale de executare, care este procedura insolvenţei.

Pentru aceste motive, recursul a fost respins.

Notă: Articolul 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 a fost modificat prin Legea nr. 169/2010 (M. Of. nr. 505 din 21 iulie 2010) şi are, în prezent, următorul conţinut:

„Prin creditor îndreptăţit să solicite deschiderea procedurii insolvenţei se înţelege creditorul a cărui creanţă împotriva patrimoniului debitorului este certă, lichidă şi exigibilă de mai mult de 90 de zile. Creditorii, inclusiv cei bugetari, vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenţei doar în cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăşi suma prevăzută la art. 3 pct. 12".

64. Bilet la ordin. Procedura insolvenţei. Contestarea autenticităţii titlului. Consecinţe

Legea nr. 85/2006, art. 3 pct. 6, art. 31 alin. (1)
C. proc. civ., art. 379 alin. (3)

Biletul la ordin în legătură cu care debitorul emitent a formulat plângere la parchet şi a fost începută urmărirea penală pentru infracţiuni de fals nu constată o creanţă certă, lichidă şi exigibilă, astfel încât nu poate constitui temei pentru deschiderea procedurii insolvenţei.

C.A. Oradea, Secţia comercială şi de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 15 din 22 ianuarie 2009, www.jurisprudenta.org

Tribunalul Bihor a admis cererea formulată de creditorul S.J. SA pentru deschiderea procedurii insolvenţei împotriva debitorului SC P.J. SRL.

Pentru a se pronunţa astfel, instanţa de fond a constatat că debitorul se află în încetare de plăţi, stare de fapt dovedită cu aceea că, după 30 de zile de la scadenţă, debitorul nu a plătit datoria sa faţă de creditor, acesta din urmă având o creanţă comercială, certă, lichidă şi

exigibilă împotriva debitorului, în cuantum de 25.239,3 lei, dovedită cu contractul de credit din 5 octombrie 2007, încheiat între creditoare şi SC E.H.M. SRL şi biletul la ordin girat în favoarea creditoarei de către debitoare.

Împotriva acestei hotărâri a formulat recurs SC P.J. SRL, solicitând casarea în totalitate a sentinţei şi, în urma rejudecării în fond a cauzei, să se dispună suspendarea cererii creditoarei S.J. SA.

În motivarea recursului, debitorul a arătat că nu a avut niciun fel de raport juridic cu SC E.H.M. SRL, ci singura societate cu care a avut raporturi comerciale este SC E.U. SRL. În realitate, tatăl administratorului acestei din urmă societăţi, administrator al SC E.H.M. SRL, a sustras biletul la ordin, pe care l-a completat cu o sumă şi apoi a garantat cu respectivul bilet la ordin restituirea creditului luat de la S.J. SA.

În urma plângerii penale formulate împotriva persoanelor vinovate de săvârşirea faptei, s-a dispus începerea urmăririi penale, astfel că, în temeiul art. 244 pct. 2 C. proc. civ., se impune suspendarea cererii de deschidere a procedurii insolvenţei până la soluţionarea definitivă a procesului penal.

Recursul este fondat.

În susţinerea cererii de deschidere a procedurii, creditoarea S.J. SA a invocat, drept înscris constatator al creanţei sale, biletul la ordin emis la data de 1 octombrie 2007 de către SC P.J. SRL în favoarea lui SC E.H.M. SRL, cu scadenţa la data de 7 decembrie 2007, girat în favoarea S.J. SA, drept garanţie pentru creditul de care a beneficiat giranta.

În faţa instanţei de fond, debitoarea a contestat emiterea biletului la ordin în favoarea SC E.H.M. SRL, făcând dovada depunerii la Parchetul de pe lângă Judecătoria Oradea a plângerii penale împotriva a două persoane pentru săvârşirea infracţiunilor de fals în înscrisuri şi uz de fals în legătură cu biletul la ordin de care se prevalează creditoarea.

Din coroborarea prevederilor art. 31 alin. (1) şi art. 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 se desprinde concluzia că, pentru a se putea deschide procedura insolvenţei la cererea unui creditor, acesta trebuie să deţină împotriva patrimoniului debitorului o creanţă certă, lichidă şi exigibilă. Certitudinea creanţei presupune, în sensul art. 379 alin. (3) C. proc. civ., existenţa sa neîndoielnică, rezultată din însuşi actul de creanţă sau din alte acte ce emană de la debitor ori sunt recunoscute de acesta.

O asemenea condiţie nu este îndeplinită în situaţia în care debitorul contestă prin orice mijloace creanţa invocată împotriva sa. În speţă, debitoarea a contestat atât în faţa instanţei de fond, cât şi a celei de recurs creanţa creditoarei împotriva sa, iar într-o asemenea împrejurare, chiar în ipoteza în care debitoarea nu a uzat de dreptul de a formula contestaţie împotriva cererii de deschidere a procedurii, se impunea respingerea acestei cereri pentru neîndeplinirea condiţiilor impuse de Legea nr. 85/2006 sub aspectul certitudinii creanţei.

Având în vedere cele expuse, alături şi de alte considerente, recursul a fost admis şi sentinţa modificată în totalitate, în sensul respingerii cererii de deschidere a procedurii insolvenţei împotriva debitoarei.

Notă: Articolul 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 a fost modificat prin Legea nr. 169/2010 (M. Of. nr. 505 din 21 iulie 2010) şi are, în prezent, următorul conţinut:

„Prin creditor îndreptăţit să solicite deschiderea procedurii insolvenţei se înţelege creditorul a cărui creanţă împotriva patrimoniului debitorului este certă, lichidă şi exigibilă de mai mult de 90 de zile. Creditorii, inclusiv cei bugetari, vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenţei doar în cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăşi suma prevăzută la art. 3 pct. 12".

Secţiunea a 4-a. Executarea cambială

§ 1. Învestirea cu formulă executorie

65. Bilet la ordin. Titlu executoriu. Aplicarea formulei executorii pe o traducere legalizată a înscrisului cambial redactat într-o altă limbă. Nulitate absolută

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 63
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, art. 320 lit. d)

Executarea silită nu se poate porni decât în temeiul unui titlu executoriu, respectiv al unui înscris învestit cu formulă executorie. Formula executorie se aplică pe titlu. Aplicarea formulei

executorii pe o traducere legalizată a înscrisului cambial redactat într-o altă limbă atrage nulitatea titlului executoriu.

C.A. Bucureşti, Secţia a VI-a comercială, decizia nr. 1549 din 15 noiembrie 2002, în P.J.C. 2002, p. 44

Prin acţiune, oponenta SC Z. SA a formulat opoziţie la executarea biletului la ordin, în contradictoriu cu intimata SC S. SA, solicitând constatarea nulităţii biletului la ordin emis la data de 27 august 1999 pentru suma de 109.376,70 euro, titlu emis în vederea garantării plăţii unei cantităţi de fire livrate de către creditoare, conform facturii din 23 august 1999, pentru care oponenta a formulat obiecţiuni calitative, iar în subsidiar, constatarea pierderii forţei executorii şi anularea tuturor formelor de executare.

Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti a admis opoziţia la executarea cambială, a constatat nulitatea titlului executoriu, respectiv traducerea legalizată a biletului la ordin emis de oponentă la data de 23 august 1999, şi a anulat formele de executare.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de fond a reţinut că executarea silită s-a pornit în baza unui titlu executoriu lovit de nulitate, deoarece formula executorie a fost aplicată pe traducerea legalizată a biletului la ordin, pct. 320 lit. d) din Normele-cadru ale BNR nr. 6/1994 prevăzând că aceasta se aplică pe titlu, fără a face vreo distincţie în funcţie de limba în care acesta s-a redactat.

Împotriva acestei sentinţe a declarat apel intimata SC S. SA, solicitând schimbarea în tot a hotărârii atacate şi respingerea opoziţiei la executare, arătând în motivare că în mod greşit prima instanţă a considerat că formula executorie se poate aplica pe un înscris redactat într-o altă limbă străină, iar nu pe traducerea legalizată a acestuia. Având în vedere semnificaţia formulei executorii, a arătat apelanta, este firesc ca formula executorie să se aplice pe un înscris în limba română, în caz contrar fiind necesar ca persoanele împotriva cărora se îndreaptă executarea să cunoască o limbă care nu este obligatorie pe teritoriul României.

Împotriva aceleiaşi sentinţe a formulat apel şi oponenta SC Z. SA, susţinând, între alte motive, că hotărârea atacată cuprinde o contradicţie între minută şi dispozitiv, în sensul că în minută lipseşte sintagma „traducerea legalizată a biletului de ordin"; pe de altă parte, expresia „titlu executoriu" nu se confundă cu aceea de „înscris cu formulă executorie".

Tribunalul Bucureşti a respins apelurile.

În motivarea deciziei, instanța de apel a arătat că în mod corect instanța de fond a reținut că titlul executoriu reprezentat de traducerea legalizată a biletului la ordin, pe care s-a aplicat formula executorie, este lovit de nulitate absolută, din moment ce formula executorie se aplică doar pe originalul înscrisului.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs SC Z. SA.

Recursul este nefondat.

Conform art. 62 din Legea nr. 58/1934, privind cambia şi biletul la ordin, modificată, debitorul cambial poate să declanşeze un veritabil proces cambial, invocând excepția de nulitate a înscrisului cambial. Prin urmare, legiuitorul reglementează o cale de apărare a debitorului cambial, prin care acesta, având o poziție ofensivă (în opoziția la executare cambială debitorul are calitatea de reclamant), poate paraliza executarea silită a înscrisului cambial învestit cu formulă executorie. De asemenea, conform normelor procesuale de drept comun, executarea nu se poate porni decât în temeiul unui titlu executoriu, respectiv al unui înscris învestit cu formulă executorie.

În speță, titlul executoriu a cărui executare silită s-a pornit şi împotriva căruia s-a făcut opoziție la executare cambială îl reprezintă traducerea legalizată a înscrisului cambial în limba engleză, traducere pe care s-a aplicat formula executorie, cu încălcarea evidentă a legii.

Înscrisul redactat în limba engleză nu constituie în acțiunea de față titlu executoriu, întrucât nu este învestit cu formulă executorie. Singurul înscris care putea fi invocat ca titlu executoriu şi care putea fi pus în executare era traducerea legalizată a originalului biletului la ordin, a cărui anulare, de altfel, s-a dispus prin sentința pronunțată de prima instanță de fond.

Dată fiind rațiunea reglementării din art. 62 al Legii nr. 58/1934, modificată, excepțiile privind forma şi fondul biletului la ordin pot fi invocate fie pe calea unei acțiuni de drept comun în anulare sau în constatarea nulității absolute, acțiune care este de competența tribunalului, fie pe calea unei opoziții la executare cambială, formulată în cadrul executării silite a biletului la ordin în original, după învestirea acestuia cu formulă executorie.

În ceea ce priveşte prima cale reglementată de lege, acțiunea în anulare de drept comun, nu s-ar putea susține invocarea excepției autorității de lucru judecat față de hotărârea de fond dată în acțiunea de față, fiindcă, pe de o parte, este vorba despre o altă cauză juridică, iar, pe de altă parte, opoziția la executare reprezintă o procedură specială, derogatorie în raport cu acțiunea în anulare de drept comun.

De asemenea, nu s-ar putea invoca excepția autorității de lucru judecat nici în cazul în care se pornește opoziție la executare în cadrul executării silite a biletului la ordin în original, întrucât ceea ce dobândește autoritatea de lucru judecat este dispozitivul hotărârii, fapt ce rezultă din interpretarea *per a contrario* a art. 258 alin. (3) C. proc. civ. Or, în speța de față, în dispozitivul hotărârii pronunțate de prima instanță se reține că se dispune anularea titlului, respectiv a traducerii legalizate. Așadar, obiectul celor două acțiuni este diferit.

Pentru considerentele de mai sus invocate, recursul a fost respins.

66. Bilet la ordin. Învestire cu formulă executorie. Debitor față de care s-a deschis procedura de reorganizare judiciară. Relevanță

Legea nr. 58/1934, art. 61, art. 106
C. proc. civ., art. 373, art. 374, art. 379

În cazul sesizării cu cererea de încuviințare a executării silite a unui bilet la ordin, instanța trebuie să verifice numai dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru executarea silită, neavând relevanță împrejurarea că debitoarea se află în procedura de reorganizare judiciară.

I.C.C.J., Secția comercială, decizia nr. 3507 din 9 iunie 2005, www.scj.ro

Prin încheierea din 11 noiembrie 2003, Judecătoria Ploiești a admis cererea de executare silită prin poprire formulată de B.E.J. M.S. și a încuviințat executarea silită a biletului la ordin emis de SC E. SRL la data de 10 aprilie 2003, scadent la 9 mai 2003.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel debitoarea SC E. SRL.

Curtea de Apel Ploiești a respins ca nefondat apelul.

Împotriva acestei decizii debitoarea a declarat recurs, considerând, printre altele, că în mod greșit s-a admis cererea de executare silită, deoarece a fost deschisă procedura de reorganizare judiciară și orice acțiune se suspendă, conform Legii nr. 64/1995, republicată.

Recursul este neîntemeiat.

Din verificarea actelor și lucrărilor dosarului se constată că instanțele au încuviințat în mod corect executarea silită a biletului la ordin emis de debitoare la 10 aprilie 2003, scadent la 9 mai 2003, fiind înde-

plinite condiţiile prevăzute de art. 373, art. 374 şi art. 379 C. proc. civ. privind executarea silită.

Împrejurarea că debitoarea se află în procedura de reorganizare judiciară este lipsită de relevanţă, întrucât, în speţă, instanţa a fost sesizată cu cererea de încuviinţare a executării silite a unui titlu executoriu şi a avut de verificat numai dacă sunt îndeplinite condiţiile cerute de lege pentru executarea silită.

Pentru aceste considerente, recursul a fost respins.

§ 2. Opoziţia la executare

67. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Comunicarea somaţiei. Primirea acesteia. Cerere de repunere în termen

Legea nr. 58/1934, art. 62
C. proc. civ., art. 90 - 95, art. 387

Potrivit art. 62 din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, opoziţia la executare poate fi intentată în termen de 5 zile de la data primirii somaţiei de executare de către debitor, nu de la data comunicării actului de procedură.

Faptul că somaţia de executare a fost afişată pe uşa contestatorului, care arată că la acel moment se afla în perioada concediului legal de odihnă, are semnificaţia că el nu a luat cunoştinţă de aceasta şi pune în discuţie o cerere de repunere în termen.

I.C.C.J., Secţia comercială, decizia nr. 3577 din 12 octombrie 2004, www.scj.ro

Prin contestaţia la executare, SC F.D. SRL Botoşani a cerut, în contradictoriu cu intimata SC V. SRL Galaţi, anularea formelor de executare şi desfiinţarea titlului executoriu, bilet la ordin, care nu a fost semnat şi ştampilat, ci numai completat de intimată.

Judecătoria Botoşani a admis excepţia tardivităţii opoziţiei la executare şi a respins contestaţia.

Instanţa de fond a reţinut că, printr-o încheiere a aceleiaşi judecătorii, a fost încuviinţată executarea silită a biletului la ordin, iar biroul executorului judecătoresc a început executarea, emiţând o somaţie la data de 23 august 2003, în timp ce contestatorul a formulat cererea la

data de 2 septembrie 2003, peste termenul de 5 zile prevăzut de art. 62 din Legea nr. 58/1934.

Curtea de Apel Suceava a respins ca nefondat apelul declarat de contestatoare, considerând că opoziția la executare a fost formulată după expirarea termenului stabilit de lege.

Contestatoarea a declarat recurs, considerând că procedura de comunicare a somației de executare a încălcat prevederile art. 92[1] C. proc. civ., deoarece somația a fost afișată pe ușa destinatarului, în timp acesta se afla în concediu legal de odihnă.

Recurenta a depus și decizia civilă pronunțată de Curtea de Apel Suceava, prin care a fost admis apelul contestatoarei și s-au respins cererea de învestire cu formulă executorie a titlului executoriu și cererea de încuviințare a executării silite.

Recursul este fondat.

Dispozițiile art. 387 C. proc. civ. stabilesc obligația emiterii unei somații pentru ca executorul judecătoresc să poată începe executarea.

Comunicarea actelor de procedură trebuie să respecte dispozițiile art. 90 - 95 C. proc. civ., iar executorul a îndeplinit procedura de comunicare a somației prin afișare la ușa destinatarului, întrucât nicio persoană nu a fost găsită.

Printre motivele invocate în apel, contestatorul a precizat că în perioada 20 - 31 august 2003 se afla în concediul legal de odihnă, situație în care a considerat că termenul curge de la data la care a luat cunoștință. Caracterul acestei motivări pune în discuție o cerere de repunere în termen, pe care instanța de apel nu a analizat-o.

În aceeași măsură, instanțele au evitat analiza textului art. 62 din Legea nr. 58/1934, care stabilește că termenul de 5 zile curge de la primirea somației de către debitor, iar nu de la comunicarea actului de procedură.

De aceea, în vederea soluționării cererii de repunere în termen, s-a casat decizia și s-a trimis cauza spre rejudecare Tribunalului Botoșani.

68. Bilet la ordin. Contestație la executare. Opoziție la executare. Calificare. Termen de introducere. Tardivitate

Legea nr. 58/1934, art. 2, art. 19, art. 62, art. 63, art. 106
C. proc. civ., art. 401

Când contestatorul atacă executarea silită pentru motive privind nevalabilitatea titlului executoriu bilet la ordin, nu are

relevanță că cererea a fost intitulată „contestație la executare", dacă motivele invocate atrag calificarea acesteia ca fiind „opoziție cambială la executare".

Întrucât dispozițiile art. 62 din Legea nr. 58/1934 privind cambia şi biletul la ordin reprezintă norma specială, aplicabilă cu prioritate față de dreptul comun, reprezentat de art. 401 C. proc. civ., termenul în care se poate porni demersul contestatorului este cel special de 5 zile, nu cel general de 15 zile.

Jud. Sectorului 3 Bucureşti, sentința nr. 362 din 20 ianuarie 2004, www.legalis.ro

Prin cererea formulată la data de 6 noiembrie 2003 şi apoi precizată, contestatoarea SC P. SRL a solicitat, în contradictoriu cu intimata SC R. SA şi terțul poprit BCR, anularea tuturor formelor de executare silită.

În motivarea cererii, contestatoarea a arătat că titlul executoriu este un bilet la ordin care nu a fost emis de ea, motiv pentru care lipsesc şi semnăturile şi ştampilele.

Intimata a formulat întâmpinare şi a invocat excepția inadmisibilității, întrucât, potrivit dispozițiilor art. 62 alin. (2) din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, există o cale de atac specifică, numită opoziție, care nu trebuie confundată cu contestația la executare. De asemenea, intimata, în acelaşi temei de drept, a invocat excepția tardivității, întrucât opoziția se face în termen de 5 zile de la primirea somației, iar contestația este depusă peste acest termen.

Contestatoarea a depus precizare la contestație şi a arătat că înțelege să conteste executarea şi toate actele de procedură efectuate, motivul contestației constituindu-l nevalabilitatea titlului executoriu, deoarece biletul la ordin nu îndeplineşte condițiile cerute de lege.

Cu privire la excepțiile inadmisibilității şi tardivității contestației, instanța a reținut următoarele:

Contestatoarea a formulat contestație la executare împotriva executării pornite de intimata SC R. SA, pentru lipsa titlului executoriu, susținând că biletul la ordin emis de SC P. SRL nu îndeplineşte condițiile legale şi nu este valabil. Aşadar, contestația la executare vizează titlul executoriu, care este un bilet la ordin.

Potrivit dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 58/1934, asupra cambiei şi biletului la ordin, debitorul poate face opoziție la executare la instanța care a învestit cambia, respectiv biletul la ordin, cu formulă executorie, în termen de 5 zile de la primirea somației, iar potrivit

art. 63, în procesele cambiale pornite fie pe cale de acțiune, fie pe cale de opoziție la somația de executare, debitorul nu va putea opune decât excepțiunile de nulitate a titlului prevăzute de art. 2, precum și cele care nu sunt oprite de art. 19.

Față de aceste dispoziții, a fost respinsă excepția inadmisibilității contestației, cauzele de nulitate invocate de contestatoare fiind prevăzute de art. 2 coroborat cu art. 1 din Legea nr. 58/1934, modificată.

Contestatoarea a luat cunoștință de somație la data de 27 octombrie 2003, iar contestația la executare a formulat-o la data de 6 noiembrie 2003, peste termenul de 5 zile prevăzut de art. 62 din Legea nr. 58/1934.

Conform principiului de drept *specialia generalibus derogant*, termenul de formulare a contestației este de 5 zile, potrivit dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 58/1934 privind cambia și biletul la ordin, care reprezintă norma specială, nu de 15 zile, în temeiul art. 401 C. proc. civ., care este o normă de drept comun.

Pentru aceste considerente, instanța a admis excepția tardivității introducerii contestației la executare și a respins contestația ca tardiv formulată.

69. Cambie. Executare silită. Opoziție. Suspendarea provizorie a executării. Cazuri

Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 320 lit. o)

În materie cambială, opoziția la executare se judecă, prioritar, după procedura prevăzută de legea specială.

Prin derogare de la prevederile dreptului comun, executarea se va putea suspenda numai dacă oponentul nu recunoaște semnătura de pe titlu, înscriindu-se în fals, sau nu recunoaște procura.

C.A. Constanța, Secția comercială, maritimă și fluvială, precum și pentru cauze de contencios administrativ și fiscal, încheierea nr. 6/COM din 11 februarie 2004, în B.J.C.P.J.C.A. Constanța 2004, p. 184-185

Reclamanta SNPPSAB-SPC a solicitat, pe cale de ordonanță președințială, suspendarea provizorie a încheierii de încuviințare a executării silite până la judecarea cererii de soluționare a cererii de suspendarea executării aceleiași hotărâri.

Judecătoria Timişoara a admis cererea formulată de SC P. SRL Timişoara în contradictoriu cu P. Constanţa şi a dispus învestirea cu formulă executorie a cambiei emise de debitoare la 27 mai 2003 în favoarea creditoarei pentru suma de 2.083.854:438 lei vechi.

Judecătoria Constanţa a admis cererea formulată de aceeaşi creditoare şi a încuviinţat cererea de începere a procedurii de executare silită în baza titlului executoriu reprezentând cambia.

Împotriva acestei ultime încheieri P. Constanţa a declarat apel şi a formulat cererea de ordonanţă preşedinţială având ca obiect suspendarea provizorie a executării până la judecarea cererii de suspendare a executării.

Examinând cererea prin prisma susţinerilor, Curtea a reţinut:

Potrivit art. 320 alin. (1) din Legea nr. 58/1934[1)], modificată prin Legea nr. 83/1994, debitorul are calea opoziţiei împotriva hotărârii pronunţate de judecătoria care a învestit cambia cu formulă executorie.

Împotriva acestei hotărâri, debitorul poate face apel în termen de 15 zile de la pronunţare, care se judecă potrivit regulilor de procedură civilă [art. 320 lit. n)].

Este relevantă dispoziţia de la lit. o), în sensul că, pe baza opoziţiei, judecătoria care a început executarea va putea suspenda executarea numai dacă oponentul nu recunoaşte semnătura de pe titlu, înscriindu-se în fals, sau nu recunoaşte procura.

Rezultă că, în materie cambială, suspendarea executării se face numai în condiţiile speciale şi limitative prevăzute de art. 320 lit. o), normă ce derogă de la prevederile dreptului comun, respectiv Codul de procedură civilă.

70. Cambie. Fidejusiune. Opoziţie cambială. Prescripţie extinctivă. Întrerupere

C. civ., art. 948, art. 962, art. 963, art. 1091, art. 1653, art. 1654, art. 1679
Decretul nr. 167/1958, art. 16, art. 20
Legea nr. 58/1934, art. 63
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 228, pct. 330

1. Fidejusiunea nu poate întrece ca întindere datoria principală şi nici nu poate fi făcută în condiţii mai oneroase. Ea urmează

[1)] De fapt, este vorba de Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR.

soarta obligației principale în ceea ce privește cauzele de valabilitate și de stingere.

Dacă obligația principală se stinge prin prescripție, concomitent se stinge și obligația accesorie a fidejusorului.

2. Pentru a întrerupe prescripția extinctivă, recunoașterea datoriei trebuie să emane de la debitor, nu de la fidejusor.

3. Cambia trebuie să îndeplinească nu numai condițiile formale prevăzute de legea specială, ci și condițiile de fond, potrivit dreptului comun.

C.A. București, Secția a V-a comercială, decizia nr. 1101 din 30 septembrie 2002, în P.J.C. 2002, p. 48-52

Prin cererea din 17 decembrie 2001, B.V., în calitate de tras în cambia învestită cu formulă executorie, în contradictoriu cu Banca X, a formulat opoziție cambială, solicitând invalidarea titlului cambial.

Judecătoria Sectorului 3 București a respins excepția prescripției și a respins opoziția cambială ca neîntemeiată.

Instanța de fond a respins excepția prescripției, reținând că, prin convenția încheiată la 26 octombrie 1998, între petent și intimată, aceasta a recunoscut datoria, obligându-se a plăti în locul SC R., astfel că, prin recunoaștere, termenul de prescripție a fost întrerupt potrivit art. 16 lit. a) din Decretul nr. 167/1958, urmând să curgă un alt termen de prescripție de la data de 30 septembrie 2000.

Pe fondul cauzei, s-au reținut următoarele aspecte:

La data de 26 octombrie 1998, prin convenția părților din cauză, s-a stipulat ca toate disponibilitățile bănești în lei și valută existente în contul personal al petentului, la oricare din sucursalele Băncii X, precum și cele viitoare să fie destinate stingerii datoriilor SC R., rezultate din contractul de asociere în participațiune, stabilindu-se ca termen limită de plată 30 septembrie 2000, iar în dispoziția finală s-a dat intimatei dreptul ca, în caz de neexecutare, să recurgă la toate mijloacele legale pentru recuperarea creanței.

Întrucât petentul nu și-a achitat datoria, la data de 14 martie 2001, intimata, în calitate de trăgător, a emis o cambie cu scadență la 22 martie 2001, trasă în favoarea sa, asupra petentului în calitate de tras. Cambia a fost învestită cu formulă executorie, iar la 11 decembrie 2001 a fost emisă somația de executare.

Faţă de dispoziţiile art. 63 şi art. 19 din Legea nr. 58/1934, petentul a invocat o excepţie personală, şi anume lipsa convenţiei executive din cadrul convenţiei din 26 octombrie 1998.

Deoarece nu se poate vorbi de lipsa convenţiei executive, iar cambia este un mijloc legal de recuperare a unei datorii, se poate trage o cambie asupra trasului în favoarea creditorului. Nu a fost primită nici apărarea trasului, potrivit căreia cambia nu poartă semnătura acestuia şi nici apărarea întemeiată pe lipsa acceptării cambiei de către tras.

Tribunalul Bucureşti a respins apelul trasului.

Împotriva deciziei a declarat recurs trasul, susţinând că instanţa de apel a interpretat greşit convenţia intervenită între acesta şi intimată, în sensul că ea nu poate fi asimilată unei convenţii care a generat un raport cambial, iar instanţa de apel a respins în mod greşit excepţia prescripţiei.

Recursul este fondat.

Obligaţia principală izvorăşte din contractul încheiat la 25 ianuarie 1996, intervenit între mandatarul Băncii X şi SC R. Durata acestui contract a fost de 150 de zile, deci până la 25 iunie 1996. În raport de această dată, rezultă că prescripţia obligaţiei principale a intervenit la 25 iunie 1999.

Actul juridic intervenit la 26 octombrie 1998 între Banca X şi B.V. este unul accesoriu, de garantare a obligaţiei principale izvorâte din contract.

Convenţia de la 26 octombrie 1998 este o fidejusiune, deci o garanţie personală, şi nu poate avea alte caractere juridice decât cele specifice naturii ei. Astfel, principalul caracter al unui asemenea act juridic este acela de a fi accesoriu faţă de obligaţia principală.

Fidejusiunea nu poate întrece ca întindere datoria debitorului şi nici nu poate fi făcută în condiţii mai oneroase. Aşadar, dacă obligaţia principală era una perfectă până la 25 iunie 1999, după această dată ea a devenit una imperfectă şi nu se poate ca fidejusorul să prelungească scadenţa până la 30 septembrie 2000. A judeca în sens contrar înseamnă a stabili clauze mai oneroase pentru fidejusor decât pentru debitorul însuşi, ceea ce nu poate fi primit, întrucât contravine art. 1654 C. civ.

Fidejusiunea va urma soarta obligaţiei principale în ceea ce priveşte cauzele de valabilitate şi de stingere (art. 1653 C. civ.). În consecinţă, dacă obligaţia principală s-a stins prin prescripţie la 25 iunie 1999, atunci şi obligaţia accesorie de garanţie personală s-a stins, tot prin prescripţie, la 25 iunie 1999 (art. 1679, art. 1091 şi art. 1837 C. civ.).

După data de 25 iunie 1999, ambele obligații se transformă din obligații perfecte în obligații imperfecte (art. 20 din Decretul nr. 167/1958), ce nu mai pot fi aduse la îndeplinire pe calea executării silite, fiind permisă numai executarea lor de bunăvoie.

În cauză, prescripția este analizată în accepțiunea de mod de stingere a obligației (art. 1091 şi art. 1837 C. civ.), nu în înțelesul de prescripție a dreptului material la acțiune. Aceasta deoarece titlul cambial are conferit prin lege caracterul executoriu, însuşire care permite valorificarea directă a creanței cambiale printr-o procedură de executare, fără a fi necesară o procedură judiciară (formularea unei acțiuni în fața instanței de judecată) de constituire a unui titlu executoriu prin hotărâre judecătorească.

Cu privire la recunoaşterea datoriei SC R. de către B.V. prin convenție, instanța de fond şi cea de apel au aplicat greşit prevederile art. 16 lit. a) din Decretul nr. 167/1958 şi ale art. 1865 pct. 3 C. civ. Astfel, recunoaşterea trebuie să emane de la debitor, iar nu de la fidejusor.

Excepția prescripției este referitoare la raportul fundamental, iar invocarea ei este permisă de art. 63 alin. (2), (3) şi (4) din Legea nr. 58/1934, precum şi de dispozițiile Normelor-cadru nr. 6/1994 emise de BNR, pct. 328 lit. a) şi pct. 330 lit. d). Acest din urmă temei de drept motivează imposibilitatea executării silite cambiale a unei obligații prescrise transformate într-o obligație imperfectă, susceptibilă numai de o eventuală executare benevolă.

În concluzie, pe cale defensivă, prin invocarea excepției prescripției se aduce în discuție validitatea obiectului prestației cambiale. Se constată că obiectul cambiei, privită ca act juridic, îl reprezintă o obligație prescrisă, iar nevalabilitatea obiectului actului juridic este o cauză de nulitate absolută (art. 948, art. 962, art. 963 C. civ.).

Cambia trebuie să îndeplinească nu numai condițiile formale prevăzute de art. 1 din Legea nr. 58/1934, dar şi condițiile de fond, ca orice act juridic. Pentru că Legea nr. 58/1934 nu are prevederi speciale referitoare la condițiile de fond ale cambiei, urmează să se aplice dreptul comun, astfel cum s-a reținut mai sus.

Ca atare, recursul a fost admis şi decizia atacată modificată în tot, în sensul admiterii apelului şi schimbării în parte a sentinței atacate, fiind admise excepția prescripției şi opoziția cambială şi anulată cambia emisă la 14 martie 2001.

71. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Scadenţă la o zi fixă. Prezentarea la plată. Cui se poate cere plata. Banca unde îşi are contul emitentul

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 41, art. 42
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 490

Deoarece plata biletului la ordin se face de către emitent, legea nu prevede formalitatea prezentării titlului pentru acceptare, astfel încât, la scadenţă, biletul la ordin se prezintă la plată direct emitentului.

Trib. Timiş, Secţia comercială şi de contencios administrativ, decizia nr. 29/A din 27 iunie 2008, nepublicată[1)]

Prin opoziţia la executare, debitoarea G.F. a solicitat, în contradictoriu cu intimata creditoare SC D. SRL, anularea actelor de executare silită pornite în dosarul execuţional.

În motivarea opoziţiei, debitoarea a arătat că a emis la data de 5 octombrie 2007 în beneficiul creditoarei un bilet la ordin pentru suma de 170.000 lei, cu scadenţa la data de 10 decembrie 2007, această operaţiune fiind efectuată pentru garantarea plăţii anumitor produse pe care o altă societate le cumpărase de la creditoare.

La scadenţă, creditoarea ar fi trebuit să introducă la plată în bancă biletul la ordin, iar contravaloarea lui ar fi fost încasată ca urmare a demersurilor făcute de banca plătitoare. Datoria garantată s-a stins însă de către SC A.F. SRL prin plată, astfel încât nu mai este nevoie de folosirea biletului la ordin în momentul scadenţei.

Executorul judecătoresc putea da curs cererii de executare silită şi putea proceda la emiterea somaţiei doar după ce i se făcea dovada că biletul la ordin a fost introdus la bancă, dar nu a putut fi încasat pe această cale.

Judecătoria Timişoara a respins opoziţia la executare.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de fond a avut în vedere următoarele considerente:

La data de 5 octombrie 2007, debitoarea a emis în favoarea creditoarei biletul la ordin în valoare de 170.000 lei, cu scadenţa la data de 10 decembrie 2007.

[1)] Irevocabilă prin respingerea recursului oponentei (C.A. Timişoara, Secţia comercială, decizia nr. 804/R din 7 octombrie 2008).

Prin cererea formulată la data de 27 februarie 2008, creditoarea a solicitat punerea în executare silită a biletului la ordin.

Prin somația comunicată debitoarei la data de 27 februarie 2008, i s-a pus în vedere ca în termen de o zi să achite creditorului debitul și cheltuielile de executare silită.

Potrivit art. 490 din Normele-cadru privind comerțul făcut de societățile bancare și celelalte societăți de credit, cu cambii și bilete la ordin, pe baza Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, modificată prin Legea nr. 83/1994, biletul la ordin este un titlu de credit creat de subscriitor sau emitent, în calitate de debitor, care se obligă să plătească o sumă de bani fixată, la un anumit termen sau la prezentare unei alte persoane, denumită beneficiar, care are calitatea de creditor.

Emiterea biletului la ordin este determinată de existența între părți a unui raport juridic.

Potrivit art. 106 din Legea nr. 58/1934, sunt aplicabile biletului la ordin, în măsura în care nu sunt incompatibile cu natura acestui titlu, dispozițiile relative la cambie, privind scadența (art. 36-40), plata (art. 41-46) (...).

Deoarece, în cazul biletului la ordin, plata se face de către emitent, iar nu de o altă persoană, ca în cazul cambiei, legea nu mai prevede formalitatea prezentării biletului la ordin pentru acceptare. Emitentul este obligat să plătească la scadență suma prevăzută în titlu.

Neplata la scadență a sumei de bani prevăzute în biletul la ordin deschide posesorului titlului dreptul la acțiunile directe sau de regres ori la executarea nemijlocită a biletului la ordin.

În cazul de față, creditoarea nu a făcut dovada achitării sumei menționate în cuprinsul biletului la ordin, iar potrivit art. 106 coroborat cu art. 61 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin are valoare de titlu executoriu pentru capital și accesorii.

Deși contestatoarea a invocat faptul că debitul a fost achitat de SC A.F. SRL, nu a prezentat nicio dovadă în acest sens.

În ceea ce privește nedepunerea biletului la ordin la bancă pentru a fi încasată contravaloarea lui, având în vedere dispozițiile menționate mai sus, intimata nu avea această obligație, cu atât mai mult cu cât în cuprinsul biletului la ordin nu se precizează banca plătitoare, nefiind completate rubricile „cont" și „deschis la".

Împotriva acestei sentințe a declarat apel opozanta debitoare G.F., solicitând modificarea în tot a sentinței în sensul admiterii opoziției la executare.

În motivarea apelului, opozanta a arătat că:

- potrivit art. 106 coroborat cu art. 36 din Legea nr. 58/1934, pentru a încasa contravaloarea biletului la ordin, creditoarea avea obligaţia să-l introducă în bancă la scadenţă;

- deoarece biletul la ordin este instrument de plată, în cazul emiterii lui, debitorul şi-a asumat obligaţia de plată şi, totodată, acordul de a plăti creanţa respectivă;

- biletul la ordin a fost prezentat executorului judecătoresc fără a fi introdus întâi în bancă, deci fără să fi existat vreun refuz la plată.

Apelul este nefondat.

În conformitate cu pct. 490 din Normele-cadru nr. 6 din 8 martie 1994 privind comerţul făcut de societăţile bancare şi celelalte societăţi de credit, cu cambii şi bilete la ordin, pe baza Legii nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, modificată prin Legea nr. 83/1994, biletul la ordin este un titlu de credit care pune în legătură în procesul creării sale două persoane, subscriitorul sau emitentul şi beneficiarul; titlul este creat de subscriitor sau emitent în calitate de debitor, care se obligă să plătească o sumă de bani fixată, la un anumit termen sau la prezentare unei alte persoane, denumită beneficiar, care are calitatea de creditor.

Aşadar, în cazul biletului la ordin plata se face de către debitorul emitent, neexistând obligaţia prezentării titlului la vreo unitate bancară.

De altfel, opozanta debitoare nici nu a completat în biletul la ordin rubricile „Cont. nr." şi „Deschis la".

Cum debitoarea nu a făcut dovada că obligaţia de plată s-a stins în mod voluntar, aşa cum a susţinut, punerea în executare silită a biletului la ordin de către creditorul intimat este legitimă.

Având în vedere considerentele de mai sus, apelul a fost respins.

72. Cambie. Opoziţie la executare. Prezentarea spre plată a cambiei la vedere. Termen. Nerespectare. Consecinţe

Legea nr. 58/1934, art. 2 alin. (2), art. 28, art. 37, art. 49, art. 58
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 265-268, pct. 309

1. Termenul de un an prevăzut de art. 37 din Legea nr. 58/1934 este un termen de decădere a posesorului cambiei din drepturile sale împotriva debitorilor de regres (giranţi, trăgător şi ceilalţi obligaţi), cu excepţia acceptantului, nu un termen de prescripţie a obligaţiei de plată a debitorului principal (trasul acceptant).

2. Dresarea protestului de neplată este obligatorie numai în cazul exercitării acțiunii cambiale de regres (contra giranților, trăgătorului și a ceilorlalți obligați, cu excepția trasului acceptant), nu și în cazul acțiunii cambiale directe (împotriva acceptantului și a avaliștilor acestuia), pentru exercitarea acesteia din urmă nefiind nevoie de îndeplinirea niciunei condiții de ordin cambial, cu excepția aceleia referitoare la prescripția cambială.

C.A. Brașov, Secția comercială, decizia nr. 157/Ap din 17 iunie 2004, în C.P.J. 2003-2004, p. 11-14

Prin acțiunea completată, debitoarea SC T. SA a formulat, în contradictoriu cu creditoarea SC I.L. SA, opoziție la executarea cambiei trase la 15 noiembrie 2001 de către creditoare asupra debitoarei, solicitând anularea actelor de executare silită (poprire) și întoarcerea executării silite.

În motivarea acțiunii, se arată că titlul de credit (cambie) a fost emis ca o garanție suplimentară la obligațiile de plată asumate prin contractul de leasing, ce a fost executată, și că obligația cambială s-a prescris.

Judecătoria Sfântu Gheorghe a admis opoziția la executare, a constatat prescrisă obligația de plată rezultată din cambia trasă la 15 noiembrie 2001 pentru valoarea de 22.656 DM de către creditoare asupra debitoarei, a anulat adresa de înființare a popririi și a obligat creditoarea să plătească debitoarei suma de 11.538 euro.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut următoarele:

La data de 15 noiembrie 2001, SC T. SA a tras în favoarea creditoarei o cambie în valoare de 22.650 DM, fără să fie menționată data scadenței, deci scadența fiind „la vedere".

La 27 iunie 2003, a fost efectuat protestul de neplată de către executorul judecătoresc.

Prin încheierea din 4 iulie 2003, Judecătoria Sfântu Gheorghe a învestit cambia cu formulă executorie.

La 30 iulie 2003, aceeași instanță a încuviințat executarea silită, fiind poprită suma de 11.623 euro existentă în contul SC T. SA de la BCR SA, Sucursala Covasna.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 58/1934, cambia fără arătarea scadenței este socotită plătibilă „la vedere".

Conform art. 37 din legea mai sus citată, astfel de cambii sunt plătibile la prezentare, dar într-un termen de 1 an.

Pe calea opoziţiei la executare se pune în discuţie valabilitatea titlului, fără ca să beneficieze de autoritatea de lucru judecat, titlul executoriu fiind titlul de credit „cambia", nu încheierea prin care s-a învestit cu formulă executorie.

Excepţia prescripţiei obligaţiei de plată poate fi invocată pe această cale, iar termenul de 1 an a fost cu mult depăşit, data emiterii cambiei fiind 22 noiembrie 2001.

Excepţia poate fi invocată de debitor (tras), dispoziţiile art. 58 din Legea nr. 58/1934, invocată de creditoare, având aplicabilitate doar în cadrul acţiunii în regres.

Împotriva sentinţei a formulat apel creditoarea SC I.L. SA, arătând că obligaţia de plată a sumei consemnate în cambie de debitoarea SC T. SA nu a fost prescrisă, întrucât termenul de 1 an prevăzut de art. 37 din Legea nr. 58/1934 este un termen de decădere a posesorului cambiei din drepturile sale împotriva debitorilor de regres, iar nu un termen de prescripţie a obligaţiei de plată a trasului acceptant.

Apelul este fondat.

Posesorul cambiei care nu a primit suma de bani prevăzută în cambie poate obţine satisfacerea dreptului său fie prin mijloace cambiale, fie prin mijloace extracambiale.

Pentru valorificarea drepturilor cambiale prin mijloace cambiale, posesorul cambiei poate folosi acţiunile cambiale (directă sau de regres) sau calea executării cambiale, având în vedere calitatea de titlu executoriu a cambiei.

Executarea cambială poate fi folosită cu condiţia ca drepturile cambiale să nu fie prescrise.

Potrivit art. 37 din Legea nr. 58/1934, cambia la vedere trebuie prezentată la plată în termen de 1 an de la data emiterii sale.

Această dispoziţie legală trebuie însă coroborată cu art. 58 din aceeaşi lege, care prevede sancţiunea pentru nerespectarea termenului de un an.

Astfel, conform art. 58 alin. (2) din Legea nr. 58/1934, neprezentarea la plată a unei cambii la vedere în termen de un an are drept sancţiune decăderea posesorului cambiei din drepturile sale împotriva giranţilor, împotriva trăgătorului şi a celorlalţi obligaţi, cu excepţia acceptantului, prevedere reluată de art. 309 din Norma-cadru a BNR nr. 6/1994.

Prin intentarea opoziţiei, executarea cambială se transformă într-o acţiune cambială, în sensul că deschide contenciosul cambial, părţile fiind repuse în situaţia în care creditorul nu ar fi procedat direct la

executare şi ar fi intentat o acţiune cambială, debitorul având posibilitatea să invoce excepţiile cambiale.

În raportul cambial care face obiectul prezentului dosar, SC T. SA are calitatea de tras acceptant, nu de debitor de regres. Cambia a fost semnată şi ştampilată de SC T. SA, care a devenit tras acceptant, deoarece, potrivit art. 28 din Legea nr. 58/1934, simpla semnătură a trasului pusă pe faţa cambiei este socotită acceptare.

Este neîntemeiată susţinerea intimatei în sensul că, întrucât creditoarea nu a intentat o acţiune cambială împotriva debitoarei, ci a ales calea executării cambiale, nu sunt incidente în speţă dispoziţiile art. 58 din Legea nr. 58/1934 şi ale pct. 309 din Norma-cadru a BNR.

Executarea cambială poate fi folosită numai dacă sunt îndeplinite condiţiile generale impuse de lege şi pentru exercitarea acţiunilor cambiale sau de regres şi cu condiţia ca drepturile cambiale să nu fie prescrise, deci şi în cursul executării cambiale se cere condiţia prevăzută de lege pentru acţiunile cambiale în ceea ce priveşte prezentarea la plată a cambiei.

Termenul de un an prevăzut de art. 37 din Legea nr. 58/1934 este un termen de decădere a posesorului cambiei din drepturile sale împotriva debitorilor de regres (giranţi, trăgător şi ceilalţi obligaţi), cu excepţia acceptantului, iar nu un termen de prescripţie a obligaţiei de plată a debitorului principal (trasul acceptant), în cauză nefiind aplicabile condiţiile prevăzute de art. 37 şi art. 49 din Legea nr. 58/1934 şi de pct. 277 din Norma-cadru a BNR nr. 6/1994.

În concluzie, creditoarea nu trebuia să prezinte cambia spre plată şi să dreseze protestul de neplată în termen de un an prevăzut de art. 37 din Legea nr. 58/1934.

Din interpretarea sistematică a prevederilor art. 47 din Legea nr. 34/1958 şi ale pct. 265-268 din Norma-cadru a BNR nr. 6/1994 rezultă că dresarea protestului de neplată este obligatorie numai în cazul exercitării acţiunii cambiale de regres contra debitorilor de regres.

Pentru aceste considerente, apelul a fost admis şi sentinţa a fost schimbată în tot, în sensul respingerii opoziţiei la executare.

73. Bilet la ordin. Opoziție la executare. Neprezentarea titlului la unitatea bancară pentru plată. Consecințe

Legea nr. 58/1934, art. 46, art. 49, art. 58, art. 106
Normele-cadru nr. 6/1994 ale BNR, pct. 330 lit. c)

1. În cazul biletului la ordin nu este prevăzută formalitatea prezentării pentru acceptare, plata făcându-se de către emitent, astfel încât este legală executarea silită pornită fără introducerea prealabilă a titlului în bancă pentru plată.

2. Consecințele neprezentării la plată în termenul fixat de art. 40 din Legea nr. 58/1934 sunt prevăzute expres în art. 46 din aceeași lege, în sensul recunoașterii oricărui debitor cambial, în scopul eliberării de obligații, a dreptului de a consemna suma pe cheltuiala şi riscul posesorului, precum şi în art. 58 din același act normativ, respectiv decăderea posesorului din drepturile sale împotriva giranților, a trăgătorului şi a celorlalți obligați, cu excepția acceptantului (în cazul biletului la ordin, emitentul).

Trib. Timiş, Secția comercială şi de contencios administrativ, decizia nr. 20/A din 7 aprilie 2009, nepublicată[1)]

Debitoarea SC A.F. SRL a formulat opoziție la executarea silită pornită la cererea creditoarei SC D. SRL în baza biletului la ordin emis la data de 5 iulie 2007, cu scadența la 24 august 2007, pentru suma de 8.750 lei.

În motivarea cererii, debitoarea a recunoscut, în esență, emiterea titlului de credit, realizată pentru plata unor produse cumpărate de la creditoare, dar a susținut, printre altele, că executarea silită este nelegală, deoarece, după ce a rămas în pasivitate timp de 5 luni de zile de la data scadenței, intimata s-a adresat executorului judecătoresc înainte de a se adresa băncii pentru încasare la scadența arătată în cuprinsul biletului la ordin, în condițiile prevăzute de art. 106 coroborat cu art. 36 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin neputând sta la baza unei executări silite, atât timp cât nu a fost introdus la plată în bancă pentru ca, printr-un eventual refuz de plată pentru lipsa de disponibil, să se constate refuzul debitoarei de a-şi aduce la îndeplinire obligațiile de

[1)] Irevocabilă prin nerecurare.

bunăvoie, numai astfel fiind întrunite condițiile art. 371[1] C. proc. civ., care ar fi permis demararea procedurii de executare silită.

Intimata a solicitat respingerea opoziției la executare, cu motivarea că biletul la ordin nu reprezintă un instrument de plată bancară prin care emitentul să dea ordin unui terț tras să efectueze plata sumei determinate, așa cum sunt cambia, cecul și ordinul de plată, ci este un titlu de credit care, pus în executare, atestă o creanță certă, lichidă și exigibilă la data scadenței, fără a fi necesară, în vederea punerii în executare, prezentarea prealabilă la o unitate bancară, pentru încasarea sumei determinate.

Judecătoria Timișoara a admis opoziția formulată.

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că actele de executare silită cuprind vicii de formă care nu pot fi îndreptate decât prin anularea executării, întrucât executorul judecătoresc a procedat la declanșarea executării fără îndeplinirea prealabilă a formalității prezentării biletului la ordin în bancă și fără a se dresa protestul de neplată prevăzut de art. 58 din Legea nr. 58/1934, în materia titlurilor de credit și instrumentelor de plată, orice executare silită trebuind precedată de formalitatea constatării refuzului de plată, fără să prezinte importanță dacă acest refuz este voluntar sau datorat incapacității de plată, iar pct. 330 lit. c) din Normele BNR nr. 6/1994 prevăzând, printre cauzele de nulitate a executării cambiale, lipsa protestului de neplată, dresat de executorul judecătoresc.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel intimata creditoare SC D. SRL, arătând, între alte motive, că dispozițiile art. 58 din Legea nr. 58/1934 și pct. 330 din Norma BNR nr. 6/1994 reglementează situații fără incidență în cauză, fiindcă emitentul biletului la ordin nu ordonă efectuarea plății unui terț tras, ci se obligă el însuși să plătească, astfel încât nu există nicio obligație a depunerii biletului la ordin în bancă pentru încasare voluntară.

Apelul este fondat.

Potrivit art. 62 din Legea nr. 58/1934, debitorul poate face opoziție la executare în termen de 5 zile de la primirea somației de executare a biletului la ordin, pe această cale specială putând fi invocate excepțiile privind nevalabilitatea titlului și a obligației cambiale, neîndeplinirea formalităților cerute de lege pentru valorificarea drepturilor cambiale prin executarea cambială, stingerea obligației prin plata efectuată, precum și excepțiile referitoare la raportul juridic fundamental ori întemeiate pe raporturi juridice ulterioare emiterii biletului la ordin.

Singurele consecinţe ale neprezentării la plată în termenul fixat de lege sunt prevăzute expres în art. 46 din Legea nr. 58/1934, în sensul recunoaşterii oricărui debitor cambial, în scopul eliberării de obligaţii, a dreptului de a consemna suma pe cheltuiala şi riscul posesorului, precum şi în art. 58 din acelaşi act normativ, respectiv decăderea posesorului din drepturile sale împotriva giranţilor, a trăgătorului şi a celorlalţi obligaţi, cu excepţia acceptantului (în cazul biletului la ordin, emitentul).

Prin urmare, prezentarea la plată, întocmai ca şi întocmirea protestului, sunt formalităţi de natură a conserva drepturi cambiale împotriva debitorilor de regres, nicidecum împotriva emitentului însuşi, în mod greşit lipsa acestor formalităţi fiind reţinută de prima instanţă ca justificând anularea executării silite.

Faţă de aceste considerente, apelul a fost admis şi sentinţa apelată modificată în tot, respingându-se opoziţia la executare.

74. Bilet la ordin. Opoziţie la executare. Probe

Legea nr. 58/1934, art. 106 raportat la art. 36, art. 12, art. 13, art. 63

Titlurile comerciale de valoare au caracter literal, în sensul că întinderea şi natura dreptului şi obligaţiei corelative sunt determinate exclusiv de menţiunile cuprinse în înscris.

În consecinţă, elementele unui bilet la ordin nu pot fi nici completate şi nici interpretate cu ajutorul altor înscrisuri ori a unor împrejurări de fapt.

C.A. Cluj, Secţia comercială şi de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 543 din 29 februarie 2008, www.jurisprudenta.org

Judecătoria Cluj-Napoca a respins excepţia tardivităţii şi, pe fond, opoziţia la executare introdusă de către contestatorul S.G.S., în nume propriu şi în calitate de reprezentant al SC E.I.E. SRL, împotriva intimatei SC J.G. SA, având ca obiect biletul la ordin emis de către SC E.I.E. SRL şi avalizat de către S.S.

Pentru a pronunţa această hotărâre, instanţa de fond a constatat că principalul motiv de nulitate a titlului executoriu invocat se referă la nerespectarea dispoziţiilor art. 36 din Legea nr. 58/1934, care sancţionează cu nulitatea absolută cambiile cu alte scadenţe decât cele reglementate în mod limitativ de către textul incident. Potrivit titularilor opoziţiei la executare, biletul la ordin a fost emis la vedere, fiind

completat ulterior cu valoarea sumei şi cu data scadenţei, în condiţiile în care cambiile şi biletele la ordin trebuie depuse necompletate cu data scadenţei pentru a nu încălca dispoziţiile imperative anterior enunţate, conform cărora cambiile cu scadenţe succesive sunt nule.

Prima instanţă a reţinut că biletul la ordin pus în executare nu are două scadenţe, ci una singură, deoarece în rubrica „T." este consemnată menţiunea „la ordin fără protest". Clauza „la ordin" se referă la girul cambiei sau biletului la ordin, o instituţie total diferită de scadenţa cambiei, iar această clauză nu produce în sine niciun efect, deoarece, chiar în lipsa acestei clauze, cambia este totuşi transmisibilă prin gir, conform art. 13 din Legea nr. 58/1934. La rândul său, clauza „fără protest" scuteşte pe beneficiarul cambiei de obligaţia de a dresa protestul de neacceptare sau de neplată cerut pentru exercitarea acţiunii de regres, fără să aibă vreo legătură cu scadenţa biletului la ordin.

În consecinţă, s-a apreciat că singura rubrică ce are vreo legătură cu scadenţa biletului la ordin este chiar rubrica „scadenţa", unde este trecută o zi fixă (21 martie 2007), ipoteză prevăzută expres de art. 36 din Legea nr. 58/1934, ideea oricărei scadenţe succesive fiind astfel exclusă.

S-a reţinut că împrejurarea dacă biletul la ordin a fost emis „la vedere" şi ulterior completat cu data scadentei este o afirmaţie care necesită o analiză mai amănunţită. Astfel, în primul rând, biletul la ordin supus analizei nu cuprinde clauza expresă „la vedere", iar faptul că a fost emis cu rubrica „scadenţa" necompletată este un aspect susceptibil de două interpretări: poate fi vorba despre un bilet la ordin cu scadenţa la vedere sau de un bilet la ordin emis „în alb", ale cărui menţiuni necompletate pot fi consemnate ulterior (inclusiv scadenţa) şi care, subsecvent completării, devine un titlu de valoare cu scadenţa la o zi fixă. Legea nr. 58/1934 prevede prin art. 12 posibilitatea emiterii unei cambii în alb, dispoziţii aplicabile şi biletului la ordin, conform art. 106 alin. (2).

Nu există nicio legătură între cambia în alb şi cambia emisă la vedere.

În consecinţă, drepturile şi obligaţiile cambiale trebuie analizate în sine, fără vreo referire la raporturile fundamentale sau la situaţiile contabile.

Tribunalul Comercial Cluj a respins ca nefondat apelul declarat de contestatorul S.G.S.

Împotriva deciziei instanţei de apel a declarat recurs contestatorul S.G.S., în nume propriu şi pentru SC E.I.E. SRL, solicitând, în prin-

cipal, casarea deciziei şi trimiterea cauzei spre rejudecare în faţa instanţei de apel în vederea administrării de probe noi, iar în subsidiar, modificarea în tot a deciziei în sensul admiterii apelului şi modificării în parte a sentinţei în sensul admiterii opoziţiei la executare şi, pe cale de consecinţă, anularea biletului la ordin emis în data de 6 martie 2006 de către emitent SC E.I.E. SRL şi avalizat de către S.S.

În motivarea recursului, contestatorul a arătat, printre altele, că este nelegală susţinerea că probele solicitate sunt inadmisibile, întrucât, din coroborarea dispoziţiilor art. 287 alin. (2) cu ale 295 alin. (2) C. proc. civ., rezultă expres că părţile pot solicita probe noi, pe care le consideră necesare pentru soluţionarea cauzei, în fata instanţei de apel, până cel mai târziu la prima zi de înfăţişare.

S-a menţionat că probele solicitate erau utile şi relevante pentru justa soluţionare a cauzei, teza probatorie propusă, respectiv modalitatea de completare a datei scadenţei în cuprinsul biletului la ordin, făcând dovada susţinerilor contestatorului în sensul că biletul la ordin a avut, prin voinţa părţilor, stabilită scadenţa „la vedere" [în varianta prevăzută de art. 105 alin. (2) din Legea nr. 58/1934], iar intimata a trecut ulterior şi o scadenţă la zi fixă. Prin urmare, biletul la ordin a devenit unul cu scadenţă succesivă, fiind lovit de nulitate absolută, conform art. 36 alin. (2) din Legea nr. 58/1934.

Recursul este nefondat.

Probele solicitate sunt inadmisibile în cadrul opoziţiei la executare, deoarece contravin caracterului literal şi autonom al biletului la ordin. Obligaţia pe care o conţine un bilet la ordin nu are nicio legătură cu împrejurarea care a stat la baza emiterii sale, tocmai pentru a insufla încredere celor care participă la circuitul cambial şi pentru a facilita astfel circulaţia titlurilor. În acelaşi sens, existenţa, întinderea şi conţinutul obligaţiilor cambiale se apreciază în funcţie de cele scrise pe acestea, nu şi de alte repere, extrinseci, care ar putea fi invocate.

Faţă de cele de mai sus, recursul a fost respins.

BCU IAŞI

Capitolul al VIII-lea. Infracțiuni cu cecuri şi bilete la ordin

Secțiunea 1. Trăsăturile infracțiunii

75. Bilet la ordin. Inexistența disponibilului la momentul emiterii. Înşelăciune în convenții. Prevederea faptei în legea penală

C. pen., art. 215 alin. (1), (2) şi (3)
Legea nr. 58/1934, art. 47 - 55, art. 57 - 64, art. 104 pct. 2

Prin emiterea biletului la ordin, emitentul îşi asumă o obligație, nu atestă un fapt, iar legea nu cere îndeplinirea condiției existenței disponibilului în momentul emiterii titlului.

Ca atare, nu constituie infracțiunea de înşelăciune fapta celui care emite un bilet la ordin ştiind că nu are disponibil pentru efectuarea plății.

C.A. Bucureşti, Secția a II-a penală, decizia nr. 482 din 14 martie 2002, în P.J.P. 2001-2002, p. 152-155

Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria Călăraşi, inculpatul B.C.V. a fost trimis în judecată pentru săvârşirea infracțiunii de înşelăciune prevăzute de art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

În fapt, s-a reținut că, la data de 13 noiembrie 1999, inculpatul a indus în eroare SC A. SA Călăraşi, de la care a cumpărat produse în valoare de 12.866.143 lei vechi, emițând pentru achitarea acestora un bilet la ordin, plătibil la data de 20 noiembrie 1999 la Banca X, deşi cunoştea că nu are disponibil în cont.

Judecătoria Călăraşi a respins cererea privind schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecată şi l-a condamnat, în baza art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen., la o pedeapsă de 3 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării.

Sentința a fost apelată atât de către inculpat, cât şi de către procuror.

Parchetul a criticat sentința arătând că prima instanță a omis să dispună, în baza art. 445 C. proc. pen., anularea biletului la ordin emis la data de 13 noiembrie 1999 de PF L. Medgidia.

Inculpatul a criticat hotărârea susținând că nu se face vinovat de comiterea faptei pentru care s-a dispus condamnarea sa, întrucât faptelor de acest gen le lipsește intenția, așa încât nu ne aflăm în prezența unei infracțiuni, ci în prezența unui litigiu comercial.

Tribunalul Călăraşi a respins ca nefondat apelul declarat de inculpat şi a admis apelul declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Călăraşi, modificând sentința numai în ceea ce privește omisiunea aplicării dispozițiilor art. 445 C. proc. pen. şi, în baza acestui text, anulând biletul la ordin emis la data de 13 noiembrie 1999 de PF L. Medgidia.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, într-adevăr, potrivit art. 445 C. proc. pen., instanța de judecată trebuie să se pronunțe şi asupra actelor ce au constituit mijloace frauduloase, în sensul de a le anula, dacă se constată că fapta întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni. Cum, în speță, prima instanță a constatat că există fapta de înşelăciune prevăzută de art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen., condamnându-l pe inculpat, trebuia să facă aplicarea art. 445 C. proc. pen.

Tribunalul a constatat că reaua-credință a inculpatului este dovedită cu prisosință, elementul intențional fiind acoperit de întregul material probator, şi că a completat biletul la ordin cu intenția clară de a cauza un prejudiciu societății contractante, uzând de un mijloc fraudulos, menit să inducă în eroare societatea vânzătoare la încheierea contractului.

Împotriva deciziei menționate au formulat recurs Parchetul de pe lângă Tribunalul Călăraşi şi inculpatul B.C.V.

Printr-o adresă, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti a retras recursul declarat în cauză.

Inculpatul a criticat ambele hotărâri pentru nelegalitate sub aspectul greşitei sale condamnări, arătând că faptele săvârşite de el nu au natură penală, în speță fiind un litigiu de natură comercială, el neavând intenția de a comite o infracțiune, şi solicitând achitarea sa în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. d) C. proc. pen.

Recursul inculpatului este întemeiat.

Examinându-se hotărârile pronunțate în cauză prin prisma dispozițiilor art. 385^9 pct. 13 C. proc. pen., referitoare la situația când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea

penală, s-a apreciat că instanța de fond în mod greșit a dispus condamnarea inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 215 alin. (1), (2) și (3) C. pen. (soluție menținută de către instanța de apel), având în vedere că în speță este vorba de un litigiu comercial.

Din probele administrate a rezultat, în fapt, că, în ziua de 13 noiembrie 1999, inculpatul a cumpărat de la SC A. SA Călărași produse din carne de pasăre în valoare totală de 12.866.143 lei vechi, întocmindu-se factura nr. 314886 din 13 noiembrie 1999, inculpatul emițând un bilet la ordin cu termen de scadență la 20 noiembrie 1999, menționând ca loc al plății Banca X, cu toate că la momentul emiterii cunoștea că nu are disponibil în cont.

La data de 20 noiembrie 1999, când biletul la ordin a fost introdus spre decontare, beneficiarului i s-a comunicat de către Banca X că acesta este refuzat la plată, din lipsă totală de disponibil.

Potrivit dispozițiilor cuprinse în Legea nr. 58/1934 (modificată prin O.G. nr. 11/1993), biletul la ordin este un înscris prin care o persoană, numită emitent, se obligă să plătească altei persoane, numită beneficiar, ori la ordinul acesteia, o sumă de bani la scadență.

La emiterea biletului la ordin, legea nu cere existența pentru emitent a disponibilului pe care se obligă să i-l plătească beneficiarului, astfel că nu se poate afirma că emitentul induce în eroare pe beneficiar, prezentându-i în mod nereal că este solvabil pentru suma înscrisă în bilet. Acesta doar se obligă ca la o anumită dată să plătească o anumită sumă și nu atestă nereal că și posedă acea sumă în momentul emiterii titlului.

Dispozițiile art. 215 alin. (3) C. proc. pen., coroborate cu cele cuprinse în alin. (1) și (2) din același text de lege, atestă că, pentru existența infracțiunii de înșelăciune în convenții, este necesară desfășurarea unei activități de inducere sau menținere în eroare a persoanei vătămate, prin manopere frauduloase, fără de care nu s-ar fi încheiat ori executat contractul.

Or, infracțiunea de înșelăciune nu subzistă atunci când emitentul dă viza de plată asupra unui bilet la ordin știind că nu are disponibil din care să se execute plata. Aceasta pentru că, prin emiterea biletului la ordin, emitentul își asumă o obligație și nu atestă un fapt, pentru că între momentul vizei și scadență există un interval de timp care îi permite emitentului să asigure realizarea plății, pentru că legea a prevăzut instituția protestului ca pe o cale de atac de care dispune beneficiarul în cazul refuzului de viză din partea emitentului și, mai ales, pentru faptul (care a fost menționat anterior) că legiuitorul nu cere înde-

plinirea acestei condiţii a existenţei disponibilului în momentul emiterii titlului.

Astfel, în speţă, fiind vorba de un angajament de plată ce conţine asumarea în mod unilateral a unei obligaţii pecuniare faţă de beneficiar, în caz de neplată este atrasă o răspundere civilă contractuală, generată de neexecutarea unei obligaţii asumate într-un contract, ceea ce dă naştere unei acţiuni civile în justiţie sau executării nemijlocite a biletului la ordin.

Simpla neexecutare a unei obligaţii civile asumate în baza unui contract nu poate avea consecinţe de natură penală, atâta vreme cât nu s-au folosit mijloace frauduloase.

În cauză sunt aplicabile dispoziţiile legii civile, neputând fi atrasă răspunderea penală, astfel că a rezultat indubitabil că fapta inculpatului nu este de natură penală.

De altfel, în sensul acestei soluţii este şi împrejurarea că neplata la scadenţă a sumelor de bani prevăzute în biletele la ordin deschide posesorilor titlurilor respective dreptul la acţiune directă sau în regres, ca şi la executarea nemijlocită a biletelor la ordin, potrivit art. 47 - 55 şi art. 57 - 64 din Legea nr. 58/1934.

Curtea de Apel Bucureşti a luat act de retragerea recursului procurorului şi a admis recursul inculpatului, a casat în totalitate hotărârile pronunţate în cauză, iar, pe fond, rejudecând, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. b) C. proc. pen., l-a achitat pe inculpatul B.C.V. pentru infracţiunea prevăzută de art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

76. Cec. Infracţiuni prevăzute de legea cecului. Pericolul social al unei infracţiuni

C. pen., art. 18^1
Legea nr. 59/1934, art. 84 alin. (1) pct. 2

Emiterea a două file cec pentru suma totală de 324.062.560 lei vechi, în condiţiile existenţei unui disponibil de 17.322.343 lei vechi, fără inducerea în eroare a beneficiarului, nu poate fi considerată ca fiind o faptă care aduce o atingere minimă valorilor ocrotite de legea penală, ea prezentând pericolul social al unei infracţiuni.

C.A. Timişoara, decizia penală nr. 913/R din 6 octombrie 2004 (rezumat), în Jurisprudenţă Naţională 2004-2005, p. 676

Judecătoria Reșița a condamnat-o pe inculpata M.M.S. pentru săvârșirea infracțiunii de emitere de cecuri fără a avea la tras disponibil suficient, în formă continuată, prevăzută de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., prin schimbarea încadrării juridice a faptei din infracțiunea de înșelăciune în formă continuată, prevăzută de art. 215 alin. (4) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., și a constatat grațiată condiționat, în baza art. 1 din Legea nr. 543/2002, pedeapsa aplicată.

În fapt, s-a reținut că, în data de 26 ianuarie 2002, inculpata a emis o filă cec pentru suma de 209.494.120 lei vechi, pe care a semnat-o, ștampilat-o și înmânat-o unui reprezentant al SC P.I.E. SRL, iar în data de 27 ianuarie 2002, inculpata a emis o filă cec pentru suma de 114.568.440 lei vechi, semnată de ea, pe care a înmânat-o unui reprezentant al aceleiași societăți comerciale.

În momentul prezentării filelor cec spre onorare, acestea au fost refuzate, pe motivul lipsei disponibilului în cont.

La momentul emiterii filelor cec, SC F.C. SRL, al cărei administrator era inculpata, avea în cont un disponibil de 17.322.343 lei vechi.

Tribunalul Caraș-Severin a admis și apelul declarat de inculpată, dispunând achitarea acesteia, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. b^1) C. proc. pen. și aplicarea, în baza art. 91 C. pen., a unei amenzi administrative în sumă de 3.000.000 lei vechi.

Instanța de apel a reținut că inculpata a emis filele cec doar cu titlu de garanție, că între cele două societăți comerciale a existat o înțelegere verbală cu privire la plata eșalonată a mărfii, că plățile s-au derulat conform acestei înțelegeri și că relațiile comerciale dintre cele două societăți continuă și în prezent.

Tribunalul a apreciat că fapta inculpatei este în mod vădit lipsită de pericol social, cu precizarea că pericolul social al faptei inculpatei nu trebuie cântărit prin prisma cuantumului sumei de bani pentru care s-au emis cecurile și că trebuie raportat la faptul că inculpata avea proiecția fluxurilor de trezorerie pentru perioada imediat următoare emiterii cecurilor, precum și la circumstanțele legate de persoana inculpatei.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs procurorul, invocând greșita aplicare a dispozițiilor art. 18^1 C. pen.

Recursul este fondat.

Inculpata, în calitate de administrator al unei societăţi comerciale, a emis două file cec care nu aveau acoperire pentru sumele de 200 şi 114 milioane lei vechi.

Aceste împrejurări nu pot duce la concluzia că fapta a lezat în mod minim valorile sociale ocrotite de lege, iar fapta, în ansamblu, ar fi în mod vădit lipsită de importanţă.

Pentru aceste motive, recursul a fost admis, a fost casată decizia şi menţinută sentinţa.

Secţiunea a 2-a. Obiectul material

77. Bilet la ordin. Falsificare de monede sau alte valori. Obiect material

Legea nr. 58/1934, art. 104
C. pen., art. 282

Contrafacerea sau alterarea unui bilet la ordin constituie infracţiunea de falsificare de monede sau alte valori, prevăzută de art. 282 C. pen., deoarece biletul la ordin reprezintă un titlu asemănător celor emise pentru efectuarea plăţilor de o instituţie bancară sau de credit.

I.C.C.J., Secţia penală, decizia nr. 3309 din 12 septembrie 2000, în B.J.C.S.J. 2000, p. 324

Tribunalul Cluj a dispus, în temeiul art. 10 alin. (1) lit. b^1) şi art. 11 pct. 2 lit. a) C. proc. pen., achitarea inculpatei D.l. pentru săvârşirea infracţiunii de falsificare a unor valori şi de punerea lor în circulaţie, în condiţiile participaţiei improprii prevăzute de art. 31 alin. (2) raportat la art. 282 alin. (1) şi (2), cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.; în baza prevederilor art. 91 lit. c) C. pen., s-a aplicat inculpatei, pentru fiecare faptă, amendă administrativă.

Instanţa a reţinut că inculpata, patron al unei societăţi comerciale, a determinat pe contabila firmei, care a acţionat fără vinovăţie, să achite mărfuri achiziţionate de la un furnizor cu 10 bilete la ordin semnate şi ştampilate de ea, dar completate de contabilă, fără să existe disponibil în cont la bancă. În acelaşi fel a procedat şi în relaţiile cu o altă firmă furnizoare. Prejudiciul a fost acoperit.

Curtea de Apel Cluj a admis apelul declarat de inculpată şi i-a aplicat pentru faptele comise o singură sancțiune cu amendă administrativă.

Motivarea din apelul inculpatei, în sensul că biletele la ordin nu pot face obiectul infracțiunilor prevăzute de art. 282 alin. (1) şi (2) C. pen., nu a fost însuşit de instanță.

Apelul procurorului, care a motivat că achitarea inculpatei este greşită, a fost respins.

Recursul declarat de procuror a fost motivat cu aceea că faptele inculpatei prezintă pericolul social al unor infracțiuni.

În recursul declarat de inculpată se susține că biletul la ordin, care este titlu de credit sub semnătură privată, nu poate face obiectul infracțiunilor prevăzute de art. 282 alin. (1) şi (2) C. pen., astfel încât se impunea achitarea în temeiul art. 10 lit. b) C. proc. pen., faptele nefiind prevăzute de legea penală.

Recursul inculpatei este nefondat.

Potrivit prevederilor art. 282 C. pen., constituie obiect material al infracțiunilor pe care textul le incriminează, moneda metalică sau de hârtie, titlurile de credit public, cecurile, titlurile de orice fel pentru efectuarea plăților emise de instituția bancară ori de alte instituții de credit competente, precum şi orice alte titluri sau valori asemănătoare.

Biletul la ordin constituie, potrivit Legii nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, modificată prin Legea nr. 83/1994, un titlu pentru efectuarea plăților şi reprezintă, astfel, un titlu asemănător celor emise pentru efectuarea plăților de o instituție bancară sau de credit.

Aşa fiind, biletul la ordin se încadrează în categoria valorilor la care se referă art. 282 C. pen. şi, deci, poate constitui obiect material al faptelor încriminate ca infracțiuni de acest text de lege, motiv pentru care recursul inculpatei a fost respins.

Recursul declarat de procuror a fost admis, constatându-se că faptele săvârşite prezintă pericolul social al infracțiunilor prevăzute de art. 31 alin. (2) raportat la art. 282 alin. (1) şi (2), cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., texte de lege în baza cărora s-a dispus condamnarea inculpatei.

78. Cec. Înşelăciune. Cec fără acoperire. Validitatea cecului. Încadrare juridică

Legea nr. 59/1934, art. 1
C. pen., art. 215 alin. (1), (2) şi (3) şi (4)

În cazul în care, în momentul încheierii contractului, cecul emis pentru plata mărfii nu îndeplinea condiţiile de validitate, neavând aplicată ştampila societăţii comerciale emitente, prevederile art. 215 alin. (4) C. pen. nu sunt incidente.

Întrucât, însă, cecul nu avea acoperirea necesară, folosirea lui constituie un mijloc fraudulos de inducere în eroare a societăţii comerciale vânzătoare, fapta încadrându-se în prevederile art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

C.S.J., Secţia penală, decizia nr. 632 din 7 februarie 2003, www.scj.ro

Tribunalul Prahova l-a condamnat pe inculpatul P.C. pentru săvârşirea infracţiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (1), (2), (3) şi (4) C. pen.

Instanţa a reţinut că inculpatul, patron al unei societăţi comerciale, la 10 noiembrie 1999, a primit de la o altă societate, conform comenzii, marfă în valoare de 84 milioane lei vechi.

După primirea mărfii, inculpatul, ştiind că în acel moment nu avea disponibil în cont, a emis o filă cec pe care a semnat-o, dar nu a aplicat ştampila rotundă a unităţii.

După împlinirea datei scadente, administratorul societăţii furnizoare a introdus la plată fila cec, prilej cu care a aflat că nu există acoperirea necesară.

Curtea de Apel Ploieşti a admis apelul inculpatului şi a redus pedeapsa.

Recursul declarat de inculpat este fondat.

Potrivit alin. (4) al art. 215 C. pen., emiterea unui cec asupra unei instituţii de credit, ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, în scopul obţinerii unui folos material injust şi dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, constituie infracţiunea de înşelăciune.

Pentru existenţa acestei forme agravate a infracţiunii este necesar ca fila cec să fi fost emisă cu respectarea cerinţelor prevăzute în art. 1 din Legea nr. 59/1934, de către o persoană care nu dispune în momen-

tul emiterii acestui instrument de plată fonduri disponibile, care să facă posibilă trasului efectuarea plății.

Or, în cauză, inculpatul a completat fila cec și a semnat-o, însă nu a aplicat ștampila, astfel că, la data emiterii, acest document de plată nu putea produce efecte juridice.

Întrucât, cu prilejul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, inculpatul a indus în eroare societatea vânzătoare, asigurând-o că plata mărfii este asigurată și emițând o filă cec în condițiile arătate, iar fără această eroare societatea nu ar fi încheiat contractul, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de înșelăciune în convenții prin folosirea unui mijloc fraudulos, și anume a unor instrumente de plată nevalide, faptă prevăzută în art. 215 alin. (2) și (3) C. pen.

În consecință, recursul inculpatului a fost admis, s-a schimbat încadrarea juridică a faptei din prevederile art. 215 alin. (1), (2), (3) și (4) C. pen. în cele ale art. 215 alin. (1), (2) și (3) din același cod, menținându-se pedeapsa.

79. Cec. Emiterea unui cec căruia îi lipsește unul din elementele esențiale. Instrument de plată. Garanție

Legea nr. 59/1934, art. 84 pct. 3

Cecul este un instrument de plată, nu un mijloc de garantare a executării obligațiilor comerciale.

Prin urmare, trăgătorul nu poate justifica lipsa unor elemente esențiale ale cecului prin aceea că emiterea cecului s-ar fi făcut nu pentru plata unei sume de bani, ci în scopul garantării executării obligațiilor sale contractuale.

Trib. Neamț, Secția penală, decizia nr. 7/AP din 15 ianuarie 2009[1)], *www.jurisprudenta.org*

Judecătoria Târgu Neamț a condamnat-o pe inculpata E.B. pentru săvârșirea infracțiunii de emitere a unui cec căruia îi lipsește unul din elementele esențiale, prevăzută de art. 84 pct. 3 din Legea nr. 59/1934.

[1)] Definitivă prin respingerea recursului procurorului (C.A. Bacău, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, decizia nr. 416 din 11 iunie 2009).

Pentru pronunţarea acestei soluţii s-au reţinut următoarele:

Între partea vătămată SC D.N. SRL, administrată de D.N., şi SC. M.G. SRL, administrată de inculpata E.B., au existat relaţii comerciale începând cu anul 2002. Societatea administrată de D.N. a prestat servicii de confecţii textile în sistem „lohn" în beneficiul societăţii administrate de inculpată, conform contractului încheiat între cele două societăţi plata urmând să fie efectuată în termen de 30 zile de la facturare.

Întrucât inculpata, administratorul societăţii debitoare, a întârziat cu plăţile în mai multe rânduri, D.N. i-a solicitat acesteia emiterea unei file cec, care să fie introdusă în circuitul bancar. Astfel, în cursul lunii martie 2006, părţii vătămate i-a fost emisă, cu acordul inculpatei, o filă cec în alb, având doar ştampila SC M.G. SRL şi semnătura reprezentantului societăţii. În cursul lunii august 2006, inculpata i-a emis părţii vătămate o altă filă cec, doar semnată de ea şi ştampilată, în contul sumei datorate de aceasta.

La data de 2 iulie 2007, partea vătămată a introdus la plată cele două file cec în sumă de 52.543 lei, dar au fost refuzate la plată din lipsă de disponibil în cont.

În cursul urmăririi penale, inculpata a recunoscut că a emis două file cec necompletate cu elementele esenţiale, ci doar semnate şi ştampilate.

Împotriva sentinţei a declarat apel inculpata, care a susţinut, printre altele, că a emis filele cec doar cu titlu de garanţie, nu pentru a fi folosite ca instrumente de plată.

Apelul este nefondat.

Prin însăşi natura lor juridică, filele cec sunt instrumente de plată şi nu pot servi ca mijloc de garanţie pentru executarea creanţelor comerciale, iar inculpata apelantă nu poate invoca necunoaşterea legii.

Împrejurarea dacă administratorul părţii vătămate a cunoscut sau nu situaţia contului bancar al SC M.G. SRL nu are relevanţă sub aspectul elementelor constitutive ale infracţiunii prevăzute de art. 84 pct. 3 din Legea nr. 59/1934, ci ale infracţiunii de înşelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire în disponibilul bancar, prevăzută de art. 215 alin. (4) C. pen.

Pentru aceste considerente, apelul a fost respins.

Secțiunea a 3-a. Subiectul activ

80. Cec. Înșelăciune. Emiterea unui cec fără acoperire. Titular al contului. Angajat fără drept de semnătură în bancă. Încadrare juridică

Legea nr. 59/1934, art. 1
Norma nr. 7/1994 a BNR, pct. 2, pct. 58
C. pen., art. 215 alin. (1), (2), (3) și (4)

Constituie infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen. emiterea cecului de către titularul contului la instituția de credit, cu respectarea cerințelor prevăzute în art. 1 din Legea nr. 59/1934, știind că nu dispune în momentul emiterii acestui instrument de provizia care să facă posibilă trasului efectuarea plății.

Folosirea cecului fără acoperire de o altă persoană decât titularul pentru inducerea în eroare a unei persoane cu prilejul încheierii unui contract constituie infracțiunea de înșelăciune în convenții prin folosirea unui mijloc fraudulos, și anume a unor instrumente de plată nevalide, prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) și (3) C. pen.

C.S.J., Secția penală, decizia nr. 1927 din 11 aprilie 2002, www.scj.ro

Tribunalul Brașov l-a condamnat pe inculpatul C.A. pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute în art. 215 alin. (2) și (4) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Instanța a reținut că inculpatul, angajat la o societate comercială, în calitate de director general, a fost mandatat prin procură specială de către asociatul unic al societății să exercite în numele său anumite activități, fără a-i acorda dreptul la specimen de semnătură bancară pentru conturile pe care asociatul le avea deschise la mai multe bănci.

În baza acestei calități, inculpatul a intrat în relații comerciale cu diferite societăți, care primeau de la inculpat pentru mărfurile livrate file cec semnate și ștampilate de acesta, deși firma beneficiară era în interdicție bancară și nu avea fonduri disponibile în cont.

Curtea de Apel Brașov a admis apelul declarat de procuror și a modificat sentința numai cu privire la aplicarea măsurii de siguranță prevăzute în art. 116 C. pen.

Recursul declarat de procuror este fondat.

Sub un prim aspect, luat în considerare din oficiu, se constată că încadrarea juridică dată faptelor nu este cea corectă.

Potrivit alin. (4) al art. 215 C. pen., emiterea unui cec asupra unei instituții de credit, știind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, în scopul obținerii unui folos material injust, dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, constituie infracțiunea de înşelăciune.

Pentru existența acestei variante a infracțiunii este necesar ca cecul să fi fost emis cu respectarea cerințelor prevăzute în art. 1 din Legea nr. 59/1934, de către o persoană care nu dispune în momentul emiterii acestui instrument de plată de fonduri proprii disponibile care să facă posibilă trasului efectuarea plății.

Or, în cauză, inculpatul a completat filele cec ştiind că nu este titular de cont cu specimen de semnătură în bancă, potrivit pct. 2 şi pct. 58 din Normele-cadru nr. 7/1994 emise de BNR şi, totodată, că societatea pe care o reprezintă nu avea disponibil în cont şi se afla în interdicție bancară.

Întrucât, cu prilejul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, inculpatul a indus în eroare societățile comerciale vânzătoare, asigurându-le de plata prețului mărfurilor şi emițând file cec în condițiile arătate, iar fără această eroare vânzătorii nu ar fi încheiat contractul, fapta inculpatului întruneşte elementele constitutive ale infracțiunii de înşelăciune în convenții prin folosirea unui mijloc fraudulos, şi anume a unor instrumente de plată nevalide, faptă prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

În consecință, recursul declarat de procuror a fost admis şi s-a dispus, printre altele, condamnarea inculpatului pentru săvârşirea infracțiunii de înşelăciune potrivit încadrării juridice menționate, aducându-se hotărârilor atacate şi alte modificări.

81. Cec. Înşelăciune. Cec fără acoperire. Filă cec obținută fraudulos. Falsificare de cecuri. Încadrare juridică

C. pen., art. 215 alin. (1), (2), (3) şi (4), art. 282 alin. (1)

1. Folosirea într-o tranzacție comercială a unui cec fără acoperire, obținut fraudulos de făptuitor nu se încadrează în prevederile art. 215 alin. (4) C. pen., textul presupunând folosirea cecului de către titularul real şi licit al acestuia. În atare caz, fapta

constituie înșelăciune în contracte prin mijloace frauduloase prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) și (3) C. pen.

2. Prin falsificarea unui cec, în sensul prevederilor art. 282 C. pen., se înțelege plăsmuirea sau alterarea imprimatului filei cec, nu completarea lui prin menționarea unei sume pentru care nu există acoperirea necesară.

C.S.J., Secția penală, decizia nr. 3748 din 16 septembrie 2003, www.scj.ro

Tribunalul București l-a condamnat pe inculpatul T.D. pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute în art. 215 alin. (1), (2), (3) și (4) C. pen.

Instanța a reținut că, în cursul lunii noiembrie 1998, inculpatul, intrând în mod ilicit în posesia actelor și ștampilei unei firme, a obținut un carnet cu file cec de la bancă.

La data de 10 decembrie 1998, atribuindu-și calitatea de patron al firmei, inculpatul a convenit cu o altă societate comercială să cumpere mărfuri în valoare de 175 de milioane lei vechi, pe care le-a achitat cu filă cec fără acoperire.

Curtea de Apel București a admis apelul declarat de procuror și a desființat în parte hotărârea atacată, modificând perioada de arestare preventivă și obligând pe inculpat la plata dobânzilor în suma ce a făcut obiectul obligării la plata despăgubirilor.

În urma casării deciziei atacate cu recurs de procuror, apelul procurorului s-a rejudecat și a fost respins de Curtea de Apel București.

Recursul declarat de procuror privitor la încadrarea juridică dată faptei este fondat.

Pentru a fi incidentă agravanta prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen. este necesar ca cecul să fie emis de o persoană care să aibă calitatea cerută de lege, adică să fie legal împuternicită de o societate comercială având deschis un cont la tras să semneze un astfel de instrument de plată, iar sub aspect subiectiv, făptuitorul să aibă reprezentarea că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară.

Or, în cauză, inculpatul nu avea nicio calitate în societatea în numele căreia a fost emisă fila cec, fiind stabilit că el s-a substituit identității administratorului, mijloc prin care, în mod fraudulos, a obținut încheierea contractului cu partea civilă.

Aşa fiind, fapta inculpatului întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de înşelăciune în convenţii prevăzute în art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

Critica din recurs referitoare la omisiunea încadrării juridice a faptei şi în dispoziţiile art. 282 alin. (1) C. pen., cu referire la fapta de a fi emis fila cec fără să fi avut calitatea şi fără să existe acoperirea necesară în cont, nu este fondată.

Infracţiunea prevăzută în art. 282 alin. (1) C. pen. presupune contrafacerea imprimatului filei cec, prin imitarea ori alterarea unui astfel de imprimat în menţiunile pe care le conţine.

În speţă, inculpatul nu a plăsmuit ori alterat imprimatul filei cec, ci numai a completat, fără să fi avut calitatea necesară, un astfel de formular, constituindu-şi astfel un mijloc fraudulos pentru inducerea în eroare a părţii vătămate.

În consecinţă, recursul procurorului a fost admis, s-au casat hotărârile atacate, s-a schimbat încadrarea juridică a faptei şi s-a dispus condamnarea inculpatului potrivit noii încadrări.

82. Cec. Înşelăciune. Emiterea unui cec fără acoperire. Titular. Cec sustras. Încadrare juridică

Legea nr. 59/1934, art. 1 pct. 6
C. pen., art. 215 alin. (1), (2), (3) şi (4)

Emiterea de către făptuitor a unui cec fără acoperire, ce fusese anterior declarat de titular ca fiind furat nu constituie infracţiunea de înşelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen., ci aceea de înşelăciune în convenţii prin folosirea de mijloace frauduloase prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) şi (3) C. pen.

C.S.J., Secţia comercială, decizia nr. 1488 din 20 martie 2002, www.scj.ro

Tribunalul Bucureşti l-a condamnat pe inculpatul C.G. pentru săvârşirea infracţiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (1), (2) şi (4) C. pen.

Instanţa a reţinut că, la 4 august 2000, inculpatul s-a prezentat la partea civilă, invocând calitatea de administrator al unei societăţi comerciale şi a cumpărat marfă în valoare de 48 milioane lei vechi, pe care a achitat-o cu filă cec fără acoperire bancară, declarată anterior de adevăratul titular ca fiind furată.

Curtea de Apel București a admis apelurile declarate de inculpat și de partea civilă și a dispus restituirea în natură a bunurilor obținute fraudulos, înlăturând obligarea inculpatului la plata echivalentului acestora.

Împotriva deciziei au declarat recurs procurorul și inculpatul, criticând hotărârile cu privire la încadrarea juridică dată faptelor.

Recursurile sunt fondate.

Potrivit art. 215 alin. (4) C. pen., constituie infracțiune de înșelăciune emiterea unui cec asupra unei instituții de credit sau unei persoane, știind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, în scop de inducere în eroare, dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului.

Din examinarea textului rezultă că, pentru existența acestei infracțiuni, este necesar ca trăgătorul să fi fost, în realitate, cel care emite cecul sau cel împuternicit în acest sens, condiție de valabilitate prevăzută în art. 1 pct. 6 din Legea nr. 59/1934.

Or, în cauză s-a stabilit că cecul nu a fost emis de titularul real, completarea formularului cec fiind făcută fraudulos, fără știrea societății trăgătoare.

Prin urmare, faptele inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de înșelăciune prin emiterea unui cec fără acoperire, ci constituie înșelăciune în contracte prin mijloace frauduloase prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) și (3) C. pen.

Așa fiind, recursurile au fost admise, hotărârile atacate au fost casate și s-a dispus condamnarea inculpatului potrivit noii încadrări juridice.

Secțiunea a 4-a. Latura obiectivă

83. Cec. Înșelăciune. Cec în alb. Transmiterea prin intermediar. Înțelesul sintagmei „emiterea cecului"

C. pen., art. 215 alin. (1), (3), (4) și (5)

Prin sintagma „emiterea cecului" se înțelege atât completarea unui asemenea titlu de valoare, cât și înmânarea acestuia.

C.S.J., Secția penală, decizia nr. 885 din 2002, în T. Medeanu, B. Medeanu, Înșelăciunea cu cecuri și bilete la ordin, vol. I, p. 240-241

Tribunalul Hunedoara l-a condamnat pe inculpatul R.T.A. pentru săvârşirea infracţiunii de înşelăciune prevăzute de art. 215 alin. (1), (3), (4) şi (5) C. pen.

În fapt, s-au reţinut următoarele:

Inculpatul R.T.A. a fost împuternicit de fratele său R.D. să administreze SC I. SRL Bucureşti.

În anul 1998, inculpatul a apelat la martorii D.F. şi Z.R.R. pentru a-l ajuta să procure un vagon cu produse laminate de la SC S. Hunedoara sau de la alte societăţi din zonă. Martorii au convins-o în acest sens pe numita P.M., agent comercial la SC C. SRL Hunedoara. Această societate nu dispunea însă de o cantitate atât de mare de laminate, înţelegându-se cu reprezentanţii altor două societăţi comerciale (SC T.S.I. SRL Hunedoara şi SC R.P. SRL Deva) să livreze produsele împreună, în schimbul unei file cec în alb, care i-a fost înmânată martorului Z.R.R.

A existat înţelegerea ca marfa să fie plătită cu ordin de plată la 30 de zile de la întocmirea facturilor. După expirarea acestui termen, fila cec a fost completată şi introdusă la bancă de către reprezentanţii SC C. SRL Hunedoara, dar s-a refuzat plata, din lipsa totală de disponibil în cont.

Inculpatul a susţinut ulterior că fila cec i-a fost sustrasă după ce a fost semnată şi ştampilată de el.

Curtea de Apel Alba Iulia, ca instanţă de apel, a înlăturat prevederile alin. (5), întrucât în anul 2000 s-a majorat la peste un miliard de lei vechi valoarea pagubei pentru „consecinţe deosebit de grave", şi a redus pedeapsa.

În recurs, Curtea Supremă de Justiţie a motivat că subzistă infracţiunea prevăzută de art. 215 alin. (4) C. pen., întrucât prin sintagma „emiterea cecului" se înţelege atât completarea acestuia, cât şi înmânarea unui cec în alb numai cu ştampila şi semnătura emitentului.

S-a mai precizat că este lipsit de relevanţă faptul că au fost completate de alte persoane rubricile referitoare la „data plăţii" şi „suma de plată", din moment ce emitentul a predat cecul cu intenţia de a fi completat.

S-a considerat semnificativ şi faptul că inculpatul a încasat rapid şi integral banii pentru produsele laminate, dar i-a întrebuinţat în alte scopuri.

84. Cec. Înșelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Girare succesivă. Modalitate alternativă de plată. Localizarea prejudiciului în patrimoniul altei societăți comerciale decât furnizorul inițial. Relevanță

C. pen., art. 146, art. 215 alin. (1) - (5)

În cazul infracțiunii de înșelăciune prin emitere de cecuri asupra unor instituții de credit, știind că pentru valorificarea acestora nu există provizia sau acoperirea necesară, se ia în considerare orice pagubă cauzată, chiar dacă aceasta este localizată în patrimoniul altei societăți decât furnizorul inițial, din cauza girării succesive a cecului între societățile intermediare până la societatea comercială furnizoare și împrejurării că, între timp, una dintre societăți ar fi achitat marfa într-o altă modalitate de plată decât cea constând în girarea cu fila cec emisă de inculpat.

I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 73 din 10 ianuarie 2007, www.scj.ro

Tribunalul Constanța l-a condamnat pe inculpatul M.S. pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute în art. 215 alin. (1) - (5) C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Instanța a reținut că inculpatul M.S., în calitate de asociat unic și administrator la SC U., în perioada mai – iulie 2003, în baza aceleiași rezoluții infracționale, a indus în eroare patru societăți comerciale prin emiterea de file cec, deși cunoștea că nu are disponibil în cont.

Astfel, la 20 mai 2003, a încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu SC C. pentru livrarea de produse metalurgice și țevi, în valoare totală de 765.297.007 lei vechi, iar pentru plata mărfii inculpatul a emis o filă cec, care a fost, ulterior, refuzată la plată din cauza lipsei de disponibil.

La 21 iunie 2003, folosind același procedeu, inculpatul a încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu SC L., având ca obiect livrarea de vitrine frigorifice în valoare totală de 299.157.056 lei vechi, iar pentru plata mărfii inculpatul a emis o filă cec pentru suma totală de 299.157.056 lei vechi, care a fost refuzată la plată din cauza lipsei de disponibil.

În cursul lunii iulie 2003, inculpatul a solicitat, prin intermediul a două comenzi, achiziționarea de apă minerală, sucuri și țigări de la SC H., în baza comenzii fiind livrată marfă în valoare de 129.852.566 lei vechi. Pentru achitarea mărfii, inculpatul a emis o filă cec care, de

asemenea, a fost refuzată la plată, întrucât cecul fusese emis de un trăgător aflat în interdicţie bancară şi aparţinea unui set de documente care a fost retras din circulaţie.

La 5 şi 12 iunie 2003, SC L. a livrat inculpatului marfă în valoare de 820.335.028 lei vechi, iar pentru achitarea mărfii inculpatul a emis două file cec şi un bilet la ordin, care au fost respinse la plată.

Curtea de Apel Constanţa a respins ca nefondat apelul inculpatului.

Împotriva acestor hotărâri a declarat recurs inculpatul, solicitând, între altele, schimbarea încadrării juridice prin înlăturarea alin. (5) al art. 215 C. pen., cu motivarea că prejudiciul este sub 2 miliarde lei vechi, întrucât marfa constând în apă minerală îmbuteliată, în valoare de 129.852.566 lei vechi, a fost achitată de altă societate comercială, care a beneficiat efectiv de această marfă.

Recursul este nefondat.

Solicitarea inculpatului de a se reduce cuantumul prejudiciului prin scăderea sumei de 129.852.566 lei vechi, ce reprezintă contravaloarea apei minerale livrate de SC F. către SC M., apoi către SC H. şi, în final, societăţii inculpatului, nu poate fi primită, întrucât, indiferent care a fost traseul mărfii, inculpatul a emis, în vederea plăţii, o filă cec în perioada în care societatea pe care o administra se afla în interdicţie bancară. Fila cec a fost folosită la plată prin girarea succesivă între societăţile intermediare până la furnizorul SC F. Împrejurarea că, între timp, una dintre societăţi ar fi achitat marfa într-o altă modalitate de plată decât cea constând în girarea cu fila cec emisă de inculpat nu înseamnă că fapta inculpatului nu a pricinuit o pagubă, chiar dacă aceasta este localizată în patrimoniul altei societăţi decât furnizorul iniţial.

Aşadar, cuantumul prejudiciului a fost calculat corect prin însumarea prejudiciilor cauzate celor patru părţi civile. Cum prejudiciul total este mai mare de 2 miliarde lei vechi, solicitarea inculpatului de a se schimba încadrarea juridică dată faptei, prin înlăturarea alin. (5) al art. 215 C. pen., este neîntemeiată.

Recursul a fost însă admis pentru alte motive invocate din oficiu, constând, între altele, în aplicarea greşită a pedepsei accesorii prin interzicerea tuturor drepturilor prevăzute în art. 64 C. pen.

Notă: Sub aspectul modului de determinare a caracterului de „consecinţe deosebit de grave", soluţia prezentată mai sus este în concordanţă cu Decizia nr. XIV din 22 mai 2006, pronunţată în

interesul legii de Înalta Curte de Casație şi Justiție, Secțiile Unite, publicată în M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007.

Secțiunea a 5-a. Latura subiectivă

85. Cec. Înşelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Latură subiectivă. Intenția de a cauza o pagubă posesorului cecului

C. pen., art. 19 alin. (1) pct. 1, art. 215 alin. (1), (3) şi (4)

Sub aspect subiectiv, infracțiunea de înşelăciune presupune intenția făptuitorului de a obține un folos material injust.

Împrejurarea că emitentul cecului a remis unei alte persoane mărfurile achiziționate de la partea vătămată, nepunându-se deci problema efectuării de către făptuitor de acte de comerț din care să se deducă o eventuală intenție de restituire a contravalorii acestora, precum şi rulajul scăzut al contului debitor/creditor al societății sale în raport de sumele pentru care a emis filele cec denotă că, din punct de vedere subiectiv, inculpatul a acționat cu intenția de a produce pagube posesorului cecurilor.

Jud. Sectorului 1 București, sentința penală nr. 950 din 12 mai 2004[1)]*, în G. Tudor, Înşelăciunea în convenții, p. 115-117*

În fapt, instanța de fond a reținut că, în data de 22 septembrie 1999, inculpatul, în urma unui anunț de mică publicitate, a contactat-o pe numita V.L.C., administrator al unei societăți comerciale, şi i-a comunicat că ar dori să cumpere de la ea acea societate, sens în care s-au deplasat la un birou notarial unde s-a încheiat o procură în baza căreia inculpatul era împuternicit să facă toate demersurile necesare în fața autorităților în vederea desfăşurării activității SC L.A. SRL, inclusiv anumite activități comerciale.

Ulterior, inculpatul nu s-a mai prezentat în vederea definitivării operațiunilor de vânzare a acelei societăți, ci, împreună cu alte persoane, s-a deplasat la sediul a două societăți comerciale, SC H.I.P. SRL şi SC O.I. SRL, unde a cumpărat obiecte de îmbrăcăminte, papetărie şi

[1)] Definitivă prin neapelare.

jucării, fiind emise în acest sens două file cec, una la 22 noiembrie 1999 şi una la 6 decembrie 1999.

Filele cec au fost refuzate la plata din cauza lipsei de disponibil (fiind acceptate doar pentru 15.053 lei vechi).

Inculpatul a declarat că, în momentul emiterii filelor cec, ştia că nu are bani în cont, dar spera că va vinde marfa şi va putea returna banii.

Însă, mărfurile au fost remise unei alte persoane, D.D., nepunându-se deci problema efectuării de acte de comerţ de către inculpat, din care să se deducă o eventuală intenţie de restituire a contravalorii acestora.

Nu în ultimul rând, rulajul contului debitor/creditor al societăţii SC L.A. SRL era doar de 120.053 lei vechi, de unde rezultă cu certitudine că, din punct de vedere subiectiv, inculpatul ştia că emite filele cec fără a avea acoperire şi fără a putea să le acopere, eventual.

Fapta inculpatului care, în realizarea aceleiaşi rezoluţii infracţionale, la 22 noiembrie 1999 şi la 6 decembrie 1999, a indus în eroare părţile vătămate prin emiterea filelor cec fără acoperire, în condiţiile în care, dacă cei cu care a contractat ar fi ştiut acest aspect, nu ar fi încheiat convenţiile de vânzare-cumpărare, pricinuindu-li-se acestora din urmă pagube (contravalorile mărfurilor), întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de înşelăciune în formă continuată, prevăzută de art. 215 alin. (1), (3), (4) C. pen.

În ceea ce priveşte latura civilă, instanţa a reţinut că inculpatul a avut o activitate culpabilă ce a generat prejudicii în patrimoniile părţilor vătămate, astfel încât, în baza art. 14 şi art. 346 C. proc. pen. raportate la art. 998-999 C. civ., a admis în tot acţiunile civile.

Pentru aceste considerente, Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti l-a condamnat pe inculpatul C.D. şi l-a obligat la plata despăgubirilor civile, în sumă de 31.186.447 lei vechi către partea civilă SC H.I.P. SRL şi în sumă de 47.889.635 lei vechi către partea civilă SC O.I. SRL.

86. Cec. Emitere de cecuri fără acoperire. Latură subiectivă. Demersurile emitentului pentru achitarea obligaţiilor de plată. Lipsa intenţiei de a cauza o pagubă posesorului cecului

C. pen., art. 19 alin. (1) pct. 1, art. 215 alin. (1), (3) şi (4)

Pentru existenţa infracţiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (4) C. pen. este necesar ca, pe lângă emiterea unor

cecuri fără acoperire, a se dovedi că s-a acționat în scopul obținerii unui folos material injust și pricinuirea unei pagube.

Această ultimă condiție nu este îndeplinită în cazul în care emitentul a avut în vedere faptul că, până la data scadenței, contul lui bancar trebuia alimentat de o altă societate cu o sumă mai mare decât valoarea filelor cec, iar imediat ce a aflat că societatea debitoare față de cea administrată de el nu a vărsat banii în cont, făptuitorul a făcut demersurile necesare și a achitat de îndată suma datorată părții civile.

C.A. Iași, Secția penală, decizia nr. 918/2002, în R.D.P. nr. 2/2003, p. 159

Inculpata a fost trimisă în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute în art. 215 alin. (4) C. pen.

S-a reținut că, în calitate de administrator al unei firme, inculpata a achiziționat, la 11 decembrie 1996, de la o altă firmă, mărfuri în valoare de 19.464.572 lei vechi.

Pentru plata acestor bunuri, inculpata a completat două file cec, fiecare în valoare de 5.000.000 lei vechi. Unitatea bancară a făcut plăți parțiale de 3 milioane lei vechi, respectiv de 1,9 milioane lei vechi, cât era disponibil în cont.

Cum inculpata a emis filele cec cunoscând că nu are suficient disponibil în cont, s-a reținut în sarcina ei infracțiunea menționată.

Judecătoria Iași a achitat-o pe inculpată în temeiul art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., reținând că în cauză nu este realizată latura subiectivă a infracțiunii.

S-a motivat că din probele administrate rezultă că, în zilele imediat următoare încheierii contractului cu partea civilă, contul bancar al inculpatei trebuia să fie alimentat cu 20 de milioane lei vechi de către o altă firmă, care nu și-a respectat obligația de plată.

Reprezentantul părții civile, la data primirii celor două file cec, a cunoscut că inculpata nu avea disponibil în cont la momentul emiterii lor, dar le-a primit ca o garanție. Imediat ce a aflat că nu a fost alimentat contul, inculpata a achitat contravaloarea mărfii.

Toate aceste împrejurări dovedesc că inculpata nu a acționat cu intenția de a înșela partea civilă, în speță lipsind latura subiectivă a infracțiunii pentru care s-a dispus trimiterea în judecată.

Tribunalul Iași a respins ca nefondat apelul procurorului.

Procurorul a declarat recurs, care nu este fondat.

Chiar dacă inculpata a semnat cele două file cec fără a exista acoperire, ea nu a prevăzut rezultatul faptei sale, deoarece, până la data scadenței, contul său bancar trebuia aprovizionat cu o sumă mai mare decât valoarea acelor file cec. Imediat ce a aflat că societatea debitoare inculpatei nu a vărsat banii în cont, inculpata a făcut demersurile necesare şi a achitat de îndată suma datorată părții civile.

Aceste împrejurări dovedesc lipsa laturii subiective a infracțiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (4) C. pen.

Pentru existența acestei infracțiuni nu este suficientă emiterea unor cecuri fără acoperire, fiind necesar a se dovedi că s-a acționat în scopul obținerii unui folos material şi injust ori pricinuirea unei pagube, condiție nerealizată în speță.

Pentru cele precedente, recursul procurorului a fost respins.

87. Cec. Înşelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Infracțiune continuată. Latura subiectivă. Intenție. Dovadă

C. pen., art. 19 alin. (1) pct. 1 lit. a), art. 41 alin. (2), art. 215 alin. (1), (3), (4) şi (5)

Pentru întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de înşelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire este necesar a se dovedi, pe lângă realizarea laturii obiective, intenția directă cu care făptuitorul a acționat în scopul obținerii unui folos material injust.

Această intenție este dovedită în situația în care făptuitorul şi-a creat imaginea unei persoane de încredere, cumpărând inițial doar cantități mici de bunuri, pe care le-a achitat înainte de termenul stipulat, iar după ce a creat aparența dorită, a achiziționat cantități importante de mărfuri, pentru plata cărora a eliberat file cec fără acoperire, iar apoi, chiar şi atunci când a beneficiat de lichidități obținute din vânzarea mărfurilor, el a dirijat sumele de bani în alte conturi bancare, lăsându-l descoperit pe cel din care ar fi trebuit efectuate plățile către furnizori, şi a întocmit facturi false de livrare a mărfurilor către alte firme pentru a-şi putea pregăti scuza unei crize de disponibil bancar datorată acestor pretinşi beneficiari rău-platnici.

I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 161 din 11 ianuarie 2005, www.scj.ro

Tribunalul Maramureș l-a condamnat pe inculpatul B.C. pentru săvârșirea infracțiunilor de înșelăciune în formă continuată, prevăzută de art. 215 alin. (1), (3), (4) și (5) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., și de fals în înscrisuri sub semnătură privată în formă continuată, prevăzută de art. 290 cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut, în fapt, următoarele:

În perioada octombrie – noiembrie 2002, în calitate de administrator al SC M. SRL Baia Mare, în baza aceleiași rezoluții infracționale, inculpatul B.C. a achiziționat de la șase societăți comerciale marfă în valoare totală de 2.840.414.069 lei vechi, emițând zece file cec fără acoperire. Totodată, inculpatul a completat în fals două facturi prin care a atestat în mod nereal livrarea de marfă către SC S.I. SRL București, dispunând ca aceste acte să fie înregistrate în contabilitatea firmei sale.

Curtea de Apel Cluj a respins ca nefondat apelul inculpatului.

Împotriva acestei decizii penale a declarat recurs inculpatul B.C., solicitând, în principal, casarea hotărârii atacate și achitarea, în temeiul dispozițiilor art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., iar într-un subsidiar, schimbarea încadrării juridice în infracțiunile prevăzute de art. 215 alin. (1), (3) și (4) C. pen., cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen. și, respectiv, art. 290 C. pen., cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen.

Recursul este nefondat.

Susținerea inculpatului, precum că infracțiunii de înșelăciune îi lipsește unul din elementele constitutive, și anume latura subiectivă, întrucât el nu ar fi avut intenția inducerii în eroare a partenerilor săi de afaceri, este infirmată de dovezile existente la dosarul cauzei.

Inculpatul B.C. a acționat de la început, în mod premeditat, cu intenția de a escroca societățile comerciale de la care a achiziționat mărfuri.

El și-a creat imaginea unei persoane competente și sigure din punct de vedere financiar, recomandându-se drept economist (deși are numai studii medii) și cumpărând inițial doar cantități mici de bunuri, pe care le-a achitat înainte de termenul stipulat. Astfel, după ce a creat aparența dorită, de om de afaceri serios și cu acoperire financiară, inculpatul a beneficiat de încrederea furnizorilor, de la care a primit apoi importante cantități de mărfuri pentru plata cărora a eliberat file cec fără acoperire.

Intenţia de a-i induce în eroare şi de a dobândi în acest mod foloase materiale injuste pentru sine este dovedită şi prin faptul că inculpatul nu a avut niciodată de gând să plătească mărfurile achiziţionate. Chiar şi atunci când a beneficiat de lichidităţi obţinute din vânzarea mărfurilor astfel achiziţionate, el a dirijat sumele de bani în alte conturi bancare, lăsându-l descoperit pe cel din care ar fi trebuit efectuate plăţile către furnizori.

Intenţia sa frauduloasă a fost completată de activitatea de întocmire a unor facturi false de livrare a mărfurilor către alte firme, pentru a-şi putea pregăti scuza unei crize de disponibil bancar datorată acestor pretinşi beneficiari rău-platnici.

În consecinţă, intenţia inculpatului de a-şi înşela furnizorii de mărfuri s-a manifestat de la începutul activităţii şi pe tot parcursul acesteia, neexistând niciun motiv de achitare a acestuia pentru infracţiunile săvârşite.

Şi cel de-al doilea motiv de recurs este neîntemeiat.

Toată activitatea infracţională desfăşurată de inculpat se prezintă ca un tot unitar, demonstrând rezoluţia infracţională unică luată de acesta de a-şi înşela, într-un interval scurt de timp, potenţialii parteneri de afaceri.

Nu numai succesiunea actelor de înşelăciune săvârşite într-un interval scurt de timp dovedeşte faptul că în cauză avem de-a face cu o infracţiune continuată, dar însuşi modul de organizare a „afacerii" de către inculpat, de la momentul preluării capitalului social al SC M. SRL, deschiderii mai multor conturi bancare, întocmirii unor cărţi de vizită cu date nereale, neînregistrarea tuturor documentelor în contabilitatea firmei, emiterea unor facturi false, demonstrează faptul că încadrarea juridică a fost corect reţinută de instanţele de judecată.

Prin urmare, recursul a fost respins.

Secţiunea a 6-a. Încadrarea juridică

88. Înşelăciune. Bilet la ordin fără acoperire în contul bancar. Încadrare juridică

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4)

Biletul la ordin nu poate fi asimilat cecului, aşa încât emiterea unui bilet la ordin, ştiind că pentru valorificare nu există aco-

perirea necesară, nu se încadrează în prevederile art. 215 alin. (4) C. pen. Dacă fapta a fost săvârșită cu intenția de a înșela și s-a pricinuit o pagubă, constituie infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (1), (2) și (3) C. pen.

I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 663 din 6 februarie 2002[1], *www.scj.ro*

Judecătoria Odorheiu Secuiesc l-a condamnat pe inculpatul C.U. pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute în art. 215 alin. (4) C. pen.

Instanța a reținut că, în calitate de administrator al unei asociații familiale, la 26 ianuarie 1999, pe baza unei înțelegeri prealabile, inculpatul a primit de la o societate comercială marfă în valoare de 8.769.000 lei vechi, pentru achitarea căreia a emis un bilet la ordin, deși știa că nu are disponibil în cont la bancă. Plata a fost refuzată pentru acest motiv.

Apelul și recursul inculpatului au fost respinse prin deciziile penale ale Tribunalului Harghita și Curții de Apel Târgu Mureș.

Prin recursul în anulare declarat în cauză se motivează că prevederile art. 215 alin. (4) C. pen. nu sunt incidente, biletul la ordin neputând fi asimilat cecului, iar intenția inculpatului de a înșela partea civilă nefiind dovedită.

Recursul în anulare este fondat.

Norma de incriminare în discuție, art. 215 alin. (4) C. pen., se referă în exclusivitate la emiterea unui cec în condițiile, scopul și cu urmarea expres arătate în text.

Biletul la ordin este, ca și cecul, un titlu de credit, însă între acestea există deosebiri fundamentale, legiuitorul prevăzându-le prin reglementări distincte.

Extinderea sferei de aplicare a textului din legea penală care se referă la cecul fără acoperire, pe calea interpretării judiciare, la biletul la ordin constituie o încălcare a principiului legalității incriminării consacrat în art. 2 C. pen.

Prin urmare, este greșită încadrarea în prevederile art. 215 alin. (4) C. pen. a faptei inculpatului de a emite un bilet la ordin pentru achitarea mărfurilor cumpărate, știind că nu are disponibilul necesar în cont.

---

[1] În același sens, a se vedea și I.C.C.J., Completul de 9 judecători, decizia nr. 338 din 13 decembrie 2004, www.scj.ro.

Aceasta nu înseamnă însă că, în orice condiţii, emiterea biletului la ordin fără a exista în cont acoperirea necesară atrage în exclusivitate răspunderea contractuală a făptuitorului.

Funcţia atribuită biletului la ordin este, în asemenea cazuri, aceea de a determina, prin inducere în eroare, la încheierea convenţiei, menţiunile privind contul, banca plătitoare, suma de plată fiind elemente de natură a convinge cealaltă parte cu privire la seriozitatea şi posibilităţile de plată ale făptuitorului.

Fapta astfel săvârşită realizează conţinutul infracţiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (3) C. pen., în modalitatea agravantă prevăzută în alin. (2).

Pentru a întregi conţinutul infracţiunii, acţiunea de amăgire, de inducere în eroare cu privire la posibilităţile, condiţiile şi forma de plată trebuie să fie săvârşită cu vinovăţie în forma intenţiei.

Sub acest din urmă aspect, al intenţiei inculpatului de a înşela partea civilă, prima instanţă şi cea de apel nu au administrat toate probele necesare clarificării depline a cauzei, motiv pentru care s-a dispus admiterea recursului în anulare şi trimiterea cauzei la tribunal pentru rejudecare.

Notă: Prin Legea nr. 576/2004 (M. Of. nr. 1223 din 20 decembrie 2004) au fost abrogate dispoziţiile art. 409 - 414[1] C. proc. pen. privind recursul în anulare.

89. Cec. Înşelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Mijloc fraudulos. Încadrare juridică

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4)

Emiterea unui cec fără acoperire nu reprezintă folosirea unui mijloc fraudulos, având în vedere că emiterea filelor cec este o modalitate de săvârşire a infracţiunii de înşelăciune sancţionate distinct în dispoziţiile alin. (4) al art. 215 C. pen., nefiind incident alin. (2) al aceluiaşi articol.

Jud. Sectorului 1 Bucureşti, sentinţa penală nr. 1077 din 7 iunie 2004[1)], în G. Tudor, Înşelăciunea în convenţii, p. 118-123

[1)] Definitivă prin neapelare.

Inculpatul B.G. a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune în formă continuată, prevăzută de art. 215 alin. (1) - (4) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

Analizând materialul dosarului, Judecătoria Sectorului 1 București a reținut că, la data de 2 mai 2001, între SC L. SA și SC D. SRL, s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare, prin care prima societate vindea celei de-a doua o cantitate de 100 t zahăr, stabilindu-se, totodată, ca livrarea să se efectueze în perioada 2 - 18 mai 2001, iar plata cu file cec scadente la 7 zile de la emitere. Din cantitatea contractată, SC D. SRL a ridicat 10 t la data de 2 mai 2001, în valoare de 124.950.000 lei vechi, și 10 t la data de 10 mai 2001, în valoare de 124.950.000 lei vechi, în total 20 t în valoare de 294.900.000 lei vechi, iar pentru plata acestor cantități, inculpatul B.G., administrator al SC D. SRL, a emis cinci file cec, care, introduse la plată de către SC L. SA, au fost refuzate pe motivul lipsei disponibilului, societatea emitentă fiind în interdicție bancară.

În cauză s-a dovedit calitatea inculpatului de administrator al SC D. SRL, semnarea de către el a filelor cec și împrejurarea că, la data la care a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, SC D. SRL se afla în interdicție bancară de a emite file cec, datorită mai multor incidente de plată avute.

Întrucât inculpatul nu a folosit la săvârșirea faptei nume sau calități mincinoase și nici alte mijloace frauduloase, iar emiterea filelor cec este o modalitate de săvârșire a infracțiunii sancționate distinct în dispozițiile alin. (4) al art. 215 C. pen., reținute la încadrarea juridică a prezentei fapte, instanța a schimbat încadrarea juridică a faptei pentru care a fost trimis în judecată inculpatul, în sensul înlăturării alin. (2), și l-a condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune în formă continuată, prevăzută de art. 215 alin. (1), (3) și (4) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen.

90. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Prejudiciu. Actualizare în raport de rata inflației. Consecințe deosebit de grave

C. pen., art. 146, art. 215 alin. (1), (4) și (5)

Pentru încadrarea juridică a faptei de înșelăciune în funcție de pragul valoric care delimitează consecințele deosebit de grave, se are în vedere paguba materială ce decurge în mod direct din

săvârşirea faptei, nu şi cea rezultată în urma actualizării cu rata inflaţiei.

Jud. Sectorului 1 Bucureşti,
sentinţa penală nr. 2 din 5 ianuarie 2005[1)],
în G. Tudor, Înşelăciunea în convenţii, p. 319-323

Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti l-a condamnat pe inculpatul O.M. în baza art. 215 alin. (1) şi (4) C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2), art. 42 şi art. 13 C. pen., iar în baza art. 14 şi art. 346 C. proc. pen., raportate la art. 998 - 999 C. civ., l-a obligat la plata despăgubirilor civile în sumă de 4.118.000.000 lei vechi şi dobânda legală aferentă acestei sume, de la rămânerea definitivă a hotărârii şi până la achitarea întregului debit către partea civilă SC E. SA.

Instanţa de fond a reţinut că, în luna septembrie 1998, inculpatul O.M., în calitate de asociat la SC C. SRL, a intrat în legătură cu conducerea SC E. SA în vederea încheierii unui contract având ca obiect valorificarea de ordine de compensare emise în beneficiul acestei din urmă societăţi de către RENEL.

Contractul a fost încheiat la 17 septembrie 1998 şi prevedea obligaţia SC C. SRL de a valorifica zece ordine de compensare în valoare totală de 1.000.000.000 lei vechi, urmând a plăti contravaloarea acestora în lei, mai puţin comisionul de 6% din valoarea tranzacţiei. În acest sens, SC C. SRL s-a obligat să emită, la data semnării contractului, două cecuri barate postdatate, decontabile la data de 7 octombrie 1998, pentru suma de 400.000.000 lei vechi, respectiv în data de 26 octombrie 1998, pentru suma de 540.000.000 lei vechi.

În executarea acestei din urmă obligaţii contractuale, inculpatul O.M., la data de 17 septembrie 1998, a completat două file cec pentru 400.000.000 lei vechi, respectiv 540.000.000 lei vechi.

La data emiterii cecurilor, SC C. SRL era în interdicţie bancară de a emite cecuri, fapt cunoscut de inculpat. Reprezentanţii SC E. SA au aflat acest lucru în momentul când, încercând să valorifice primul din cele două cecuri, li s-a comunicat de către BCR, la 12 octombrie 1998, refuzul la plată, pe motivul lipsei totale de disponibil, trăgătorul fiind în interdicţie bancară.

Fapta inculpatului O.M. de a emite, în scopul obţinerii de foloase materiale injuste, două file cec în favoarea părţii civile SC E. SA, ştiind că pentru valorificarea lor nu există disponibilul necesar în con-

[1)] Definitivă prin neapelare.

tul societății comerciale pe care o administrează, societate aflată în interdicție bancară de a emite cecuri, faptă prin care s-a produs o pagubă materială posesoarei cecurilor, partea civilă SC E. SA, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de înșelăciune prevăzute de art. 215 alin. (1) și (4) C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) și art. 42 C. pen.

Având în vedere că de la data săvârșirii faptei (17 septembrie 1998) și până la judecarea definitivă a faptei au intervenit modificări succesive ale art. 146 C. pen., constând în majorarea succesivă a cuantumului prejudiciului în raport de care se stabilește încadrarea juridică a faptei, instanța, dând eficiență prevederilor art. 13 C. pen., a aplicat legea cea mai favorabilă inculpatului. Aceasta era legea în vigoare la momentul soluționării cauzei, în urma modificării aduse Codului penal prin Legea nr. 456/2001, întrucât prevedea un prag mai ridicat al cuantumului prejudiciului corespunzător consecințelor deosebit de grave, și anume 2.000.000.000 lei vechi.

În consecință, în raport de redactarea art. 146 C. pen. de la acea vreme și de împrejurarea că pentru încadrarea juridică a faptei se are în vedere paguba materială ce decurge în mod direct din săvârșirea faptei, nu și cea rezultată în urma actualizării cu rata inflației, instanța nu a reținut incidența formei agravate de săvârșire a faptei prevăzute la alin. (5) al art. 215 C. pen.

Având în vedere că fapta săvârșită cu vinovăție de inculpat a cauzat un prejudiciu în patrimoniul părții civile, fiind întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, instanța a obligat inculpatul la repararea acestuia în integralitatea sa, respectiv atât prejudiciul efectiv, cât și beneficiul nerealizat. Prejudiciul efectiv este de 1.000.000.000 lei vechi, reprezentând contravaloarea celor zece ordine de compensare pentru care s-au emis cecurile în litigiu, la care se adaugă 3.118.000.000 lei vechi, reprezentând actualizarea cu indicele de inflație a sumei de mai sus. Beneficiul nerealizat constă în dobânda legală aferentă acestei sume, ce se va acorda de la data rămânerii definitive a acestei hotărâri, întrucât numai din acest moment creanța este certă, lichidă și exigibilă, și până la data plății efective.

91. Bilet la ordin. Înşelăciune. Prejudiciu. Compensări. Consecinţe deosebit de grave

C. pen., art. 146, art. 215 alin. (2), (3) şi (5)

În cazul infracţiunii de înşelăciune în convenţii săvârşite prin folosirea unui bilet la ordin falsificat, paguba materială în funcţie de care se stabileşte caracterul de consecinţe deosebit de grave este reprezentată de suma cu care a fost prejudiciată efectiv victima prin manopera respectivă, neavând relevanţă împrejurarea că, în urma unor compensări, datoria faţă de persoana vătămată a scăzut sub plafonul valoric prevăzut de art. 146 C. pen.

I.C.C.J., Secţia penală, decizia nr. 3909 din 19 iunie 2006, www.scj.ro

Tribunalul Timiş a condamnat-o pe inculpata B.O.M. pentru săvârşirea infracţiunilor de înşelăciune, prevăzută de art. 215 alin. (2), (3) şi (5) C. pen., de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 290 C. pen., de utilizare a sintagmei „cooperativă de credit" fără autorizaţie de funcţionare emisă de BNR, prevăzută de art. 283 din Legea nr. 200/2002, şi de începere de operaţiuni bancare în numele unei organizaţii cooperatiste de credit înainte de eliberarea de către BNR a autorizaţiei de funcţionare, prevăzută de art. 271 pct. 3 din Legea nr. 200/2002.

Prin aceeaşi sentinţă, inculpata a fost obligată la plata sumei de 5.532.000.000 lei vechi, cu dobânzi legale de la data de 22 ianuarie 2004 până la achitarea integrală a prejudiciului, către partea civilă SC A. SRL Timişoara, fiind respinse restul pretenţiilor părţii civile pentru suma de 1.000.000.000 lei vechi prejudiciu şi suma de 1.000.000.000 lei vechi daune morale.

Totodată, inculpata a fost obligată la plata sumei de 798.700.000 lei vechi, cu dobânzi legale de la data de 12 noiembrie 2003 şi până la achitarea integrală a prejudiciului către partea civilă O.I., constatându-se recuperat restul prejudiciului.

Pentru a hotărî astfel, prima instanţă a reţinut următoarea situaţie de fapt:

În perioada august 2001 - 3 martie 2004, în calitate de preşedinte al consiliului de administraţie al C.C.A. Timişoara, deşi nu avea autorizarea BNR, a desfăşurat activităţi bancare, prin constituirea de depozite bancare pentru mai multe societăţi comerciale şi persoane fizice.

Astfel, în vederea dobândirii de fonduri băneşti pe căi ilegale, inculpata a indus în eroare pe A.R., administratorul SC A. SRL Timişoara, spunându-i că unitatea ei este o bancă autorizată, convingându-l pe acesta să constituie la data de 22 ianuarie 2004 un depozit bancar la C.C.A. în valoare de 5.560.116.430 lei vechi, pentru care i-a promis dobânzi mai mari decât cele de pe piață și comisioane mai mici.

La momentul constituirii depozitului, partea civilă a primit de la inculpată o poliță de garantare care nu mai avea valabilitate.

Pentru a i se restitui suma sus-arătată, reprezentantul SC A. SRL Timişoara s-a adresat inculpatei, care, deşi nu mai avea banii în cont, a falsificat un bilet la ordin în valoare de 5.532.000.000 lei vechi, emis la data de 22 ianuarie 2004 de C.C.A. Timişoara şi cu scadență la 20 ianuarie 2004. Pentru a da deplină încredere părții civile în derularea operațiunilor, inculpata a falsificat acest bilet la ordin la rubrica „avalizat de B.P. SA, Sucursala Timişoara", semnând în locul persoanelor competente să avalizeze şi aplicând în fals o impresiune de ştampilă cu denumirea B.P. SA.

La data de 28 ianuarie 2004, partea civilă a depus spre încasare biletul la ordin sus-arătat, însă plata a fost refuzată cu mențiunea „lipsă parțială disponibil/accept 600.000 lei vechi/refuz parțial 5.531.400.000 lei vechi".

Folosind aceleaşi elemente de inducere în eroare, inculpata B.O.M. l-a convins pe O.I. să depună o garanție de 20.000 euro, urmând să primească un credit de 100.000 euro.

La momentul depunerii sumei, această parte civilă a primit o poliță de garantare R., nevalabilă. Ulterior, inculpata a emis în favoarea părții civile un bilet la ordin, pe care, de asemenea, l-a falsificat la rubrica „avalizat", semnând şi aplicând o ştampilă cu sigla B.P. SA.

Împotriva sentinței a declarat apel inculpata şi partea civilă SC A. SRL.

În susținerea apelului, inculpata a solicitat, în principal, achitarea în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. a) şi c) C. proc. pen., iar în subsidiar, schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de înşelăciune cu consecințe deosebit de grave în infracțiunea de înşelăciune şi, pe cale de consecință, reducerea pedepsei.

Partea civilă SC A. SRL a solicitat obligarea inculpatei, în solidar cu C.C.A. şi B.P. SA, Sucursala Timişoara, la plata prejudiciului în sumă de 3.143.536.050 lei vechi, cu dobânzi legale, precum şi menținerea ca valabil a biletului la ordin emis la data de 22 ianuarie 2004.

Curtea de Apel Timişoara a admis apelurile, a desfiinţat în parte sentinţa atacată şi, rejudecând cauza, a redus pedeapsa pentru infracţiunea de înşelăciune şi a obligat inculpata la plata sumei de 3.143.536.050 lei vechi, cu dobânzi legale de la data de 22 ianuarie 2004 şi până la achitarea integrală a prejudiciului către partea civilă SC A. SRL Timişoara; a menţinut celelalte dispoziţii ale hotărârii apelate.

Decizia a fost atacată cu recurs şi de inculpata B.O.M., care a solicitat, printre altele, schimbarea încadrării juridice din infracţiunea prevăzută de art. 215 alin. (2), (3) şi (5) C. pen., în infracţiunea prevăzută de art. 215 alin. (2) şi (3) C. pen. şi, pe cale de consecinţă, reindividualizarea pedepsei.

Recursul este nefondat.

În cauză nu se impune schimbarea încadrării juridice din infracţiunea de înşelăciune cu consecinţe deosebit de grave, prevăzută de art. 215 alin. (2), (3) şi (5) C. pen., în infracţiunea de înşelăciune prevăzută de art. 215 alin. (2) şi (3) C. pen., susţinerea inculpatei că prejudiciul în cauză este doar de 1.578.778.182 lei vechi neavând suport juridic. Faptul că partea civilă a recuperat o parte din prejudiciu ca urmare a unor compensări nu are nicio relevanţă asupra încadrării juridice, atâta vreme cât biletul la ordin emis la 22 ianuarie 2004 în numele C.C.A. Timişoara şi falsificat de inculpată garanta suma de 5.532.000.000 lei vechi.

Aşa fiind, recursul a fost respins.

Secţiunea a 7-a. Acţiunea civilă în procesul penal

92. Cec. Emitere de cecuri fără a avea disponibil în cont. Momentul consumării. Întinderea prejudiciului

C. pen., art. 215 alin. (1) şi (4)
C. proc. pen., art. 14, art. 346
C. civ., art. 998, art. 999, art. 1084

Infracţiunea de înşelăciune prin emiterea de cecuri fără acoperire se consumă în momentul prezentării cecului la plată.

În vederea reparării integrale a pagubei, inculpatul va fi obligat să acopere atât prejudiciul efectiv, dat de suma înscrisă în cec,

cât și beneficiul nerealizat, constând în dobânda legală calculată de la data prezentării cecului la plată.

C.A. Ploiești, Secția penală,
decizia nr. 843 din 23 septembrie 2005,
în J.C.A. Ploiești 2005, p. 142-144

Judecătoria Vălenii de Munte l-a condamnat pe inculpatului C.G. pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune prevăzute de art. 215 alin. (1) și (4) C. pen., obligând, în același timp, inculpatul la 178.999.800 lei vechi, despăgubiri civile către SC S.S. SA, județul Prahova.

Prima instanță a reținut că, în calitate de administrator al SC S.P. Iași, inculpatul l-a desemnat pe martorul F.C. să ridice sare de la Salina Slănic-Prahova, înmânându-i documentația necesară și o filă cec pentru plata contravalorii mărfii ridicate, respectiv pentru suma de 178.999.800 lei vechi, cu scadență la data de 13 august 2001. Introdusă la plată, fila cec a fost refuzată de B.P. Slănic pentru lipsa disponibilului bancar, în condițiile în care societatea comercială administrată de inculpat se afla în interdicție bancară.

În soluționarea apelului părții civile, Tribunalul Prahova a obligat inculpatul și la plata dobânzii legale începând cu data rămânerii definitive a hotărârii.

Această hotărâre a fost recurată de partea civilă sub aspectul datei de la care se calculează dobânda legală, invocându-se, ca dată de referință, data scadenței cecului.

Critica este fondată.

Infracțiunea de înșelăciune prin emiterea de cecuri fără acoperire, prevăzută de art. 215 alin. (1) și (4) C. pen., se consumă în momentul producerii rezultatului socialmente periculos, adică în momentul imposibilității valorificării la scadență a cecului înmânat de inculpat din cauza lipsei proviziei necesare la tras. Valoarea prejudiciului efectiv suferit de victima infracțiunii este dată de suma pentru care a fost emis instrumentul de plată. Data prezentării cecului la plată, respectiv data de 16 august 2001, este data la care s-a înregistrat efectiv în patrimoniul părții civile prejudiciul cauzat prin fapta inculpatului și data de la care partea civilă a fost lipsită de folosința sumei înscrise în instrumentul de plată.

Iată de ce recuperarea folosului nerealizat se realizează prin obligarea debitorului la plata dobânzii legale calculate de la data prezentării cecului la plată în fața trasului.

93. Cec. Înşelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Acţiune civilă. Daune morale. Persoană juridică

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4)

Daunele morale reprezintă prejudicii cauzate unei persoane constând în suferinţe de ordin psihic. În consecinţă, despăgubirile pentru daune morale se pot acorda numai persoanelor fizice, nu şi persoanelor juridice.

C.A. Bucureşti, Secţia I penală,
decizia nr. 162 din 3 februarie 2004,
în P.J.P. 2003-2004, p. 206-207

Judecătoria Buftea l-a condamnat pe inculpatul M.C. pentru săvârşirea infracţiunii de înşelăciune prevăzute de art. 215 alin. (1), (2), (3) şi (4) C. pen., cu aplicarea art. 37 alin. (1) lit. a) C. pen.

S-a admis acţiunea civilă şi inculpatul a fost obligat la plata sumei de 50.000.000 lei vechi despăgubiri către partea civilă SC F. SRL.

Pentru a pronunţa această hotărâre, instanţa de fond a reţinut că, la data de 16 martie 2000, inculpatul a întocmit şi semnat o filă cec, pe care, ulterior, a înmânat-o martorului B.C., pentru efectuarea unei plăţi către partea civilă, filă cec ce nu avea acoperire bancară.

S-a mai reţinut că SC D. SRL, unde inculpatul avea calitatea de administrator, se afla în interdicţie bancară de a emite cecuri pentru perioada 13 decembrie 1999 - 6 februarie 2002.

Apelul declarat de inculpat a fost respins ca nefondat de Tribunalul Bucureşti.

Împotriva acestor hotărâri a declarat recurs inculpatul, care a solicitat şi înlăturarea obligării sale la plata de daune morale.

Recursul este fondat sub acest aspect.

Daunele morale, potrivit legii, pot fi acordate doar persoanelor fizice care au suferit psihic de pe urma comiterii unei infracţiuni, nu şi persoanelor juridice.

Astfel fiind, s-a admis recursul declarat de inculpat, s-a casat parţial decizia şi, pe fond, s-a înlăturat obligarea inculpatului la plata de daune morale, menţinându-se celelalte dispoziţii.

94. Cec. Înșelăciune prin emitere de cecuri fără acoperire. Parte responsabilă civilmente aflată în lichidare. Obligarea la plata despăgubirilor

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4), art. 215 alin. (1), (4) și (5)
C. civ., art. 998, art. 999
Legea nr. 31/1990, republicată [1)], art. 228 alin. (4)[2)]

Partea responsabilă civilmente trebuie obligată, în solidar cu inculpatul, la plata despăgubirilor către părțile civile chiar și în situația în care este o societate comercială în lichidare.

Procedându-se în acest mod, nu se aduce atingere regulii potrivit căreia societatea în lichidare își păstrează personalitatea juridică doar pentru nevoile lichidării, fiindcă raporturile juridice existente între partea responsabilă civilmente și părțile civile sunt anterioare lichidării societății, iar lichidarea nu aduce modificări raporturilor juridice dintre societate și creditori.

Jud. Sectorului 1 București,
sentința penală nr. 639 din 5 aprilie 2004[3)]*,*
în G. Tudor, Înșelăciunea în convenții, p. 1-15

Judecătoria Sectorului 1 București l-a achitat, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., pe inculpatul B.I. de săvârșirea a două infracțiuni prevăzute de art. 215 alin. (1), (2), (3) și (4) C. pen., prin schimbarea încadrării juridice din art. 215 alin. (2) și (3) C. pen., și a admis acțiunile civile, obligând inculpatul, în solidar cu partea responsabilă civilmente SC I. SRL, prin lichidator SC C.S. SRL, la plata de despăgubiri către părțile civile SC A.I.E. SRL și SC C.P. SRL.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut că:

Inculpatul B.I., în calitate de asociat și reprezentant al SC I. SRL, a încheiat, la data de 29 februarie 2000, două contracte de vânzare-cumpărare cu SC C.P. SRL, reprezentată de B.G., contracte având ca obiect cumpărarea de către SC I. SRL de pesticide și îngrășăminte

---

[1)] M. Of. nr. 33 din 29 ianuarie 1998.

[2)] În prezent, aceste dispoziții se regăsesc în art. 233 alin. (4), în urma celei de-a doua republicări a Legii nr. 31/1990 în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004.

[3)] Definitivă prin respingerea apelului (Trib. București, Secția a II-a penală, decizia nr. 72 din 21 ianuarie 2005).

chimice în valoare de 103.789 euro, respectiv 119.952 dolari SUA, stabilindu-se ca plata pentru 20% din valoarea produselor să se facă în cupoane agricole (pe care inculpatul urma să le primească de la Ministerul Agriculturii), într-un termen de 5 zile de la primirea acestora, iar restul de 80% în produse agricole până la data de 31 august 2000.

În acelaşi context, ca o garanţie a executării obligaţiilor, inculpatul a emis patru file cec în alb, le-a semnat la rubrica trăgătorului şi a aplicat ştampila societăţii sale, SC I. SRL, file cec pe care le-a înmânat reprezentantului SC C.P. SRL, stabilindu-se ca la expirarea celor două termene de plată indicate în contract, în măsura în care SC I. SRL nu ar fi achitat contravaloarea produselor cumpărate, reprezentantul SC C.P. SRL (B.G.) să introducă la plată filele cec.

Filele cec au fost emise de inculpat în numele SC I. SRL, acestea făcând însă parte dintr-un carnet de cecuri care fusese emis de B.R.D. către SC A. SRL, societate al cărei asociat şi administrator era B.S., soţia inculpatului.

Ca o garanţie suplimentară a executării obligaţiilor contractuale, s-au încheiat, la data de 2 martie 2000, două contracte de gaj fără deposedare între SC I. SRL şi SC C.P. SRL, prin care societatea al cărei asociat era inculpatul s-a obligat să constituie gaj în favoarea SC C.P. SRL, bunurile gajate fiind culturi de floarea-soarelui, grâu şi porumb, ce urmau a fi înfiinţate de SC I. SRL în localitatea Ceamurlia de Jos, contractele fiind transcrise la Judecătoria Babadag prin două încheieri de inscripţie gaj din 28 martie 2000.

La data de 29 martie 2000, între SC I. SRL, reprezentată de inculpat, şi SC A.I.E. SRL, reprezentată de S.M., s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare, prin care prima societate a vândut celei de-a doua 2.000 t grâu de panificaţie şi 1.000 t seminţe floarea-soarelui şi ca modalitate de plată, s-a stabilit achitarea în avans a sumei de 20.000 dolari SUA în echivalent lei la data plăţii, reprezentând avansul pentru cumpărarea de îngrăşăminte chimice, iar restul sumei urma a fi achitată după livrarea produselor agricole.

La acest contract de vânzare-cumpărare s-a încheiat, la data de 3 aprilie 2000, un act adiţional, având ca obiect vânzarea de către SC I. SRL a unei cantităţi de 200 t îngrăşăminte chimice tip azotat de amoniu, în valoare totală de 28.800 dolari SUA plus TVA şi preţul transportului, stabilindu-se, ca modalitate de plată, achitarea a 40% din valoarea totală prin cupoane agricole valabile în anul 2000, restul de 60% urmând a fi achitat la recoltă prin produse agricole, prevăzându-se, totodată, drept garanţie pentru actul adiţional cesionarea unei file cec

către SC A.I.E. SRL, cu scadență la 15 august 2000, și cesionarea unui contract de gaj fără deposedare asupra producției agricole dintre cele emise de SC I. SRL către SC C.P. SRL.

În consecință, așa cum se prevăzuse în actul adițional, SC C.P. SRL a cesionat SC A.I.E. SRL două dintre filele cec emise de inculpat în favoarea SC C.P. SRL la data de 29 februarie 2000, precum și unul dintre cele două contracte de gaj fără deposedare asupra culturilor de floarea-soarelui, porumb și grâu ce urmau a fi constituite în Ceamurlia de Jos.

SC A.I.E. SRL și-a respectat obligația asumată prin contract și a livrat SC I. SRL cantitatea de îngrășăminte chimice, însă inculpatul nu a achitat contravaloarea acestora.

De asemenea, SC C.P. SRL și-a respectat obligația de livrare a cantității de pesticide, însă inculpatul B.I. nu a achitat contravaloarea acestora.

Având în vedere neachitarea contravalorii mărfurilor livrate, la data de 23 iunie 2000, SC C.P. SRL a introdus la bancă fila cec pentru suma de 416.407.042 lei vechi, reprezentând 20% din valoarea contractului, filă care a fost returnată de B.R.D. cu mențiunea „refuz – lipsă totală de disponibil, cec retras din circulație", iar la data de 14 iulie 2000, SC A.I.E. SRL a introdus la BCR fila cec în valoare de 844.000.000 lei vechi, la data de 17 iulie 2000 BCR, Sucursala Tulcea, restituind și această filă cec cu mențiunea „lipsă totală disponibil – trăgător aflat în interdicție bancară, cecul aparține unui set de instrumente care au fost retrase din circulație".

Față de această împrejurare, reprezentanții SC C.P. SRL și SC A.I.E. SRL au procedat la executarea contractelor de gaj fără deposedare la data de 17 august 2000, reprezentanții celor două societăți deplasându-se împreună cu executorul judecătoresc la Judecătoria Babadag, constatându-se că aceste contracte nu se pot executa, întrucât inculpatul B.I. nu deținea culturi de floarea-soarelui în localitatea Ceamurlia de Jos, ci în localitatea Jurilovca, iar cultura de grâu existase, însă fusese calamitată.

Instanța a mai reținut că inculpatul a achitat o parte din sumă și a returnat SC C.P. SRL marfă în valoare totală de 63.131 euro, din suma de 103.787 euro rămânând neachitată suma de 40.656 euro, iar societății SC A.I.E. SRL i-a achitat parțial suma datorată, rămânând de restituit suma de 19.874 dolari SUA.

Faţă de situaţia de fapt reţinută, instanţa a apreciat că în cauză nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracţiunii de înşelăciune, nici sub aspectul laturii obiective şi nici sub aspectul laturii subiective.

Analizând elementele răspunderii civile delictuale, instanţa a apreciat că acestea sunt îndeplinite în speţă, respectiv fapta ilicită, vinovăţia, prejudiciul şi legătura de cauzalitate. Astfel, fapta inculpatului, deşi nu are caracter penal, rămâne totuşi o faptă ilicită, reţinându-se că acesta nu a respectat clauzele contractuale şi, nefiind incidentă în speţă vreo cauză care să înlăture caracterul ilicit al faptei săvârşite de inculpat cu vinovăţie, ştiut fiind că în materie civilă este atrasă răspunderea şi pentru cea mai uşoară culpă (care a fost reţinută de instanţă, chiar dacă în speţă nu s-a putut stabili intenţia directă necesară pentru a fi îndeplinite elementele constitutive ale unei infracţiuni), inculpatului i se poate imputa faptul că nu s-a preocupat în mod temeinic de respectarea obligaţiilor, deşi şi-a asumat obligaţii contractuale foarte mari în raport de situaţia sa economică şi a cauzat astfel un prejudiciu celor două părţi civile.

Au fost admise acţiunile civile şi inculpatul a fost obligat, în solidar cu partea responsabilă civilmente SC I. SRL, la plata sumelor solicitate în echivalent lei la data plăţii efective, reţinându-se că sunt îndeplinite condiţiile pentru angajarea răspunderii comitentului pentru fapta prepusului prevăzute de art. 1000 alin. (3) C. civ., respectiv existenţa raportului de prepuşenie şi săvârşirea faptei de către prepus în funcţiile încredinţate, inculpatul fiind administrator al SC I. SRL şi încheind contractele ca reprezentant al acestei societăţi.

Faţă de împrejurarea că SC I. SRL era la momentul soluţionării cauzei societate în lichidare, fiind de altfel citată prin lichidator SC C.S. SRL, instanţa a apreciat că poate obliga această societate, respectiv SC I. SRL, la plata despăgubirilor către părţile civile în solidar cu inculpatul, având în vedere că art. 228 alin. (4) din Legea nr. 31/1990 consacră în mod expres faptul că, în faza lichidării, societatea comercială continuă să beneficieze de personalitate juridică, dar numai pentru nevoile lichidării, iar păstrarea personalităţii juridice produce drept consecinţe nu doar păstrarea atributelor de identificare (firmă, sediu, naţionalitate), dar patrimoniul societăţii continuă să aparţină societăţii, ca subiect de drept distinct, lichidarea neaducând modificări raporturilor juridice dintre societate şi creditorii săi, aceştia putându-şi valorifica drepturile împotriva societăţii, care va răspunde cu patrimoniul său.

Nu se poate reține că prin obligarea societății, în solidar, s-ar încălca principiul consacrat, respectiv că societatea în lichidare își păstrează personalitatea juridică doar pentru nevoile lichidării, pentru că raporturile juridice existente între SC I. SRL şi SC A.I.E. SRL, respectiv SC C.P. SRL, sunt anterioare lichidării societății, iar pentru ca aceşti creditori să poată fi satisfăcuți în cadrul procedurii lichidării este necesar nu doar să se înscrie pe baza unor raporturi juridice (aspect ce rezultă din adresa depusă la SC C.S. SRL), dar să prezinte şi un titlu executoriu.

Față de cele arătate, instanța a apreciat că SC I. SRL poate fi obligată în solidar cu inculpatul la plata despăgubirilor către părțile civile.

95. Cec. Înşelăciune. Cecuri fără acoperire. Anulare

C. pen., art. 215 alin. (2), (3), (4) şi (5)
C. proc. pen., art. 348

În cazul în care se dispune condamnarea inculpatului pentru săvârşirea infracțiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (4) C. pen., dar nu şi a infracțiunii de fals, anularea cecurilor folosite la săvârşirea infracțiunii este nelegală.

C.S.J., Secția comercială,
decizia nr. 1892 din 10 aprilie 2002, www.scj.ro

Tribunalul București l-a condamnat pe inculpatul A.S. pentru săvârşirea infracțiunii de înşelăciune prevăzute în art. 215 alin. (2), (3), (4) şi (5) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen. şi l-a obligat la plata despăgubirilor către părțile civile.

Instanța a reținut că inculpatul, unic administrator al unei societăți comerciale, a cumpărat de la o firmă, la 5 septembrie 1997, mărfuri în valoare de 54.795.896 lei vechi, iar de la o alta, la 11 septembrie 1997, mărfuri în valoare de 1.165.576 lei vechi, pentru plata cărora a eliberat furnizorilor cecuri pentru care nu avea acoperire în bancă.

Curtea de Apel București a admis apelurile declarate de procuror, de inculpat şi de una din părțile civile, a desființat în parte sentința şi, între altele, a dispus anularea filelor cec falsificate.

Recursurile declarate de procuror şi de inculpat cu privire, între altele, la anularea filelor cec sunt fondate.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

Inculpatul a fost trimis în judecată şi condamnat pentru săvârşirea unei infracţiuni contra patrimoniului, constând în emiterea unor cecuri fără a exista provizia sau acoperirea necesară, nu pentru emiterea de cecuri false, situaţie în care s-ar fi impus măsura anulării acestora.

Cum cecurile emise de inculpat nu sunt afectate de nulitate, măsura dispusă, de anulare a lor, s-a constatat a fi nelegală şi a fost înlăturată ca urmare a admiterii recursurilor.

96. Cec. Emitere de cecuri fără acoperire. Instrument de plată. Titlu valabil. Anulare

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4)
C. proc. pen., art. 348
Legea nr. 59/1934, art. 43 - 63

În situaţia în care inculpatul a cumpărat marfă de la părţile vătămate şi a emis file cec pentru plata bunurilor, ştiind că nu avea disponibil în bancă, odată cu condamnarea pentru infracţiunea de înşelăciune nu se poate dispune desfiinţarea cecurilor, pe de o parte, pentru că nu a avut loc o falsificare a lor, totală sau parţială, iar pe de altă parte, pentru că acestea sunt instrumente de plată valabile, care conferă titularului calea acţiunii în regres dacă banca refuză beneficiarului plata.

C.A. Braşov, decizia penală nr. 670 din 4 august 2004, în C.P.J.pen. 2003-2004, p. 155-156

Judecătoria Braşov l-a condamnat pe inculpatul M.I. pentru săvârşirea de infracţiuni de înşelăciune cu file cec şi a dispus desfiinţarea totală a celor trei file cec.

În fapt, s-a reţinut că inculpatul a cumpărat marfă de la trei societăţi comerciale şi a emis file cec pentru plata bunurilor, fără a avea disponibil în bancă.

Împotriva hotărârii a declarat apel procurorul, criticând-o pentru greşita desfiinţare a filelor cec.

Tribunalul Braşov a respins ca nefondat apelul.

S-a reţinut că părţile vătămate s-au constituit părţi civile în procesul penal, iar inculpatul a fost obligat, prin hotărâre, la despăgubirea acestora. Ca urmare, aceste societăţi nu-şi pot valorifica pe calea unei acţiuni în regres drepturile lor ce decurg din refuzul la plată a filelor cec, deoarece a fost aleasă o cale procesuală penală pentru rezolvarea pretenţiilor şi s-a pronunţat o hotărâre judecătorească în acest sens.

I-au fost lăsate creditorului la îndemână două titluri executorii valabile pentru aceeași creanță. S-a apreciat că se impune desființarea filelor cec, întrucât conțin mențiuni necorespunzătoare realității.

Împotriva hotărârii a declarat recurs procurorul, care a solicitat înlăturarea dispoziției instanței de anulare a filelor cec.

Recursul este fondat.

Instanțele de fond au procedat la desființarea filelor cec pe considerentul că acestea conțin mențiuni necorespunzătoare realității, fără a le numi.

S-a constatat că nu există o falsificare totală sau parțială a acestor înscrisuri, astfel că nu există temeiul legal pentru a dispune desființarea lor.

Filele cec sunt instrumente de plată, iar în prezenta cauză ele sunt titluri valabile. Dacă banca refuză beneficiarului plata, acesta are calea acțiunii în regres. Una din condițiile de exercitare a acesteia este ca cecul să fi fost prezentat la plată în termen util și refuzul de plată al trasului să fi fost constatat în condițiile legii. Cecul are valoare de titlu executoriu, potrivit Legii nr. 59/1934, iar împrejurarea că inculpatul a fost obligat la plata despăgubirilor civile, sumă ce corespunde celei din filele cec, nu conduce la concluzia că sunt aplicabile dispozițiile art. 348 C. proc. pen.

Chiar dacă privesc aceeași creanță, rezultată din același raport juridic, creditorul are posibilitatea alegerii între mai multe modalități de executare silită a debitorului, fără a-i putea fi limitat acest drept. La rândul său, debitorul se poate apăra, în limitele prevăzute de lege, cu privire la creanța datorată.

Instanțele de fond au mai apreciat că a fost aleasă o cale procesuală și a fost pronunțată o hotărâre judecătorească în acest sens. Hotărârea la care se face referire este însă chiar cea recurată.

Dreptul de opțiune în exercitarea acțiunii civile se naște în momentul în care există două căi procesuale prin care pot fi cerute aceste despăgubiri. Pentru buna desfășurare a procesului penal, dreptul de opțiune este irevocabil, iar excepțiile sunt strict prevăzute de lege.

În speță, însă, părțile vătămate nu au ales între exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal sau în afara lui (la instanța civilă) și nu există o hotărâre judecătorească prin care să se fi lămurit deja pretențiile acestor părți civile.

Secţiunea a 8-a. Rezolvarea altor aspecte ale cauzei penale

97. Cec. Înşelăciune. Emitere de cecuri fără acoperire. Consecinţe deosebit de grave. Lege penală mai favorabilă

C. pen., art. 13, art. 146, art. 215 alin. (1) - (5)
O.U.G. nr. 207/2000

Modificarea legislativă prin care se majorează plafonul a cărui depăşire determină caracterul de consecinţe deosebit de grave, intervenită până la judecarea definitivă a cauzei privind pe un inculpat trimis în judecată pentru săvârşirea infracţiunii de înşelăciune având ca rezultat o pagubă în cuantum situat sub noul plafon, constituie o lege penală mai favorabilă.

C.A. Bucureşti, Secţia a II-a penală, decizia nr. 646/2000[1], în C.P.J.pen. 2000, p. 86-88

Tribunalul Teleorman l-a condamnat pe inculpatul O.M. la două pedepse pentru săvârşirea a două infracţiuni prevăzute de art. 215 alin. (4) şi (5) C. pen.

Instanţa de fond a reţinut, în fapt, că inculpatul O.M., în calitate de administrator la SC C. SRL Bârlad, la 7 septembrie 1998 şi la 8 septembrie 1998, a cumpărat de la SC M.C.P. SA Alexandria şi SC E. SA Bucureşti ordine de compensare tip „Renel" cu câte o filă cec fără acoperire, în sumă de 640.000.000 lei vechi, respectiv 400.000.000 lei vechi.

Împotriva acestei sentinţe a declarat apel inculpatul O.M., criticând-o pentru nelegalitate şi netemeinicie, susţinând că nu se face vinovat de săvârşirea faptelor, solicitând achitarea pentru infracţiunile pentru care a fost judecat şi condamnat, iar în subsidiar, redozarea pedepselor, în sensul reducerii cuantumurilor acestora.

Apelul inculpatului este întemeiat, însă pentru alte motive decât cele invocate.

În cauză, prin O.U.G. nr. 207/2000 privind modificarea Codului penal şi a Codului de procedură penală[2] a intervenit o lege penală mai

---

[1] Definitivă prin nerecurare.

[2] Publicată în M. Of. nr. 594 din 22 noiembrie 2000, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 456/2001, publicată în M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001.

favorabilă inculpatului în ce privește definirea noțiunii de „consecințe deosebit de grave", în sensul că prin aceasta se înțelege o pagubă materială mai mare de 1 miliard lei vechi (față de 50 milioane lei vechi la data săvârșirii faptelor de către inculpat).

Noua lege fiind mai favorabilă inculpatului, urmează a fi aplicate dispozițiile art. 13 C. pen.

Așa fiind, apelul inculpatului a fost admis, sentința desființată în parte și, rejudecându-se cauza în fond, a fost descontopită pedeapsa rezultantă în pedepsele componente, s-a schimbat încadrarea juridică a faptelor din art. 215 alin. (4) și (5) C. pen. în art. 215 alin. (4) C. pen., iar inculpatul a fost condamnat în baza acestui din urmă text de lege, fiind menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

98. Cec. Înșelăciune în convenții. Emitere de cecuri fără acoperire. Acte de comerț. Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii. Condiții de aplicare

C. pen., art. 115, art. 215 alin. (1) - (4)

Măsura de siguranță a interzicerii de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, meserie ori ocupație se poate lua când făptuitorul a săvârșit fapta datorită incapacității, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea acelei funcții ori pentru exercitarea profesiei, meseriei sau ocupației respective.

Dacă infracțiunile de înșelăciune prin emitere de bilete la ordin și cecuri fără acoperire au fost săvârșite de un făptuitor care, asociat unic la două societăți comerciale, a desfășurat o lungă perioadă de timp activități comerciale, respectând contractele încheiate și nu a avut alte incidente constând în neplata unor mărfuri, nu se justifică luarea măsurii de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii de natură comercială.

C.S.J., Secția penală, decizia nr. 1464 din 21 martie 2003, www.scj.ro

Tribunalul Brașov a condamnat-o pe inculpata F.V. pentru săvârșirea a trei infracțiuni de înșelăciune prevăzute de art. 215 alin. (4) C. pen. și pentru săvârșirea a trei infracțiuni de înșelăciune prevăzute de art. 215 alin. (2) și (3) C. pen.

Totodată, în temeiul art. 64 C. pen., s-a aplicat inculpatei pedeapsa complementară a interzicerii dreptului de a exercita acte de comerț

(profesiunea de comerciant) pe o perioadă de 5 ani după executarea pedepsei principale.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut, în esență, următoarea situație de fapt:

Între SC M.V.A SRL, la care inculpata era asociat unic, şi SC U. SRL Braşov s-au derulat raporturi comerciale, în special contracte de vânzare-cumpărare având ca obiect piese auto, în condiții legale, până în luna iulie 1998.

În perioada iulie - august 1998, SC U. SRL Braşov, la solicitarea inculpatei, a livrat către SC M.V.A. SRL piese auto, iar în vederea încasării prețului s-au emis trei facturi în valoare de 14.394.897 lei vechi, 3.644.538 lei vechi şi 9.299.365 lei vechi. Pentru achitarea parțială a prețului mărfii, la data de 7 august 1998, inculpata a emis o filă cec în valoare de 11.421.152 lei vechi, deşi cunoştea că în contul SC M.V.A. SRL nu exista disponibil bancar.

Ulterior, la data de 10 august 1998, deplasându-se la Braşov pentru achitarea prețului celorlalte produse achiziționate, inculpata a mai cumpărat marfă de la aceeaşi societate, emițându-se trei facturi în valoare de 12.810.100 lei vechi, 12.723.251 lei vechi şi 34.158.859 lei vechi, omițând să aducă la cunoştința reprezentanților SC U. SRL că nu are disponibil în bancă, ocazie cu care a emis două bilete la ordin în valoare de 30.000.000 lei vechi.

Atât cecul, cât şi biletele la ordin au fost refuzate la plată datorită lipsei totale de disponibil, cauzându-se SC U. SRL Braşov un prejudiciu total de 71.421.152 lei vechi.

La fel a procedat inculpata şi în relațiile cu SC R.C. SRL Mândra, județul Braşov, achiziționând şi de la această unitate piese auto pentru care, inițial, a achitat contravaloarea mărfii, după care a emis, la data de 6 august 1998, două bilete la ordin (unul în valoare de 23.670.551 lei vechi, altul în valoare de 24.713.777 lei vechi), deşi în contul SC M.V.A. SRL nu exista disponibil bancar.

În cursul aceleiaşi luni, SC R.C. SRL a mai livrat către SC M.V.A. SRL piese auto în valoare de 77.262.063 lei vechi, iar pentru plata prețului mărfii inculpata a emis o filă cec.

Unul dintre biletele la ordin emise de inculpată a fost girat de către SC R.C. SRL Braşov în favoarea SC U. SRL Braşov, care, la rândul ei, a transmis prin gir biletul la ordin către SC A.A. SRL. Tot în favoarea SC A.A. SRL a fost girat de către SC R.C. SRL M. şi cel de-al doilea bilet la ordin, astfel că această societate, neputând încasa

sumele înscrise în cele două bilete la ordin, a suferit un prejudiciu în sumă de 48.384.328 lei vechi.

Din cauza faptului că cecul emis în favoarea SC R.C. SRL M. nu a putut fi încasat din lipsă de disponibil, începând cu data de 17 august 1998, SC M.V.A. SRL a fost declarată în interdicție bancară.

Față de această situație, inculpata a început să deruleze activitățile comerciale prin intermediul SC V.P.P. SRL, unde avea, de asemenea, calitatea de asociat unic.

Începând cu luna decembrie 1998, inculpata s-a prezentat la SC Z. SRL Brașov, unde, convingând reprezentanții firmei de seriozitatea și solvabilitatea firmei SC V.P.P. SRL, a încheiat cu aceasta un contract de vânzare-cumpărare având ca obiect piese auto în valoare de 61.586.937 lei vechi.

În vederea încasării prețului, s-au emis de către SC Z. SRL Brașov trei facturi, iar inculpata, deși știa că nu are disponibil în contul SC V.P.P. SRL, a emis, la data de 8 ianuarie 1999, o filă cec în valoare de 61.586.937 lei vechi, pe care a semnat-o și a aplicat ștampila unității.

Introdusă la bancă spre decontare, fila cec a fost avizată doar pentru 500.000 lei vechi, fiind refuzată pentru restul prețului din cauza lipsei disponibilului în cont.

Ca urmare a unei operațiuni de compensare între societăți, SC Z. SRL Brașov a mai recuperat din prejudiciul creat suma de 33.220.967 lei vechi, rămânând neacoperită suma de 27.765.970 lei vechi.

La data de 1 martie 1999, inculpata F.V., în calitate de reprezentant al SC V.P.P. SRL, s-a prezentat la SC M. SRL Brașov, de unde a achiziționat piese auto în valoare de 33.000.000 lei vechi și, deși știa că nu are în cont disponibil bancar, a emis un bilet la ordin în valoare de 33.000.000 lei vechi. Acest bilet la ordin a fost transmis prin gir către SC M.E. SRL Brașov, care, la rândul său, a girat biletul la ordin către SC M. 94 SRL Ploiești, iar aceasta din urmă, constatând inexistența disponibilului în contul SC V.P.P. SRL, s-a îndreptat împotriva societății girante, SC M.E. SRL, care, plătind prețul mărfurilor achiziționate de la SC M. 94 SRL, s-a subrogat în drepturile acesteia.

SC M.E. SRL s-a îndreptat, la rându-i, împotriva SC M. SRL Brașov, care, astfel, a achitat datoria către SC M.E. SRL, devenind posesoarea biletului la ordin emis de inculpată pe în favoarea SC V.P.P. SRL.

În consecință, prejudiciul în cuantum de 33.000.000 lei vechi, produs ca urmare a faptei inculpatei F.V., se regăsește în patrimoniul SC M. SRL Brașov.

Curtea de Apel Braşov a admis apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Tribunalul Braşov, inculpata F.V. şi partea civilă SC R.C. SRL, a desfiinţat sentinţa atacată şi, printre altele, în baza art. 115 şi art. 112 lit. c) C. pen., s-a aplicat măsura de siguranţă a interzicerii exercitării profesiei de comerciant şi a funcţiei de administrator al unei societăţi comerciale.

Împotriva acestei decizii au declarat recurs Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Braşov şi inculpata F.V.

Prin recursul formulat şi extins, procurorul a solicitat şi înlăturarea dispoziţiilor art. 112 lit. c) şi art. 115 C. pen.

Recursurile sunt fondate sub acest aspect.

Potrivit art. 115 C. pen., când făptuitorul a săvârşit fapta datorită incapacităţii, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea unor anumite funcţii ori pentru exercitarea unei profesii, meserii sau altei ocupaţii, se poate lua măsura interzicerii de a ocupa acea funcţie sau de a exercita acea profesie, meserie ori ocupaţie.

În speţă, cerinţele acestui text nu sunt îndeplinite, faptele săvârşite nefiind comise ca urmare a incapacităţii sau nepregătirii inculpatei pentru desfăşurarea unor activităţi de natură comercială. Dimpotrivă, din actele aflate la dosar a rezultat că inculpata, prin cele două societăţi comerciale la care era asociat unic, a desfăşurat o lungă perioadă de timp activităţi comerciale, respectând contractele încheiate şi nu a avut incidente constând în neplata unor mărfuri, iar neonorarea contravalorii pieselor auto achiziţionate din anul 1998 a avut loc în contextul în care în familia sa s-au ivit probleme de sănătate, minora F.M. fiind internată în Spitalul Bihor, Oradea, Secţia ortopedie-traumatologie, unde a suferit o intervenţie chirurgicală.

Internarea minorei sub supravegherea permanentă a mamei sale coincide cu data refuzării la bancă a primului cec, moment de la care a intervenit dereglarea activităţilor de vânzare a mărfurilor achiziţionate şi de plată a acestora către societăţile furnizoare.

Cum faptele comise nu s-au săvârşit în urma nepregătirii inculpatei sau incapabilităţii acesteia, măsura de siguranţă dispusă de instanţa de apel nu se justifică, motiv pentru care, sub acest aspect, recursurile declarate au fost admise şi s-a casat decizia Curţii de Apel Braşov, înlăturându-se dispoziţiile art. 112 lit. c) raportat la art. 115 C. pen.

99. Cec. Emitere de bilete la ordin şi cecuri fără acoperire. Administrator de societate comercială. Înregistrarea în registrul comerțului a mențiunilor privind condamnarea. Obligația instanței. Temei juridic

C. pen., art. 215 alin. (1) - (4)
Legea nr. 26/1990, republicată, art. 6, art. 7, art. 21 lit. g), art. 22 alin. (3)

Potrivit art. 6 din Legea nr. 26/1990, republicată, înregistrările în registrul comerțului se fac, la cererea comerciantului, pe baza unei încheieri a judecătorului delegat sau, după caz, a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile, iar conform art. 7 din aceeaşi lege, instanțele judecătoreşti sunt obligate să trimită oficiului registrului comerțului, în termen de 15 zile de la data când au rămas irevocabile, copii legalizate de pe hotărârile irevocabile ce se referă la acte, fapte şi mențiuni a căror înregistrare în registrul comerțului o dispun, conform legii, în aceste hotărâri instanțele judecătoreşti având obligația să dispună efectuarea înregistrărilor în registrul comerțului.

Aceste dispoziții se referă la instanțele comerciale, nu la cele penale, acestea din urmă neavând obligația să şi dispună efectuarea de înregistrări în registrul comerțului, ci numai obligația de a comunica hotărâri registrului comerțului, obligație ce reiese din dispozițiile art. 22 alin. (3) raportat la art. 21 lit. g) din actul normativ amintit, care prevăd că se înregistrează din oficiu în registrul comerțului, în termen de 15 zile de la data primirii copiei legalizate a hotărârii irevocabile, mențiunile referitoare la hotărârea de condamnare a comerciantului, administratorului sau cenzorului pentru fapte penale care îl fac nedemn sau incompatibil să exercite această activitate.

I.C.C.J., Secția penală,
decizia nr. 4862 din 29 septembrie 2004, www.scj.ro

Judecătoria Timişoara l-a condamnat pe inculpatul D.V. pentru săvârşirea infracțiunii de înşelăciune, prevăzută de art. 215 alin. (2), (3) şi (4) C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) din acelaşi cod.

S-a reținut că, în calitate de administrator la SC R.D. SA, la 25 martie 2001, inculpatul a achiziționat mărfuri în valoare de 126.411.536 lei vechi de la SC L.G.R. SRL Timişoara, iar pentru plata contravalorii lor a emis opt bilete la ordin şi o filă cec, deşi nu avea disponibil în cont.

Tribunalul Timiş a respins apelul inculpatului.

Împotriva ambelor hotărâri, definitive prin nerecurare, Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a declarat recurs în anulare, susţinând că hotărârile sunt contrare legii, întrucât au omis să dispună efectuarea înregistrării hotărârii de condamnare a inculpatului comerciant la Oficiul Registrului Comerţului.

Recursul în anulare este nefondat.

Potrivit art. 410 alin. (1) partea I pct. 7^1 C. proc. pen., hotărârea definitivă de condamnare, achitare şi încetare a procesului penal poate fi atacată cu recurs în anulare când este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greşită aplicare a legii, de natură să influenţeze soluţia procesului.

Prin recursul în anulare declarat nu se critică temeinicia hotărârilor judecătoreşti pronunţate în cauză sau încălcări ale legii de natură să influenţeze soluţia procesului, deci soluţia adoptată este corectă şi corespunde prevederilor legale.

Pe de altă parte, pretinsa omisiune de a dispune efectuarea înregistrării hotărârii de condamnare la Oficiul Registrului Comerţului nu ţine de soluţia adoptată în cauză, astfel că o hotărâre judecătorească nu poate fi reformată, pe calea recursului în anulare, pentru acest temei, care nu se regăseşte în cazurile de casare prevăzute de art. 410 C. proc. pen.

Instanţele nu au încălcat prevederile art. 343 alin. (3) şi ale art. 357 alin. (2) C. proc. pen., cum se invocă în motivarea recursului în anulare, întrucât nedispunerea comunicării hotărârii la Oficiul Registrului Comerţului nu influenţează asupra justei soluţionări a cauzei, o astfel de comunicare neavând legătură cu soluţia adoptată în cauză (condamnarea inculpatului reflectată în cuprinsul dispozitivului hotărârii, reglementat de art. 357 C. proc. pen.).

Pe de altă parte, potrivit art. 6 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, republicată, înregistrările în registrul comerţului se fac (la cererea comerciantului) pe baza unei încheieri a judecătorului delegat sau, după caz, a unei hotărâri judecătoreşti definitive, iar potrivit art. 7, instanţele judecătoreşti sunt obligate să trimită Oficiului Registrului Comerţului, în termen de 15 zile de la data când au rămas definitive, copii legalizate de pe dispozitivul hotărârilor definitive şi de pe încheierile ce se referă la acte şi menţiuni a căror înregistrare este cerută de lege, în aceste încheieri şi hotărâri instanţele judecătoreşti având obligaţia să dispună efectuarea înregistrărilor în registrul comerţului.

Prin urmare, textele de mai sus se referă la înmatricularea în registrul comerțului a actelor și faptelor solicitate de comercianți, iar aceste înregistrări se fac pe baza unei încheieri a judecătorului delegat sau, după caz, a unei hotărâri judecătorești definitive, pe care instanțele sunt obligate să le trimită în termen de 15 zile de la data rămânerii definitive.

Ca atare, prevederile art. 6 și art. 7 din legea menționată se referă la instanțele comerciale, nu la cele penale.

În cauză, comunicarea la registrul comerțului constituie o obligație a instanței de executare (penale, comerciale etc.) și rezultă, de exemplu, din prevederile:

– art. 21 lit. g) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, potrivit cărora, în registrul comerțului se vor înregistra, printre altele, mențiuni referitoare la hotărârea de condamnare a comerciantului pentru fapte penale care îl fac nedemn de a exercita această profesie;

– art. 11 lit. a) din Legea nr. 290/2004 privind cazierul judiciar, potrivit cărora, înscrierea datelor prevăzute în art. 9 în cazierul judiciar se face în baza extraselor de pe hotărârile judecătorești penale definitive trimise de instanțele judecătorești;

– situații similare sunt și cu privire la aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi electorale, prevăzute de art. 64 lit. a) C. pen., în legătură cu care instanțele de executare comunică hotărârile rămase definitive organelor care țin o astfel de evidență.

În consecință, recursul în anulare a fost respins.

Notă: Prin Legea nr. 576/2004 (M. Of. nr. 1223 din 20 decembrie 2004) au fost abrogate dispozițiile art. 409 - 414[1] C. proc. pen. privind recursul în anulare.

Capitolul al IX-lea. Decizii pronunțate în recurs în interesul legii

100. Bilet la ordin. Cerințe referitoare la semnătură. Opozabilitatea față de societatea comercială a obligației asumate de salariatul care semnează un titlu comercial de valoare. Excepțiile opozabile posesorului după pornirea acțiunii cambiale

Legea nr. 59/1934, art. 8, art. 9, art. 10, art. 63, art. 104 pct. 7
Legea nr. 31/1990, republicată, art. 45, art. 71, art. 143
C. proc. civ., art. 329 alin. (1)

1. Se consideră îndeplinite cerințele referitoare la semnătura de pe biletul la ordin în măsura în care aceasta asigură individualizarea subscriitorului, fiind suficient ca semnătura să fie manuscrisă şi autografă, neputându-se pretinde să fie descifrabilă ori lizibilă şi nici să fie executată cu pix, cerneală sau alt material ori să aibă o anumită culoare.

2. Este valabilă şi opozabilă societății comerciale semnătura funcționarului căruia i s-a încredințat expres prin ordin al președintelui consiliului de administrație dreptul de a semna biletul la ordin în cadrul operațiunii de avalizare, atunci când decizia de avalizare şi de împuternicire aparține organului competent al societății.

3. Debitorul nu poate opune posesorului titlului excepțiile ce puteau fi invocate împotriva posesorilor anteriori, afară numai dacă posesorul, dobândind biletul la ordin, a lucrat cu ştiință în paguba debitorului, cum ar fi atunci când cunoştea excepțiile personale pe care debitorul voia să le opună girantului său, precum şi cazul în care girul a fost simulat pentru a zădărnici opunerea excepțiilor personale de către debitor girantului.

I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. I din 3 februarie 2003, în SintAct

A. Prin recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, astfel cum a fost susținut oral, s-a învederat că, în aplicarea unor dispoziții ale Legii nr. 58/1934 privind cambia și biletul la ordin, modificată prin O.G. nr. 11/1993, aprobată prin Legea nr. 83/1994, instanțele nu au un punct de vedere unitar, pronunțându-se diferit asupra următoarelor chestiuni de drept:

I. Dacă aplicarea dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 58/1934, referitoare la cuprinsul semnăturii cambiale, sunt obligatorii și în cazul biletului la ordin;

II. Dacă dispozițiile art. 9 și 10 din Legea nr. 58/ 1934, referitoare la asumarea obligațiilor cambiale prin mandatar, sunt aplicabile și în cazul biletului la ordin;

III. Dacă dispozițiile art. 63 din aceeași lege, privind excepțiile ce pot fi opuse posesorului de titlu de către debitor, sunt aplicabile și în cazul biletului la ordin.

B. Din examinarea susținerilor formulate în sprijinul cererii de lămurire a chestiunilor de drept enunțate, în raport cu soluțiile pronunțate de instanțe, se constată următoarele:

I. Cu privire la problema dacă dispozițiile art. 8 din Legea nr. 58/1934 sunt obligatorii și în cazul biletului la ordin.

Sub acest aspect, prin recursul în interesul legii s-a învederat că unele instanțe, verificând biletul la ordin cu privire la condițiile de formă înscrise în art. 104 din Legea nr. 58/1934, au ajuns la concluzia că, independent de dispozițiile art. 106 din aceeași lege, pentru a fi valabile, nu este necesar ca semnăturile persoanelor fizice de pe un asemenea act să fie lizibile.

S-a susținut că alte instanțe, dimpotrivă, considerând că dispozițiile art. 8 din Legea nr. 58/1934 sunt aplicabile și biletului la ordin, s-au pronunțat în sensul că valabilitatea acestui act este condiționată și de literalitatea semnăturii emitentului sau avalistului, în sensul de a fi lizibile.

Pentru soluționarea acestei probleme, este de observat că, potrivit art. 104 pct. 7 din Legea nr. 58/1934, semnătura celui care emite este un element esențial al biletului la ordin.

Este adevărat că, în cazul cambiei, prin art. 8 din aceeași lege se cere ca orice semnătură cambială să cuprindă numele și prenumele sau firma celui care se obligă, precizându-se, totodată, că „este totuși valabilă semnătura în care prenumele este prescurtat sau arătat numai prin inițială".

În fine, în Normele-cadru nr. 6 din 8 martie 1994, emise de BNR, se prevede, la pct. 34, că „semnătura trăgătorului trebuie să fie autografă, manuscrisă şi redactată cu pixul sau cu cerneală neagră sau albastră la sfârşitul textului cambiei", iar la pct. 60 alin. (2) - (4) se mai precizează: „Banca Naţională a României şi societăţile bancare vor accepta numai cambii care au semnătura explicită. Semnătura explicită cuprinde integral numele şi prenumele persoanei fizice sau denumirea persoanei juridice şi numele şi prenumele reprezentantului său legal care se obligă prin cambie în condiţiile prezentelor norme-cadru. Semnătura prin care prenumele este prescurtat sau indicat prin iniţiale este valabilă".

Aceste reglementări de detaliu, dată fiind valoarea lor inferioară legii, nu ar putea să aibă decât caracter de recomandare, în măsura în care adaugă la dispoziţiile art. 8 din Legea nr. 58/1934.

Dar, chestiunea aplicabilităţii dispoziţiilor art. 8 din Legea nr. 58/1934, referitoare la cambie, nu poate fi pusă în cazul biletului la ordin, datorită particularităţilor acestui titlu. În această privinţă, este de relevat că, deşi, din preocupare pentru rigoare, Normele-cadru, la care s-a făcut referire, conţin şi recomandări prin care se adaugă la lege, fără a contrazice, însă, esenţa ei, prin niciuna din dispoziţiile de trimitere pe care le conţin, nu este acceptată aplicabilitatea prevederilor art. 8 în cazul biletului la ordin.

Impunându-se aplicarea restrictivă a dispoziţiilor art. 8 din Legea nr. 58/1934, deoarece legiuitorul a menţionat expres textele privind cambia care trebuie considerate că se referă şi la biletul la ordin şi chiar a adoptat un mod de reglementare identic prin Legea nr. 59/1934 asupra cecului, se constată că, faţă de rapiditatea cu care se realizează multitudinea de relaţii comerciale pe baza biletului la ordin, este suficientă reglementarea ce asigură caracterul explicit al acestui act, fără a se mai pretinde şi asigurarea descifrabilităţii, care ar fi de natură a afecta particularităţile semnăturii.

Prin urmare, în măsura în care semnătura de pe biletul la ordin asigură individualizarea subscriitorului, trebuie admis că s-au realizat cerinţele referitoare la condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească semnătura de pe biletul la ordin în accepţia art. 104 pct. 7 din Legea nr. 58/1934.

Or, sub acest aspect, nu s-a constatat contrarietate de practică în activitatea de judecată a instanţelor, care au considerat că este suficient ca semnătura să fie manuscrisă şi autografă, nepretinzând să fie

descifrabilă ori lizibilă şi nici să fie executată cu pix, cerneală sau alt material ori să aibă o anumită culoare.

Acest mod permisiv de a proceda nu duce la asumarea unui risc implicit cât timp ar fi lipsit de sens ca semnatarul de pe biletul la ordin să invoce nulitatea actului pe motiv că el însuşi a subscris într-un anumit fel, iar posibilitatea de a recurge la procedura înscrierii în fals, atât în cazul semnăturii indescifrabile, ca şi al celei scrise lizibil, îi este practic nelimitată.

Aşa fiind, pentru considerentele arătate, nu se poate reține existența de soluții contrare în activitatea de judecată a instanțelor în ceea ce priveşte aplicabilitatea dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 58/1934, referitoare la cuprinsul semnăturii cambiale, în cazul biletului la ordin.

II. În legătură cu problema aplicabilității dispozițiilor art. 9 şi art. 10 din Legea nr. 58/1934 în cazul când persoanele care au semnat pentru avalist nu sunt reprezentanții săi legali şi nici nu au menționat calitatea lor.

În această privință, unele instanțe au considerat că persoana care semnează biletul la ordin pentru avalist acționează ca prepus al avalistului în executarea dispoziției reprezentantului său legal, în baza şi în limitele împuternicirii ce i s-a dat, nu în nume propriu şi fără a se substitui persoanei fizice sau juridice ori reprezentantului ei legal, şi nici ca mandatar al acestuia.

Au fost şi instanțe care au apreciat că persoana împuternicită să semneze biletul la ordin acționează ca un mandatar, iar alte instanțe au hotărât că semnăturile pentru aval trebuie date de reprezentantul legal al avalistului în cazul în care acesta este o societate comercială pe acțiuni, deoarece îi sunt aplicabile dispozițiile art. 71 din Legea nr. 31/1990, în sensul că administratorii, care au dreptul de a reprezenta societatea, nu-l pot transmite decât în cazul când li s-a acordat în mod expres o atare facultate.

În examinarea acestei probleme, se impune a se avea în vedere că persoana juridică îşi exprimă voința prin intermediul persoanelor fizice împuternicite să o reprezinte, care, în cazul societăților comerciale, sunt cunoscute de terți, în urma îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de art. 45 din Legea nr. 31/1990.

Este adevărat că, în principiu, raportul de reprezentare trebuie să rezulte din însuşi titlul de credit.

Dar, spre deosebire de cazul obligației asumate de o persoană fizică prin mandatar, unde se justifică precedarea semnăturii de formula „prin procură" sau „în calitate de mandatar", în cazul persoa-

nelor juridice, care sunt reprezentate totdeauna prin persoane fizice, o astfel de formulă nu-şi găseşte utilitatea şi, de aceea, lipsa ei nu poate afecta valabilitatea titlului, fiind suficient ca pe acesta să fie aplicată ştampila persoanei juridice şi să existe semnătura persoanei fizice care o reprezintă.

Fără îndoială că atât în cazul persoanelor fizice, cât şi în cel al persoanelor juridice, atunci când pretinsul mandatar nu are împuternicire sau depăşeşte limitele împuternicirii, obligaţia astfel asumată este inopozabilă presupusului mandant.

Sub aceste aspecte, însă, nu se poate reţine existenţa de soluţii contrarii în activitatea de judecată a instanţelor, cărora le revine obligaţia de a examina valabilitatea titlului în raport cu particularităţile fiecărui caz.

Desigur, în practica instanţelor s-a admis că dispoziţiile art. 10 din Legea nr. 58/1934 nu sunt aplicabile în cazul persoanelor care, potrivit legii, reprezintă societăţile comerciale, cum sunt administratorii. Aceste persoane nu trebuie să fie expres împuternicite prin procură, deoarece asemenea operaţii intră în atribuţiile lor firesti în cadrul actelor de comerţ ce le exercită.

S-a admis, de asemenea, că administratorul cu drept de reprezentare are posibilitatea de a delega acest drept, dar numai cu condiţia ca o atare facultate să-i fi fost acordată în mod expres, conform art. 71 din Legea nr. 31/1990. O astfel de soluţie este impusă de caracterul *intuitu personae* al reprezentării, iar posibilitatea de transmitere a facultăţii de reprezentare trebuie prevăzută în actul constitutiv al societăţii sau prin hotărârea adunării asociaţilor.

Ca urmare, s-a considerat că, în accepţia art. 10 din Legea nr. 58/1934, actul de împuternicire, chiar dacă este cu caracter general, trebuie să prevadă în mod expres dreptul celui împuternicit de a semna cambii, respectiv bilete la ordin.

În fine, s-a mai reţinut din hotărârile pronunţate în această materie de instanţe că, în raport cu prevederile art. 147 din Legea nr. 31/1990[1)], administratorii cu drept de reprezentare pot încredinţa executarea operaţiunilor societăţii unuia sau mai multor salariaţi, de regulă persoane cu funcţii de conducere, cum sunt directorii executivi, care dobândesc

[1)] Prevederile art. 147, în redactarea Legii nr. 31/1990 de la data pronunţării soluţiei prezentate, care interesează prezenta analiză se regăsesc în prezent, într-o formă similară, în art. 143.

astfel calitatea de submandatar cu putere de reprezentare limitată la atribuțiile încredințate.

De aceea, în mod justificat s-a apreciat ca valabilă semnătura funcționarului societății comerciale căruia i s-a încredințat expres, prin ordin al președintelui consiliului de administrație, dreptul de a semna biletul la ordin, în cadrul operațiunii de avalizare, atunci când decizia de avalizare și de împuternicire aparține organului competent al societății.

Pentru că, în astfel de cazuri, salariatul societății care semnează biletul la ordin acționează în executarea unei însărcinări încredințate în condițiile art. 147 din Legea nr. 31/1990[1)], societatea nu poate să invoce inopozabilitatea obligației asumate pe motiv că semnătura nu ar aparține reprezentantului legal, deoarece s-ar încuraja reaua-credință.

Diversitatea de soluții invocată sub acest aspect este doar aparentă, examinarea lor comparată impunând concluzia că fiecare din ele a fost impusă de particularitatea cazului concret, încât nici în legătură cu aplicarea dispozițiilor art. 9 și art. 10 din Legea nr. 58/1934 nu se poate reține că ar exista practică judiciară contradictorie.

III. Cu privire la examinarea, în cadrul opoziției la somația de executare a biletului la ordin, a excepțiilor prin care se invocă împrejurarea că beneficiarul biletului la ordin sau emitentul a acționat cu știință în paguba avalistului.

Sub acest aspect, unele instanțe au considerat că invocarea unor atare excepții excede dispozițiilor art. 63 din Legea nr. 58/1934 și reglementărilor din Normele-cadru nr. 6 din 8 martie 1994, emise de BNR, potrivit cărora, singurele situații ce pot face obiectul opoziției la somația de executare sunt numai cele referitoare la forma titlului.

Dimpotrivă, alte instanțe, examinând apărarea invocată de avalist în sensul că beneficiarul a lucrat cu bună știință în paguba sa, au considerat că aceasta constituie o condiție de fond și nu poate fi invocată pe calea opoziției la executare.

Nici în această privință nu se poate constata existența de soluții contradictorii în activitatea de judecată a instanțelor.

Aplicabilitatea prevederilor art. 63 și art. 19 din Legea nr. 58/1934 în cazul biletului la ordin este evidentă în raport cu dispozițiile de trimitere înscrise în art. 106 din aceeași lege, iar diversitatea de soluții la care se face referire prin recursul în interesul legii nu este decât aparentă, fiind determinată de particularitatea situațiilor rezolvate.

[1)] A se vedea nota de subsol precedentă.

Prevederile art. 19 din Legea nr. 58/1934, referitoare la excepţiunile neopozabile posesorului după pornirea acţiunii cambiale, ca şi dispoziţia de trimitere de la art. 63 alin. (1) din aceeaşi lege, aplicabile şi biletului la ordin, care este o variantă a cambiei, au impus soluţionarea acţiunilor şi a opoziţiilor la somaţia de executare în sensul că debitorul nu poate opune posesorului decât excepţiile privind nulitatea titlului potrivit art. 2 din Lege, precum şi pe cele care nu sunt oprite de art. 19.

Apreciindu-se de instanţe că textele menţionate interzic excepţiile ce puteau fi invocate împotriva posesorilor anteriori ai titlului, s-a admis invariabil că este permisă, totuşi, invocarea situaţiei când posesorul, dobândind cambia (biletul la ordin), a lucrat cu ştiinţă în paguba debitorului, cum ar fi atunci când cunoştea excepţiile personale pe care debitorul voia să le opună girantului său, precum şi cazul în care girul a fost simulat pentru a zădărnici opunerea excepţiilor personale de către debitor girantului.

În consecinţă, ţinându-se seama că, în examinarea valabilităţii unui titlu de credit, cum este biletul la ordin, se ivesc situaţii din cele mai diverse, care impun soluţionarea fiecărui caz în raport cu implicaţiile ce le prezintă particularităţile sale, se constată că speţele la care se face referire prin recursul în interesul legii nu oferă suficiente date care să justifice constatarea existenţei unor rezolvări diferite în cazuri similare.

Aşa fiind şi cum, în raport cu prevederile art. 329 alin. (1) C. proc. civ., numai în cazul soluţionării diferite a unor chestiuni de drept de către instanţele judecătoreşti se poate cere Curţii Supreme de Justiţie să se pronunţe asupra acelor chestiuni, pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, recursul în interesul legii a fost respins.

101. Cec. Emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient sau dispunerea altfel de provizie după tragerea cecului şi mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare. Încadrare juridică

Legea nr. 59/1934, art. 84 alin. (1) pct. 2
C. pen., art. 215 alin. (4)

1. Fapta de emitere a unui cec asupra unei instituţii de credit sau asupra unei persoane, ştiind că pentru valorificarea lui nu

există provizia sau acoperirea necesară, precum și fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos material injust, dacă s-a produs o pagubă posesorului cecului, constituie infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen.

2. Dacă beneficiarul cecului are cunoștință, în momentul emiterii, că nu există disponibilul necesar acoperirii acestuia la tras, fapta constituie infracțiunea prevăzută de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934.

I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. IX din 24 octombrie 2005, în M. Of. nr. 123 din 9 februarie 2006

În aplicarea dispozițiilor art. 215 C. pen., instanțele judecătorești nu au un punct de vedere unitar, constatându-se că au fost pronunțate soluții diferite în legătură cu încadrarea juridică a faptei de emitere a unui cec, fără acoperirea necesară, în cazul când situația este cunoscută și acceptată de beneficiar, precum și a faptei de emitere a cecului, fără acoperirea necesară, în scopul inducerii în eroare a beneficiarului, cu consecința păgubirii acestuia.

Astfel, unele instanțe au considerat că fapta de emitere a unui cec asupra unei instituții de credit sau asupra unei persoane, știind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, constituie infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen., dacă s-a produs o pagubă beneficiarului cecului, atât în cazul în care beneficiarul nu a avut cunoștință că, în momentul emiterii, nu exista disponibilul necesar acoperirii cecului, cât și în cazul în care beneficiarul a avut cunoștință de această situație.

În motivarea acestui punct de vedere s-a relevat că lipsa intenției de inducere în eroare, dedusă din cunoașterea și acceptarea de către beneficiar a completării cecului fără acoperirea necesară, nu justifică încadrarea unei atari fapte în infracțiunea prevăzută în art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, cât timp a avut ca urmare producerea unui prejudiciu.

Alte instanțe au încadrat faptele, în ambele modalități de săvârșire, în infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen., considerând că art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 a fost implicit abrogat la data intrării în vigoare a Codului penal adoptat în

anul 1936, prin reglementarea în art. 553 a infracţiunii de înşelăciune în legătură cu emiterea de cecuri, precum şi ca urmare a incriminării aceleiaşi fapte prin alin. (4) al art. 215 din actualul Cod penal, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996.

Au fost şi instanţe care au încadrat fapta, în ambele ipoteze, numai în infracţiunea prevăzută în art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, apreciind că această încadrare juridică, fiind prevăzută într-o lege specială, este singura ce se impune a fi adoptată.

În fine, alte instanţe au încadrat distinct cele două fapte în raport cu împrejurarea dacă beneficiarul a cunoscut şi a acceptat completarea cecului fără ca acesta să aibă acoperirea necesară.

Aceste din urmă instanţe au considerat că fapta de emitere a unui cec, ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum şi fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust, dacă s-a produs o pagubă beneficiarului cecului, constituie infracţiunea de înşelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen.

Tot aceste instanţe au ajuns la concluzia că, dacă beneficiarul a avut cunoştinţă, în momentul emiterii, că nu exista disponibilul necesar acoperirii cecului, fapta trebuie încadrată în infracţiunea prevăzută în art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934.

Ultimele instanţe au procedat corect.

Într-adevăr, prin art. 84 din Legea nr. 59/1934 au fost indicate faptele care constituie infracţiuni comise în legătură cu emiterea cecurilor, prevăzându-se, între altele, la alin. (1) pct. 2, că se pedepseşte cu sancţiunea stabilită în acest text de lege „oricine emite un cec fără a avea la tras disponibil suficient, sau după ce a tras cecul şi mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare, dispune altfel în total sau în parte de disponibilul avut".

Este de observat că legiuitorul, referindu-se la faptele pe care le-a incriminat, a precizat că pedeapsa prevăzută în textul de lege menţionat este aplicabilă „afară de cazul când faptul constituie un delict sancţionat cu o pedeapsă mai mare, în care caz se aplică această pedeapsă".

Rezultă deci că prin însăşi această lege specială a fost reafirmat principiul potrivit căruia incriminarea era determinată de dispoziţia care prevedea pedeapsa cea mai grea, ceea ce corespundea şi regle-

mentării date în acea perioadă cumulului ideal de infracțiuni, preluată ulterior în art. 103 din Codul penal adoptat în anul 1936.

Ca urmare, față de incriminarea faptei la care se referă art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 și prin art. 553 din Codul penal menționat, erau aplicabile aceste din urmă dispoziții, care prevedeau pedeapsa cea mai grea.

În actualul Cod penal, dându-se un nou cuprins articolului 215 prin Legea nr. 140/1996, s-a prevăzut, în alin. (4) al acestui articol, că „emiterea unui cec asupra unei instituții de credit sau unei persoane, știind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum și fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul arătat în alin. (1), dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, se sancționează cu pedeapsa prevăzută în alin. (2)".

În acest fel, legiuitorul a incriminat ca infracțiune de înșelăciune, prin actualul alin. (4) al art. 215 C. pen., atât fapta de emitere a unui cec asupra unei instituții de credit sau unei persoane, știind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, cât și fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos material injust, dacă s-a produs o pagubă posesorului cecului.

Rezultă deci că prejudicierea beneficiarului cecului emis, prin săvârșirea oricăreia dintre faptele de inducere în eroare arătate mai sus, în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul a unui folos material injust, constituie infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen.

În cazul în care beneficiarul are cunoștință, în momentul emiterii, că nu există disponibilul necesar acoperirii cecului la tras, fapta nu mai poate constitui însă infracțiunea de înșelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen., deoarece îi lipsește un element constitutiv esențial, respectiv inducerea în eroare, condiție cerută fără echivoc prin alin. (1) al aceluiași articol.

Dar o atare faptă este susceptibilă de a fi încadrată în prevederile art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, potrivit căruia săvârșește infracțiunea prevăzută în acest text de lege „oricine emite un cec fără a avea la tras disponibilul suficient, sau după ce a tras cecul și mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare, dispune altfel, în total sau în parte de disponibilul avut".

În această privinţă este de reţinut că prevederile art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, nefiind abrogate prin Legea nr. 140/1996, ca urmare a introducerii alin. (4) în art. 215 C. pen., şi nici prin dispoziţii anterioare, nu pot fi considerate scoase din vigoare, ele producându-şi efectele.

De aceea, ori de câte ori beneficiarul are cunoştinţă, în momentul emiterii, că nu există disponibilul necesar acoperirii cecului la tras, astfel că lipseşte elementul constitutiv al inducerii în eroare cerut prin art. 215 alin. (1) C. pen., fapta constituie infracţiunea prevăzută în art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, iar nu infracţiunea de înşelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen.

În consecinţă, în temeiul dispoziţiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, şi ale art. 414^2 C. proc. pen., a fost admis recursul în interesul legii şi s-a stabilit că fapta de emitere a unui cec asupra unei instituţii de credit sau unei persoane, ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum şi fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust, dacă s-a produs o pagubă posesorului cecului, constituie infracţiunea de înşelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) C. pen., iar dacă beneficiarul a avut cunoştinţă, în momentul emiterii cecului, că nu există disponibilul necesar acoperirii acestuia la tras, fapta constituie infracţiunea prevăzută în art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934.

102. Infracţiune continuată. Consecinţe deosebit de grave. Determinare. Încadrare juridică

C. pen., art. 41 alin. (2), art. 146

În cazul infracţiunii continuate, caracterul de „consecinţe deosebit de grave" se determină prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice, prin toate acţiunile sau inacţiunile prin care se realizează elementul material al laturii obiective a infracţiunii.

I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. XIV din 22 mai 2006, în M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007

În aplicarea dispozițiilor art. 146 C. pen., modificat prin O.U.G. nr. 207/2000 privind modificarea și completarea Codului penal și a Codului de procedură penală, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 456/2001, instanțele judecătorești nu au un punct de vedere unitar cu privire la determinarea caracterului de „consecințe deosebit de grave" în cazul infracțiunii continuate.

Astfel, unele instanțe au considerat că, în cazul infracțiunii patrimoniale continuate, cuantumurile prejudiciilor produse prin actele intrând în compunerea aceleiași infracțiuni continuate nu pot fi totalizate decât în măsura în care privesc patrimoniul aceleiași persoane fizice sau juridice, iar nu și atunci când se referă la persoane vătămate diferite.

Alte instanțe, dimpotrivă, s-au pronunțat în sensul că pagubele materiale produse prin acte săvârșite la intervale de timp diferite, dar în realizarea aceleiași rezoluții, chiar dacă sunt îndreptate împotriva patrimoniilor mai multor persoane, trebuie totalizate într-un prejudiciu unic, însumat, în măsura în care actele respective intră în conținutul aceleiași infracțiuni continuate, având ca urmare reținerea caracterului deosebit de grav al consecințelor faptei în cazul întrunirii cerințelor prevăzute în art. 146 C. pen.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și aplicat corect dispozițiile legii.

Potrivit art. 41 alin. (2) C. pen., infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care reprezintă, fiecare, conținutul aceleiași infracțiuni.

Din economia textului sus-menționat rezultă că, în structura conținutului constitutiv al infracțiunii continuate, se identifică elementele laturii obiective și subiective ale oricărei infracțiuni, dar și acele particularități specifice care definesc și caracterizează infracțiunea ca formă a unității legale de infracțiune.

Recursul în interesul legii se referă punctual la urmarea imediată ca element al laturii obiective a infracțiunii continuate, și anume la situații în care urmarea imediată a acțiunilor sau inacțiunilor săvârșite de aceeași persoană, în realizarea aceleiași unice rezoluții infracționale, se concretizează într-un rezultat constând într-un prejudiciu produs prin totalitatea acțiunilor și inacțiunilor ce alcătuiesc conținutul laturii obiective a infracțiunii continuate.

Într-o asemenea situație, ca aceea invocată în recursul în interesul legii, dacă prin acțiunile sau inacțiunile autorului, săvârșite în reali-

zarea aceleiaşi rezoluţii infracţionale, prejudiciul total depăşeşte suma de 2 miliarde lei vechi (200.000 lei noi)[1)], ne găsim în prezenţa unei infracţiuni continuate cu consecinţe deosebit de grave.

Astfel fiind, în cazul infracţiunii continuate, caracterul de consecinţe deosebit de grave se determină întotdeauna prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice prin toate acţiunile sau inacţiunile prin care se realizează elementul material al laturii obiective a infracţiunii.

Aşadar, în cazul infracţiunii continuate, agravanta „consecinţe deosebit de grave", în sensul prevederilor art. 146 C. pen., va fi reţinută independent de numărul părţilor vătămate prin săvârşirea unei atari infracţiuni, impunându-se ca toate pagubele materiale produse să fie însumate, aşa cum obligă interpretarea corectă a prevederilor art. 42 alin. (1) C. pen.

Pentru identitate de raţiune, încadrarea juridică într-o infracţiune continuată unică se impune şi atunci când fapta priveşte patrimoniul unor persoane având proprietate comună, asupra bunurilor, determinată pe cote-părţi, precum şi în cazul în care bunurile vizate sunt proprietate comună, în devălmăşie, fără a fi cunoscute cotele-părţi ce revin codevălmaşilor.

În consecinţă, în temeiul dispoziţiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale art. 414^2 C. proc. pen., a fost admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 146 C. pen., s-a stabilit că, în cazul infracţiunii continuate, caracterul de „consecinţe deosebit de grave" se determină prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice, prin toate acţiunile sau inacţiunile ce realizează elementul material al laturii obiective a infracţiunii.

[1)] Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 348/2004, publicată în M. Of. nr. 664 din 23 iulie 2004, începând cu data de 1 iulie 2005, moneda naţională a României, leul, a fost denominată astfel încât 10.000 lei vechi, aflaţi în circulaţie la această dată, vor fi preschimbaţi pentru 1 leu nou.

103. Contestație la executare. Lege penală mai favorabilă. Consecințe deosebit de grave. Modificarea înțelesului noțiunii. Efecte. Încadrare juridică

C. proc. pen., art. 458 alin. (1),
art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă
C. pen., art. 14, art. 15

Instanța, învestită în baza art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă C. proc. pen., în cadrul contestației la executare în care se invocă modificarea înțelesului noțiunii de „consecințe deosebit de grave", potrivit art. 146 C. pen., nu poate schimba încadrarea juridică dată faptei prin hotărârea judecătorească rămasă definitivă și, apoi, reduce pedeapsa aplicată în cauză, întrucât modificarea înțelesului noțiunii de „consecințe deosebit de grave", prevăzută de textul sus-menționat, nu este identică cu cerința de a fi intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, la care se referă textele art. 14 și art. 15 C. pen., pentru a fi incidente dispozițiile art. 458 și, respectiv, art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă C. proc. pen.

I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. VIII din 5 februarie 2007, în M. Of. nr. 733 din 30 octombrie 2007

În legătură cu aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive, stabilite pentru infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave, în ipoteza intervenirii unei legi care majorează cuantumul pagubei materiale necesare în accepțiunea înțelesului expresiei „consecințe deosebit de grave", instanțele judecătorești nu au un punct de vedere unitar.

Astfel, unele instanțe au considerat că modificarea normelor de incriminare care se referă la agravanta constând în „consecințe deosebit de grave" prin mărirea cuantumului valoric al pagubei materiale care determină reținerea acestui caracter agravant ar imprima normelor respective trăsături mai favorabile.

Ca urmare, acele instanțe s-au pronunțat în sensul admiterii contestațiilor la executare cu motivarea că, în asemenea condiții, sunt îndeplinite condițiile de aplicare a dispozițiilor art. 14 și art. 15 C. pen.

Alte instanțe, dimpotrivă, s-au pronunțat în sensul că, în cazul contestației la executare prin care se invocă modificarea înțelesului de „consecințe deosebit de grave", în accepțiunea art. 146 C. pen., nu pot determina schimbarea încadrării juridice dată faptei prin hotărâre

judecătorească rămasă definitivă, nefiind îndeplinite condiţiile la care se referă art. 14 şi art. 15 C. pen.

Aceste din urmă instanţe au interpretat şi aplicat corect dispoziţiile legii.

În adevăr, prin art. 15 alin. (1) C. pen. este reglementată situaţia „când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, iar sancţiunea aplicată este mai mică decât maximul special prevăzut de legea nouă".

Corelativ, prin art. 458 C. proc. pen. se prevede că, în cazul când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare intervine o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară decât cea care se execută, urmează ca instanţa să ia măsuri de ducere la îndeplinire a dispoziţiilor art. 15 C. pen.

În legătură cu aceste reglementări, este de observat că, prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 207/2000 privind modificarea şi completarea Codului penal şi a Codului de procedură penală, a fost redefinit înţelesul dat expresiei „consecinţe deosebit de grave" prin art. 146 C. pen., considerându-se că prin aceasta „se înţelege o pagubă materială mai mare de 1.000.000.000 lei vechi (100.000 lei noi)[1)] sau o perturbare deosebit de gravă a activităţii, cauzată unei autorităţi publice sau oricăreia dintre unităţile la care se referă art. 145 C. pen., ori altei persoane juridice sau fizice".

În urma modificărilor şi completărilor aduse ordonanţei menţionate prin Legea nr. 456/2001, plafonul valoric prevăzut în art. 146 C. pen. a fost majorat la 2 miliarde lei vechi (200.000 lei noi), iar potrivit ultimului conţinut dat acestui text de lege, de art. I pct. 51 din Legea nr. 278/2006, „prin «consecinţe deosebit de grave» se înţelege o pagubă materială mai mare de 200.000 lei sau o perturbare deosebit de gravă a activităţii, cauzată unei autorităţi publice sau oricăreia dintre unităţile la care se referă art. 145, ori altei persoane juridice sau fizice".

Or, în raport cu aceste reglementări succesive date înţelesului expresiei „consecinţe deosebit de grave", prin modificările aduse de actele normative menţionate în art. 146 C. pen. nu se poate considera

---

[1)] Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 348/2004, publicată în M. Of. nr. 664 din 23 iulie 2004, începând cu data de 1 iulie 2005, moneda naţională a României, leul, a fost denominată astfel încât 10.000 lei vechi, aflaţi în circulaţie la această dată, vor fi preschimbaţi pentru 1 leu nou.

că vreunul din acele acte normative ar conține dispoziții care să prevadă, în accepțiunea art. 458 alin. (1) C. proc. pen., o pedeapsă mai ușoară decât cea aplicată sub imperiul legii anterioare, ci se limitează la definirea înțelesului expresiei „consecințe deosebit de grave" la care se referă art. 146 C. pen.

Așa fiind, concluzia ce se impune este aceea că prin modificările aduse succesiv art. 146 C. pen. s-a urmărit de către legiuitor doar adaptarea la fluctuația cursului monedei în circulație a cuantumului valoric ce imprimă, în momentele adoptării actelor normative la care s-a făcut referire, caracter „deosebit de grav" consecințelor aduse prin anumite infracțiuni, ceea ce, evident, nu echivalează cu intervenirea unei legi noi, mai favorabile, sub aspectul pedepsei prevăzute de lege, pentru a face aplicabile dispozițiile art. 14 și art. 15 C. pen.

În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, și ale art. 414^2 C. proc. pen., recursul în interesul legii a fost admis și s-a stabilit că instanța investită cu cererea de contestație la executare, întemeiată pe modificarea înțelesului expresiei „consecințe deosebit de grave" explicată în art. 146 C. pen., nu poate determina schimbarea încadrării juridice date faptei prin hotărârea anterioară definitivă și reducerea pedepsei aplicate în cauză, o atare modificare de lege nefiind identică cu intervenirea unei legi ce prevede o pedeapsă mai ușoară, singura care ar justifica incidența dispozițiilor art. 14 și art. 15 C. pen. și, respectiv, ale art. 458 și art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă C. proc. pen.

104. Incident de plată. Acțiune în anularea acestuia. Competență materială

C. proc. civ., art. 2 pct. 1 lit. a)
C. com., art. 3 pct. 11

Acțiunile în anularea incidentelor de plăți înscrise în Fișierul național de incidente de plăți sunt de competența tribunalului, ca primă instanță.

I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. LXXXV (85) din 10 decembrie 2007, în M. Of. nr. 685 din 7 octombrie 2008

Prin recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, se învederează că în practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu

privire la competenţa materială de soluţionare a acţiunilor formulate împotriva înscrierii incidentului bancar la CIP din cadrul BNR.

S-a relevat că unele instanţe au considerat că, din moment ce dispoziţiile din O.G. nr. 11/1993, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 83/1994, care a modificat prevederile Legii nr. 58/1934 şi ale Legii nr. 59/1934, stabilesc competenţa de soluţionare a acţiunilor privind cecul, cambia şi biletul la ordin în favoarea judecătoriei, tot judecătoriei trebuie să îi revină şi competenţa de soluţionare şi acţiunile formulate împotriva înscrierii incidentului bancar.

S-a motivat că aceste instrumente de plată au valoare de titluri executorii, astfel că tot ceea ce are legătură cu oprirea folosirii lor, inclusiv verificarea respectării de către utilizatori a obligaţiilor de executare a unor asemenea instrumente, revine judecătoriei, ca instanţă de executare.

Alte instanţe, dimpotrivă, au apreciat că astfel de acţiuni au un caracter comercial, neevaluabil în bani, încât competenţa de soluţionare a lor în primă instanţă revine tribunalului în baza art. 2 pct. 1 lit. a) C. proc. civ.

În motivarea acestui din urmă punct de vedere s-a subliniat că asemenea acţiuni sunt distincte, întemeiate pe dispoziţiile Regulamentului nr. 1/2001 emis de BNR, fără să le fie aplicabile prevederile speciale referitoare la cambie, bilet la ordin sau cec, astfel încât nici competenţa de soluţionare nu poate fi stabilită în raport cu acele norme.

Aceste din urmă instanţe au interpretat şi aplicat corect dispoziţiile legii.

Într-adevăr, potrivit art. 2 pct. 1 lit. a) C. proc. civ., procesele şi cererile în materie comercială al căror obiect are o valoare de peste 100.000 lei, precum şi procesele şi cererile în această materie al căror obiect este neevaluabil în bani sunt de competenţa tribunalului, în primă instanţă.

Pe de altă parte, în conformitate cu dispoziţiile art. 1 alin. (1) din Regulamentul nr. 1/2001 privind organizarea şi funcţionarea la BNR a CIP, această autoritate este un centru de intermediere care gestionează informaţia specifică incidentelor de plăţi, pentru interesul public, inclusiv pentru scopurile utilizatorilor.

De asemenea, potrivit dispoziţiilor art. 2 lit. b) din acelaşi regulament, incidentul de plată reprezintă „neîndeplinirea întocmai şi la timp a obligaţiilor participanţilor, înaintea sau în timpul procesului de decontare a instrumentului, obligaţii rezultate prin efectul legii şi/sau

al contractului care le reglementează, a căror neîndeplinire este adusă la cunoștință CIP de către persoanele declarante, pentru apărarea interesului public;".

Este adevărat că acest act normativ, deși reglementează înființarea și funcționarea CIP, nu stabilește competența de soluționare a acțiunilor în legătură cu incidentele de plată.

În lipsa unei atare reglementări, într-o asemenea situație, instanța competentă să soluționeze aceste acțiuni nu poate fi decât instanța comercială de drept comun, respectiv tribunalul, având în vedere natura juridică a activității desfășurate de CIP.

Astfel, CIP este organizată și funcționează la nivelul BNR, iar operațiunile desfășurate de aceasta sunt de natură bancară.

Or, în acest sens, prin art. 3 pct. 11 C. com. sunt considerate fapte de comerț și operațiunile de bancă și schimb, fără să fie definit însă în ce constă operațiunea fundamentală de bancă pentru a fi considerată o faptă de comerț obiectivă.

Față de această situație, caracterizarea ei se poate realiza prin raportare la reglementarea activității bancare, denumită și de comerț de bancă, astfel cum este reglementată prin O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007.

În acest sens, prin art. 285 din ordonanța menționată se prevede că „băncile sunt instituții de credit cu vocație universală, care pot desfășura oricare dintre activitățile prevăzute în secțiunea 1.2 a cap. II din titlul I, partea I", iar în conformitate cu art. 18 alin. (1) lit. r) din același act normativ, „instituțiile de credit pot desfășura, în limita autorizației acordate (...) r) orice alte activități sau servicii, în măsura în care acestea se circumscriu domeniului financiar, cu respectarea prevederilor legale speciale care reglementează respectivele activități, dacă este cazul".

Este semnificativ că în alin. (3) al aceluiași articol se precizează că „dispozițiile alin. (1) se interpretează și se aplică astfel încât activitățile enumerate la alin. (1) să acopere orice operațiuni, tranzacții, produse și servicii care se înscriu în sfera acestor activități sau pot fi asimilate acestora, inclusiv serviciile auxiliare acestor activități".

Ca urmare, chiar dacă prin Codul comercial nu sunt definite operațiunile de bancă și schimb, cât timp aceste operațiuni sunt suficient stabilite și delimitate de alte activități în cadrul secțiunii 1.2 a cap. II din titlul I partea I din O.U.G. nr. 99/2006, se impune să se constate că actele de gestionare a informației specifice incidentelor de plăți consti-

tuie operaţiuni bancare accesorii, efectuate de BNR prin CIP, având astfel vădită natură comercială.

De altfel, prin art. 56 C. com. se prevede că „dacă un act este comercial numai pentru una din părţi, toţi contractanţii sunt supuşi, în ce priveşte acest act, legii comerciale", aşa că şi în situaţia când printre utilizatorii informaţiilor gestionate de CIP se află şi persoane fizice sau juridice care nu au calitatea de comerciant este aplicabilă tot legea comercială pentru că întregul raport juridic are un asemenea caracter.

Aşadar, câtă vreme pentru una dintre părţi, respectiv BNR, prin CIP, actul este comercial, întregul raport juridic ce se referă la actul respectiv trebuie să fie supus legii comerciale.

Caracterul special al normelor de drept comercial faţă de cele ale Codului civil, subliniat prin art. 1 C. com., determină deci aplicarea reglementărilor din acest cod oricăror acte care privesc raporturi juridice în care una dintre părţi are calitatea de comerciant, chiar dacă o atare calitate lipseşte celorlalte părţi, astfel că litigiile ivite în legătură cu astfel de raporturi revin în competenţa de judecată a tribunalului, ca primă instanţă de drept comun, în materie comercială, în conformitate cu prevederile art. 2 pct. 1 lit. a) C. proc. civ.

De aceea, prevederile din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, precum şi din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, prin care se stabileşte că judecătoria este instanţa competentă să soluţioneze cererile având ca obiect învestirea cu formulă executorie a cambiei, a biletului la ordin, a cecului sau a opoziţiei la executarea acestor titluri, nu sunt aplicabile în cazul acţiunilor formulate împotriva înscrierii incidentelor de plăţi, deoarece dispoziţiile cu caracter normativ ale celor două legi, fiind cu caracter special, restrâns numai la domeniile pe care le reglementează, derogatorii de la normele generale, nu pot fi decât de strictă interpretare şi nesusceptibile de a fi luate în considerare prin analogie.

Aşa fiind, cum operaţiunile efectuate de BNR prin CIP sunt fapte de comerţ obiective, iar litigiile ce se nasc din aceste raporturi juridice de natură comercială nepatrimoniale, soluţionarea lor nu poate reveni decât tribunalului, ca primă instanţă de drept comun în materie comercială.

În consecinţă, în temeiul dispoziţiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu referire la art. 329 C. proc. civ., recursul în interesul legii a fost admis şi s-a stabilit că acţiunile în anularea incidentelor de plăţi înscrise în FNIP sunt de competenţa tribunalului, ca primă instanţă.

105. Cec. Infracțiuni la legea cecului. Acțiune civilă alăturată celei penale

Legea nr. 59/1934, art. 84
C. proc. pen., art. 14, art. 346

Instanța penală învestită cu judecarea infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, nu va soluționa acțiunea civilă alăturată acțiunii penale, urmând a pronunța respingerea ca inadmisibilă a acțiunii civile.

I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. 43 din 13 octombrie 2008, în M. Of. nr. 327 din 3 iunie 2009

În practica instanțelor judecătorești nu există un punct de vedere unitar privind competența instanței penale, învestită cu judecarea infracțiunilor reglementate de Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, de a soluționa acțiunea civilă alăturată celei penale.

Astfel, unele instanțe au considerat că în acest caz acțiunea civilă poate fi alăturată celei penale, pe motiv că sunt întrunite elementele răspunderii delictuale, soluționând latura civilă în cauzele având ca obiect infracțiunile reglementate de Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 14, raportat la art. 346 C. proc. pen. cu referire la art. 998 și următoarele C. civ.

Alte instanțe, dimpotrivă, s-au pronunțat în sensul că acțiunea civilă nu este admisibilă în fața instanței penale întrucât, pe de o parte, infracțiunile prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, sunt infracțiuni de pericol și ca atare nu sunt susceptibile să producă un prejudiciu material, iar pe de altă parte, cecul refuzat la plată constituie titlu executoriu, încât în cazul admiterii acțiunii civile s-ar ajunge în situația ca partea să obțină două titluri pentru aceeași creanță.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și aplicat corect dispozițiile legii.

Conținutul infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, reglementează aspecte referitoare la emiterea și forma cecului, transmiterea cecului, prescripția și infracțiunile care au legătură cu folosirea cecului.

Elementele esențiale reglementate constau în: denumirea de cec trecută în însuși textul titlului; ordinul necondiționat de a plăti o

anumită sumă de bani; numele celui care trebuie să plătească; arătarea datei şi a locului emiterii; numele şi prenumele, firma şi semnătura celui care se obligă.

În esenţă, astfel de infracţiuni constau în: emiterea cecului fără autorizarea trasului; emiterea cecului fără a avea la tras disponibilul suficient, emiterea cecului cu dată falsă, emiterea cecului căruia îi lipseşte un element esenţial sau care este emis chiar în favoarea trăgătorului.

Scopul acestor incriminări îl reprezintă, în principal, prevenirea emiterii cecurilor fără provizia necesară în contul bancar sau a completării lor în modalităţi care ar prejudicia beneficiarul.

Infracţiunile reglementate în Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, denumite în doctrină ca formale, sunt periculoase pentru circuitul civil *lato sensu*. Existenţa lor nu necesită producerea unor consecinţe patrimoniale, deoarece protejează numai relaţiile sociale referitoare la operaţiunile cu cecuri în vederea asigurării credibilităţii acestor instrumente de plată, cu rol deosebit în relaţiile comerciale.

În cazul săvârşirii unor astfel de fapte, subiectul pasiv este instituţia bancară a cărei credibilitate a fost periclitată prin acţiunea de emitere a cecului fără respectarea condiţiilor legale, iar nu beneficiarul cecului emis cu încălcarea dispoziţiilor legale.

Ca urmare, infracţiunile prevăzute în art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, sunt infracţiuni de pericol, iar scopul acestei incriminări este acela de a determina emiterea corectă a cecurilor, iar nu acoperirea vreunei pagube materiale.

De altfel, instanţa supremă a statuat anterior în această materie, prin Decizia de îndrumare nr. 1/1968, că infracţiunile de pericol nu sunt cauzatoare de prejudicii prin ele însele şi, ca atare, în cazul unor asemenea infracţiuni instanţa învestită cu judecarea acţiunii penale nu este competentă să soluţioneze şi acţiunea civilă alăturată celei penale.

Mai este de observat că, în cazul infracţiunilor reglementate de dispoziţiile art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, situaţia-premisă este dată de existenţa unui raport juridic de natură contractuală în care cecul, ca instrument de plată, reprezintă o garanţie a îndeplinirii obligaţiilor asumate de debitori prin contractele comerciale încheiate.

De aceea, în cazul săvârşirii unor astfel de fapte, prejudiciul cauzat creditorului-parte vătămată este determinat de neexecutarea obligaţiei

asumate de către debitorul-inculpat prin contractul comercial încheiat, iar nu de emiterea ulterioară a cecului cu încălcarea legii penale.

Este firesc, deci, ca în asemenea cauze, pentru acoperirea prejudiciului suferit, creditorii să aibă la dispoziție numai acțiunea civilă separată, izvorâtă din contract, iar nu și acțiunea civilă întemeiată pe răspunderea delictuală, care poate fi alăturată celei penale.

De altfel, o asemenea soluție se impune și pentru că, în conformitate cu dispozițiile art. 53 alin. (1) din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, cecul are valoare de titlu executoriu.

Or, față de aceste dispoziții legale, chiar și în cazul în care cecul a fost emis cu nerespectarea condițiilor cerute de lege, el constituind titlu executoriu, nu mai este necesară o hotărâre judecătorească pentru ca partea vătămată creditoare să își poată acoperi prejudiciul, acesta putând fi recuperat prin însăși punerea în executare silită a cecului după o prealabilă învestire cu formulă executorie.

În aceste condiții, alăturarea acțiunii civile celei penale ar duce, prin soluționarea (în ipoteza admiterii), la crearea a două titluri executorii (hotărârea penală care soluționează acțiunea civilă și cecul însuși), ceea ce este inadmisibil.

Prin urmare, obținerea unui titlu executoriu pe calea acțiunii civile alăturate celei penale nici nu și-ar justifica utilitatea cât timp hotărârea ce s-ar pronunța în această privință nu ar putea cuprinde decât ceea ce deja este menționat în cecul perfect valabil și executoriu.

În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, precum și ale art. 414^2 alin. (2) și (3) C. proc. pen., a fost admis recursul în interesul legii și s-a stabilit că instanța penală învestită cu judecarea infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, nu va soluționa acțiunea civilă alăturată celei penale, urmând a pronunța respingerea ca inadmisibilă a acțiunii civile.

106. Bilet la ordin. Cambie. Cec. Punere în executare. Necesitatea învestirii cu formulă executorie

Legea nr. 59/1934, art. 53, art. 61
C. proc. civ., art. 374^1

Dispozițiile art. 374^1 C. proc. civ., raportate la art. 61 din Legea nr. 58/1934, cu modificările și completările ulterioare, și, respectiv, la art. 53 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și comple-

tările ulterioare, se interpretează în sensul că biletul la ordin, cambia şi cecul se învestesc cu formulă executorie pentru a fi puse în executare.

I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. 4 din 19 ianuarie 2009, în M. Of. nr. 381 din 4 iunie 2009

În practica instanţelor judecătoreşti s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în legătură cu interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 374[1] C. proc. civ., raportate la prevederile art. 61 din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale art. 53 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările şi completările ulterioare, referitor la învestirea cu formulă executorie a cambiei, biletului la ordin şi cecului.

Astfel, unele instanţe au considerat că nu este necesară învestirea cu formulă executorie a cambiei, biletului la ordin şi cecului, cu motivarea că art. 374[1] C. proc. civ. prevede, în mod expres, că „înscrisurile cărora legea le recunoaşte caracterul de titlu executoriu sunt puse în executare fără învestirea cu formulă executorie".

Alte instanţe, dimpotrivă, s-au pronunţat în sensul că, pentru a fi puse în executare, aceste instrumente de plată, chiar dacă legea le recunoaşte caracterul de titluri executorii, trebuie învestite cu formula executorie prevăzută de art. 269 alin. (1) C. proc. civ.

În motivarea acestei soluţii s-a reţinut că punerea în executare a titlurilor comerciale de valoare din categoria cărora fac parte cambia, biletul la ordin şi cecul este reglementată de norme speciale care, prin derogare de la prevederile art. 374[1] C. proc. civ., impun învestirea acestora cu formulă executorie.

Aceste din urmă instanţe au interpretat şi aplicat corect dispoziţiile legii.

Problema de drept care se cere a fi soluţionată prin recursul în interesul legii vizează interpretarea dispoziţiilor sus-menţionate, în sensul aplicabilităţii sau neaplicabilităţii dispoziţiilor art. 374[1] C. proc. civ., cambiei, biletului la ordin şi cecului, care au valoare de titlu executoriu pentru capital şi accesorii, conform art. 61 alin. (1) din Legea nr. 58/1934, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv art. 53 alin. (1) din Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, şi pune în discuţie raportul dintre norma generală şi norma specială în domeniul executării cambiale.

În conformitate cu prevederile art. 374[1] C. proc. civ., „înscrisurile cărora legea le recunoaşte caracterul de titlu executoriu sunt puse în executare fără învestirea cu formulă executorie".

Potrivit art. 61 alin. (1) din Legea nr. 58/1934, cu modificările şi completările ulterioare, „cambia are valoare de titlu executor pentru capital şi accesorii stabilite conform art. 53, 54 şi 57", iar prin alin. (3) al aceluiaşi articol se atribuie judecătoriei competența pentru a învesti cambia cu formulă executorie.

Prin art. 106 alin. (1) din aceeaşi lege se stipulează că „sunt aplicabile biletului la ordin, în măsura în care nu sunt incompatibile cu natura acestui titlu, dispoziţiunile relative la cambie".

În ceea ce priveşte cecul, în art. 53 alin. (1) din Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, se arată că acesta „are valoare de titlu executor pentru capital şi accesorii stabilite conform art. 48 şi 49", iar potrivit alin. (3) al aceluiaşi articol „competentă pentru a învesti cecul cu formulă executorie este judecătoria".

Dreptul cambial a constituit un sistem propriu, solemn şi formal, atât pentru formarea cambiei, biletului la ordin sau cecului, cât şi în ceea ce priveşte realizarea creanței cambiale, iar autonomia sa este manifestă atât în sfera lui de aplicare, cât şi în prioritatea şi exclusivitatea incidenței sale față de dreptul comun, în speță Codul de procedură civilă.

Normele legale relative la realizarea drepturilor cambiale constituie un regim de o rigoare desăvârşită.

Regimul special, derogatoriu de reglementare a procedurii execuționale cambiale este justificat şi de calitatea cambiei, biletului la ordin şi cecului de a fi instrumente de plată cu monedă scripturală, calificare ce impune un regim juridic de mare rigurozitate.

Măsurile procedurale de judecată şi de executare luate de legiuitor pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor comerciale sunt mult mai stricte în dreptul cambial, pentru a duce mai rapid şi mai sigur la realizarea drepturilor izvorând din titlu.

Titlurile de credit la ordin (cambia, biletul la ordin şi cecul), prin specificitatea lor, au amplificat caracteristica de încorporare a dreptului în titlu, astfel încât titlul formează o unitate cu însuşi dreptul încorporat, fiind supuse, ca atare, unor forme şi reguli speciale, simple şi operative, de constituire, circulație şi valorificare, iar forța lor executorie este un element substanțial, nu procesual, fiind de esența acestor titluri, cum sunt şi celelalte elemente necesare constituirii lor.

Procedura de executare cambială, instituită prin Legile nr. 58/1934, cu modificările şi completările ulterioare, şi nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare, impunea condiţia prealabilă a învestirii cu formulă executorie a cambiei, biletului la ordin sau cecului, păstrată şi de reglementările actualmente aplicabile.

Legiuitorul a considerat utilă învestirea cambiei, biletului la ordin sau cecului cu formulă executorie, deşi aceste înscrisuri cambiale au valoare de titluri executorii, pentru a se da posibilitatea judecătorului să examineze îndeplinirea condiţiilor formale de validitate a acestora.

Numai prin învestirea cu formulă executorie, cambia, biletul la ordin şi cecul devin efectiv titluri executorii pentru suma înscrisă pe ele şi pentru accesoriile determinate conform dispoziţiilor legale ce au fost menţionate.

Aşadar, deşi legea recunoaşte valoare de titlu executoriu respectivelor instrumente de plată, punerea lor în executare este condiţionată de aplicarea formulei executorii.

A considera altfel înseamnă a nesocoti voinţa legiuitorului care, în cuprinsul aceluiaşi text (art. 61 din Legea nr. 58/1934, cu modificările şi completările ulterioare, art. 53 din Legea nr. 59/1934, cu modificările şi completările ulterioare), stabileşte valoarea de titlu executoriu a cambiei, biletului la ordin, respectiv a cecului, dar totodată se referă şi la cerinţa învestirii cu formulă executorie a acestor titluri de credit de către instanţa competentă.

Rezultă că învestirea cu formulă executorie a cambiei, a biletului la ordin sau a cecului, formând obiectul de reglementare a unor norme speciale, nu poate fi supusă reglementării cuprinse în norma generală, reprezentată de art. 374^1 C. proc. civ., întrucât este o etapă în cadrul procedurii execuţionale cambiale care trebuie privită ca un tot unitar, nefiind posibil ca această etapă să fie supusă regulilor de drept comun, iar restul etapelor acestei proceduri să se realizeze conform reglementărilor speciale cuprinse în menţionatele legi.

Caracterul exclusivist, derogatoriu şi special al dreptului cambial faţă de dreptul comun, în speţă art. 374^1 C. proc. civ., impune aplicarea principiului *specialia generalibus derogant*, având în vedere că prioritatea incidenţei dreptului cambial este strict condiţionată de îndeplinirea unor formalităţi specifice pentru valorificarea titlurilor de credit şi că executarea cambială constituie un sistem executor unitar, propriu dreptului cambial, între condiţiile şi formalităţile acesteia figurând şi învestirea cu formulă executorie în instanţă.

În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 329 alin. (2) și (3) C. proc. civ., a fost admis recursul în interesul legii și s-a stabilit că dispozițiile art. 374^1 C. proc. civ., raportate la art. 61 din Legea nr. 58/1934, cu modificările și completările ulterioare, și, respectiv, la art. 53 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că, deși au caracter de titluri executorii potrivit legii, biletul la ordin, cambia și cecul se învestesc cu formulă executorie pentru a fi puse în executare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Index*)

Achitarea debitului anterior scadenței 44
Acțiune
- cambială 25, 36, 58, 61, 72, 100
- civilă în procesul penal 92, 93, 94, 105
- de drept comun 34, 60, 61, 62
- în anularea incidentului de plată 47, 48, 49, 104
- directă 37, 53, 72
- în pretenții 55
Administrator
- de societate comercială 99
- social 21
Anulare; cec 95, 96
Apel 54
Autonomia
- dreptului și obligației născute din titlul de credit 1, 2, 3, 11, 28, 33
- obligației avalistului față de obligația pe care o garantează 21, 22
Aval 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Beneficiar 13, 16, 17, 19, 49, 53
Bilet la ordin 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 55, 56, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 73, 74, 75, 77, 88, 91, 100, 106

Calitate procesuală
- activă 31, 54
- pasivă 20, 47, 48, 49
Cambie 8, 27, 69, 70, 72, 106
Cec 6, 16, 26, 28, 45, 49, 53, 54, 57, 59, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 105, 106
Cesiune 28, 30, 38
Clauză „nu la ordin" 28, 30
Compensare 32, 91
Competență
- materială 34, 35, 104
- teritorială 51, 52
Concurs de legi speciale 37
Condiție
- care afectează înscrierea în tabelul de creanță 24
- care afectează obligația 11
- de formă 2
- pentru aplicarea măsurilor de siguranță 98

*) Cifrele fac trimitere la numerele marginale ale spețelor.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Consecinţe deosebit de grave 90, 91, 97, 102, 103
Consumarea infracţiunii; moment 92
Contestarea autenticităţii titlului de valoare 64
Contestaţie la executare
- civilă 68
- penală 103
Contract de credit 5, 19
Creanţă
- certă, lichidă şi exigibilă 63, 64
- cesiune
- care însoţeşte girul 30
- transcriere 38
- înscriere în tabelul de creanţe 23, 24
- preluată de AVAS 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
Creditor 16, 63

Daune morale 93
Debitor 66
Denumire
- avalizat 18
- emitent 2, 7
- tras 8
Dobândă 92
Dovadă
- intenţie 87
- plată 29

Emitent 2, 7, 10, 17, 18, 21, 28, 71
Emitere în alb
- bilet la ordin 14, 15
- cec 16, 83
Excepţii 22, 32, 42, 100
Executare cambială 30, 31, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74

Falsificare de monede sau alte valori 77, 81
Faptă
- pericol social al unei infracţiuni 76
- prevăzută de legea penală 75
Fidejusiune 70

Gir 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 84

Imputaţia plăţii 5
Inadmisibilitate
- acţiune de drept comun 25, 61
- apel 54
Incident de plată 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 104
Infracţiune continuată 87, 102
Infracţiuni la legea cecului 76, 79, 101, 105
Insolvenţă 21, 23, 24, 63, 64
Intenţie 85, 86, 87, 88
Interes 55, 56, 57, 58

Încadrare juridică 78, 80, 81, 82, 88, 89, 90, 91, 101, 102, 103
Înregistrarea în registrul comerţului a menţiunilor privind condamnarea 99
Înşelăciune 75, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101

JURISI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Învestire cu formulă executorie 13, 15, 51, 52, 63, 65, 66, 106

Legătură de cauzalitate 6
Lege penală mai favorabilă 97, 103
Limbă străină 8, 65

Mandat 9, 10, 100
Măsură de siguranță 98
Mențiuni
- obligatorii ale titlurilor de valoare 2, 7, 8, 13, 14, 15, 100
- privind condamnarea 99
Mijloace juridice
- ale creditorului 30, 58, 61, 62
- ale debitorului 25
Mijloc fraudulos 75, 78, 80, 81, 82, 89
Moment
- completarea mențiunilor lipsă 15
- consumarea infracțiunii 92
- curgerea dobânzii 92
- curgerea termenului de prescripție 40

Nulitate 12, 13, 14, 17, 65

Obligație de a face 59
Operațiune de scontare 62
Opozabilitate 30, 38, 43, 48, 54, 100
Opoziție la executare 22, 25, 35, 60, 61, 67, 68, 69, 72, 73
Ordonanță președințială 3, 50

Parte responsabilă civilmente 94
Pericolul social al unei infracțiuni 76
Persoană declarantă 47, 48, 49
Posesor al titlului 23, 26, 27, 58
Prejudiciu
- întindere 90, 91, 92
- legătură de cauzalitate 6
- localizare 84
Prevederea faptei în legea penală 75
Prezentare/introducere la plată 3, 4, 15, 45, 46, 71, 72, 73
Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului principal 1
Probe 74
Protest de neplată 72, 73, 74, 75
Putere de lucru judecat 6, 60

Raport juridic fundamental 3, 11, 19, 28, 33
Răspundere
- civilă delictuală 6, 34
- veridicitatea și integritatea informației transmise la CIP 49
- pentru plata cecului 49
- persoană juridică în lichidare 94
- solidară; avalist 20, 23

Scadență 11, 12, 44, 45, 71, 72
Semnătură 7, 10, 100
Somație de executare; comunicare, primire 67
Somație de plată 56, 57

Subrogaţie în drepturile creditorului **16**
Suspendare provizorie a executării silite **69**

Tabel de creanţe; înscriere **23, 24**
Termen
- de decădere **72**
- de prescripţie extinctivă
  - aplicabil **36, 37, 38, 39**
  - momentul de la care curge **40**
  - întrerupere **70**
Titlu comercial de valoare; caracter literal **11, 74**
Titlu executoriu **65, 106**
Titular **80, 81, 82**
Tras **8, 53**
Trăgător **14, 18**

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Mica Reformă în Justiție
Legea nr. 202/2010 comentată

Daniel Atasiei, Horia Țiț

978-606-522-398-1
39 lei, 400 p.

„Lucrarea reprezintă un studiu riguros al dispozițiilor Legii privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, conținând opinii argumentate asupra modificărilor și oferind o perspectivă asupra aplicării noului act normativ. În același timp, anticipând o serie de disfuncționalități în aplicarea legii, comentariul cuprinde numeroase note critice și propuneri *de lege ferenda*. Din acest punct de vedere, ea se dorește a fi nu numai un îndrumar privind aplicarea legii, dar și un potențial instrument care poate fi luat în considerare pentru corectarea anumitor neconcordanțe sau omisiuni de reglementare.

În același timp, cartea analizează măsura în care legea răspunde scopurilor pentru care a fost edictată, pe de o parte, cu privire la efectul anumitor reguli de procedură asupra duratei procesului, iar, pe de altă parte, în ceea ce privește eliminarea anumitor garanții procedurale, cum ar fi posibilitatea exercitării recursului.

Prezentarea comparativă a textului de lege existent, înainte și după modificarea prin legea analizată, permite observarea evoluției reglementării în materie.

Cadre didactice ale Facultății de Drept din Universitatea „Al.I. Cuza" Iași, precum și avocați în Baroul Iași, autorii au îmbinat, pe tot parcursul lucrării, rigoarea cercetătorului cu experiența practicianului, realizând o valoroasă lucrare științifică."

Prof. univ. dr. Tudorel TOADER

Codul de procedură civilă adnotat,
ed. a 3-a, revăzută și adăugită

Gabriel Boroi, Octavia Spineanu-Matei

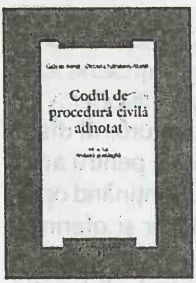

978-606-522-325-7
150 lei, 992 p.

Publicarea acestei a treia ediții a **Codului de procedură civilă adnotat** este prilejuită de succesul ediției precedente, care s-a epuizat integral, cât și de recentele modificări aduse prin Legea nr. 202/2010 privind accelerarea soluționării proceselor.

Elementul predominant al acestei lucrări îl reprezintă rezumatele de jurisprudență. Față de ediția precedentă, noutatea este dată de cele aproape 200 de hotărâri recente, rezumate și, după caz, comentate de autori, fiind selectate soluții din practica instanțelor judecătorești, cu precădere din practica Înaltei Curți de Casație și Justiție, cele mai multe nepublicate până acum.

În intervalul de timp relativ scurt care a trecut de la intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor nu s-a identificat practică judiciară care să reflecte modificările aduse în materie. De aceea, autorii au întocmit note la deciziile rezumate sau la articolele modificate din Cod, prin care au semnalat schimbările legislative și, după caz, controversele ce au apărut sau ar putea apărea în interpretarea și aplicarea noilor texte.

BCU IAȘI - CARTEA VECHE - LIBRARY

GEORGE ANTONIU
COSTICĂ BULAI

Dicționar de drept penal și procedură penală

- cuprinde inclusiv termenii din noul Cod penal și din noul Cod de procedură penală -

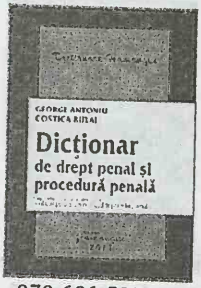

978-606-522-183-3
139 lei, 960 p.

Lucrarea de față - încununare a eforturilor a doi reputați specialiști ai dreptului - reprezintă atât un **instrument de lucru util** pentru cei deja familiarizați cu instituțiile de drept penal și de procedură penală, cât și un **ghid** pentru cei care abia descoperă vastitatea și complexitatea acestui domeniu.

Pentru o mai bună înțelegere a noțiunilor prezentate, cei mai mulți termeni sunt explicați sub forma unor micromonografii, prin **sintetizarea dispozițiilor prevăzute în actele normative în vigoare**, însă în paralel sunt redate și **textele noului Cod penal din 2009 și ale noului Cod de procedură penală din 2010**, urmărindu-se astfel evoluția reglementării în domeniu.

Ținând seama de interdependența dintre cele două materii, acolo unde este cazul, **explicațiile îmbină noțiunile din dreptul material cu cele de procedură**, iar pentru o cunoaștere cât mai aprofundată, se fac **trimiteri la instituții și concepte** ce au legătură cu termenul respectiv și care sunt prezentate, de asemenea, în paginile cărții.

Ca o noutate, pe lângă infracțiunile prevăzute în Codul penal, sunt redate și **faptele incriminate în legile speciale care conțin dispoziții penale**, arătându-se inclusiv prevederile referitoare la constatarea, urmărirea sau judecarea lor. Chiar dacă unele dintre aceste legi, respectiv dispozițiile penale pe care le cuprind vor fi abrogate odată cu intrarea în vigoarea a noilor coduri, includerea lor în cuprinsul lucrării a avut în vedere împrejurarea că în practica judiciară se pot ivi situații în care să se pună problema aplicării legii în timp, deci a legii penale mai favorabile.

Elaborarea dicționarului s-a făcut pe baza legislației publicate până la data de **1 februarie 2011**.

Drept penal român. Partea specială,
ed. a 5-a, revizuită și actualizată 10 ianuarie 2011

Tudorel Toader

978-606-522-356-1
69 lei, 568 p.

Partea specială a dreptului penal cuprinde totalitatea normelor de incriminare prevăzute în Codul penal și în legile speciale. În conținutul său, lucrarea analizează elementele infracțiunilor din Codul penal, prin valorificarea literaturii de specialitate și a jurisprudenței în materie, raportate la ultimele modificări aduse prin Legea nr. 202 din 25 octombrie 2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.
Lucrarea se adresează cu precădere studenților facultăților de drept.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Înșelăciunea cu cecuri și bilete la ordin. Practică judiciară

Luiza Neagu

978-606-522-382-0
29 lei, 304 p.

Comerțul se sprijină pe încrederea pe care creditorii o au în faptul că debitorii lor își vor onora, la scadență, obligațiile comerciale asumate. De aceea, raporturile comerciale sunt medii propice săvârșirii infracțiunii de înșelăciune. Modalitățile de săvârșire a acestei infracțiuni sunt, în special, emiterea de cecuri fără a avea disponibilități bănești în cont, sau emiterea de bilete la ordin cunoscând că, la scadență, nu vor exista disponibilități bănești în cont.

Lucrarea de față a fost elaborată, în special, pentru practicieni și cuprinde 61 de spețe care analizează incriminarea înșelăciunii cu cecuri și bilete la ordin din perspectiva Codului penal și a legii speciale, Legea cecului, necesitatea expertizei contabile și individualizarea pedepsei.

BCU IAȘI / UNIVERSITY LIBRARY
2011/520

Înșelăciune, delapidare, evaziune fiscală
Infracțiuni economice prevăzute în Codul penal și în legi speciale. Practică judiciară

Iulia Nistorică

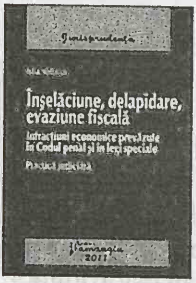

978-606-522-418-6
33 lei, 354 p.

Infracțiunile economice prezintă o deosebită importanță în practica penală, atât prin relațiile sociale care formează obiectul de protecție al legilor în domeniu, cât și prin larga răspândire a faptelor care aduc atingere acestor relații.

Infracțiunile economice reprezintă, poate, cel mai controversat domeniu al practicii judiciare penale, atât prin complexitatea cauzelor, cât și prin cunoștințele de specialitate pe care le implică instrumentarea dosarelor având ca obiect fapte de această natură. Nu în ultimul rând, pe fondul actualelor condiții ale lumii afacerilor, a crescut interesul pentru descoperirea și cercetarea criminalității economice.

Prezenta lucrare evidențiază dezlegarea pe care instanțele au dat-o celor mai frecvente, dar și controversate probleme de drept întâlnite în practică în materia infracțiunilor economice. Lucrarea are în vedere, atât latura penală a cauzelor, cât și latura civilă și nu face abstracție nici de modalitatea de administrare a probatoriului în cauzele având ca obiect infracțiuni economice.

Iulia Nistorică

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

520/201

Jurisprudență

Dezvoltarea relațiilor comerciale a atras nevoia de instrumente moderne pentru simplificarea operațiunilor de plată. Au apărut astfel înscrisurile care încorporează anumite valori patrimoniale. Cambia, biletul la ordin și cecul au răspuns acestei nevoi, ele constituind titluri în temeiul cărora posesorul lor legitim este îndrituit să exercite la o dată determinată dreptul arătat în cuprinsul lor.

Mediul de afaceri constituie însă și un teren favorabil pentru comiterea de fapte ilicite. Multitudinea și importanța valorilor sociale ce necesită protecție în acest domeniu au determinat reglementarea pe plan juridic prin edictarea de norme de drept comercial și penal.

Lucrarea de față rezumă orientările de principiu ale instanțelor judecătorești din România în materia titlurilor comerciale de valoare, prezentând principalele probleme de drept întâlnite în practica judiciară și adresându-se în special practicienilor dreptului.

Culegerea cuprinde aspecte de drept material și procesual și este structurată în nouă capitole, șapte fiind consacrate dreptului comercial (autonomia drepturilor conferite de titlurile comerciale de valoare, condițiile de valabilitate ale acestor titluri, avalul, transmiterea titlurilor, valorificarea unor active ale statului, incidentul de plată, aspecte procesuale), unul dreptului penal (infracțiunile cu cecuri și bilete la ordin) și unul deciziilor pronunțate în recurs în interesul legii în cele două materii, comercială și penală.

Grigore-Florin Popescu

Preț: 29 lei

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line
www.hamangiu.ro

ISBN 978-606-522-393-6
9 786065 223936